A Veszprémi Egyetem jubileumi évkönyve

1949 1999

Veszprém, 1999

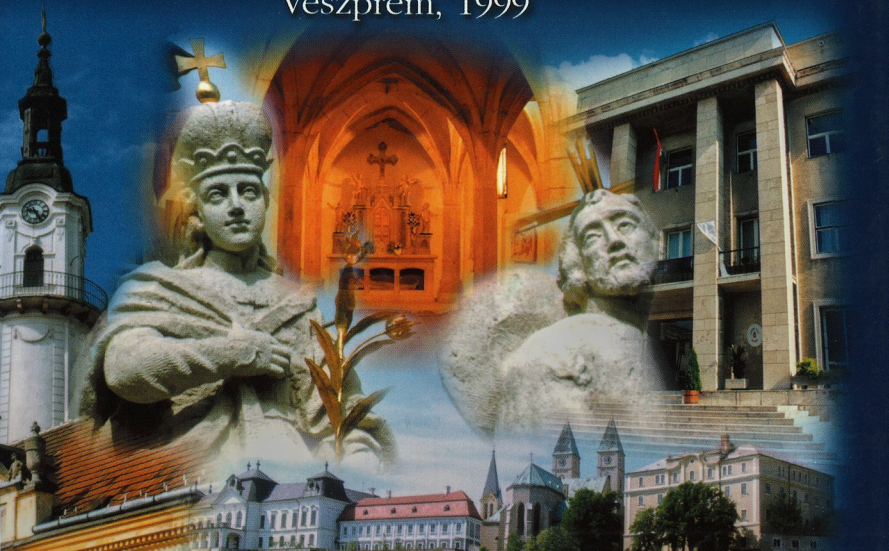

50

A Veszprémi Egyetem
jubileumi évkönyve

K 378 VES

46698

A Veszprémi Egyetem jubileumi évkönyve

1949–1999

Veszprém, 1999

Szerkesztette:
Bodor Endre
Fodor Lajos
Meskó Gábor
Reisz Tivadar
Schultheisz Zoltán

Lektorálta:
Glasner Mária
Tibai Tímea

Fotók: Szabó László
Kötésterv: New Design – Szabó László

A kiadvány elõzõ kötetei:
A Veszprémi Vegyipari Egyetem évkönyve 1949–1959, Veszprém 1959
A Veszprémi Vegyipari Egyetem jubileumi évkönyve 1949–1974, Veszprém 1974

Kézirat.
Kereskedelmi forgalomba nem kerül. A kiadványban közöltek bármi nemű felhasználása csak a kiadó engedélyével történhet.
A könyv szerkesztése lezárult: 1998. december 31-én.

Kiadja a Veszprémi Egyetem tanácsa
Felelõs kiadó: Dr. Gaál Zoltán rektor
Készült a Balatonfüzfõi Tradeorg nyomdában íves ofszet nyomtatással.
Nyomdai ívek száma: 27,3 A/5

ISBN 963 9220 04 3

Copyright © 1999 Veszprémi Egyetem

Előszó

A Veszprémi Egyetem az 1998/99-es tanévben emlékezik megalapításának 50. évfordulójáról. A hivatalban lévő rektor tiszte – a szerkesztők instrukciói szellemében – legyen az előretekintés.

A jövő szempontjából kulcsfontosságú lesz, hogy szakemberképzésünk, amely a gazdaság különböző szektorait kiszolgálja, mennyiségben és minőségben lépést tud-e tartani a követelményekkel. Környezetünket szemlélve a változások felgyorsulásának lehetünk tanúi. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás remélt és tervezett időpontjának közeledtével a kérdőjelek is sokasodnak. Ugyanakkor megszolgált önbizalommal mondhatjuk, hogy Magyarország már az első világháború előtt része volt egy olyan gazdasági és politikai közösségnek, amely számos vonatkozásban hasonlít az Európai Unióhoz.

Az ország az adott időben jól tudott alkalmazkodni az e közösségen belül érvényesülő piaci feltételekhez, a munkaerő szabad áramlását lehetővé tevő szabályokhoz; ennek következtében hazánk számos területen a múlt század közepén és a század elején állt legközelebb a világ élvonalához.

Ahhoz, hogy a magyar történelem eme sikeres fejezete megismétlődjék, szükséges, hogy a nemzet – és azon belül elsősorban az ifjúság – sokoldalúan és korszerűen képzett legyen. Ez a képzettség nem állhat csupán szakismeretekből, a szaktudományokat felölelő jártasságból. A kommunikációs és innovációs képesség, az információszerzés minősége és gyorsasága meghatározó fontossággal bír majd.

Bőven rendelkezünk a gondolatsorhoz kapcsolódó tetszetős frázisokkal, de mégis azt hiszem, ha valóban rászorulunk – márpedig rászorulunk – hogy fölismerjük a jövő követelményeit és, hogy azokhoz alkalmazkodjunk, akkor a közhelyek önmegnyugtató ismételgetése helyett cselekednünk kell.

Nem szabad abba a tévedésbe esnünk, hogy a társadalmat az állam irányítja, a társadalmi folyamatokat – akár csak részben is – befolyásolni tudja. A társadalom az, amely az állami reagálást kiváltja. Nem a társadalom van az államért, hanem az állam szolgálja a társadalmat.

Professzoraink, tanáraink, akik éles szemmel figyelik a környezetükben folyó emberi és gazdasági változásokat és a fiatalokat a jövő feladataira készítik elő, tisztában vannak azzal, hogy az élet jelenségei bonyolultan összetettek és ismerik ennek az összetettségnek apróbb részleteit is. Tudományos eredményeikkel, tudománytiszteletükkel és bölcsességükkel, valamint emberi, erkölcsi példamutatásukkal segítik a helyes utat megkeresni a jövő generációja számára. Szívből remélem, hogy diákjainknak, a szellem fiatal palántáinak ápolásával, nyesegetésével és táplálásával a Veszprémi Egyetem országunk boldogulásának és jövőnek kovásza lesz ezután is.

Kérem a Gondviselőt, hogy óvja szeretett egyetemünket a következő ötven évben is.

Úgy Legyen!

Veszprém, 1999. március

Dr. Gaál Zoltán
rektor

Bevezetés

Az európai egyetemek eszméje, bár az ókori görögökhöz nyúlik vissza, a neki megfelelő intézmények, a bolognai (1158) és párizsi (1180) egyetem megalapítása a középkorig váratott magára. A demokratikusabb déli (itáliai, spanyol) és centralizáltabb északi (Párizs, Oxford stb.) egyetemek mintájára a későbbi századokban egymás után alakultak Európa országaiban, főleg az egyház és uralkodók kezdeményezésére, univerzitások. A kezdetben gyakran presztízst növelni hivatott intézmények az idők folyamán erőteljes átalakuláson mentek keresztül tartalmi és szervezeti szempontból egyaránt. A 18. és 19. században az egykori görög eszményekhez visszanyúlva az individualizmus és maximális szabadság attitűdje kapott erős hangsúlyt, amit a korabeli filozófia nyomán kibontakozó objektivitás és kétségbevonás jogának – mintegy az egyetem lényeges kritériumát adó elemnek – hangoztatása követett.

A tudományos fejlődés látványos felgyorsulása a 20. században még elevenebbé tette az objektivitás és kétségbevonás jogának érvényesülését, amely más szóval a tézisek olyan megfogalmazását jelenti, hogy fenntartja a jogot a tévedésre és korrekcióra.

A mai egyetem, amelyre a fenti elveken túlmenően a társadalom is erősen rányomja bélyegét, mégis attól bizonyos értelemben függetlenül három lényeges feladatot teljesít: az emberi tudást (ismeretet) megőrzi, átadja és fejleszti. A megőrzés és átadás nemcsak a tudomány fontosságának belátásán nyugszik, hanem ama gyakorlati célkitűzésen is, hogy az egyént, hozzásegítve tehetsége kibontakozásához, határozottan hasznossá tegye a társadalom számára. Ezért az egyetem közszolgálati funkciót is ellát, amelynek fontos eleme a szelekció, vagyis az alkalmas emberek kiválasztása az intellektuális funkciók végzésére.

Magyarországon, és éppen Veszprémben elsőül a 13. században működött, bár rövid ideig, egy káptalani főiskola a párizsi egyetem jogi iskoláját tekintve mintaképnek. A történelmi viszontagságok azonban elodázták egy valódi egyetem megalakulását mindaddig, míg PÁZMÁNY PÉTER megalapította Nagyszombaton (1635) a később róla elnevezett egyetemet. A 19. és 20. században ezt továbbiak követték, melyek közül figyelmünket fordítsuk a budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemre, amelynek egyik karaként jött létre 1949-ben, a később önálló Veszprémi Vegyipari Egyetem. A budapesti Műszaki Egyetem mintaképe a már akkor is világhírű zürichi Eidgenössische Technische Hohschule volt. Nemcsak tanszékeit, szervezetét, hanem még épületeinek beosztását és felszerelését is alapul vették a Budapesti Műszaki Egyetem építésekor.

A zürichi főiskola, amely a magyar nyelvhasználat szerint voltaképen egyetem, fő erősségét az a hangsúly adta, amelyet az alaptudományok elmélyült oktatására helyezett. Az azonnal használható, de szűk praktikus ismeretek helyett az általános és széles ismeretanyag közlését tartották fontosnak. Ez az oktatási célkitűzés a Budapesti Műszaki Egyetem működését is áthatotta. Innét van az a tapasztalat, hogy az erről az egyetemről kikerült mérnökök a világ minden sarkában jól megállták helyüket.

Ezt a szellemet a Veszprémi Egyetem is örökölte. Bár ellentmondásosnak tűnik, hogy az egyetem, amely egy iparág, sőt annak is egy részének, a nehézvegyiparnak szolgálatára létesült, valójában kezdettől fogva természettudományok széles tárházát nyitotta meg hallgatói előtt. Ma az egyetem fogalmát inkább az ismeretek ilyen kezelésmódja határozza meg, semmint az

egyetemek középkori szervezeti felépítése. Ez emelte a veszprémi oktatási intézményt egyetemi rangra, annak megfelelően, hogy az egyetemi feladatai közül nemcsak a tudás megőrzését és átadását, hanem annak fejlesztését is alapvetően fontosnak tartotta. Ez tűnik ki abból is, hogy kis egyetem létére oktatói karának kilenc tagja akadémikus, akik közül három az Akadémia osztályelnöki tisztét is betöltötte, számosan tudományok doktorai, kandidátusai, újabban PhD illetve habilitált doktori cím viselői. Ezzel az oktatói karral érte el az egyetem, hogy az országos felsőoktatás átszervezése során soha sem kérdőjelezték meg egyetemi rangját és olyan mérnököket nevelt négy évtized alatt, akik nemcsak a műszaki életben, hanem az élet legkülönbözőbb ágazataiba kerülve is jó hírnevet szereztek a Veszprémi Egyetemnek

A rendszerváltás új helyzet elé állította a Veszprémi Egyetemet is. Nyilvánvaló lett, hogy a korábbi központi irányítású gazdaság és abban államilag preferált iparágak, a világgazdasághoz igazodva átrendeződnek, és nem nyújtanak alapot igényeik felsőoktatási kielégítésére. Ez a jelenség már évtizedekkel korábban is megmutatkozott abban, hogy kibocsátott mérnökeinknek csak fele helyezkedett el a vegyiparban, míg másik fele nem is eredménytelenül, a gazdasági, sőt kulturális élet más területein működött.

Az életlehetőségek kiszélesedő spektruma egyfelől, másrészt a szűk képzési cél miatt kis hallgatói létszám arra ösztönözte az egyetem vezetőit, hogy keressék az egyetemi oktatási tevékenység kiterjesztésének lehetőségeit. A társadalmi igények és a veszprémi adottságok felmérése után szívós szervezési munkával a korábbi 4 szakon vegyészmérnököt képező Veszprémi Vegyipari Egyetemből 18 szakos diplomát adó Veszprémi Egyetem lett. A hallgatói létszám az egykori ezerről két karon négyezer-ötszázra emelkedett és az oktatás a filológia, tanárképzés, közgazdaságtan, informatika, gépészet irányaival és más irányokkal bővült.

Mindez arra vall, hogy az egyetem – bízva szellemi és erkölcsi erejében – kész az előtte álló nagy feladatok megoldására. Ezek között kész közszolgálati funkcióját betölteni, s vele hozzájárulni hazánk vezetőrétegének kineveléséhez és az új szakmai területeken a tudományos fejlődés felgyorsításához. Örömmel tölt el mindnyájunkat, hogy a félévszázados jubileum alkalmából ilyen bizalommal tekinthetünk szeretett egyetemünk jövőjére.

Nemecz Ernő
Prof. Emeritus

Polinszky Károly
a Veszprémi Egyetem alapítója

Az 1950-es években hazánk néhány kémikusa a Veszprémi Vegyipari Egyetemet humorosan, de sok szeretettel a Polinszky által alapított Károly Egyetemnek nevezte. Azok, akik akkor munkatársai voltak, látták, hogy az egyetem létrehozásával megbízott fiatal, 27 éves „kurátor" a megoldhatatlannak látszó feladatokat rendkívül ügyes megközelítéssel, saját fizikai és szellemi erejének maximális bevetésével milyen eredményesen oldja meg. Külső megjelenésére fiatalabbnak látszott koránál. Így történt meg, hogy 1949-ben, az első tanévnyitót megelőző napon, amikor még folyt az új épület berendezése, az épületet nézegető hallgatókat kérte fel az akkor érkezett laboratóriumi bútorok bevitelére. A hallgatók nem tudták, ki az, aki tőlük ezt kéri, egyikük megjegyezte: „ne csak utasítgass, te is segíts a cipekedésben". Polinszky szó nélkül bekapcsolódott a fizikai munkába, és együtt hurcolta a bútorokat leendő hallgatóival. Mikor aztán másnap az évnyitón a hallgatók látták, hogy az előző nap megszólított fiatalember az egyetem vezetője, a kifogást tevő hallgató ijedtében összeesett. Komolyabb baja nem történt, megjegyzéséért semmi hátrány nem érte, sőt az egyetemet nagyon jó eredménnyel végezte el. Polinszky Károly munkatársaival, tanítványaival néha meglepő és szokatlan módon viselkedett, de mindig segítette őket. Az érintettek erre esetleg csak évek múlva jöttek rá. Beosztottaival, munkatársaival még miniszter korában sem főnöki hangon és stílusban, hanem mindig közvetlen, „emberi" hangnemben beszélt.

Polinszky Károly 1922. március 19-én született Budapesten. Az Eötvös József Főreálgimnáziumba járt, ott érettségizett. Egyetemi tanulmányait 1940-ben kezdte el a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki Osztályán. Már hallgatóként is aktív, vezető tisztséget töltött be a Műegyetem diákegyesületében a Hungária Magyar Technikusok Egyesülete Molekula Csoportjának prézeszeként. Az akkor szokásos, az ifjúság szórakoztatását szolgáló programok mellett olyan célokat vett be a csoport munkatervébe, ami nemcsak hallgatótársainak, hanem a professzoroknak is tetszett. Abban az időben még nem voltak egyetemi jegyzetek, és nagyon kevés tárgyból volt a tananyagot tartalmazó szakkönyv. A hallgatók az előadásokon készített, gyakran hiányos jegyzeteikből tudtak csak a vizsgákra felkészülni. Polinszky Károly az előadók engedélyével és támogatásával megszervezte az egyetemi jegyzetek készítését és előállítását. Ez a tevékenység odáig fejlődött, hogy a Molekula Csoport egyetemi tankönyvek kiadására is vállalkozott: a csoport tagjai a gépelésben, a nyomdai kézirat előkészítésében és a korrektúrában nyújtottak segítséget a szerzőknek. 1943-ban és 1944-ben a Molekula Csoport kiadásában jelent meg Vuk Mihály Élelmiszerkémia, Plank Jenő Minőségi kémiai elemzés és Lányi Béla Elektrokémia c. könyve, melyek abban az időben a legkeresettebb magyar nyelvű kémiai szakkönyvek voltak. Ez a Polinszky Károly által szervezett munka a '40-es években Műegyetemre járt vegyészmérnök-hallgatók között olyan szakmai-baráti kapcsolatot alakított ki, ami az ötvenes években hozta meg igazán a gyümölcsét. Természetes volt,

Polinszky Károly
Kossuth-díjas akadémikus

hogy az ebben a munkában résztvevőket utolsó éves egyetemi hallgató korukban a Kari Tanács javaslatára már egyetemi gyakornokká nevezték ki. POLINSZKY KÁROLY 1943-ban egyetemi gyakornoki, majd vegyészmérnöki oklevelének megszerzése után, 1944-ben mindjárt egyetemi tanársegédi besorolást kapott.

A háború befejezése után, 1945. április 1-jén, adjunktusként kezdte el a munkát a Budapest ostroma alatt igen súlyosan sérült kémiai épületben, VARGA JÓZSEF akadémikus Kémiai Technológia Tanszékén. A Műegyetem háborús károsainak helyreállítását irányító CSONKA PÁL professzor POLINSZKY adjunktust bízta meg a kémiai épületben folyó munkák vezetésével. Az erősen sérült és részben kiégett helyiségeket jó szervezéssel sikerült úgy helyreállítani, hogy 1945 szeptemberében megindulhatott a hallgatók laboratóriumi képzése. Érdekességként említhető meg, hogy a tanulmányaikat ebben az évben kezdő vegyészmérnök-hallgatók közül ketten: az USA-ban élő Nobel-díjas OLÁH GYÖRGY és a svájci lausanne-i egyetemen dolgozó KOVÁTS SZ. ERVIN professzorok az elmúlt években honoris causa doktori címet kaptak a Veszprémi Egyetemen. Ennek a 72 főből álló évfolyamnak nyugatra távozott tagjai közül a '70-es évek elején öten már egyetemi tanárok voltak különböző amerikai, német, holland, svájci és ausztráliai egyetemeken. Ez is bizonyítja, hogy Budapest ostromát követően a POLINSZKY KÁROLY vezette fiatal oktatók rövid időn belül olyan körülményeket teremtettek a Műszaki Egyetem kémiai épületében, ami igen színvonalas vegyészmérnökképzést tett lehetővé. Lassanként a laboratóriumi tudományos munkát is el lehetett kezdeni a tanszékeken, és a fiatal oktatók hozzáfoghattak műszaki doktori disszertációik elkészítéséhez. Ezen a téren is POLINSZKY járt az élen. 1948-ban a hazai bauxitok ahidrálásával foglalkozó munkájával ő szerezte meg kortársai közül elsőként a műszaki doktori címet, és kapta meg 1949-ben az intézeti tanári kinevezést.

POLINSZKY KÁROLY 1946-ban nősült, felesége MAGDA asszony; három gyermekük és hét unokájuk van. Legidősebb fiuk, TIBOR a Budapesti Műszaki Egyetemen építészmérnöki, a középső, GÁBOR a Közgazdaságtudományi Egyetemen közgazdász és a legfiatalabb, ANDRÁS Veszprémben vegyészmérnöki oklevelet szerzett. POLINSZKY KÁROLY 1946-tól kezdve 1998. augusztus 15-én bekövetkezett haláláig családjával ugyanabban a budai házban lakott.

A negyvenes évek végén a tudományos élet fejlesztésének fontos feladata volt az új kutatóintézeti hálózat létesítése. Az ásványolaj- és földgázkitermelés az ipar legfontosabb területei közé tartozott, ezért létrehozták a Magyar Ásványolaj- és Földgáz Kísérleti Intézetet. Az intézet a Műegyetem Kémiai Technológiai Tanszékén kapott ideiglenes elhelyezést, és igazgatója, FREUND MIHÁLY akadémikus a tanszék adjunktusát, POLINSZKY KÁROLYT kérte fel arra, hogy igazgatóhelyetteseként szervezze meg az új intézetet. Jól végzett munkája eredményeként 1949 elejére a MÁFKI már működőképes kutatóintézet volt. Ilyen előzmények után, ugyanezen év tavaszán, amikor sor került vidéki műszaki egyetemek létesítésére, POLINSZKY KÁROLY kapott megbízást a Veszprémbe telepítendő Vegyészmérnöki Kar és egy új intézet, a Nehézvegyipari Kutató Intézet létrehozására. Májusban, amikor először jött Veszprémbe, a megye és a város vezetése az új intézmények elhelyezésére az eredetileg a pénzügyigazgatóság számára tervezett és félig elkészült irodaépületet, az egyetem mai A épületét ajánlotta fel. Június 16-án vette át az akkori Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium a Pénzügyminisztériumtól ezt az épületet, és kereken száz nappal később, szeptember 26-án itt kezdődött meg alig másfél tucat lelkes oktatóval az új egyetem tevékenysége. Ennek biztosítására kiválóan irányított tervező, építkezést szervező, beszerző és az oktatás személyi feltételeit biztosító munkára volt szükség. Az épület földszintjén és első emeletén 107 vegyészmérnök-hallgató elméleti és laboratóriumi képzése, a második emeleten pedig a Nehézvegyipari Kutató Intézet kutatómunkája indulhatott meg. Olyan fiatal munkatársakat (FEJES TÓTH LÁSZLÓ, NEMECZ ERNŐ, BENEDEK PÁL) tudott POLINSZKY

KÁROLY az alaptárgyi tanszékek vezetésére felkérni, akik az évek során nemcsak az itt képzett hallgatók előtt, hanem az ország tudományos életében is komoly tekintélyt szereztek maguknak, és ma a Magyar Tudományos Akadémia tagjai.

Az A épület elkészülése után POLINSZKY KÁROLY még nagyobb lendülettel folytatta az egyetem és a két kutatóintézet épületeinek terveztetését és építtetését. Az egyetem második évében további kétszázötven elsőéves hallgató kezdte el tanulmányait, ezért gondoskodni kellett nagy tantermek létesítéséről. Várható volt, hogy az itt tanulók létszáma hamarosan eléri az ezer főt. A tanszékek száma két év alatt háromról tízre emelkedett. Évről évre újabb egyetemi épületek készültek el, és 1952-ben a város új, beépített területén felavatták az említett két kutatóintézetet. Ezek akkor nemcsak Veszprém, hanem az egész ország legkorszerűbb kutatásokra készült létesítményei voltak. Sajnos az 1953-as takarékossági intézkedések megakadályozták POLINSZKY további terveinek megvalósítását. Az elképzelések között szerepelt egy 540 személyes tanterem, valamint a mai négyszintes aula helyén tízemeletes központi épület. Ha ezek elkészültek volna, ma nem lenne hiány nagy tanteremben, tanulóköri helyiségekben, kisebb lenne a hallgatóság szállásgondja, és az egyetem nagyobb aulával rendelkezne az ünnepségek megrendezésére.

Az 1950-es évek elején a Veszprémi Vegyipari Egyetem technológiai tanszékeinek vezetésére a legtekintélyesebb hazai vegyészmérnököket, a Kossuth-díjas VARGA JÓZSEFET és BERECZKY ENDRÉT kérte fel, akik ezt örömmel vállalták. A Budapesti Műszaki Egyetemről meghívott fiatal kollégákkal együtt három év alatt kialakították azt az oktatási rendszert, amely Veszprémben is nemzetközileg megfelelő színvonalú vegyészmérnökképzést biztosított. Bizonyíték erre, hogy az 1956-os forradalom után a hazánkból távozni kénytelen, Veszprémben tanult vegyészmérnökök a világ legkülönbözőbb pontjain nagyon jól megállták a helyüket, és rövid idő múlva vezető tisztségeket töltöttek be. Hasonló helyzetbe kerültek a két veszprémi kutatóintézetből 1956-ban nyugatra ment mérnökök is: néhány év alatt nemzetközileg elismert szakemberekké váltak. Ezek a ma már közismert tények igazolják, hogy az a szervezőmunka, amit POLINSZKY KÁROLY Veszprémben az oktatás és a kutatás területén a vezetése alatt álló egyetemen és intézetekben végzett, megfelelt a nemzetközi követelmények élvonalának. 1952-ben az addig végzett tudományos kutató- és szervező-munkássága elismeréseként POLINSZKY KÁROLYT kortársai közül elsőként minősítették a kémiai tudomány kandidátusává, majd egyetemi tanárrá nevezték ki. A Veszprémben elért látványos eredmények alapján 1953-ban felkérték a Vegyipari Minisztérium műszaki fejlesztési főosztályának vezetésére, majd kinevezték ipari igazgatónak. Ő azonban a felsőoktatást és a tudományos kutatást választotta, és egy év után, 1954 őszén visszatért Veszprémbe.

Közben elkészült a C épület. Végleges helyükre költözhettek az ágazati és alaptárgyi tanszékek, megkapták alapvető műszereiket. Az oktatás mellet megindult az intenzív tudományos kutatás. Folytatódhatott az a könyvszerkesztő munka, amire az előző évek során nem volt lehetőség. Elkészült a háromkötetes VARGA–POLINSZKY: Kémiai technológia c. tankönyv első kötete (1952), majd POLINSZKY KÁROLY szerkesztette a WINNACKER–KÜCHLER: Chemische Technologie (1962) és a PERRY: Chemical Engineers' Handbook (1966) kézikönyvek magyarnyelvű fordításait.

Ebben az időben kezdte el a nemzetközi kapcsolatok kiépítését. Az 1950-es évek második felében a későbbi Nobel-díjas HEYROVSKY professzor három ízben is ellátogatott az egyetemre, és előadásokat tartott. 1955 augusztusában a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára az itt rendezett Nemzetközi Polarográfiai Konferencia megnyitóján adta át HEYROVSKY professzornak a tiszteletbeli tagságról szóló oklevelet. Ezen az első Veszprémben rendezett nemzetközi konferencián számos hazai és külföldi akadémikus vett részt.

A Nobel-díjas HEYROVSKY professzor az MTA tiszteletbeli tagságáról szóló oklevéllel, az MTA tagjainak társaságában, POLINSZKY dékán vendégeként az A épület bejáratánál, 1955. augusztus 11-én. ERDEY LÁSZLÓ akadémikus, az MTA Kémiai Tudományok Osztályának elnöke (BME); POLINSZKY KÁROLY; ERDEY-GRÚZ TIBOR akadémikus, oktatási miniszter (ELTE); JAROSLAV HEYROVSKY professzor (Polarográfiai Kutató Intézet, Prága); FREUND MIHÁLY akadémikus (MÁFKI); BOGNÁR REZSŐ akadémikus, az MTA főtitkára (KLTE); PROSZT JÁNOS akadémikus (BME); SZABÓ ZOLTÁN akadémikus (JATE).

POLINSZKY KÁROLY tisztában volt azzal, hogy egy vidéki város egyetemének az oktató-és tudományos munka eredményes művelése mellett egyéb kötelezettségei is vannak. Be kell kapcsolódnia a lakosság kulturális és társadalmi életébe, támogatnia kell az értelmiségiek közötti kapcsolatokat, együtt kell működni a közép- és általános iskolákban oktató tanárokkal. Különösen fontos volt ez Veszprémben, ahol az akkori kommunista vezetés nyíltan hangoztatta: azért telepítették az egyetemet ide, hogy a püspöki város klerikális beállítottságát ellensúlyozzák. Ez a propaganda komoly ellenérzést váltott ki a veszprémi őslakosokban. Fokozta a hangulatot az is, hogy néhány év múltán az ezres létszámot elérő hallgatóság mellett közel száz fiatal vegyészmérnök családját kellett lakáshoz juttatni a háborús romokat még nem teljesen felszámolt városban. Az utóbbi probléma megoldása volt az egyszerűbb. Az ide költözött, egyetemen vagy kutatóintézetekben dolgozók családja számára már 1953-ban sikerült új házakat építtetni, amelyekben több, az intézményekben dolgozó veszprémi őslakó is lakáshoz jutott. Sokkal nehezebb volt a veszprémieket meggyőzni arról, hogy az egyetemen dolgozók nem azonosulnak a pártfunkcionáriusok ezeréves hagyományokat tipró véleményével. POLINSZKY KÁROLY egyetlenegy munkatársától sem kívánta azt, hogy szakítson vallásának gyakorlásával. A veszprémi lakosok hamarosan észlelték, hogy az ide települt egyetemi és kutatóintézeti mérnökök családjának nagy része nem ateista, gyakorolja vallását, és ragaszkodik az ezeréves hagyományokhoz. Ha részt is vesz a május elsejei felvonulásokon, de augusztus huszadikát SZENT ISTVÁN király ünnepének tartja. POLINSZKY KÁROLY azért, mert ezt eltűrte, sok szemrehányást kapott a párt vezetőitől, de

ezeket a támadásokat ügyes taktikával mindig kivédte. Az egyetemi és kutatóintézeti alkalmazottak és a városi polgárok kapcsolata évről évre kedvezőbben alakult. 1954-től kezdve olyan klubnapokat szervezett, amelyre az egyetemi oktatókon kívül a város értelmisége, orvosok, tanárok, majd a színházi élet megindulása után a színészek is meghívottak voltak. 1955. január elsejére, az egyetem E épületében levő kamarateremben a város vezetői és értelmiségi dolgozói, valamint az egyetem vezetői számára újévi fogadást adott. Az egyetemen rendezett újévi fogadás azóta a város életének fontos hagyománya. 1958 nyarára szervezte meg az első Balatoni Nyári Egyetemet, ami harminc éven keresztül, július második felében, kéthetes program keretében általában évente kb. száz külföldi vendéget tájékoztatott a magyar kulturális életről, és mutatta meg számukra a város és megye, valamint a Balaton érdekességeit, szépségeit.

Veszprémben 1956. október 23-át követően békés forradalom zajlott le. November 4-én hajnalig a városban egyetlen fegyver sem dördült el. Ez a Veszprém Megyei Forradalmi Bizottság vezetőinek: Lóránd Imrének, majd Brusznyai Árpádnak és az egyetem oktatói gárdájának köszönhető, akik nagy felelősséget éreztek az itt tanuló egyetemisták és fiatalok életéért. Polinszky Károly október második felében egy lipcsei konferencián vett részt. Hazajövetele után november 2-án csak néhány órára jött le Veszprémbe, de erről csak nagyon kevesen tudtak. Így számos egyetemi vezetővel ellentétben őt nem tudták „ellenforradalmi" tevékenységgel vádolni. Ez lehetővé tette, hogy az alaptalanul vádolt és meghurcolt egyetemi oktatók és dolgozók, valamint a hallgatók érdekeit hatásosan védelmezze. Akkor, amikor a november 4-ét követő napon elhurcolt hallgatók névsorát sikerült összeállítani és kijuttatni Bécsbe – nem félve az elhurcolás lehetőségétől –, felkereste a szovjet csapatok magyarországi parancsnokságát, és követelte a kihurcolt hallgatók hazaszállítását. Helytállása eredményes volt, az egyetem valamennyi olyan hallgatója, aki nem távozott nyugatra, a karácsonyi ünnepeket családja körében tölthette. De ezzel még nem ért véget Polinszky Károly tevékenysége a forradalom meghurcoltjainak érdekében. A kommunista párt veszprémi képviselői számos egyetemi hallgatót és dolgozót vádoltak „ellenforradalmi" tevékenységgel. Ellenük – mint az országban mindenütt – az egyetem kénytelen volt fegyelmi vizsgálatot folytatni, és két egyetemi oktatót el kellett bocsátani. Polinszky Károly mindkettőjük számára más városban, de az itteninél anyagilag jobb munkahelyet szerzett. Ez volt a helyzet néhány olyan hallgatóval is, akiket az akkori rendelkezések értelmében az ország összes egyeteméről ki kellett tiltani. Állást szerzett nekik is, és megígérte, mindent elkövet azért, hogy ők is megszerezhessék diplomájukat. S valóban, négy éven belül valamennyi kizárt hallgatónk meg tudta szerezni a Veszprémi Vegyipari Egyetemen mérnöki oklevelét. Az ötvenes évek végén és a hatvanas évek elején a budapesti egyetemek és kutatóintézetek néhány kiváló oktatóját fenyegette az a veszély, hogy politikai magatartásuk miatt elbocsátják őket. Számukra Polinszky Károly helyet biztosított a Veszprémi Vegyipari Egyetemen.

Hazánkban a hatvanas évek közepén Polinszky Károly vetette fel először, hogy az ipar és a tudományos kutatás igényeinek kielégítésére hazánkban is többfokozatú felsőfokú képzésre volna szükség. Veszprémi munkatársaival – a BME Vegyészmérnöki Karával közösen – dolgozták ki 1967-től a többfokozatú vegyészmérnökképzés tantervét, amit a két intézmény 1969-ben be is vezetett. Ma már látható, hogy az egyetemeken az öt-hatéves képzés mellett nagy igény van a hároméves szakképzésre és a PhD-minősítés megszerzésére is.

Tanszékén, a Kémiai Technológia Tanszéken, az iparban szerzett ismeretei alapján elindította a különböző pigmentek fluidizációs eljárással történő előállításának lehetőségeit vizsgáló kutatásokat. Az eredményekről ő és munkatársai számos hazai és nemzetközi konferencián számoltak be, és jelentettek meg publikációkat. Tanszékén helyet biztosított a Korach Mór aka-

démikus által alapított MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézetének, és elvállalta az igazgatóhelyettesi tisztséget. Ez a harmadik kutatóintézet, melynek létrehozásában alapító szerepe volt. 1961-ben a pigmentek kémiájáról és technológiájáról készítette és védte meg akadémiai doktori disszertációját. Ugyanebben az évben tüntették ki a hazai kémiai technológiai gyakorlati oktatás bevezetése terén elért eredményeinek elismeréseként Kossuth-díjjal. 1964-ben választották meg a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává, 1976-ban lett rendes tag. Az Akadémia alelnöki tisztét 1980 és 1984 között töltötte be, 1988-ig volt az elnökség tagja.

1964-től tíz éven keresztül a Művelődésügyi Minisztériumban mint miniszterhelyettes irányította a magyar felsőoktatás fejlesztését, 1974 és 1980 között miniszterként vezette az Oktatásügyi Minisztériumot. A Budapesti Műszaki Egyetem rektori tisztét 1981 és 1987 között töltötte be. Ezek az életrajzi adatok is mutatják, hogy POLINSZKY professzor igen jelentős szerepet töltött be a hazai tudományos életben és felsőoktatásban. Tiszteletbeli tagja volt több külföldi akadémiának is. A XIX. század második felében a magyar oktatást EÖTVÖS JÓZSEF tevékenysége fémjelezte. A XX. század első felében KLEBELSBERG KUNÓ volt ennek az ügynek irányítója. Áttekintve e század második felének a felsőfokú műszaki képzéssel és kutatással kapcsolatos eseményeit, POLINSZKY KÁROLYt tekinthetjük e korszak és terület vezéregyéniségének.

Az utóbbi években sem szakadt el a veszprémi tudományos intézményektől. Miniszteri kinevezéséig másodállásban egyetemi tanár maradt a Veszprémi Vegyipari Egyetemen, majd kutató professzorként működött 1980-tól az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézetében. Erős veszprémi kötődésének elismeréseként 1976-ban Veszprém város díszpolgárává választották, amit a

GYŐRI ISTVÁN rektor 1997. április 19-én díszdoktorrá avatja a 75 éves POLINSZKY KÁROLYt.

városi önkormányzat 1991-ben megerősített. A Veszprémi Egyetem 1997-ben díszdoktorrá avatta alapítóját.

1998. augusztus 15-én bekövetkezett halálának híre nemcsak Veszprémben, hanem mindenütt az országban és külföldön, ahol tanítványai, munkatársai élnek, mély részvétet váltott ki. A szomorú hír a lelkekben feleleventette azokat az eseményeket, amelyeket POLINSZKY KÁROLLYal közösen éltek át. Egyik professzor, aki csak néhány alkalommal volt kapcsolatban vele, visszaemlékezett két évtizeddel ezelőtti telefonbeszélgetésükre. Az illető előadást jelentett be egy jelentős nemzetközi konferencián, de útlevélkérelmét visszautasították, mivel öccse néhány hónappal korábban disszidált. Telefonon hívta fel POLINSZKY KÁROLY oktatási minisztert, és felháborodva közölte, hogy a nemzetközi konferencia szervezőit tájékoztatni fogja: előadását azért nem tudja megtartani, mivel az öccse disszidálása miatt nem kapott útlevelet. A miniszter megjegyezte: közlése kellemetlen helyzetbe hozta, de sajnálja, hogy így alakult a helyzet. A felháborodott professzor rádöbbent arra, hogy erről az esetről nem a miniszter tehet, nem volt szerencsés, sőt sértő volt a telefonálása. Gondolatban lemondott a külföldi konferencián való részvételről. POLINSZKY KÁROLY azonban nem sértődött meg, hanem intézkedett, és kollégájának két nap múlva a postás kikézbesítette az útlevelet. Halálhíre sok emberben elevenített fel hasonló, segítőkész támogatását bizonyító történetet. A Veszprémi Egyetem valamennyi oktatója és dolgozója fájó szívvel veszi tudomásul, hogy az alapító professzora már nem vehet részt az ötvenéves jubileumi ünnepségen.

Az egyetem szervezetének fejlődése

Az egyetem névadója Magyarország egyik legrégibb városa. Veszprém a közel 300 méter tengerszint feletti magasságban a Bakony és a Balaton felvidéke között a Séd patak által hét dombra (Várhegy, Benedek-hegy, Jeruzsálem-hegy, Temetőhegy, Gulyadomb, Kálváriadomb, Cserhát) szabdalt területre épült. A város és a dombjait körülvevő terület már a bronzkor óta lakott. A római uralom alatt itt lakók magas életszínvonalát a város szomszédságában feltárt Baláca-pusztai romok mutatják. A honfoglalást követően Veszprém és környéke az uralkodó család birtoka. Itt töltötte élete nagy részét Szent István király hitvese, a bajor származású Gizella királyné, és ez volt trónörökös fia, Szent Imre herceg nevelésének színtere. A történelmi adatok alapján Veszprém jogosan tekinti magát a királynék városának. A keresztény hitet felvevő magyarság királya által alapított első püspökség székhelye Veszprém. Itt működött az a káptalani főiskola, ahol a XIII. században a hét szabad mesterség (filozófia, grammatika, retorika, dialektika, aritmetika, geometria, asztronómia) mellett jogot is tanítottak. Ebben az iskolában képezték ki a korabeli magyar diplomatákat. Az intézmény és felbecsülhetetlen értékű könyvtára szomorú belviszály következtében elpusztult. A papnevelő szemináriumot helyreállították, de a káptalani főiskola eredeti nagyságában nem épült újjá.

Veszprém a huszadik század közepén vált egyetemi várossá. 1949-ben a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem átszervezése után a belőle kialakított és csak mérnöki karokból álló Budapesti Műszaki Egyetem (BME) Nehézvegyipari Karának telephelyéül Veszprémet választották. A BME Kémiai Technológia Tanszékének fiatal adjunktusa, POLINSZKY KÁROLY 1949 tavaszán kapott megbízást arra, hogy szervezze meg ezt az új kart.

A BME Nehézvegyipari Karának Veszprémbe telepítéséről az augusztus 19-én kihirdetett 1949. évi XXII. törvény intézkedett. Ezek szerint a felsőfokú műszaki szakképzés bővítése céljából létesített Nehézvegyipari Kar tanulmányi és vizsgarendjét, valamint doktori szabályzatát a vallás- és közoktatási miniszter a Budapesti Műszaki Egyetemre vonatkozó szabályokkal összhangban állapítja meg.

Az egyetem első telephelyét, a mai A épületet a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1949. június 16-án vette át a Pénzügyminisztériumtól. Ezt a félig elkészült építményt a Veszprém megyei pénzügyigazgatóság számára tervezték, így a belső szerkezetét át kellett alakítani, hogy alkalmas legyen vegyészmérnökképzésre. Az átalakítási munkákat POLINSZKY KÁROLY STRAUB GYULÁval, a Nehézvegyipari Kutató Intézet főosztályvezetőjével együtt irányította. A nyár folyamán még tartott az építkezés, ezért az első évfolyam felvételi vizsgája a Budapesti Műszaki Egyetemen volt. Az áttervezést és az épület teljes felépítését rendkívül gyorsan sikerült elkészíteni: az első évnyitó ünnepséget 1949. szeptember 26-án 16 oktató és 107 hallgató részvételével már itt lehetett megtartani.

Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont
246276
Pannon Egyetem
Veszprém

Az első évben az oktatás (előadóterem és szemináriumi helyiségek), a tanszékek és az adminisztráció helyiségei a mai A épület földszintjén és első emeletén voltak, a második emeleten az ugyancsak Veszprémbe telepített Nehézvegyipari Kutató Intézet kapott helyet. A tervek szerint az 1950/51-es tanévre már 250 elsőéves hallgatót kellett felvenni, ezért szükség volt nagyobb méretű tantermekre. Ezt az A épülethez kapcsolt épületszárnnyal oldották meg, amely két 250 személyes nagy, és két kisebb tantermet tartalmazott. A tantermi szárny 1951. február l-jén nyitotta meg kapuit. A hallgatói létszám 1953-ig évről évre 250-nel nőtt, ezért folyamatosan újabb és újabb épületeket kellett tervezni és építeni. Először a mai E, majd a D és 1953 őszére a C épület készült el. A félig kész aulát (B épület) a C épülettel összekötő szárnynak az építése 1957-ben fejeződött be. Az aula végleges, mai formáját 1961-ben kapta meg. A tornacsarnok 1963-ban, a 600 személyes kollégium 1964-ben, az egyetemi menza 1968-ban készült el. Közel harminc évig ezekben az épületekben működött az egyetem. 1995-ben vette birtokba a volt Nehézvegyipari Kutató Intézet (NEVIKI) és Magyar Ásványolaj- és Földgáz Kísérleti Intézet (MÁFKI) 1952-ben épült, a Wartha Vince utcában levő épületeit (mai M, N és O épületek.)

1949 és 1951 között az egyetem BME Nehézvegyipari Karaként a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium felügyelete alatt állt. 1951 őszén, Veszprémi Vegyipari Egyetem (VVE) néven önálló egyetemmé válásával egyidejűleg rövid ideig a megfelelő ipari szaktárca, majd 1953 januárjától a felsőoktatást irányító minisztérium felügyelete alá került, amely 1957-től Művelődésügyi Minisztérium, jelenleg pedig Oktatásügyi Minisztérium nevet visel.

Ortutay Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter 1949-ben Polinszky Károlyt kari kurátor néven nevezte ki a BME Veszprémbe kihelyezet Nehézvegyipari Kar vezetőjének. 1951-ben a kari kurátort az önállóvá lett Veszprémi Vegyipari Egyetem dékánjává nevezték ki. Egykarú egyetem lévén a dékán rektori jogkört gyakorolt. Az egyetem vezetője 1962. szeptember l-jétől kezdve kapott rektori címet.

A XX. század első felében a magyarországi műszaki egyetemeken a képzési idő négy év, illetve nyolc félév volt. A budapesti karokon négyféle: általános- (geodéta-), építész-, gépész- és vegyészmérnökképzés folyt. 1948-ban specializálódott az addig egységes vegyészmérnökképzés: szervetlen kémiai technológiai, szerves kémiai technológiai, továbbá mezőgazdasági és élelmiszer-kémiai vegyészmérnöki szakok alakultak. Egy év múlva a szervetlen kémiai technológiai szakból alakult meg a Budapesti Műszaki Egyetem Nehézvegyipari Kara, és ez került Veszprémbe. A szakosodás tovább folytatódott, és a BME Veszprémbe kihelyezett Nehézvegyipari Karán négy tagozaton: ásványolaj- és szénfeldolgozó ipari-, szilikátkémiai ipari-, elektrokémiai ipari- és szervetlen vegyipari tagozaton indult meg a képzés. A négy tagozat azonos alaptárgyi képzést (matematika, kémia, kémia II., analitikai kémia, fizika, fizikai kémia és szerves kémia) kapott, és azonos volt a tantervük. Az ötödik félévtől kezdve csupán az ideológiai, a honvédelmi és a nyelvi oktatás tananyaga volt egyforma. A harmadik és a negyedik évben a tagozatok technológiai képzése, a tantervben szereplő technológiai tantárgyak a négy tagozatban különbözőek voltak. A hallgatók a negyedik félévben választhatták meg, hogy tanulmányaikat melyik ágazaton kívánják folytatni.

1949 őszén három alaptárgyi tanszéket szervezett az egyetem. Fejes Tóth László vezetésével a Matematika Tanszéket, melyen további oktatók Varga Dezső tanítóképzői tanár és Bacskay Sándor középiskolai tanár voltak. Nemecz Ernő az Ásványtan Tanszék vezetésére kapott megbízást, munkájában Nagy Károly segítette. Polinszky Károly az Általános és Szervetlen Kémia Tanszék vezetője lett, ahol az első években Straub Gyula, Ochsenfeld Vilmos, Ferenczy Zoltán, Görög Ottó, Fábry György és Dobos Dezső vegyészmérnökök kaptak oktatói megbízást. A matematika és az ásványtan tárgyat a tanszékvezetők adták elő.

Polinszky Károly, aki a Nehézvegyipari Kar kurátori tisztsége mellett a Nehézvegyipari Kutató Intézet igazgatójaként az intézet építkezését is irányította, és igen elfoglalt volt, Straub Gyulát, aki 1941-től 1949-ig a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Szervetlen Kémia Tanszékén tanársegéd, majd adjunktus volt, kérte fel a kémia és a kémia II. tárgyak előadására. A gépelemek és a második félévben a géptan tárgyakat meghívott előadóként Rácz Elemér, a Péti Nitrogénművek hőerőművének főmérnöke adta elő. Ugyancsak meghívott előadó, Csendes Antal középiskolai tanár tanította az orosz nyelvet. A második és harmadik félévben a fizikát ugyancsak meghívott előadóként Halmágyi László adta elő.

A következő tanévben három újabb tanszékkel bővül az egyetem. Benedek Pál kapott megbízást a Kémiai Fizika Tanszék vezetésére, melynek első oktatói rajta kívül Fáy László, Magyar Miklós, Szabadka Ödön, Szolcsányi Pál voltak. Straub Gyula lett az Analitikai Kémia Tanszék vezetője, ahol Halász András, Házi Endre, Farkas Klára (Újhidy Aurélné), Lábdy Kálmán, Varsányi Erzsébet (Pallai Ivánné), Végh György voltak az első oktatók. Halász Aurél a Géptan Tanszék vezetésére kapott megbízást; Zádori Antal és Pleva László voltak a tanszék első oktatói. Az Általános és Szervetlen Kémia Tanszék Bor György és Meskó Gábor okl. vegyészmérnökökkel bővült, mivel az ott dolgozó oktatók egy része a leendő technológiai tanszékek kiszemelt szervezője volt.

Az 1951/52-es tanévben már technológiai tárgyak is szerepeltek a tantervben, ezért technológiai tanszékeket is kellett létesíteni. A nehézvegyipar keretébe sorolható szakoknak, és a tantervben szereplő tagozatoknak megfelelően négy technológiai tanszéket alapítottak: az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék vezetésére Varga József Kossuth-díjas akadémikust, a Szilikátkémiai Technológiai Tanszék vezetésére Bereczky Endre Kossuth-díjas vegyészmérnököt kérték fel. Polinszky Károly az Általános és Szervetlen Kémia Tanszék helyett a Kémiai Technológia tanszék vezetését vállalta. Vele együtt került az Általános és Szervetlen Kémia Tanszékről a Kémiai Technológia Tanszékre Ochsenfeld Vilmos. Az Elektrokémiai Technológia Tanszék vezetésére Lengyel Sándort kérték fel, aki a BME Elektrokémiai Tanszékén volt docens. Dobos Dezső az Általános és Szervetlen Kémia Tanszékről került az Elektrokémiai Technológia Tanszékre. Ugyanebben a tanévben alakult meg az Idegennyelvi Lektorátus Varga Károly nyelvtanár vezetésével, Szeigfried Magda (Hanák Ferencné) és Kovács József középiskolai tanárok közreműködésével. Az ideológiai tárgyak oktatására a Minisztérium a Marxizmus-Leninizmus Tanszéket hozta létre, mely 1953-ig az Eötvös Loránd Egyetemhez tartozott.

Az egyetem oktatógárdája 1951-ben számos, a BME Vegyészmérnöki Karán végzett vegyészmérnökkel bővült. Az Analitikai Kémia Tanszékre került Jánosi Antal, az Általános és Szervetlen Kémia Tanszékre Mohai Béla, az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszékre Rozmanith Antal és Bunyitai János, a Kémiai Technológia Tanszékre Káldi Pál és Scholtz József, az Elektrokémiai Technológia Tanszékre Kerti József, a Szilikátkémiai Tanszékre Tamás Ferenc. Babos Barnabás és Farády László is felvételt és ideiglenes tanszéki beosztást nyertek azzal, hogy az elkövetkezendő években alapítandó Szerves Kémiai Tanszék oktatói lesznek. A Géptan Tanszék 1951-ben bővült László Alfréd vegyipari gépészmérnökkel. 1952-ben a Testnevelés Tanszék alakult meg László István testnevelő tanár vezetésével. A szerves kémiát 1954-ig meghívott előadók oktatták, majd 1954-ben Berty József, a Magyar Ásványolaj- és Földgáz Kísérleti Intézet osztályvezetője kapott megbízást a Szerves Kémia Tanszék vezetésére. Ebben az évben került Bodor Endre az Általános és Szervetlen Kémia Tanszék élére a BME Általános Kémiai Tanszékéről, valamint Retezár Árpád és Péchy László az Ásványolaj- és Széntechnológiai Tanszékre.

1991-ig csupán négy újabb tanszék alakult: 1963. február 1-jén a Radiokémia Tanszék Straub Gyula és a Vegyipari Műveleti Tanszék László Antal vezetésével, majd 1969. márciusában az Üzemgazdaságtan Tanszék, Vándor Józsefné és 1977. július 1-jén a Vegyészmérnöki Kibernetikai Önálló Tanszéki Csoport Árva Péter vezetésével.

Időközben Polinszky Károlyt Budapestre helyezték, és két éven át a Vegyipari Minisztériumban dolgozott, ahol a magyar vegyipar irányításával bízták meg. A dékáni tisztet nem tudta betölteni, de másodállásban ellátta a tanszékvezetői teendőket. 1952/53-ban Bereczky Endre, majd a következő tanévben Nemecz Ernő volt az egyetem dékánja. Polinszky Károly 1954 szeptemberében visszakerült Veszprémbe, és 1963 végéig irányította az egyetemet.

1954-ben miniszteri rendelet jelent meg arról, hogy az egyetemi képzést öt évre kell emelni úgy, hogy a túlzottan specializált mérnökképzés helyett az alapképzést és az általános technológiai képzést kell bővíteni. A technológiai tanszékeknek az ágazati tárgyai csak a negyedik és az ötödik év tantervében szerepeltek, az első három évben egységes volt az alapképzés.

1964. január elsején Polinszky Károly művelődésügyi miniszterhelyettesi kinevezést kapott, így nem lehetett tovább a Veszprémi Vegyipari Egyetem rektora. Az Egyetemi Tanács az akkori rektorhelyettes professzort, László Antalt választotta rektorrá, aki 1964. január elsejével megkapta kinevezését az Elnöki Tanácstól. Két és fél évig töltötte be ezt a tisztséget. 1966-tól 1971-ig Káldi Pál volt a Veszprémi Vegyipari Egyetem rektora. Az ő rektorsága alatt újabb változást hajtott végre az Egyetemi Tanács az oktatási rendben: áttért az un. többfokozatú képzésre. Ezt a művelődésügyi miniszter elvi támogatásával és a BME Vegyészmérnöki Karával együtt végrehajtott oktatási reformot a VVE-en Korcsog András rektorhelyettes vezetésével dolgozták ki. Itt is csak az utolsó két évben, azaz a második fokozaton jelentkeznek az ágazatok, az első három évben egységes a képzés és üzemmérnöki diploma elnyerésével zárul. Az alapképzés két évre korlátozódik, mivel a harmadik évben már a technológiai tárgyak szerepelnek a tantervben. Ugyancsak ebben az időben alakították ki a Veszprémi Vegyipari Egyetem és a Keszthelyi Agrártudományi Főiskola közös képzését az agárkémiai szak keretében. Ezt a munkát a VVE részéről Meskó Gábor docens irányította.

Kilenc évig, 1971 és 1980 között Nemecz Ernő irányította az egyetem életét. Az ő rektorsága alatt stabilizálódott az 1969/70-ben bevezetett és – néhány változtatással – több mint húsz évig érvényben levő oktatási rendszer: a többfokozatú képzés, melynek keretében az 1973/74-es tanévben megindul a kétfokozatú szervező vegyészmérnökképzés, majd az 1974/75. évben a harmadik fokozat: a szervezett műszaki doktori képzés. 1974. április 25. és 27. között volt az egyetem 25 éves jubileumi ünnepsége, amelynek keretében három díszdoktort (Erdey-Grúz Tibor; Liselott Herforth, Németország; Stefan Pawlikowski, Lengyelország) avatott a rektor és adta át az egyetem legmagasabb kitüntetését, a Pro Universitate Vesprimiensis arany érmét Polinszky Károlynak, az egyetem alapítójának.

1980-ban Inczédy Jánost választotta rektornak az Egyetemi Tanács, aki ezt a tisztet csupán egy évig töltötte be. Az 1981/82-es tanévtől az 1988/89-es tanév végéig Heil Bálint volt az egyetem rektora. Vezetése alatt, az 1984/85-ös tanévben indult meg a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karával közös képzésben a műszer- és méréstechnika szak, amelyet a Veszprémi Vegyipari Egyetem részéről Inczédy János professzor szervezett.

A következő tanévben – minisztériumi felkérésre – levelező formában, kiegészítő szakként indult a kémia-tanárképzés. Ennek tantervét Maleczky Emilné és Sebestyén Attila dolgozták ki, akik a középiskolai Irinyi János tanulmányi versenyen évtizedes kapcsolatban voltak a kémia tanárokkal, és ismerték továbbképzési problémáikat. 1987/88-ban és 1988/89-ben újabb üzemmérnöki szak: gépész- majd villamos-üzemmérnöki szak indult, melyeket a pécsi Pollack

Mihály főiskolától és a Miskolci Egyetem kazincbarcikai kihelyezett szakától vett át az egyetem. Ezeknek a szakoknak az indítása, illetve átvétele célszerű volt, mivel a vegyipar fejlesztése leállt, csökkent az igény a vegyészmérnökökre, és évről évre kevesebben jelentkeztek a nehézvegyipari szakokra. Az egyetem fenntartása érdekében szükségesnek mutatkozott az oktatási profil bővítése.

Liszi János, az egyetem újonnan választott rektora – aki 1989/90-től az 1994/95. tanévig látta el ezt a tisztet – vállalta a profilbővítéssel együtt járó problémákat, és 1990-ben javaslatot tett nyelvtanárképzéssel foglalkozó tanszékek létesítésére. Ez indokolttá tette az egyetem névváltoztatását és új kar létesítését. Alátámasztotta a nyelvtanárképzést az, hogy országos igényt jelentkezett az orosznyelv-tanárok átképzésére angol- és németnyelv-tanárokká. Az egyetem neve az 1990/91. tanévben változott Veszprémi Egyetem-re, és alakult meg két kar: a Mérnöki Kar és a Tanárképző Kar. A régi tanszékek közül az Általános és Szervetlen Kémia, a Matematikai és Számítástechnikai Tanszék, a Nyelvi Lektorátus, a Társadalomtudományi Tanszék és a Testnevelés Tanszék a Tanárképző Kar tagjai lettek. Ez a kar évről évre bővült: 1990-ben Bárdos Jenő kapott megbízást az Angol Nyelv és Irodalom Tanszék létesítésére, 1991-ben két tanszék is alakult: a Német Nyelv és Irodalom Tanszék, amelynek megbízott vezetője Gáborján Lajosné egyetemi adjunktus volt és a Pedagógia-Pszichológia Tanszék Orosz Sándor professzor vezetésével. 1993-ban Lengyel Zsolt vezetésével az Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, 1994-ben Kiss István egyetemi docens vezetésével a Biológiai Tanszék alakult meg. Ugyancsak 1994-ben a Bécsy Tamás professzor alapítású Színháztudományi Tanszékkel bővült a Tanárképző Kar. A Német Nyelv és Irodalom Tanszék vezetését 1993-ban Mádl Antal egyetemi tanár, majd 1996-ban Földes Csaba professzor vette át. Ugyancsak 1996-ban került a Pedagógia-Pszichológia Tanszék élére Galicza János egyetemi docens.

A Mérnöki Karon a vegyészmérnöki szaktanszékek bővültek környezetmérnöki és anyagmérnöki szakokkal, és megalakult 1991-ben a Műszaki Informatika és Automatizálási Tanszék Vass József docens vezetésével, amelynek vezetését 1994-ben Veress Gábor egyetemi tanár vette át. Ebből, az informatikával foglalkozó tanszékből 1995-ben négy tanszék lett: Automatizálási Tanszék Vass József, Információs Rendszerek Tanszék Veress Gábor, Képfeldolgozás és Neuroszámítógépek Tanszék Schanda János egyetemi tanár és Számítástudomány Alkalmazása Tanszék Friedler Ferenc docens vezetésével. 1996-ban alakult meg a Turizmus Tanszék, amelyet Jandala Csilla docens vezet.

1991/92-ben a Veszprém Megyei Hittudományi Főiskolával közös képzés indult, és a tanárképzés a teológiával bővült.

Amikor az 1995/96. tanév kezdetén Győri István egyetemi tanár átvette a rektori feladatokat, a Mérnöki Karon 10, a Tanárképző Karon 19 szakon kezdték meg a hallgatók tanulmányaikat. Ennyi szak oktatása a hagyományos rendszerben összeállított tantervek alapján nehézkessé vált. Ezért a Veszprémi Egyetem is áttért a kötött tanterveken alapuló képzésről a kreditrendszerre. Ebben az egyes szakokon kötelező és kötelezően választható tárgyakon kívül a hallgatók érdeklődésüknek megfelelő tárgyakat is választhatnak. Az egyes tárgyak eredményes vizsgái kreditpontokat is jelentenek, és a szak sikeres elvégzése megadott pontszámhoz kötött. Ez a demokratikusnak tűnő képzési rendszer a bevezetés nehézségei után áttekinthetőbbé tette az egyes tanszékek oktatási feladatait és a hallgatók által teljesítendő feladatokat.

Az egyetem vezetői

Az egyetem dékánjai, illetve eddigi rektorai

Polinszky Károly egyetemi tanár 1949. augusztus 19-étől 1952. július 31-éig;
Bereczky Endre egyetemi tanár 1952. augusztus 1-jétől 1953. szeptember 30-áig;
Nemecz Ernő egyetemi tanár 1953. október 1-jétől 1954. szeptember 14-éig;
Polinszky Károly egyetemi tanár 1954. szeptember 15-étől 1963. december 31-éig;
László Antal egyetemi tanár 1964. január 1-jétől 1966. július 31-éig;
Káldi Pál egyetemi tanár 1966. augusztus 1-jétől 1971. július 31-éig;
Nemecz Ernő egyetemi tanár 1971. augusztus 1-jétől 1980. június 30-áig;
Inczédy János egyetemi tanár 1980. július 1-jétől 1981. június 30-áig;
Heil Bálint egyetemi tanár 1981. július 1-jétől 1989. június 30-áig;
Liszi János egyetemi tanár 1989. július 1-jétől 1995. június 30-áig;
Győri István egyetemi tanár 1995. július 1-jétől 1998. június 30-áig;
Gaál Zoltán egyetemi tanár 1998. július 1-jétől jelenleg is

A Mérnöki Kar eddigi dékánjai

Gaál Zoltán egyetemi tanár 1992. július 1-jétől 1998. június 30-áig;
Marton Gyula egyetemi tanár 1998. július 1-jétől.

A Tanárképző Kar eddigi dékánjai

Bárdos Jenő egyetemi tanár 1992. július 1-jétől 1998. június 30-áig;
Lengyel Zsolt egyetemi tanár 1998. július 1-jétől.

Egyetemi Tanács, Kari Tanács

Egyetemi Tanács

Gaál Zoltán tanszékvezető egyetemi tanár, rektor, Szervezési és Vezetési Tanszék
Lengyel Zsolt tanszékvezető egyetemi tanár, dékán, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
Marton Gyula egyetemi tanár, dékán, Vegyipari Műveleti Tanszék
Gróf József egyetemi docens, Matematikai és Számítástechnikai Tanszék
Győrvári János egyetemi docens, Matematikai és Számítástechnikai Tanszék
Horváth Géza tanszékvezető egyetemi docens, Vegyipari Műveleti Tanszék
Kovács Kristóf egyetemi docens, Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék
Németh Zoltán egyetemi docens, dékánhelyettes
Salamon Tamás egyetemi docens, Fizikai Kémia Tanszék
Sebestyén Attila egyetemi docens, rektorhelyettes, Általános és Szervetlen Kémia Tanszék
Szeifert Ferenc tanszékvezető egyetemi docens, Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék
Tóthné Kurtán Zsuzsa egyetemi docens, Angol Nyelv és Irodalom Tanszék
Ötvösné Vadnay Marianna nyelvtanár
Gulyás Éva csoportvezető
Tunner Jenő szakmunkás
Ács Patrícia hallgató
Dely Balázs hallgató
Dinnyés Álmos hallgató
Gál Balázs hallgató
Kocsis László hallgató
Szabó Ervin HÖK-elnök
Szabó Péter Krisztián hallgató

Állandó meghívottak

Győri István tanszékvezető egyetemi tanár, Matematikai és Számítástechnikai Tanszék
Horváth Jenőné gazdasági főigazgató
Koczka Attila főtitkár
Rédey Ákos tanszékvezető egyetemi tanár, rektorhelyettes, Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék
Méray László tanszékvezető egyetemi docens, rektorhelyettes, Fizika Tanszék
Inczédy János egyetemi tanár, Analitikai Kémia Tanszék
Markó László egyetemi tanár, Szerves Kémia Tanszék
Mészáros Ernő egyetemi tanár, Föld- és Környezettudományi Tanszék
Egyházy Tiborné könyvtárigazgató
Tőrös Szilárd tanszékvezető egyetemi docens, SZB-elnök, KT-elnök, Szerves Kémia Tanszék
Gyimesi József személyi osztályvezető

A Mérnöki Kar Kari Tanácsa

Marton Gyula egyetemi tanár, dékán, Vegyipari Műveleti Tanszék
Salamon Tamás egyetemi docens, dékánhelyettes, Fizikai Kémia Tanszék
Németh Zoltán egyetemi docens, dékánhelyettes, Radiokémia Tanszék
Gaál Zoltán tanszékvezető egyetemi tanár, rektor, Szervezési és Vezetési Tanszék
Rédey Ákos tanszékvezető egyetemi tanár, Környezetmérnöki és Technológia Tanszék
Ungváry Ferenc egyetemi tanár, Szerves Kémia Tanszék
Veress Gábor egyetemi tanár, Szervezési és Vezetési Tanszék
Dallos András egyetemi docens, Fizikai Kémia Tanszék
Friedler Ferenc tanszékvezető egyetemi docens, Számítástudomány Alkalmazása Tanszék
Horváth Géza tanszékvezető egyetemi docens, Vegyipari Műveleti Tanszék
Jandala Csilla tanszékvezető egyetemi docens, Turizmus Tanszék
Józsa László tanszékvezető egyetemi docens, Gazdaságtan Tanszék
Méray László tanszékvezető egyetemi docens, Fizika Tanszék
Kotsis Leventéné tanszékvezető egyetemi docens, Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék
Szeifert Ferenc tanszékvezető egyetemi docens, Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék
Timár Imre tanszékvezető egyetemi docens, Géptan Tanszék
Vass József tanszékvezető egyetemi docens, Automatizálás Tanszék
Arató Balázs vegyész szakos hallgató
Crespo Juan Claudio vegyészmérnök szakos hallgató
Czipó Balázs gépészmérnök szakos hallgató
Farkas Mariann idegenforgalmi és szálloda szakos hallgató
Furák Tamás környezetmérnök szakos hallgató
Kósa Szabolcs műszaki menedzser szakos hallgató
Leé Dániel villamosmérnök szakos hallgató
Meiczinger Máté műszaki informatika szakos hallgató
Nagy Barnabás anyagmérnök szakos hallgató
Szonda Tamás gazdálkodási szakos hallgató

Állandó meghívottak

Hlavay József tanszékvezető egyetemi tanár, Föld- és Környezettudományi Tanszék
Kanyár Béla tanszékvezető egyetemi tanár, Radiokémia Tanszék
Lengyel Zsolt dékán, tanszékvezető egyetemi tanár, Tanárképző Kar
Liszi János tanszékvezető egyetemi tanár, Fizikai Kémia Tanszék
Mink János tanszékvezető egyetemi tanár, Analitikai Kémia Tanszék
Schanda János tanszékvezető egyetemi tanár, Képfeldolgozás és Neuroszámítógépek Tanszék
Deák Gyula tanszékvezető egyetemi docens, Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék
Kozmann György tanszékvezető egyetemi docens, Információs Rendszerek Tanszék
Tőrös Szilárd tanszékvezető egyetemi docens, KT-képviselő, Szerves Kémia Tanszék
Argyelán János egyetemi adjunktus, SZB-képviselő, Vegyipari Műveleti Tanszék
Simon Ákos egyetemi adjunktus, központ igazgató, Továbbképzési Központ
Gyimesi József osztályvezető, személyi ügyek osztály
Nagyné Stribl Tünde osztályvezető, akkreditációs oktatási és információs osztály

A Tanárképző Kar Kari Tanácsa

Lengyel Zsolt tanszékvezető egyetemi tanár, dékán, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
Horváth Ottó egyetemi docens, dékánhelyettes, Ált. és Szervetlen Kémia Tanszék
Poór Zoltán egyetemi docens, dékánhelyettes, Angol Nyelv és Irodalom Tanszék
Bárdos Jenő tanszékvezető egyetemi tanár, Angol Nyelv és Irodalom Tanszék
Bécsy Tamás egyetemi tanár, Színháztudományi Tanszék
Földes Csaba tanszékvezető egyetemi tanár, Német Nyelv és Irodalom Tanszék
Győri István tanszékvezető egyetemi tanár, Matematikai és Számítástechnikai Tanszék
Győrvári János egyetemi docens, Matematikai és Számítástechnikai Tanszék
Horváth Attila tanszékvezető egyetemi tanár, Ált. és Szervetlen Kémia Tanszék
Papp Sándor egyetemi tanár, Ált. és Szervetlen Kémia Tanszék
Kiss István tanszékvezető egyetemi docens, Biológiai Intézet, Zoológia Tanszék
Sebestyén Attila rektorhelyettes, egyetemi docens, Ált. és Szervetlen Kémia Tanszék
Tóthné Kurtán Zsuzsa egyetemi docens, Angol Nyelv és Irodalom Tanszék
Rohonyi István egyetemi adjunktus, Nyelvi Lektorátus
Bálint Ivett kémia-környezettan szakos, III. évfolyamos hallgató
Csákvári Géza színháztörténész, V. évfolyamos hallgató
Gál Péter számítástechnika-angol szakos, V. évfolyamos hallgató
Kovács Katalin kémia-környezettan szakos, IV. évfolyamos hallgató
Szalay Gábor német nyelvtanár, II. évfolyamos hallgató
Székely Ágnes angol-bölcsész, II. évfolyamos hallgató

Állandó meghívottak

Gaál Zoltán rektor, tanszékvezető egyetemi tanár, Szervezési és Vezetési Tanszék
Horváth Jenőné gazdasági főigazgató
Marton Gyula dékán, egyetemi tanár, Vegyipari Műveleti Tanszék
Nagy Imre tanszékvezető egyetemi tanár, Színháztudományi Tanszék
Orosz Sándor ny. egyetemi tanár, Pedagógia-Pszichológia Tanszék
Rédey Ákos rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi tanár, Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék
Szabó T. Attila mb. intézetigazgató, tanszékvezető egyetemi tanár, Biológia Intézet, Botanika Tanszék
Szilágyi István tanszékvezető egyetemi tanár, Társadalomtudományi Tanszék
Galicza János tanszékvezető egyetemi docens, Pedagógia-Pszichológia Tanszék
Kovács Kristóf PR-igazgató, egyetemi docens, Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék
Méray László rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi docens, Fizika Tanszék
Vincze László egyetemi docens, SZB-képviselő, Ált. és Szervetlen Kémia Tanszék
Győri Pál tanszékvezető, egyetemi testnevelő tanár, Testnevelés Tanszék
Németh Attila egyetemi adjunktus, Egyetemi Nyelviskola igazgatója
Bognárné Sabjanics Angéla igazgató, Oktatásszervezési és Információs Központ
Gyimesi József osztályvezető, személyi osztály
Simon Ákos igazgató, Veszprémi Egyetem Továbbképző és Távoktatási Központ

Az 50 éves Veszprémi Egyetem tudományos munkássága

Tudományos konferenciák

Az Egyetem 1949. évi megalapítása után az első feladat természetesen az oktatás megindítása volt; a tudomány, a kutatás művelésére fordított idő az „őskorban" még elenyésző volt. Hozzájárult ehhez az ország csaknem teljes elzártsága, a külföldi kollégákkal való kapcsolattartás szinte lehetetlen volt, a leveleket cenzúrázták, illetve a szakmai eredményeket ismertető publikációk külföldre küldéséhez is külön engedélyre volt szükség, a személyes kapcsolattartás (szakmai konferenciákra való utazás illetve vendégfogadás) még a „szocialista" országok esetében is lehetetlenné vált.

Az Egyetem vezetősége azonban felismerte a személyes tudományos kapcsolattartás elengedhetetlenül fontos jelentőségét, s ha külföldi tudósokkal nem is, legalább hazai szakemberek együttműködésére igyekezett fórumot teremteni, egyúttal az Egyetem tudományos munkásságát a szakmai körökkel megismertetni. Így került sor 1955-ben a „Veszprémi Egyetemi Napok" megszervezésére, melyhez tudományos ülésszak is csatlakozott.

Ezt az I. tudományos ülésszakot ezután számos hasonló alkalom követte. Kezdetben az Egyetem egymaga rendezte a konferenciákat; később más szervek is bekapcsolódtak a rendezésbe (a többi veszprémi tudományos intézmény, a Magyar Kémikusok Egyesülete, a MTESZ, az IMEKO, stb.). Különös és a többi hasonló rendezvénynél ünnepélyesebb volt az 1959-es, 1964-es és 1974-es Tudományos ülésszak, az Egyetem alapításának 10., 15. és 25. évfordulója alkalmából. A szakmai tudományos kutatáson számos más téma is tárgyalásra került ezeken a rendezvényeken, így pedagógiai, műszaki fejlesztési és hasonló kérdések.

Az Egyetem első, külföldiek részvételével szervezett konferenciájára 1955 augusztusában került sor: ez volt az I. Magyar-Csehszlovák Polarográfiai Konferencia, melyet a Nobel-díjas J. HEYROVSKY is megtisztelt jelenlétével. (Ez alkalommal nyújtotta át BOGNÁR REZSŐ, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára a tiszteleti tagsági oklevelet HEYROVSKY professzornak.

Ezt az első nemzetközi konferenciát azóta sok további követte; az utóbbi években átlagosan évi 3-4, nem egyszer még ennél is több esemény színhelye volt az Egyetem. Ezek felsorolásától itt eltekintünk, csak megemlítjük, hogy ezt a szép hagyományt a megújult Veszprémi Egyetem is folytatja: az 50 éves jubileum alkalmával pl. 6 nemzetközi tudományos konferencia kerül megrendezésre.

Műszaki és egyetemi doktorátus

A műszaki doktori címet még az Egyetem megalapítása előtt eltörölték; a tudományos minősítés szovjet módszerét vezették be (a „tudományok kandidátusa" illetve a „tudományok doktora" fokozat); ezeket a fokozatokat azonban nem az egyetemek, hanem a kormány felü-

gyelete alatt álló testület, a Tudományos Minősítő Bizottság ítélte oda. 1959-ben az egyetemek visszakapták azt a régi jogot, hogy sikeres szigorlat és értekezés megvédése alapján doktori címet adományozhassanak. A Veszprémi (Vegyipari) Egyetem esetében ez a műszaki doktori cím adományozását jelentette. (A kandidátusok – külön kérelemre – szigorlat és értekezés nélkül megkapták a doktori címet.)

Az Egyetem az általa művelt valamennyi tudományterületen adhatott doktori címet; az akkori, kizárólag vegyészmérnöki profil következtében a doktori értekezések javarészt kémiai, vegyipari géptani, és a kapcsolatos matematikai, társadalomtudományi és hasonló tárgykörökre terjedtek ki. Jó néhány olyan tudományos iskola alakult ki, mely az itteni doktorok magas fokú, nemzetközileg is elismert tudására épült.

Az első műszaki doktori avatásra 1959. május 21-én, nyilvános egyetemi tanácsülés keretében került sor; ekkor 6 doktori oklevelet adtak ki. Ezt az évek során még sokan követték; 1988-ig összesen 746 fő szerzett műszaki doktorátust Egyetemünkön.

1985-ben átszervezésre került a tudományos minősítések rendszere; a korábbi „műszaki doktori" címet az „egyetemi doktori" cím váltotta fel (de aki korábban megkezdte doktori cselekményét, még 3 évig műszaki doktori címet kapott). 1985 áprilisától az új rendszerű (PhD) minősítés bevezetéséig Egyetemünkön 149-en kaptak egyetemi doktori oklevelet. Az utolsó egyetemi doktorrá avatás 1996 decemberében volt.

1993-ban a felsőoktatásról szóló LXXX. törvény újraszervezte a tudományos minősítési rendszert. Az új, egyetemi tudományos fokozat a PhD lett, de az egyetemek nem rendelkeztek a korábbihoz hasonló tárgyköri szabadsággal. Kizárólag csak az Országos Akkreditációs Bizottság (OAB) által engedélyezett, igen részletes és nagyon szigorú kritériumok alapján elbírált pályázatok alapján lehetett PhD-fokozatot adni. A PhD-fokozatra pályázók megfelelő vizsgák illetve szigorlat letétele után, szigorúan körülhatárolt tárgykörben írt, külső-belső opponensek által bírált és sikeresen megvédett értekezés alapján kaphatják meg a PhD-fokozatot. (Akik korábban kandidátusi címet szereztek és nem folyamodtak műszaki vagy egyetemi doktorátusért, kérelemre PhD-fokozatot kaphatnak.)

Az OAB az egyetemek részére tudományterületeket jelöl ki, melyben PhD-fokozatot adhat (a tudományterületi akkreditáció programokra és alprogramokra oszlik). 1993-ban, az OAB döntése alapján két területen, a kémiatudomány (Tamás Ferenc) és a környezettudomány (Mészáros Ernő) területen ruházták fel a Veszprémi Egyetemet a PhD adományozásának jogával (zárójelben a tudományterületi vezetők neve). 1996-ban és 1998-ban két újabb akkreditációs pályázatunkat fogadta el az OAB: műszaki tudomány (Schanda János), illetve neveléstudomány (Bárdos Jenő). Az akkreditált doktori programok és alprogramok listája, illetve a programvezetők névsora (az 1998. december 31-ei állapot szerint) a függelékben található.

1998 végéig 42 fő szerzett PhD-fokozatot a Veszprémi Egyetemen. Legnagyobb részük szervezett képzésben, mások szervezett képzésen kívül, néhányan pedig korábbi kandidátusi fokozatuk alapján kaptak PhD-oklevelet.

Habilitáció

A korábban már említett felsőoktatási törvény új, a PhD-címnél magasabb egyetemi kategóriát vezetett be az oktatói és az előadói képesség, valamint a tudományos teljesítmény megítélésére: a habilitációt (Dr. habil.) illetve az ennek alapján (nem főállású oktatók esetében) kérhető „egyetemi magántanári" címet azokon a tudományterületeken, melyen PhD- fokozat

szerezhető. Az Egyetem e felhatalmazás alapján megalkotta a habilitációs szabályzatot, mely szigorú előírásokat (pl. jelentős és tartós tudományos alkotó, ismeretátadó, publikációs tevékenység, idegen nyelven tartott és szakértői bizottság által bírált idegen nyelvű tudományos kollokvium) ír elő a habilitációra.

1998 végéig összesen 16 Dr. habil. oklevél átadására került sor.

Publikációk

A tudomány lényegéhez tartozik az ismeretek átadása, publikációk és más szakirodalmi közlemények formájában. Noha már a kezdeti időkben számos publikációs fórum állt rendelkezésre (elsősorban magyar nyelvűek, pl. a Magyar Kémikusok Lapja, és az akadémiai Acták révén idegen nyelvűek is), az Egyetem szükségét érezte saját szaklap indításának is. Ennek a felismerésnek jegyében született meg a Veszprémi Vegyipari Egyetem Közleményei c. időszakos folyóirat 1957-ben, mely 12 évfolyamot ért meg. A VVE Közlemények szerkesztője Bodor Endre professzor volt.

A VVE Közleményeit, mely magyar nyelven jelent meg, természetesen nem lehetett nemzetközi publikációnak tekinteni. E hiány pótlására 1973-ban az Egyetem – a Veszprémben működő három másik kémiai kutatóintézménnyel közösen – angol nyelvű folyóirat kiadását határozta el. A Hungarian Journal of Industrial Chemistry 1998-ban 26. évfolyamába lépett és a kémiai technológia fontos, világszerte olvasott orgánumává vált. A (kötése alapján piros-fehér-zöldnek becézett) folyóirat főszerkesztői munkáit kezdettől Bodor Endre látta el.

Tudományos utánpótlás

Minden tudományos közösség egyik legfontosabb feladata az utánpótlás biztosítása, a tudomány műveléséhez kedvet érző és arra alkalmas fiatalok tanítása, nevelése. Ennek nagyszerű eszköze a tudományos diákkör (TDK): a tárgy oktatója kiválaszt egy-egy érdeklődő, fejlődésre képes hallgatót (illetve nem egyszer a tudományos munka iránt érdeklődő hallgató keresi fel kedvenc oktatóját), majd az oktató irányítása mellett, de közös munkával kidolgoznak valamilyen kutatási részfeladatot. (A későbbi PhD-hallgatók is rendszerint a TDK-zók soraiból kerülnek ki.) A célkitűzés, a megoldás részleteit és az eredményeket a hallgató előadás vagy poszter alakjában ismerteti, így a jövő tudósa nemcsak a kutatás módszereivel, hanem a tudományos ismeretközlés módjával is megismerkedik. Az előadást, posztert nyilvános egyetemi versenyen értékelik, majd a legjobbak tovább kerülnek az országos döntőbe. Itt már csak a legkiválóbbak vesznek részt; már az is dicsőség, ha valaki bekerül ebbe a mezőnybe. Az országos döntőn tudományáganként osztanak első, második és harmadik díjat, és a kiválók közt is legkiválóbbak megkapják az oktatási miniszter és a Magyar Tudományos Akadémia elnöke közös díját, a Pro Scientia aranyérmet.

1998 végéig egyetemünk 3 hallgatója nyert Pro Scientia érmet. Megérdemlik, hogy nevüket is felsoroljuk (zárójelben a felkészítő oktató neve):

Kümmlich, Thomas (Bartik Tamás),
Révész Gabriella (Hajós Péter),
Szilágyi Róbert (Bencze Lajos).

Karok és szakok az egyetemen

Veszprémi Vegyipari Egyetem

Nehézvegyipari Szak

Az egyetemen már az első, 1949/50-es tanévtől kezdve egyetemi szintű okleveles vegyészmérnökök képzése folyt. A Budapesti Műszaki Egyetem többi karához hasonlóan négyéves volt a képzés ideje, ami a következő tanévben kilenc félévre bővült és az 1951/52-ben első évre iratkozottaké lett ötéves. 1956-ig négy (ásványolaj- és szénfeldolgozó; elektrokémiai; szervetlen vegyipari; szilikátkémiai) tagozat közül választhattak a harmadik év sikeres befejezése után a hallgatók. A negyedik és az ötödik évfolyamon az egyes tagozatok tananyaga lényegesen különbözött egymástól. Az előadások ellátása, a laboratóriumi gyakorlatok vezetése a megfelelő technológiai tanszékek (Ásványolaj- és Széntechnológia, Elektrokémiai Iparok, Kémiai Technológia és Szilikátkémia Tanszék) feladata volt, az utolsó évben a diplomadolgozatot ott kellett elkészíteniük a diákoknak. Az államvizsgát is a technológiai szaktanszékek bonyolították le. A természettudományos alaptárgyi tanszékeken (Általános és Szervetlen Kémia, Analitikai Kémia, Ásványtan, Kémiai Fizika és Szerves Kémia Tanszék) csupán néhány olyan hallgató készíthette a diplomadolgozatát, aki az illető tanszéken kiváló tudományos diákköri munkát végzett. Az államvizsgát ezeknek a diákoknak is a technológiai szaktanszéken kellett letenniük. Hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy hazánkban a vegyészmérnökképzés ilyen nagymértékű szakosítása nem előnyös. Központi intézkedés megszüntette a szakokat, és helyette ágazatok kialakítását engedélyezték.

A tagozatok közötti nagy különbséget kiiktatva 1954-től a hallgatók egységes technológiai képzést kaptak, és a kilenc (cementipari; kerámiai; üvegipari; szénfeldolgozó-ipari; ásványolajfeldolgozó-ipari; sav- és műtrágyaipari; lúg- és sóipari; elektrokémiai; analitikai) ágazaton csak egy-két úgynevezett ágazati tárgyban különbözött egymástól a tanterv. Több módosítás után a hatvanas évek végére ötre (szervetlen kémiai technológiai; vegyipari folyamatszabályozási; radiokémiai; petrolkémiai; szilikátkémiai technológiai) csökkent az ágazatok száma. A diplomadolgozatot változatlanul az ágazatos tanszékeken kellett elkészíteni, és ugyanott volt a hallgatók államvizsgája is.

1969-ben egy újabb oktatási reform keretében (a BME Vegyészmérnöki Karával összhangban) indult az úgynevezett többfokozatú vegyészmérnökképzés. A hároméves első fokozaton egységes volt a tanterv, és a harmadik évben szakdolgozatot kellett készíteni. Szakdolgozati témákat nemcsak a technológiai, hanem az alaptárgyi tanszékeknek is ki kellett írni. Sikeres államvizsga után a hallgatók vegyész-üzemmérnöki oklevelet kaptak. Az első fokozaton kapott diploma főiskolai szintű volt. A második fokozatra, a negyedik és ötödik évfolyamra azok iratkozhattak be, akik megfelelő tanulmányi átlagot értek el, és az első fokozaton eredményes vizsgát tettek abból a harmadik évfolyamon felvehető külön tárgyból, amit a tanterv a választott (szervetlen kémiai technológiai; radiokémiai; vegyipari folyamatszabályozási; petrolkémiai; szilikátkémiai technológiai; vegyipari rendszermérnöki) ágazat előtanulmányaként adott meg.

Az ágazatok kezelése, a diplomadolgozat elkészítése és az államvizsga helye az ágazati technológiai tanszékeken folyt, amelyek száma a hetvenes évek végére a Radiokémia, a Vegyészmérnöki Kibernetika és a Vegyipari Műveleti Tanszékkel hatra emelkedett. A második fokozat elvégzése után a hallgatók egyetemi szintű okleveles vegyészmérnöki diplomát kaptak.

Ennek a reformnak a harmadik fokozata az egyetemi doktorok képzéséből állt. Ezen a fokozaton csak kis létszámú hallgatóság vett részt, mivel az erre jelentkezők az államtól nem kaptak anyagi támogatást. Ez a többször módosított képzési forma a vegyészmérnöki és a szervező vegyészmérnöki szakon 1995-ben szűnt meg, de a vegyészmérnöki szakon továbbra is megmaradt a főiskolai szintű (üzemmérnöki) befejezés.

1970-ben indult meg a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemmel mindmáig folytatott közös agrárkémikus-, agrármérnök-képzés. 1973-ban a szintén többfokozatú szervező vegyészmérnöki szak létesítésével tovább bővült az egyetem oktatási területe. 1984-ben (a BME Villamosmérnöki Karával közösen) műszer- és méréstechnika szakon kezdődött meg a képzés. Ezen ötéves szakok mellett 1987-ben hároméves vegyipari- és szilikátipari-gépészüzemmérnöki, 1988-ban mérés- és automatizálási üzemmérnöki szak indult. 1985-ben a levelező tagozaton kétéves kémiatanári kiegészítő képzés kezdődött, amelynek elvégzésével az általános iskolai kémiatanári diplomával rendelkezők középiskolai kémiatanári oklevelet kaptak.

A vezető mérnöki feladatok ellátásához az angol nyelv magas szintű ismerete évről évre nélkülözhetetlenebb lett, ezért 1983-ban a Veszprémi Vegyipari Egyetemen is megindult a vegyészmérnök-hallgatók részben angol nyelvű szakmai képzése. Erre a második fokozaton került sor, és azok vehettek benne részt, akik előzőleg felsőfokú nyelvvizsgát tettek. A kémiai tanszékek oktatói 1970-től kezdve szerepet vállaltak a középiskolás diákok kémiai versenyeinek szervezésében, és részt vettek a Középiskolai Kémiai Lapok szerkesztésében. Nemzetközileg is elismert szerepet töltött be az egyetem azzal, hogy két ízben, 1975-ben és 1987-ben vállalta a VII. és a XIX. Nemzetközi Kémiai Diákolimpia megrendezését, és az Általános és Szervetlen Kémia Tanszék vezetője látta el a nemzetközi zsűri elnöki tisztét. A magyar középiskolai kémiatanárok nemcsak a tanszéken készült Szervetlen kémia valamint Szervetlen kémiai feladatok és megoldások c. tankönyvek révén, hanem személyes ismeretségeken keresztül is állandó kapcsolatban voltak az egyetemmel. 1990-ben az Angol Nyelv és Irodalom Tanszék megalapítása után az egyetem reálisan vállalkozhatott angol-kémia szakos középiskolai tanárok képzésére, ami megalapozta a Tanárképző Kar létesítését.

Agrárkémiai Szak

Hosszadalmas, csaknem két évig tartó előkészítő munka után, 1971-ben, Belák Sándor akadémikus (Keszthely) és Káldi Pál professzor (Veszprém) rektorsága alatt indult meg az oktatás a közös képzésű agrárkémiai szakon Veszprémben.

A szak létesítését messzemenően indokolta és sürgette a mezőgazdasági gyakorlatban mind szélesebb körben használt kémiai eredetű anyagok egyre nagyobb tömege, és az agrárium vegyi folyamatai jelentőségének növekedése. Ezt ismerte fel 1968-ban a Keszthelyi Agrártudományi Főiskola, s a Veszprémi Vegyipari Egyetem – egy közös tanácsülésen megismerve az elgondolást – habozás nélkül felajánlotta hathatós segítségét. Nyilvánvaló volt, hogy az együttműködés a gazdaságosság, valamint az előkészületi idő lerövidítése szempontjából behozhatatlan előnyt jelent, ezért a két intézmény elhatározta a közös képzés kimunkálását.

Az elgondolás szerint a szak hallgatói a kémiai alaptárgyakat egy éven át Veszprémben, a többi tárgyat pedig Keszthelyen abszolválják. Nagy előnyt jelentett, hogy a kémiai laboratóri-

umi gyakorlatok ilyen módon Veszprémben, jól felszerelt laborokban nyertek elhelyezést. Kezdetben a tanterv az első tanévet Keszthelyen írta elő a szak hallgatóinak, s csak a második tanévre jöttek át Veszprémbe. Ezt a mindenképpen szerencsés struktúrát azonban 1984-ben nyomatékos főhatósági (Mezőgazdasági és Élelmezési Minisztérium) kívánalomra módosítani kellett, s azóta a szak hallgatói Veszprémben kezdik tanulmányaikat; ez a beosztás sajnálatos módon csökkenti a tanterv didaktikus felépítésének lehetőségét. A tanterv a kezdetek óta jó néhány kisebb módosításon ment keresztül, végül 1996-ban teljes átformálással az eurokonform kredit rendszerre tért át.

A közös képzés az induláskor alaposan átgondolt szabályzatok kimunkálását tette szükségessé mind oktatási, mind adminisztratív és gazdasági vonalon, ezek szokatlansága azonban csakhamar rutinszerűvé vált, s mindmáig különösebb probléma nélkül működik. Mindenképpen meg kell jegyezni, hogy ilyen közös képzési forma, amelyben egy teljes évfolyam a képzés jelentős időhányadát egy másik intézmény falai között tölti a szak indulása idején nem volt ismert, s tudomásunk szerint ma is egyedülálló. Az agrárkémiai szak létesítése már 1970-ben lépést jelentett a ma hazánkban oly gyakran emlegetett integrációs képzés felé. Az egyetemek közötti integrált képzés azzal az előnnyel jár, hogy a hallgatók az agrárium szempontrendszerébe építhetik be a kémiai ismereteket anélkül, hogy az utóbbit túlértékelnék, s ilyen módon mindkét egyetem ismeretanyagát ötvözve agrár-vegyész szakemberként végezhetik munkájukat. A szakon eddig több mint 800 diplomát adtak ki.

Veszprémi Egyetem

Az 1980-as évek végén nyilvánvalóvá vált, hogy az orosz nyelv kötelező tanításának megszűnésével hiány jelentkezik a középiskolákban nyugati nyelveket oktató tanárokból. Az egyetem 1985-től kezdve – minisztériumi döntés alapján – foglalkozott középiskolai kémia tanári kiegészítő képzéssel. Az angol, illetve német nyelvi tanszékek létesítésével lehetőség kínálkozott angol-kémia, illetve német-kémia tanári szak indítására. Ezek a szakok azonban nem voltak beilleszthetők az egy karon képző egyetem oktatási szerkezetébe, ezért az eddig működő Mérnöki Kar mellett 1991-ben Tanárképző Kart kellett létesíteni. Ezzel egy időben az egyetem neve Veszprémi Egyetemre változott.

Az eddigi tanszékek közül az Általános és Szervetlen Kémia; a Matematikai és Számítástechnikai; a Társadalomtudományi (a régi Marxizmus-Leninizmus); a Testnevelés Tanszék és az Idegennyelvi Lektorátus a Tanárképző Karhoz került. A Mérnöki Kart az Analitikai Kémia; az Ásványolaj- és Széntechnológiai; az Ásványtan (új nevén Föld- és Környezettudományi); a Fizikai Kémia; a Géptan; a Kémiai Technológia (új nevén Környezetmérnöki és Kémiai Technológiai); a Radiokémia; a Szerves Kémia; a Szilikátkémiai és Technológiai (új nevén Szilikát- és Anyagmérnöki); a Vállalati Vezetés és Gazdaságtan (új nevén Szervezési és Vezetési, azaz a régi Üzemgazdaságtan); a Vegyészmérnöki Kibernetika és Vegyipari Műveleti Tanszék alkotta.

Új tanszékek is alakultak. A Tanárképző Karon az Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék (1993); az Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1990); a Biológiai (1994), majd Zoológiai Tanszék (1998); a Botanikai Tanszék (1998); a Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1991); a Pedagógia-Pszichológia Tanszék (1991) és a Színháztudományi Tanszék (1994). A Mérnöki Karon a Műszaki Informatika és Automatizálás (1991–1995), majd Automatizálás Tanszék (1995); a Fizika Tanszék

(1992); a Gazdaságtan (1996), majd Alkalmazott Gazdaságtan Tanszék (1998); az Információs Rendszerek Tanszék (1995); a Képfeldolgozás és Neuroszámítógépek Tanszék (1995); a Számítástudomány Alkalmazása Tanszék (1995); a Turizmus Tanszék (1996).

A Mérnöki Kar első dékánja 1991 és 1998 között GAÁL ZOLTÁN, 1998-tól MARTON GYULA. Dékánhelyettesek SALAMON TAMÁS 1991-től és HORVÁTH GÉZA 1991 és 1994 között, KOVÁCS ZOLTÁN 1994 és 1998 között és NÉMETH ZOLTÁN 1998-tól.

A Tanárképző Kar első dékánja 1991 és 1998 között BÁRDOS JENŐ, 1998-tól LENGYEL ZSOLT. Dékánhelyettes 1991 és 1998 között SEBESTYÉN ATTILA, 1998-tól HORVÁTH OTTÓ és POÓR ZOLTÁN.

A dékáni hivatalok vezetői: a Mérnöki Karon 1991-től Bognárné Szabjanics Angéla, a Tanárképző Karon 1991 és 1998 között Farkas Istvánné, 1998-tól Mátéfiné Stefler Mária.

A Mérnöki Karon oktatott szakok

Egyetemi szintű (tíz félévre tervezett) szakok

Anyagmérnöki szak

Az anyagmérnöki szakot 1994 szeptemberében indította az egyetem. A szak vezetője KOTSIS LEVENTÉNÉ tanszékvezető egyetemi docens (Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék). A harmadik félév után a hallgatók a nemfémes szervetlen szerkezeti anyagok, valamint a műszer- és méréstechnika szakirányok között választhatnak. A diploma megnevezése: okleveles anyagmérnök.

Környezetmérnöki szak

Hazánkban elsőként 1992-től Veszprémben indult egyetemi szintű környezetmérnök-képzés. A szak vezetője RÉDEY ÁKOS tanszékvezető egyetemi tanár (Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék). Az ötödik félévben a hallgatók a környezetállapot-értékelés, illetve térinformatika és a környezettechnológia szakirány között választhatnak. A diploma megnevezése: okleveles környezet-mérnök.

Műszaki informatika szak

A Veszprémi Egyetem az országban az elsők között indította meg 1991-ben ROSKA TAMÁS akadémikus irányításával az önálló műszaki informatikus mérnöki szakot. A szak vezetője FRIEDLER FERENC tanszékvezető egyetemi docens (Számítástudomány Alkalmazása Tanszék). A szak képzését a négy tanszékből (Automatizálás, Információs Rendszerek, Képfeldolgozás és Neuroszámítógépek, Számítástudomány Alkalmazása Tanszék) álló Műszaki Informatikai és Villamosmérnöki Intézet irányítja. Az ötödik félévtől kezdve néhány tárgyat angol nyelven adnak elő. A diploma megnevezése: okleveles mérnök-informatikus.

Műszaki menedzser szak

A szervező vegyészmérnökök képzésének közel két évtizede alatt sokrétű tapasztalat halmozódott fel az egyetemen a szervezési, vezetési és gazdálkodási ismeretek oktatása terén. Ez tette lehetővé a szak 1991-ben történő indítását. A szak vezetője GAÁL ZOLTÁN tanszékvezető egyetemi tanár (Szervezési és Vezetési Tanszék). A diploma megnevezése: okleveles műszaki menedzser.

Vegyész szak

A szak 1993-ban indult. Vezetője UNGVÁRI FERENC egyetemi tanár (Szerves Kémia Tanszék). A hallgatók a felsőbb években az általános vegyész szakirányok (szervetlen kémia, szerves kémia, szilikátkémia, fémorganikus kémia, analitikai kémia, kristálykémia, fizikai kémia, radiokémia) vagy a környezetkémia szakirány között választhatnak. A diploma megnevezése: okleveles vegyész.

Vegyészmérnöki szak

A vegyészmérnöki szakot 1949-ben alapították Veszprémben. Előbb a BME kihelyezett karaként működött, majd 1951-ben az önálló VVE egyetlen szakja lett. A szak jelenlegi vezetője a Vegyészmérnöki Intézet vezetője, SZEIFERT FERENC tanszékvezető egyetemi docens (Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék). A szakot a Brit Vegyészmérnöki Kamara (Institution of Chemical Engineers, rövidítve: IChem^{E}) akkreditálta. A tanulmányi idő az egyetemi szintű okleveles vegyészmérnöki diplomát adó minősítés elérésére 10 félév, de lehetőség van a 7. félév után főiskolai szintű vegyészmérnöki diploma megszerzésére is. Az egyetemi szintű diploma megnevezése: okleveles vegyészmérnök, a főiskolai szintű diploma megnevezése: vegyészmérnök.

Főiskolai szintű (hat, illetve nyolc félévre tervezett) szakok

Gazdálkodási szak

Az 1996/97. tanévben indult szak vezetője JÓZSA LÁSZLÓ tanszékvezető egyetemi docens (Gazdaságtan Tanszék). A hallgatók a vállalkozási szakirány vagy a pénzügyi szakirány között választhatnak. A diploma megnevezése: közgazda.

Gépészmérnöki szak

A gépészmérnökök hat féléves képzése 1987-ben indult meg Veszprémben, a vegyipari és a szilikátipari ágazaton, nappali oktatás keretében. Az első években e két szakon folyt az oktatás, majd az igényeknek és a nemzetközi tapasztalatoknak megfelelően olyan tanterv készült, melynek keretében jelenleg a következő öt szakirány közül választhatnak a hallgatók: általános gépész, informatika, mezőgazdasági gépész, szilikátipari gépész, vegyipari gépész. Az egyes szakirányok indításának feltétele hallgatói létszámhoz kötött, ami jelenleg 15 fő. A szakirányválasztás az első év végén történik. A szak vezetője TIMÁR IMRE tanszékvezető egyetemi docens (Géptan Tanszék). A diploma megnevezése: gépészmérnök.

Idegenforgalmi és szálloda szak

A Veszprémi Egyetemen az 1996/97-es tanévben indult meg az idegenforgalmi és szálloda szakon a turisztikai közgazdászok képzése. A szak általános célja az, hogy a közgazdasági alapozó tárgyakra épülve megismertesse a hallgatókat a turizmus általános és módszertani kérdéseivel, és lehetővé tegye számukra a választható szakirányokon a turizmus egy-egy szűkebb területének elmélyült tanulmányozását. A képzés Magyarország-centrikus, azaz elsődlegesen a hazai turizmus működésének és fejlesztésének kérdéseit vizsgálja, alkalmazva a turisztikai szempontból fejlettnek minősülő országok elméleti és gyakorlati eredményeit.

A szak vezetője JANDALA CSILLA tanszékvezető egyetemi docens (Turizmus Tanszék). A képzési idő nyolc félév, amiből két félév kötelező szakmai gyakorlat. A hallgatók programter-

vezés és vendégfogadás szakirányok között választhatnak. A szaknak levelező tagozata is van. A diploma megnevezése: közgazdász.

Villamosmérnöki szak

1987-ben a Művelődésügyi Minisztérium felkérte a Veszprémi Egyetemet, hogy a Kazincbarcikán megszűnő mérés és automatizálás főiskolai szakot vegye át és 1988-ban indítsa el. A főiskolai szakot 1991-ig az automatizálás oktatási csoport vezette, 1992-től, a villamosmérnöki szak megalapításától kezdve a Műszaki Informatika és Automatizálás Tanszékhez tartozott. A tárgyi és személyi feltételek megteremtése megalapozta a műszaki informatika szak indítását is. A szak vezetője VASS JÓZSEF tanszékvezető egyetemi docens (Automatizálás Tanszék). Három szakirány van: automatizálási, teljesítmény-elektronikai és villamos művek szakirány. A diploma megnevezése: villamosmérnök.

A Tanárképző Karon oktatott szakok

Egyetemi szintű (tíz félévre tervezett) szakok

Angol nyelv és irodalom tanári szak

A szak vezetője Bárdos Jenő tanszékvezető egyetemi tanár (Angol Nyelv és Irodalom Tanszék). Az egyszakos képzés mellett angol-német, angol-számítástechnika és angol-kémia kétszakos tanárképzés is van. 1996-tól 4 féléves kiegészítő alapképzés és 8 féléves második diplomás alapképzés is folyik. A nappali tagozaton az első diplomaosztás 1995-ben volt. A diploma megnevezése: angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár.

Kémiatanári szak

A végzett szakemberekkel szemben támasztott igények változása és a növekvő követelmények arra ösztönözték a korábbi Veszprémi Vegyipari Egyetemet, hogy a képzést folyamatosan megújítsa, és az igényekhez igazítsa, így 1985-ben kezdődött a kémiatanár-képzés kiegészítő, levelező képzési formában. Ennek keretében általános iskolai kémiatanári diplomával rendelkező tanárokat képeznek tovább középiskolai szintre. Tulajdonképpen ekkor kezdődött a tanárképzés egyetemünkön. A nappali tagozaton az első diplomaosztás 1995-ben volt. A szak vezetője SEBESTYÉN ATTILA egyetemi docens (Általános és Szervetlen Kémia Tanszék). 6 féléves kiegészítő levelező tagozatos tanárképzés is folyik. A diploma megnevezése: okleveles középiskolai kémiatanár.

(Kémia-)környezettan tanári szak

A képzés célja: olyan természettudományos képzettséggel rendelkező középiskolai tanárok képzése, akik ismerik a környezetvédelem technikai, társadalmi, igazgatási, törvényi vonatkozásait, és felhasználják a modern számítástechnika, informatika legújabb eredményeit. A szakon az első diplomaosztás1998-ban volt. A szak vezetője KISS ISTVÁN tanszékvezető egyetemi docens (Zoológia Tanszék). A diploma megnevezése: kémia-környezettan szakos középiskolai tanár.

Német nyelv és irodalom tanári szak

A szak célja a német nyelvet mind elméleti, mind gyakorlati szempontból magas szinten ismerő, a német nyelvű országok nyelvészeti, irodalmi, társadalom- és művelődéstörténeti vonatkozásaiban jártas szakemberek képzése. A nappali tagozaton 1997-ben volt az első diplomaosztás. A szak vezetője: FÖLDES CSABA tanszékvezető egyetemi tanár (Német Nyelv és Irodalom Tanszék). A diploma megnevezése: német nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

Számítástechnika tanári szak

A szak célja olyan középiskolai tanárok képzése, akik tanulmányaik során biztos matematikai tudáson alapuló számítástudományi és gyakorlati számítástechnikai ismereteket szereznek. Megismerkednek a szükséges technikai eszközökkel és programtermékekkel. Megfelelő szintű számítástechnikai műveltséget és nyelvi ismereteket szereznek ahhoz, hogy lépést tudjanak tartani a számítástechnika fejlődésével. A szak nappali tagozatán 1997-ben osztottak először diplomát. Szakvezető GYŐRI ISTVÁN tanszékvezető egyetemi tanár (Matematikai és Számítástechnikai Tanszék). A diploma megnevezése: okleveles informatika szakos tanár.

Színháztörténész szak

A szak célja olyan értelmiségiek képzése, akik egyaránt felkészültek a színháztudomány elméleti és gyakorlati témaköreiben, a dráma- és színháztörténet filológiai apparátusában, és jártasak a mindennapos színházi üzem problematikájában is. Első ízben 1999-ben lesz diplomaosztás. A szak vezetője: BÉCSY TAMÁS egyetemi tanár (Színháztudományi Tanszék). A diploma megnevezése: színháztörténész.

Főiskolai szintű (hat félévre tervezett) szakok

Angol nyelvtanári szak

Szakvezető BÁRDOS JENŐ tanszékvezető egyetemi tanár (Angol Nyelv és Irodalom Tanszék). Első diplomaosztás 1994-ben volt. A diploma megnevezése: angol nyelvtanár.

Német nyelvtanári szak

A szak vezetője: FÖLDES CSABA tanszékvezető egyetemi tanár (Német Nyelv és Irodalom Tanszék). Első diplomaosztás 1995-ben volt. A diploma megnevezése: német nyelvtanár.

VESZPRÉMI EGYETEM
University of Veszprém

Intézetek az egyetemen

A huszadik század közepén a hazai ipar vezetői specializált szakokon képzett mérnököket igényeltek. A hetvenes évektől kezdve viszont a gazdasági és ipari fejlődést az integrált képzésben részesült és több hagyományos szak alapismereteivel rendelkező mérnökök tudták elősegíteni. Ez az egyetemi képzésben is felvetette a több tanszéket magában foglaló oktatási egység, az intézet szükségességét. A Veszprémi Vegyipari Egyetemen az első ilyen oktatási egység 1973-ban létesült a Matematika Tanszék és ennek keretében működő számítástechnikai csoport, valamint az Üzemgazdaságtan és a Vegyipari Műveletek Tanszék összevonásával *Vegyipari Rendszertechnikai Intézet* néven. Az intézet keretében 1977-ben újabb oktatási szervezeti egységek létesültek. Ezek a Vegyipari Műveletek Tanszékből, illetve az Üzemgazdaságtan Tanszékből váltak ki Vegyipari Kibernetikai Önálló Tanszéki Csoport, illetve Vállalati Rendszerszervezési Önálló Tanszéki Csoport elnevezéssel.

Az intézet feladata a vegyipari szervező-üzemmérnökök képzésével és az okleveles vegyipari szervezőmérnökök képzésével összefüggő oktató-, nevelő- és tudományos munkavégzése, a korszerű számítástechnikai oktatás egyetemi megalapozása és a vegyipari szervezési tudományágak továbbfejlesztése. A tanszékek önálló működése sértetlen maradt, az intézet a kitűzött feladatok összehangolt megoldását hivatott biztosítani. Működését az intézet tanácsa irányította, melynek elnöke az intézet igazgatója, állandó tagjai pedig az intézethez tartozó tanszékek, illetve önálló tanszéki csoportok vezetői voltak. Rajtuk kívül még a szakszervezet, a pártszervezet és a hallgatói KISZ-szervezet egy-egy képviselője volt az intézeti tanács tagja.

A Vegyipari Rendszertechnikai Intézet vezetésére első ízben Bakos Miklós egyetemi tanár kapott megbízást 1973-ban, és ezt a feladatot 1977-ig látta el. 1977-ben és 1978-ban Vándor Józsefné volt az intézet igazgatója, majd 1978 és 1980 között Szolcsányi Pál egyetemi tanár. Az igazgatóhelyettesi tisztséget Árva Péter egyetemi docens töltötte be. 1978-tól az igazgatóhelyettes helyett Farkas József személyében titkár segítette az igazgatót a vezetési feladatok lebonyolításában.

A '70-es évek végén megindult a vegyipari szervező-vegyészmérnökök képzése, illetve a számítástechnikai oktatás és kutatás, ezért nem volt szükség tovább ilyen intézetre. 1980-ban a Vegyipari Rendszertechnikai Intézet megszűnt, a hozzá tartozó tanszékek a továbbiakban teljesen önállóan működtek.

1983. július 1-jén öt intézet kezdte meg működését a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. Ezek eddig tulajdonképpen tanszékenként működtek, és az ezekben eddig is meglevő részlegek intézeti csoportokká alakultak át. Az intézetekben igazgatók és esetleg igazgatóhelyettesek látták el a vezetést, a csoportoknak is voltak megbízott vezetői. Az intézetekké alakulásnak ez a módja sem az oktatásban, sem a kutatásban nem jelentett lényeges fejlődést, ezért néhány év múlva visszaalakultak tanszékekké.

Az *Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet* három csoportból állt: ásványolaj- és széntechnológia csoport DEÁK GYULA docens vezetésével; petrolkémiai technológia csoport, vezetője GÁRDOS GYÖRGY docens; valamint földgáz- és energetikai csoport, amelyet BENCZE LAJOS docens vezetett. Az intézet igazgatója DEÁK GYULA volt.

A *Matematikai és Számítástechnikai Intézet* csoportjai: matematikai analízis csoport, vezetője GRÓF JÓZSEF docens; operációkutatási csoport, vezetője LÁSZLÓ ZOLTÁN docens; valamint számítógépes csoport, vezetője DOMINYÁK IMRE docens. Az intézet igazgatója LÁSZLÓ ZOLTÁN volt.

A *Radiokémiai és Fizikai Intézet* három csoportja: izotópkémiai csoport, vezetője LENGYEL TAMÁS egyetemi tanár; alkalmazott magfizikai és radiometriai csoport, vezetője HÁZI ENDRE egyetemi tanár; nukleáris technológiai csoport, vezetője MALECZKI EMIL egyetemi docens. Az intézetet LENGYEL TAMÁS vezette.

A *Szerves Kémiai Intézet* két csoportból állt: szerves kémia csoport, vezetője MARKÓ LÁSZLÓ egyetemi tanár; szerves alapanyagok kémiája és technológiája csoport, vezetője HEIL BÁLINT egyetemi tanár. A Szerves Kémiai Intézetet 1986-ig MARKÓ LÁSZLÓ vezette, ettől kezdve HEIL BÁLINT lett a vezetője.

A három csoportból álló *Szilikátkémiai és Technológiai Intézet* igazgatója JUHÁSZ A. ZOLTÁN egyetemi tanár volt. A csoportok: mikroszerkezeti, üvegtechnológiai és kolloidkémiai csoport JUHÁSZ A. ZOLTÁN vezetésével; cementkémiai és betontechnológiai csoport, vezetője TAMÁS FERENC egyetemi tanár; kerámia- és tűzállóanyag-kémiai és -technológiai csoport, vezetője KOTSIS LEVENTÉNÉ egyetemi docens.

Szervetlen Kémiai Technológiai Intézet. A négy csoportból álló intézet igazgatója VÁRHEGYI GYŐZŐ egyetemi tanár volt. A csoportok: alumínium és ritkafémek technológiája csoport VÁRHEGYI GYŐZŐ vezetésével; elektrokémiai és fémkorróziós csoport, vezetője TOMCSÁNYI LÁSZLÓ egyetemi docens, hulladékszegény technológiák csoport, vezetője MÉSZÁROS PÁL egyetemi docens; reaktortechnikai és technológiai csoport, vezetője SCHOLTZ JÓZSEF egyetemi docens. Az intézet helyettes igazgatója DE JONGE JÁNOS egyetemi docens volt.

A *Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet* két csoportból állt: vállalatgazdasági csoport TRETHON FERENC egyetemi docens vezetésével, illetve vezetési és szervezési csoport GAÁL ZOLTÁN egyetemi docens vezetésével. Az intézet igazgatója TRETHON FERENC volt.

Nyelvi Intézet

Az egyetem 1986-tól kezdve foglalkozott egyetemi szintű kiegészítő, kémia szakos középiskolai tanárok képzésével. 1989-ben nyilvánvalóvá vált, hogy hazánkban nagy hiány lesz nyugati nyelvek oktatására képzett középiskolai tanárokban. Az egyetem vezetősége célszerűnek tartotta, hogy a kémia szakos tanárképzést nyugati nyelv-kémia szakos tanárképzéssé bővítse. Ezt Nyelvi Intézet megalapításával lehet megoldani, ennek előkészítésére NÉMETH ATTILA egyetemi adjunktus kapott megbízást. Még ebben az évben felkérték BÁRDOS JENŐT a létesítendő Nyelvi Intézet vezetésére és az angol-kémia tanári szak képzésének előkészítésére. Ebben a munkában OROSZ SÁNDOR egyetemi tanár és KURTÁN ZSUZSA egyetemi adjunktus voltak segítségére.

A Nyelvi Intézet körébe került az egyetem régi Nyelvi Lektorátusa és az újonnan alapított Angol Nyelv és Irodalom Tanszék, majd 1991-ben a Német Nyelv és Irodalom Tanszékkel,

1993-ban pedig az Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékkel bővült. Az intézet kezeli a nyelvoktatással kapcsolatos oktatási kérdéseket, és kidolgozza a tíz és hat féléves nyelvtanárképzés tanterveit, gondozza az angol- és németnyelv-tanárokat képző szakokat. Igazgatója Bárdos Jenő egyetemi tanár, igazgatóhelyettes Németh Attila egyetemi adjunktus.

Vegyészmérnöki Intézet

Az 1949-ben Veszprémben alapított egyetem vegyészmérnököket képezett, és tíz féléves képzés elvégzése után vegyészmérnöki okleveleket adott ki. Az évek során az oktatási profil egyetemi szintű szervező vegyészmérnöki szakkal (1973/74. tanév), műszer- és méréstechnika szakkal (1984/85. tanév), majd az igények kielégítésére hat féléves gépész-üzemmérnöki és villamos-üzemmérnöki szakkal bővült. Az egyetem a vegyészmérnöki szakot is tovább fejlesztette, és a magas színvonalú természettudományos, valamint a vegyipari eljárások kémiai megalapozása mellett a műveleti szemléletű tárgyalást helyezte előtérbe, továbbá a vegyészmérnökképzést úgy módosította, hogy megfeleljen a Brit Vegyészmérnöki Kamara (Institution of Chemical Engineers, rövidítve, $IChem^E$) követelményeinek is. Így a Veszprémi Egyetem elérte, hogy 1992-ben az $IChem^E$ akkreditálta a vegyészmérnöki szakot, amit a Brit Nemzetközösség országai, az Európai Unió tagállamai, valamint az Amerikai Egyesült Államok is elfogadnak. Az akkreditáció feltételeinek teljesítése érdekében az egyetem létrehozta a Vegyészmérnöki Intézetet azoknak a tanszékeknek a részvételével, amelyek az előírt csoportfeladatként készített tervezési feladatok gondozását (B szakirány) vállalták: Ásványolaj- és Technológia Tanszék, Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék, Vegyipari Műveleti Tanszék. Az intézet első igazgatója Deák Gyula, az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék vezetője, majd 1995-től Szeifert Ferenc, a Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék vezetője.

Műszaki Informatika és Villamosmérnöki Intézet

Az intézet elődje a Műszaki Informatika és Automatizálás Tanszék, amely az 1987-ben jóváhagyott villamosmérnöki szak keretében 1988 és 1991 között működő automatizálási oktatási csoportból alakult 1991-ben. A számítástechnika és informatika rohamos fejlődése önálló és független tanszéki csoportokat hozott létre. Ezekből alakult 1995-ben az Informatikai és Villamosmérnöki Intézetet létrehozó, az egyetem Mérnöki Karához tartozó négy tanszék: az Automatizálás Tanszék (vezetője Vass József egyetemi docens), az Információs Rendszerek Tanszék (vezetője 1997-ig Veress Gábor egyetemi tanár, 1998-tól Kozmann György egyetemi docens), a Képfeldolgozó és Neuroszámítógépek Tanszék (vezetője Schanda János egyetemi tanár) és a Számítástudomány Alkalmazása Tanszék (vezetője Friedler Ferenc egyetemi docens). Az intézet gondozza a tíz féléves műszaki informatika szakot és a hat féléves villamosmérnöki szakot. Az igazgatói tisztet először Veress Gábor, majd 1995 szeptemberétől Vass József töltötte be, ettől kezdve tanévenkénti váltással 1997/98-ban Schanda János, 1998/99-ben Friedler Ferenc.

Biológiai Intézet

A Veszprémi Vegyipari Egyetem kezdeti feladatai és célkitűzései, amelyek a nehézvegyipar mérnökigényeinek kielégítését voltak hivatva biztosítani, folyamatos változáson mentek keresztül. Az ötvenes években megépült új vegyipari létesítmények termelési volumene megsokszorozódott. Ezzel párhuzamosan olyanmérvű környezeti ártalom és szennyezés keletkezett, amely a hatvanas évek elején már jelentősen meghaladta a természet önregeneráló képességét. A Római Club-nak a természeti világkatasztrófát illető jóslásai szerencsére nem következtek be, viszont a figyelem a kárfelmérésre, kárelhárításra és a megelőzésre terelődött. Az egészségi ártalmak vizsgálatával kezdődött, majd okszerűen folytatódott a bioszféra (atmoszféra, hidroszféra és litoszféra) régióinak beható elemzésével. A tudományos és elméleti megközelítés fokozta a biokémia jelentőségét, és létrehozta a környezeti kémiát, illetve a biogeokémiát. Más vonatkozásban az is nyilvánvalóvá vált, hogy a környezetre, a természetre figyelmet fordító mérnöki, vagy egyszerűen emberi tevékenység a jövőben nem képzelhető el alapos biológiai (mikrobiológiai, genetikai, ökológiai stb.), valamint kiemelten a növényvilágot érintő botanikai, illetve az állatvilággal kapcsolatos zoológiai ismeretek nélkül. Ez a felismerés vezetett előbb a Biológiai Tanszék (1994), majd a Zoológiai és Botanikai Tanszékből, valamint az Intézeti Kutatócsoportból álló Biológiai Intézet létrehozásához (1998). A Botanikai Tanszéket Szabó T. Attila egyetemi tanár, az 1994-ben alakult Biológiai, majd 1998-tól Zoológiai Tanszéket Kiss István egyetemi docens vezeti. A biológiai intézeti kutatócsoportot – melyhez az induláskor Salánki János akadémikus neurobiológiai és Padisák Judit tudományos főmunkatárs hidrobiológiai kutatásai, egyéb intézeti szintű kutatási témák, valamint egy akadémia által támogatott kutatóhely is tartoznak – a mindenkori intézetigazgató vezeti.

Az egyetem oktatási egységei, tanszékek

Alkalmazott Gazdaságtan Tanszék

A közgazdasági ismeretek oktatása kezdettől folyik egyetemünkön. Ezt a feladatot 1959-ig a Marxizmus-Leninizmus Tanszék végezte, majd átszervezés révén az 1959/60. tanévtől kezdve a Kémiai Technológia Tanszék keretében létrejött tanszéki csoport BALASSA JÁNOS vezetésével a gazdaságtani ismeretek oktatását is ellátta. Ezt a feladatot 1969-től az Üzemgazdaságtan Tanszék (vezetője VÁNDOR JÓZSEFNÉ), illetve ennek jogutódja, a Vállalati és Szervezési Intézet (vezetője 1984 és 1990 között TRETHON FERENC, 1990 és 1996 között GAÁL ZOLTÁN) végezte. Az önálló Gazdaságtan Tanszék 1996-ban alakult meg JÓZSA LÁSZLÓ vezetésével.

A tanszék alapvető feladata az indulás pillanatában a makroökonómia, mikroökonómia, közgazdasági elméletek története, pénzügytan, marketing, számvitel, külkereskedelmi ismeretek témaköreinek oktatása volt. Az előadásokat nagy óraszámban szemináriumi gyakorlatok egészítik ki. A tanszék felelős a gazdálkodási szakon folyó, főiskolai szintű közgazdászképzésért, továbbá a technológiai-innovációs menedzser-szakmérnökök képzéséért is. Oktatási tevékenysége a mérnöki kar minden szakát átfogja, de különösen nagy szerepe van a menedzser,

A tanszék oktatói

Józsa László

Bod Péter Ákos

Dimény Erzsébet

Somogyi Ferenc

Meszler János

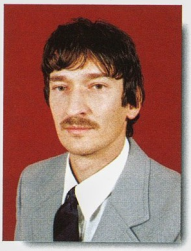

Tatay Tibor

Sasné
Grósz Annamária

Czeglédiné
Sindler Anna

Straubné
Németh Ágnes

Személyi adatok

JÓZSA LÁSZLÓ: Keszthely, 1960. július 12. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1984); mérnök-közgazdász (MKKE 1988); egyetemi doktor (VVE 1987). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1989-től; tanszékvezető egyetemi docens 1996-tól.

HUSZTI ERNŐ: Tarpa, 1930. november 7. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász (MKKE 1953). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1969)., a közgazdaság-tudomány doktora (1986). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; kutató professzor 1996-tól.

BOD PÉTER ÁKOS: Szigetvár, 1941. július 28. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász (MKKE 1975). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1986). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; c. egyetemi tanár 1993-tól.

DIMÉNY ERZSÉBET, Győr, 1946. szeptember 16. *Egyetemi végzettség*: okl. számvitel-statisztika szakos tanár (MKKE 1970); egyetemi doktor (MKKE 1971). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1997). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; egyetemi docens 1997-től.

SOMOGYI FERENC: Inke, 1956. október 28. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász-tanár (JPTE 1979). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1996). *Egyetemünk oktatója* 1981-től; egyetemi docens 1997-től.

MESZLER JÁNOS: Siklós, 1952. december 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyipari kibernetikus (Moszkvai Mengyelejev Egyetem 1977); okl. mérnök-közgazdász (BKE 1993); egyetemi doktor (VVE 1985). *Egyetemünk oktatója* 1977-től; egyetemi adjunktus 1993-tól.

TATAY TIBOR: Várpalota, 1965. december 15. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazda (JPTE 1988). *Egyetemünk oktatója* 1988-tól; egyetemi adjunktus 1995-től.

BARÁTH MÁRIA: Csabrendek, 1944. december 29. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász-tanár (MKKE 1969). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; egyetemi tanársegéd 1990-től.

FÖLDVÁRI MÓNIKA: Budapest, 1973. július 12. *Egyetemi végzettség*: okl. szociológus-közgazdász-tanár (BKE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

SASNÉ GRÓSZ ANNAMÁRIA: Enying, 1971. augusztus 18. *Egyetemi végzettség*: okl. szervező vegyészmérnök (VE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

CZEGLÉDINÉ SINDLER ANNA: Veszprém, 1951. április 22. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász-tanár (BKE 1974). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; ügyvivő szakértő 1998-tól.

STRAUBNÉ NÉMETH ÁGNES: Budapest, 1953. augusztus 11. *Egyetemi végzettség*: szervező vegyészüzemmérnök (VVE 1977); okl. közgazdász (MKKE 1983). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; ügyvivő szakértő 1998-tól.

A tanszék adminisztrációját KÁROLY TERÉZ kezeli.

a gazdálkodási, valamint az idegenforgalmi és szállodai szak képzésében. A tanszék külső óraadói köre jelentős.

Az oktatási feladatoknak a napi közgazdasági gyakorlattal való szoros kapcsolata miatt a kutatások konkrét feladatok megoldására irányulnak. Fő területei: a marketing, benne a szolgáltatások, a bankmarketing és a vásárlói magatartás témaköre; vállalati költségkutatások, a költségallokálás, illetve a vállalkozások fejlődési problémái.

A tanszék szorosan együttműködik a Miskolci Egyetem Marketing Tanszékével, amit a hagyományos közös konferenciák rendezésével biztosítunk (Magyar Marketing Műhelyek Kerekasztal Konferenciája). A tanszék tagja a Magyar Marketing Szövetségnek. Nemzetközi kapcsolatai között kiemelkedik a Case Western Reserve University-vel (USA) kialakult sokoldalú együttműködés.

Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

A Veszprémi Egyetem 1990-ben kezdte meg az angol nyelv és irodalom szakos, 1991-ben pedig a német nyelv és irodalom szakos hallgatók képzését. A nyelvtanárképzésben elengedhetetlen olyan interdiszciplináris tárgyak oktatása magyar nyelven, amelyek egységesen segítik a nyelvtanárokat majdani munkájuk során. Ezt a szükségességet felismerve került sor LENGYEL ZSOLT (JGYTF tanszékvezető főiskolai tanár) meghívására, aki a VE Angol Nyelv és Irodalom Tanszékén egyetemi docensként kezdte veszprémi oktatói tevékenységét. Első feladata 1992-ben az Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék létrehozása volt. E tanszék arra hivatott, hogy a pszicholingvisztika, szociolingvisztika, illetve a neurolingvisztika területein kutatásokat végezzen és az angol, a német szakos hallgatók ilyen jellegű tárgyait oktassa. A tanszék megszervezése az 1992/1993-as tanévben befejeződött, így az 1993/1994-es tanévben megkezdte munkáját.

A tanszék feladata egyfelől a nyelvtanárképzés azon szakmai komponenseinek oktatása, melyek a konkrét nyelvtől függetlenek, másfelől az alkalmazott nyelvészeti kutatások segítése. Az elsőnek említett feladat kapcsán azt kell kiemelni, hogy a nyelvtanulást, illetve nyelvhasználatot részben általános lingvisztikai, pszichológiai és szociológiai tényezők irányítják, részben pedig az eredeti nyelvhez kötött jelenségek. Felkutatásuk számunkra különösen fontos, mert a magyar iskolások, egyetemi, főiskolai hallgatók csak több idegen nyelv birtokában válhatnak teljes értékű kommunikátorrá. Fontos azért is, mert a magyar közegben folytatott nyelvtanulási folyamatok empirikus adatai sajátos hozzájárulások az ember általános nyelvi készségeinek, képességeinek vizsgálatához. Lényeges a kétnyelvűség vizsgálata, amely hol közvetve, hol közvetlenül járul hozzá a nyelvtanári intelligencia kialakításához. Az egyre inkább önállósuló nyelvi jogok és nyelvpolitikai stúdiumok szerves részei a tanszék oktatási profiljának. A tanszéken kidolgozott nyelvelsajátítás, nyelvtanulás egy- és kétnyelvű közegben c. PhD-program akkreditációja folyamatban van.

A tanszék a törzsképzés keretei között a következő előadásokat és szemináriumokat tartja: nyelvtudományi áttekintés (LENGYEL ZSOLT, NAVRACSICS JUDIT), pszicholingvisztika (LENGYEL ZSOLT), szociolingvisztika (LENGYEL ZSOLT, NAVRACSICS JUDIT), neurolingvisztika (LENGYEL ZSOLT, SIMON ORSOLYA), alkalmazott nyelvészet (NAVRACSICS JUDIT, SIMON ORSOLYA, SZILÁGYI ANIKÓ), alkalmazott pszicholingvisztika, (NAVRACSICS JUDIT, SIMON ORSOLYA, SZILÁGYI ANIKÓ), alkalmazott szociolingvisztika (NAVRACSICS JUDIT, SIMON ORSOLYA, SZILÁGYI ANIKÓ).

Az egyénileg választható kötelező speciális kollégiumok: gyermeknyelv (LENGYEL ZSOLT), az írott nyelv (LENGYEL ZSOLT), nyelvpolitika (SZÉPE GYÖRGY), nyelvi jogok (SZÉPE GYÖRGY), kétnyelvűség (NAVRACSICS JUDIT), nyelv és média (NAVRACSICS JUDIT), fejlődési diszfázia (SIMON ORSOLYA).

A tanszéki oktató munkát a tanszék jól felszerelt könyvtára segíti, illetve támasztja alá.

A tanszék oktatói

Lengyel Zsolt

Navracsics Judit

Rohonyi András

Simon Orsolya

Személyi adatok

Lengyel Zsolt: Debrecen, 1944. január 18. *Egyetemi végzettség*: magyar-orosz szakos középiskolai tanár (KLTE 1968); bölcsészdoktor (KLTE 1974). *Tudományos minősítés*: a nyelvtudomány kandidátusa (1984); habilitáció (1996). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; tanszékvezető 1993-tól; egyetemi tanár (1997); dékán 1998-tól.

Navracsics Judit: Keszthely, 1960. augusztus 2. *Egyetemi végzettség*: orosz nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE 1984); angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (VE 1993). *Tudományos minősítés*: PhD (JPTE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól, egyetemi adjunktus 1996-tól.

Pituk Katalin: Debrecen, 1969. december 4. *Egyetemi végzettség*: angol- matematika szakos középiskolai tanár és finnugor nyelvész (KLTE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; nyelvtanár 1994-től.

Rohonyi András: Veszprém, 1945. március 10. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VVE 1970); okleveles pedagógia szakos előadó (ELTE BTK 1974); bölcsészdoktor (JATE 1981); PhD-hallgató (JPTE 1995-től). *Egyetemünk oktatója* 1970 és 1975 között, illetve 1992-től; egyetemi adjunktus 1992-től.

Simon Orsolya: Zirc, 1969. január 8. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE 1993); portugál nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE 1995); PhD-hallgató (JPTE 1996-tól). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi adjunktus 1998-tól.

Szilágyi Anikó: Győr, 1968. február 15. *Egyetemi végzettség*: magyar nyelv és irodalom, valamint német nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

A tanszék 1993-ban LENGYEL ZSOLT vezetésével és NAVRACSICS JUDIT közreműködésével alakult az E épület egyetlen helyiségében, majd 1994-ben költözött át az E-klubból kialakított három irodába. LENGYEL ZSOLT különböző pályázatokon (FEFA) elnyert támogatás felhasználásával biztosította a technikai feltételeket: minden oktatónak saját számítógépe van.

1993-tól 1998-ig több vendégprofesszor támogatta a tanszék munkáját: MIKÓ PÁLNÉ (ELTE, Budapest) GALGÓCZI LÁSZLÓ (JGYTF, Szeged), ROT SÁNDOR (ELTE, Budapest), KAZÁR LAJOS, SZÉPE GYÖRGY (JPTE, Pécs) és HOWARD JACKSON (UCE, Birmingham, Anglia).

A tanszék az oktatási feladatok mellett nagy gondot fordít a kutatásra is, mivel az alkalmazott nyelvészet empirikus kutatásokon alapuló szerteágazó tudomány.

LENGYEL ZSOLT kutatási területei: pszicholingvisztika, gyermeknyelv, szociolingvisztika, az óvodáskori idegennyelv-oktatás, fordítástudomány. Három könyve, valamint négy egyetemi jegyzete jelent meg. Több mint 100 tanulmánya – köztük nemzetköziek is – értékes hozzájárulás a magyarországi alkalmazott nyelvészethez.

NAVRACSICS JUDIT kutatási témája a két- és többnyelvűség; angol nyelven írt disszertációja: The Acquisition of Hungarian by Trilingual Children, magyarul: Magyar alapú gyermekkori többnyelvűség. A kétnyelvű gyermek c. könyve 1999-ben jelenik meg (Corvina).

ROHONYI ANDRÁS befejezte kollégiumait a pécsi JPTE nyelvtudományi (alkalmazott nyelvészeti) doktori programban, kutatási területe: számítógép használata a nyelvoktatásban (Computer Assisted Language Learning). PhD-disszertációját készíti.

SIMON ORSOLYA: III. éves PhD levelező hallgató a pécsi JPTE nyelvtudományi (alkalmazott nyelvészeti) doktori programban. Kutatási területe az afázia, valamint a gyermekkori beszédészlelési és beszédértési zavarok. Előkészületben van Neurolingvisztika c. jegyzete.

A tanszék szorosan együttműködik a Nyelvtudományi Intézet Fonetikai Laboratóriumával (GÓSY MÁRIA), az ott levő műszereken a kétnyelvűségi kutatásokhoz fonetikai vizsgálatokat végez. Az MTA Nyelvtudományi Intézete élőnyelvi kutatócsoportjával (PAPP FERENC, KONTRA MIKLÓS, BARTHA CSILLA) állandó szakmai kapcsolatot tart. A Miskolci Egyetem Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékén LENGYEL ZSOLT több előadást tartott a pszicholingvisztika témaköreiben, KLAUDY KINGA pedig közreműködő a fordítói, ezen belül a szakfordítói szak indításával kapcsolatos kérdésekben. A szegedi JGYTF több oktatója, illetve a pécsi JPTE oktatói több előadást tartottak hallgatóinknak kutatási területükről. A debreceni KLTE-vel LENGYEL ZSOLT az anyanyelvi fejlődés témakörében közös kutatási programot tart. A szombathelyi BDTF Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékén LENGYEL ZSOLT vendégprofesszor, a pécsi JPTE nyelvtudományi (alkalmazott nyelvészeti) doktori programban pszicholingvisztika, kétnyelvűség, gyermeknyelv és írott nyelv c. kurzusokat vezet. NAVRACSICS JUDIT alkalomszerűen tart előadásokat a pécsi JPTE nyelvtudományi (alkalmazott nyelvészeti) doktori programban.

Szakmai kapcsolat alakult ki a Birminghami UCE-vel (HOWARD JACKSON) a lexikológiában és a lexikográfiában; a Neuchateli Egyetem FRANÇOIS GROSJEAN által vezetett Pszicholingvisztikai Laboratóriumában pedig két oktató járt tanulmányúton. NAVRACSICS JUDIT kétnyelvűségi kutatásait FRANÇOIS GROSJEANnal, a Salford University-n CHARLOTTE HOFFMANnal, az Antwerpeni Egyetemen ANNICK DE HOUWERrel, az Oslói Egyetemen ELIZABETH LANZÁval, a Bangori Egyetemen MARGARET DEUCHARral konzultálva végzi. LENGYEL ZSOLT a Dublini Trinity College-dzsel (DAVID SINGLETON) kooperál, ennek eredménye DAVID SINGLETONnal közösen szerkesztett könyve (The Age Factor in Second Language Acquisition, Multilingual Matters, 1995). LENGYEL ZSOLT szakmai kapcsolatot tart fenn a Poznani Egyetemmel (TERESA

Siek–Piskozub) az idegennyelv-oktatás pszicholingvisztikai kérdéseiről, a Krakkói Egyetemmel pedig (Anna Nizegorodcew) a pszicholingvisztika területein. Ezeknek a kapcsolatoknak köszönhetően több külföldi kolléga erősítette meg részvételi szándékát PhD-programunkban (Margaret Deuchar, Annick De Houwer, David Singleton, Anna Nizegorodcew, François Grosjean).

A tanszék rendszeresen szervez konferenciákat, szakmai tanácskozásokat, főként az MTA Alkalmazott Nyelvészeti Bizottsága felkérésére: Írásnapok, Veszprém, 1994, V. Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia, Veszprém, 1995, Gyermeknyelvi Napok, Veszprém, 1995, Vth International Second Language Acquisition Workshop, Veszprém-Balatonalmádi, 1996, Gyermeknyelvi Napok, Veszprém-Balatonalmádi, 1997, Pszicholingvisztikai Nyári Egyetem, Veszprém-Balatonalmádi, 1998. 1999 áprilisában rendezzük meg a IX. Országos Alkalmazott Nyelvészeti Konferenciát, mely szerves része az egyetem fennállásának 50. évfordulója alkalmából szervezett rendezvénysorozatnak. 1999 júniusában szervezzük meg a II. Pszicholingvisztikai Nyári Egyetemet Balatonalmádiban.

Általános és Szervetlen Kémia Tanszék

A tanszék az egyetem három alapító tanszékének egyike. A Nehézvegyipari Kar szervezésekor olyan rövid idő állt rendelkezésre, hogy kezdetben a tanszék még nem lehetett kialakult, zárt oktatási egység. Mint az első kémiai tanszék, saját keretei építésén kívül a később létesítendő szaktanszékek szervezésének is bázisa volt. A tanszék első vezetője, POLINSZKY KÁROLY† intézeti tanár, egyidejűleg az új kar szervezője és vezetője is, és ilyen irányú elfoglaltsága miatt tapasztalt segítőtársakra kellett támaszkodnia. Ezért az általános és szervetlen kémia tárgy előadásait STRAUB GYULA tartotta, aki előzőleg a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Szervetlen Kémiai Tanszékén PUTNOKI LÁSZLÓ, később PROSZT JÁNOS professzor adjunktusa volt, majd a Nehézvegyipari Kutató Intézet osztályvezetője lett Veszprémben és kezdetben meghívott előadóként működött az egyetemen. A laboratóriumi gyakorlatokat OCHSENFELD VILMOS adjunktus irányította mindaddig, míg 1951-ben megbízást nem kapott a Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék előkészítési munkálataira. Ettől kezdve e feladatot BOR GYÖRGY és MESKÓ GÁBOR látták el. STRAUB GYULA 1950-től átvette az Analitikai Kémia Tanszék irányítását; 1952-től POLINSZKY KÁROLY a Szervetlen Kémia Technológia Tanszék vezetésére kapott megbízást. 1954 tavaszán került a tanszék élére BODOR ENDRE, aki ezt megelőzően évekig a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki Karán PLANK JENŐ professzor, majd ERDEY LÁSZLÓ akadémikus munkatársa volt. A Veszprémi Vegyipari Egyetemen végzett és 1959 óta folyamatosan a tanszéken oktató PAPP SÁNDOR 1981-ben vette át a vezetést a nyugalomba vonuló BODOR ENDRÉTŐL. 1992-től HORVÁTH ATTILA a tanszék vezetője, aki ugyancsak Veszprémben szerezte meg diplomáját, és közel két évig a MÁFKI-ban végzett munka után 1974 óta dolgozik a tanszéken.

A tanszék feladata kezdetben kizárólag a vegyészmérnök-hallgatók számára alapvető fontosságú általános és szervetlen kémia oktatása volt. S bár a háború utáni évek politikai egyenetlenségei, majd nyomása, valamint az ennek következtében romló gazdasági helyzet nem kedvezett a nyugodt fejlődésnek, igyekezett adott lehetőségeit kihasználva a lehető legjobban megoldani feladatát. A képzés az állandóan korszerűsített tananyag minél jobb elsajátítása érdekében több színtéren, viszonylag nagy heti óraszámban folyt. Az előadásokon ismertetett témákat tantermi gyakorlatok, szemináriumok keretében mélyítették el a hallgatók, kiegészítve ezt a kémiai számítások gyakorlati programmal. Az alapvető kémiai műveleteket és a minőségi kémiai analízis szempontjából fontos reakciók megismerését és alkalmazását laboratóriumi gyakorlatok keretében sajátították el. A kezdeti években ez utóbbi stúdiumot a minőségi kémiai analízis elméleti tárgyalása is alapozta. Az indulás eme izgalmas korszakához hozzátartozik az oktatás megújításának, javításának igénye, amely például a szokatlan felépítésű NYEKRASZOV: Általános kémia c. tankönyv lefordításához és kipróbálásához vezetett.

A vegyészmérnökképzés szerkezetének és anyagának fejlődése a tárgyalt időszakban további nagymérvű változáson ment át. Újabb és újabb tantárgyak bizonyították a fejlődő gyakorlat jelentkező igénye által létjogosultságukat, a régebbi alapstúdiumok pedig belső, szerkezeti módosítást igényeltek. A szervetlen kémiai tanulmányok kezdeti összóraszáma egy félévre vonatkoztatva heti 32-ről heti 12-re csökkent, annak ellenére, hogy közben a tanulmányi idő nyolc félévről tízre emelkedett. Az egyes tudományok részletező jellegét áttekintő, dedukción alapuló szemlélet váltotta fel.

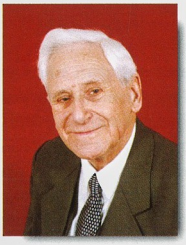

BODOR ENDRE

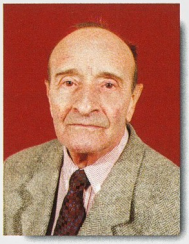

MESKÓ GÁBOR

†MOHAI BÉLA

A tanszék ebben a mélyreható változásban a maga területén nemcsak egyetemi, hanem országos viszonylatban is élen járt. A hatvanas években született meg – jegyzetek alakjában kiérlelve – BODOR ENDRE Szervetlen kémia c. munkája (1968), amely, mint az első, korszerű kvantumkémiai szemléleten alapuló magyar tankönyv, nemzedékek számára szolgált forrásként mind Veszprémben, mind pedig számos más egyetemen és főiskolán. Ennek folytatása később a jelentőségében nem kisebb, BODOR ENDRE és PAPP SÁNDOR szerzők Szervetlen kémia I. illetve Szervetlen kémia II. tankönyveinek megjelenése (1983) volt. Utóbbi negyedik, Környezeti kémia c. fejezete alapján bontakozott ki az önálló, azonos című, előbb német nyelven, majd magyarul is megjelenő tankönyv, melyet PAPP SÁNDOR tanszékvezető ROLF KÜMMEL német professzor társaságában írt. A környezeti kémia oktatása területén végzett tevékenysége is hozzájárult ahhoz, hogy PAPP SÁNDORT az 1990–1994 közötti időszakban a parlament Környezetvédelmi Bizottságának alelnökévé választották.

A szokásos jegyzetek, oktatási segédanyagok szélesebb köréből – amelyek elkészítését a tanszék mindig elsőrendű feladatának tekintette – kiemelkedik a Szervetlen kémiai feladatok és megoldások c. egyetemi tankönyv, amelyet a kémiai számításoknak a tanszéki munkaközösség által kifejlesztett jegyzetei felhasználásával (ezek elsősorban SIPOS GÉZA† aprólékos és gondos munkáját dicsérik) MALECZKI EMILNÉ öntött végső formába (1972), s amely az országban általános használatnak örvendve, ugyancsak több kiadást ért meg.

Az oktatási tevékenység szélesítésére és újítására való törekvést jól példázza az 1990-ben megindított, a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemmel mindmáig folytatott közös agrárkémikus-agrármérnök képzés, amelynek során a tulajdonképpen Keszthelyhez tartozó szak hallgatói kémiai alapképzésüket két félév alatt Veszprémben kapják. A tanszék ebből nemcsak a szervetlen kémia alaptárgy oktatása révén vette ki részét, de rektori megbízás alapján MESKÓ GÁBOR személyében tanszéki oktató látta el a szak veszprémi szervezését, és ellátja napjainkig felügyeletét is.

A XX. század utolsó évtizedében, amely egybeesik a Veszprémi Egyetem korábban elképzelhetetlen ütemű fejlődésével, a tanszék ismét alapvető feladatot vállalt a kémia tanári szak indításával. Ennek előzménye, hogy a tanszék a középiskolai kémiaoktatással már az 1970-es évek elejétől kapcsolatba került. Az évente megrendezett Irinyi János középiskolai kémiai verseny szervezőbizottságában, az országos döntő zsűrijében, valamint a Középiskolai Kémiai Lapok szerkesztőbizottságában több tanszéki oktató vesz részt. 1975-ben és 1987-ben a hazánkban megrendezett Nemzetközi Kémiai Diákolimpia szervezésével a Veszprémi Vegyipari Egyetemet bízták meg, és a versenyek az Általános és Szervetlen Kémia Tanszéken zajlottak le.

A középiskolai kapcsolat kezdődő kiteljesedését jelentette a kémiatanári képzés megindulása. Főhatósági megbízás és jóváhagyás alapján 1986-ban kezdődött el az általános iskolai kémiatanárok kétéves levelező továbbképzése középiskolai tanárokká. Az első diplomákat sikeres államvizsga után 1988-ban vehették át a jelöltek. A szak oktatásának megszervezését teljes egészében a tanszék oktatóinak egy csoportja (Maleczki Emilné, Sebestyén Attila, Zábó Magdolna) végezte.

Az újabb és újabb szakok megindulása a Mérnöki-, majd az 1991-ben létesült Tanárképző Karon egyre több új feladatot jelentett a tanszék számára. A klasszikusnak és nemzetközileg is elismertnek tekinthető vegyészmérnöki, majd szervező-vegyészmérnöki szakokat követően megalakult a kémia oktatásán alapuló, az angol illetve a német nyelvvel, valamint a környezettannal, informatikával (számítástechnikával) párosítható középiskolai kémiatanári szak, továbbá a környezetmérnöki, anyagmérnöki, vegyész, műszaki menedzser, vegyipari és szilikátipari gépész szak. Ekkor vált szükségessé a tanszék oktatási szerkezetének olyan átalakítása, ami a horizontálisan és vertikálisan is tagozódó igényeknek megfelelve a folytonos megújulás lehetőségét is magában hordozza. Ebben az időszakban alakult ki a kötelező kollégiumok rendszere, amely a következő tantárgyak oktatását foglalja magában: általános kémia, szervetlen kémia, környezeti kémia, elméleti szervetlen kémia, koordinációs kémia. A kötelező tantárgyak mellett lényegében három csoportba osztható speciális kollégiumokat kínál rendszeresen a tanszék a tudásukat továbbfejleszteni kívánó hallgatók számára. Az első csoportba sorolhatók a szakmai ismeretek elmélyítését szolgáló fémorganikus kémia, bioszervetlen kémia, szervetlen fotokémia, környezeti fotokémia, elemek biogeokémiai körfolyamatai, molekulaspektroszkópia és rezgési analízis, bevezetés az impulzus-radiolízisbe és a lézer-kinetikus spektroszkópiába c. tantárgyak. Ezekkel együtt megjelentek azok a diszciplínák, amelyek a kémia nem kedvező társadalmi megítélésén hivatottak változtatni azáltal, hogy rámutatnak a kémia végtelen gazdag szín- és formatermő világára (Vízi Béla). Végül, de nem utolsó sorban meg kell említeni azokat a tantárgyakat, amelyek nem sorolhatók a tanszék oktatási és kutatási profiljába, de mutatják azt, hogy ez az „iskola" klasszikus és modern értelemben véve is az „universitas" szellemiségének kisugárzására hivatott. Ilyenek a határon túli magyar irodalom (Papp Sándor) és a karriertervezés és üzleti pszichológia (Vincze László) c. speciális kollégiumok.

Az egyetem és a tanszék alapítását követően különböző szálakon meginduló tudományos munka első eredményei természetesen néhány évvel később jelentkeztek. Bodor Endre korábbi, Plank és Erdey professzorok irányításával kezdett, új analitikai módszerek kifejlesztésére irányuló kutatásainak folytatásaként széles körű polarográfiás vizsgálatokat végzett, ami lehetővé tette, hogy a tanszék bekapcsolódjon a nemzetközi tudományos életbe. Ennek jelentős állomása volt a Nobel-díjas Heyrovsky professzor részvételével rendezett magyar-csehszlovák és csehszlovák-magyar polarográfiai konferencia (Veszprém 1955, illetve Prága 1958). Lényegében ekkor indultak az elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt érdekes, hosszú éveken keresztül sikeresen végzett gázabszorpciós kutatások is, amelyek irányítását 1960-ban

A tanszék oktatói

Horváth Attila

Papp Sándor

Horváth Ottó

Sebestyén Attila

Vincze László

Vízi Béla

Balogné
Megyery Katalin

Szabóné
Bárdos Erzsébet

Weltherné
Sándor Mária

Zsilák Zoltán

Zábó Magdolna

Fodor Lajos

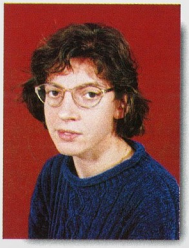

Kardos Andrea

Oláh János

Szintay Gergely

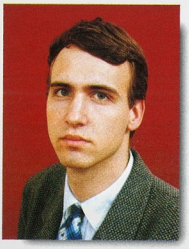

Váradi István

Személyi adatok:

HORVÁTH ATTILA: Budapest, 1947. december 4. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1972); műszaki doktor (VVE 1975). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1987); a kémiai tudomány doktora (1995); habilitáció (VE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; tanszékvezető 1992-től; egyetemi tanár (1995).

PAPP SÁNDOR: Biri, 1936. március 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1959); műszaki doktor (VVE 1962). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátus (1973); a kémiai tudomány doktora (1986). *Egyetemünk oktatója* 1959-től; tanszékvezető 1981 és 1992 között; rektorhelyettes 1980-tól 1989-ig; egyetemi tanár (1987).

HORVÁTH OTTÓ: Miskolc, 1958. február 7. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1982); kutató-fejlesztő-tervező szakmérnök (VVE 1984); műszaki doktor (VVE 1985). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1990); habilitáció (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1982-től; egyetemi docens 1993-tól, dékánhelyettes 1998-tól.

SEBESTYÉN ATTILA: Zálnok (Erdély), 1943. június 12. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszeres analitikai szakmérnök (VVE 1972); műszaki doktor (VVE 1972). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1990). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi docens 1992-től, dékánhelyettes 1992 és 1998 között; rektorhelyettes 1998-tól.

VINCZE LÁSZLÓ: Debrecen, 1952. február 6. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1976); műszaki doktor (VVE 1979); mérnök-közgazdász (1994). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1987); PhD (VE 1997); habilitáció (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1976-tól; egyetemi docens 1989-től.

VÍZI BÉLA: Jászapáti, 1936. május 6. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1961); műszaki doktor (VVE 1966). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1981). *Egyetemünk oktatója* 1961-től; egyetemi docens 1983-tól.

BALOGNÉ MEGYERY KATALIN: Tiszakürt, 1945. szeptember 2. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969); műszaki doktor (VVE 1974). Egyetemünk oktatója 1969-től; egyetemi adjunktus 1974-től.

SZABÓNÉ BÁRDOS ERZSÉBET: Csongrád, 1962. október 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1986); műszaki doktor (VE 1990). *Egyetemünk oktatója* 1986-tól; egyetemi adjunktus 1996-tól.

WELTHERNÉ SÁNDOR MÁRIA: Szolnok, 1942. november 27. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1970). *Egyetemünk oktatója* 1966-tól; egyetemi adjunktus 1970-től.

ZSILÁK ZOLTÁN: Tótkomlós, 1959. május 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1983); műszaki doktor (VVE 1985). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-től.

ZÁBÓ MAGDOLNA: Sárvár, 1942. január 23. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1965); bölcsészdoktor (JATE 1984). *Egyetemünk oktatója* 1990-től 1996-ig; szerződéses munkatárs 1996-tól.

FODOR LAJOS: Monor, 1971. február 3. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1994); PhD-hallgató 1995–1997. *Egyetemünk oktatója* 1997-től; tanszéki mérnök 1998-tól.

KARDOS ANDREA: Eger, 1973. február 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (JATE 1997); PhD-hallgató 1997-től.

Oláh János: Tatabánya, 1972. december 30. *Egyetemi végzettség*: okl. kémia szakos középiskolai tanár (VE 1996); PhD-hallgató 1996-tól.

Szintay Gergely: Miskolc, 1973. május 3. *Egyetemi végzettség*: okl. kémia-angol szakos középiskolai tanár (VE 1996); PhD-hallgató 1996-tól.

Váradi István: Szeged, 1974. június 21. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1998); PhD-hallgató 1998-tól.

*

Bodor Endre: Pápa, 1921. szeptember 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1943); műszaki doktor (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1949). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1953). *Egyetemünk oktatója* 1954-től 1981-ig; tanszékvezető 1954 és 1981 között; dékánhelyettes 1957-ben; egyetemi tanár (1963); rektorhelyettes 1964 és 1965 között; nyugdíjas 1982-től.

†Mohai Béla: Gyönk, 1927. július 7. Elhunyt 1998. november 23-án. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1951); műszaki doktor (VVE 1971). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1970). *Egyetemünk oktatója* 1951 és 1987 között; egyetemi tanár (1977); nyugdíjas 1987-től.

Makranczy József: Debrecen, 1932. augusztus 23. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1954); műszaki doktor (VVE 1962). *Egyetemünk oktatója* 1959 és 1992 között; egyetemi docens (1983); nyugdíjas 1992-től.

Maleczkiné Szeness Márta: Budapest, 1931. április 20. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (KLTE 1954); műszaki doktor (VVE 1963). *Egyetemünk oktatója* 1953 és 1992 között; egyetemi docens (1982); nyugdíjas 1992-től.

Meskó Gábor: Miskolc, 1924. január 17. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1946). *Egyetemünk oktatója* 1950-től; kollégiumi igazgató 1964–1984; egyetemi docens (1964); nyugdíjas 1984-től.

†P. Nagyné Jónás Klára: Kiskunfélegyháza, 1926. szeptember 23. Elhunyt 1995-ben. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (ELTE 1948); tudományegyetemi doktor (ELTE 1959). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1976); *Egyetemünk oktatója* 1954-től; egyetemi docens (1976); nyugdíjas 1982-től.

*

A tanszék munkáját huzamosabb ideig segítették: Békési Ferencné, Börzsönyiné Tantos Ágnes, Sipos Gáborné, Haeffner Róbertné†, Liszinè Tóth Ilona, Horváth Sándor, Horváth Ferencné, Csiszár Józsefné, Rajki Lászlóné, Finta Gyuláné, Berzevici Zoltán, Tilinger Ferencné, Nagy Lászlóné, Matulka András, Jutasi Angelina.

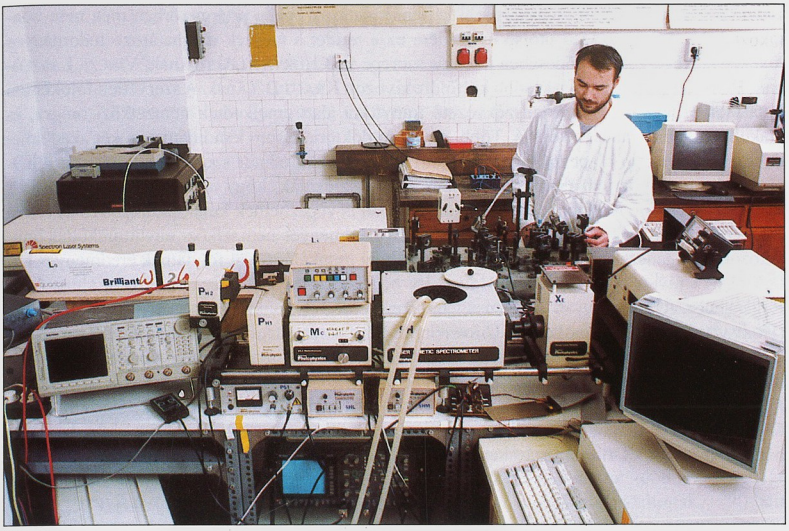

MAKRANCZY JÓZSEF vette át. A tanszéken a mai napig is művelt koordinációs kémiai kutatásokat BOR GYÖRGY és MOHAI BÉLA† kezdeményezte. Az átmenetifémek karbonilkomplexeinek előállítását és szerkezetének vizsgálatát ismertető közlemények rövidesen nemzetközi visszhangra találtak.

Az 1956-os forradalom BOR GYÖRGY életútjára, mint oly sok más ember pályájára is, jelentős hatással volt, aminek következtében a nemzetközileg elismert tudós előbb hazai, majd külföldi intézetekben kényszerült folytatni a karbonil-komplexek sajátságainak feltárására irányuló tevékenységét. A tanszéki koordinációskémiai kutatások középpontjába ekkor a cianometallátok kerültek, s MOHAI BÉLA és a későbbiekben PAPP SÁNDOR irányítása mellett fokozatosan kibontakoztak és nemzetközileg is ismertté váltak.

Az ötvenes és hatvanas években a bór-nitrogén-vegyületek előállítása és szerkezetének vizsgálata állt a kémiai kutatások előterében. Ezzel a témával P. NAGYNÉ JÓNÁS KLÁRA† WELTHERNÉ SÁNDOR MÁRIÁval kezdett foglalkozni, a későbbiekben azonban erről a területről fokozatosan áttért a főként hazai és gyakorlati szempontból fontos téma, az alumíniumtartalmú szilárd fázisú nyersanyagok infravörös spektroszkópiai vizsgálatára és minősítésére.

A tanszék fokozatosan fejlesztette nemzetközi tudományos kapcsolatait. A foszfin és foszfinszármazékok előállítására kiterjesztett cianokomplex tárgykörre alapozva a hallei egyetemen PAPP SÁNDOR aspiránsként ISSLEIB professzorral alakított ki együttműködést. JÓNÁS KLÁRA bór-nitrogén-vegyületekkel kapcsolatos vizsgálatait részben a nemzetközileg elismert NÖTH professzor intézetében végezte. A hatvanas évek végén VÍZI BÉLA CYVIN professzor trondheimi intézetében töltött egyéves tanulmányútjával kezdődtek az elméleti molekulaszerkezeti kutatások; ez a témakör SEBESTYÉN ATTILA jelenlegi szakterülete is.

A nyolcvanas évek elején PAPP SÁNDOR koordinációs kémiai kutatások alapján kezdeményezte szervetlen fotokémiai kutatóműhely létrehozását, amit a nemzetközi tendenciák mel-

lett az a tény is indokolt, hogy a hazai kémiai kutatások ebben a tárgykörben még nem bontakoztak ki. A XX. század utolsó évtizedére ez a terület a tanszék meghatározó tudományos tevékenységévé vált. Fejlődésében jelentős szerepe volt HORVÁTH ATTILÁnak, VINCZE LÁSZLÓnak, HORVÁTH OTTÓnak és a később külföldre távozott KRAUT BÉLÁnak. A szervetlen fotokémiai kutatások HORVÁTH ATTILA tanszékvezető irányítása alatt emelkedtek nemzetközi rangra, és alakultak elismert hazai iskolává. Több egyetemi doktori, három kandidátusi és két akadémiai doktori disszertáció alapozta meg az 1993-ban indult akkreditált szervetlen fotokémia PhD-alprogramot. A kiterjedt nemzetközi kapcsolatok biztosítják, hogy a tanszék munkatársai és PhD-hallgatói a világ különböző laboratóriumaiban is végezhetnek kutatómunkát. A szervetlen fotokémiai kutatások révén tehát széles körű és eredményes nemzetközi együttműködés bontakozott ki; a tanszék oktatói több külföldi egyetem munkatársaival folytatnak eredményes kutatásokat: University of Warwick, University of Saskatchewan (VINCZE LÁSZLÓ); Universität Regensburg, University of Syracuse, Indiana-Purdue University at Fort Wayne (IPFW) (HORVÁTH OTTÓ); Indiana-Purdue University at Fort Wayne, Universität Konstanz, Technische Universität, Erzherzog Johann Universität, Graz (HORVÁTH ATTILA). A gyümölcsöző együttműködés eredményeként 1991-től több mint huszonöt közlemény jelent meg rangos nemzetközi folyóiratokban. E tekintetben kiemelkedő KENNETH L. STEVENSON (IPFW) és HORVÁTH OTTÓ Charge Transfer Photochemistry of Coordination Compounds c. sikeres könyve, amely 1993-ban jelent meg a VCH gondozásában.

Analitikai Kémia Tanszék

A tanszék 1950-ben alakult. Első szervezője és vezetője STRAUB GYULA volt, aki a tanszék 1963-ban bekövetkezett kettéválásáig, azaz a Radiokémia Tanszék megalakulásáig látta el feladatát. Az újjászervezett tanszék vezetését 1963-ban PUNGOR ERNŐ egyetemi tanár nyerte el, aki az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszékéről került egyetemünkre. A tanszék oktatási és kutatási profilja tovább bővült, amikor 1970-ben INCZÉDY JÁNOS egyetemi tanár a Budapesti Műszaki Egyetem Általános és Analitikai Kémia Tanszékéről kapott tanszékvezetői megbízást. Húsz évig állt a tanszék élén, miközben az 1980/81. tanévben az egyetem rektori tisztét is ellátta. Nyugdíjazása után egyetemi tanárként, majd professor emeritusként vesz részt a tanszék munkájában. Az analitikai kémia oktatását több évtizeden át (1950–1978) HALÁSZ ANDRÁS† széles ismeretekre támaszkodó előadásai biztosították. 1990-ben LISZI JÁNOS egyetemi tanárt bízták meg a tanszék vezetésével, aki egyidejűleg az egyetem rektora volt, majd 1991-től a Fizikai Kémia Tanszék vezetője lett. 1992. június 30-áig HLAVAY JÓZSEF egyetemi docens megbízott tanszékvezetőként működött, majd ugyanezen évtől MINK JÁNOS egyetemi tanár nyerte el a tanszék vezetését. MINK JÁNOS az MTA Izotópkutató Intézetéből került egyetemünkre, és egyidejűleg az MTA veszprémi analitikai kémiai tanszéki kutatócsoportjának vezetését és az MTA Kémiai Kutatóközpont Izotóp és Felületkémiai Intézetének osztályvezetői feladatát is ellátja.

Az MTA analitikai kémiai tanszéki kutatócsoportja 1966. augusztusában létesült a tanszéken. Kezdetben a Művelődésügyi Minisztérium támogatásával működött. A kutatócsoport vezetője 1970-ig PUNGOR ERNŐ, 1990. június 30-áig INCZÉDY JÁNOS, 1991. június 30-áig LISZI JÁNOS, 1992. június 30-áig MARTON AURÉL és 1992. július 1-jétől MINK JÁNOS. 1992-ben MÉSZÁROS ERNŐ egyetemi tanár vezetésével az MTA Szervezetelemző Intézetének csoportjaként új kutatóhely létesült a tanszéken. Az MTA ugyancsak itt megalakult levegőkémiai kutatócsoportja 1997-től az újonnan alakuló Föld- és Környezettudományi Tanszéken működik.

A tanszék oktatási tevékenysége – megalakulása óta – az analitikai kémia igen széles területét fogja át, a kémiai analízis alapjaitól a legmodernebb szerkezet-vizsgáló módszerekig. A folyamatosan növekvő szakmai igényeknek megfelelően a ma előadott tárgyak tematikája követi a nemzetközi trendeket, és integrálja különböző analitikai tudományos iskolák ismeretanyagát. A graduális képzésben a klasszikus kvantitatív módszerek, az anyagszerkezeti vizsgálatok, az atom- és molekulaspektroszkópia, a mágneses és termikus, a felületanalitikai, szeparációs, kromatográfiás, elektroanalitikai módszerek, a mérőérzékelők és a műszerezés, a kemometria és a környezetvédelem analitikája ismeretköre szerepel. Az előadások mellett a vegyészmérnök, környezetmérnök, anyagmérnök, agrárkémikus, kémia és a környezettan szakos tanárhallgatók kvantitatív térfogatos és műszeres analitikai laboratóriumi gyakorlatokon, anyagszerkezeti vizsgálati módszereket bemutató laboratóriumi gyakorlatokon, az analitikus gondol-

kodásmódot elősegítő szemináriumokon vesznek részt. A tanszék irányítója az anyagszerkezeti vizsgálatok integrált tárgynak, amelyet társtanszékek segítségével oktat, illetve szervezője az anyagvizsgálati módszerek szakirányú képzésnek. A tanszék kezdeményezésére 1984-ben a BME Villamosmérnöki Karával közösen műszer- és méréstechnika szakos vegyészmérnök-képzés indult, három szemeszter budapesti és hét szemeszter veszprémi programmal. Jelenleg a műszer- és méréstechnika oktatása az anyagmérnöki képzés ágazataként folyik. Fontos feladata a szakmérnökképzés és a mérnök-továbbképzés, amelyek a műszeres analízis, a környezetvédelem analitikája, az analitikai mérések minőségbiztosítása és adatfeldolgozása témakörökben zajlanak.

PUNGOR ERNŐ

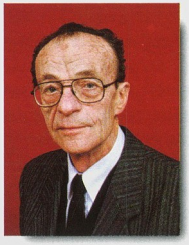

INCZÉDY JÁNOS

†HALÁSZ ANDRÁS

Az analitikai kémia interdiszciplináris tudomány, és ebből adódóan alkotó műveléséhez és oktatásához többféle tudományterületről érkező szakemberek, így vegyész, gyógyszerész, fizikus, vegyészmérnök és villamosmérnök munkáját is igényli. A tanszék korai szakaszára (1950–63) az analitikai kémia és a fizika szoros kapcsolata volt jellemző (STRAUB GYULA, BENKŐ ISTVÁN†, HALÁSZ ANDRÁS†, HÁZI ENDRE, JÁNOSI ANTAL, LÁBDY KÁLMÁN†, ÚJHIDY AURÉLNÉ). A tanszék 1963. évi újjászerveződése révén PUNGOR ERNŐ irányításával jelentős elektroanalitikai és lángfotometriai kutatások folytak (DE JONGENÉ SZÁSZ ÁGNES, BAUMANN MIKLÓS, REISZNÉ SZABÓ KATALIN, SZEPESVÁRY PÁLNÉ RÁTH ÉVA, SZEPESVÁRY TAMÁSNÉ TÓTH KLÁRA, SZABADKA ÖDÖN, MARTON AURÉL, FEHÉR ZSÓFIA, NAGY GÉZA).

Az 1970-ben bekövetkezett generációváltás nyomán – az akkori szakmai célkitűzéseknek megfelelően – az oktatás, illetve kutatás többrétegűvé vált. INCZÉDY JÁNOS vezetésével a tanszéken nemzetközileg is ismertté vált eredmények jöttek létre, elsősorban az elválasztásos analízis területén (BARTHA ÁKOS, HAJÓS PÉTER, HALMOS PÁL, HITES FERENCNÉ, MARTON AURÉL, VIGH GYULA, VARGÁNÉ PUCHONY ZITA, MARTONNÉ SCHMIDT ERIKA, SZABADKA ÖDÖN), az emissziós színképelemzésben (GEGUS ERNŐ, BORSZÉKI JÁNOS, DOMBI ANDRÁS), az atomabszorpciós spektroszkópiában (HALÁSZ ANDRÁS, FÖLDINÉ POLYÁK KLÁRA), a folyamatos és automatikus elemzés, illetve a kemometria területén (PAP TAMÁS, FELINGER ATTILA), az infravörös spektroszkópia és a kémiai érzékelők környezetkémiai alkalmazásaiban (HLAVAY JÓZSEF), valamint a termikus analízisben (KRISTÓF JÁNOS, REISZNÉ SZABÓ KATALIN). Ebben az időszakban LISZI JÁNOS vezetésével oldatszerkezeti kutatások, illetve dielektromos vizsgálatok is folytak.

1992-től MINK JÁNOS irányításával új és korszerű szakterület, a kémiai szerkezetkutatás molekulaspektroszkópiai módszerei és eszközei honosodtak meg a tanszéken (KRISTÓFNÉ HORVÁTH ERZSÉBET, KOCSIS LÁSZLÓ, BENCZE ÉVA, MIHÁLY JUDITH). A kialakult tudományos műhely ugyanakkor sikeresen integrálja, és továbbfejleszti a tanszék hagyományos szakterülete-

it. Így jelenleg a tudományos tevékenységet négy fő kutatási irány jellemzi: kémiai szerkezetkutatás és környezeti analízis atom- és molekulaspektroszkópiai módszerekkel; az ion/folyadékkromatográfia és elektrokromatográfia alapjainak kutatása; felületkémiai és termikus analitikai kutatások; kemometria és digitális jelfeldolgozás az analitikai kémiában.

A tanszék szervezője és gondozója a spektroszkópiai és elválasztási módszerek az anyagtudományban és a környezeti analitikában c. PhD doktori alprogramnak. Az ebben folyó kutatási munka szerves részei a jelenlegi és előbbi ösztöndíjasok (Kárpáti Péter, Mihály Judith, Bencze Éva, Révész Gabriella, Hren Brunó, Kocsis László, Koltai Tamás, Osváthné Pápai Zsuzsanna) témái is.

A tanszék oktatói és kutatói az elmúlt öt éves időszakban (1993–98) 51 tudományos közleményt jelentettek meg tekintélyes külföldi szakfolyóiratokban (J. Amer. Chem. Soc., Inorg. Chemistry, Anal. Chem., Appl. Spectr., J. Chem. Phys., Langmuir, Anal. Chim. Acta, J. Chromatogr., J. Chrom. Sci., Chemometrics, Rap. Comm. Mass Spectr.), illetve könyvkiadóknál (Elsevier, Marcel Dekker, Inc., Springer), és közel 100 tudományos előadást tartottak jelentős hazai és külföldi konferenciákon. A tudományos tevékenységet eredményes hazai és külföldi pályázatok (OTKA, MKM, OMFB, COST, FEFA, PHARE) támogatják. Ezek, valamint a tervszerű műszerfejlesztés és számítógépes háttér teszik lehetővé az oktatást és kutatást. A tanszék tulajdonában jelentős értékű műszerpark található: gáz- és folyadékkromatográfok, ion/folyadékkromatográf, kapilláris elektroforézis rendszer, Fourier-transzformációs infravörös- és Raman-spektrométerek, nagyérzékenységű gázspektroszkópiai rendszer, emissziós- és atomabszorpciós spektrométerek, nagynyomású minta-előkészítő berendezések, szimultán termoanalitikai rendszer, termomérleg-tömegspektrométer műszeregyüttes, elektroanalitikai készülékek.

A tanszék oktatói

Mink János

Kristóf János

Borszéki János

Felinger Attila

Hajós Péter

Pap Tamás

Martonné
Schmidt Erika

Halmos Pál

Horváth Erzsébet

Kocsis László

Nagyné
Zengő Lívia

Személyi adatok

MINK JÁNOS: Mohács, 1938. április 13. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (Moszkvai Állami Lomonoszov Egyetem 1962). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1968); a kémiai tudomány doktora (1980). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; tanszékvezető 1992-től; egyetemi tanár (1992).

KRISTÓF JÁNOS: Gödöllő, 1950. január 3. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE 1977). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1988); a kémiai tudomány doktora (1995); habilitáció (1995). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; egyetemi tanár (1998).

BORSZÉKI JÁNOS: Iharosberény, 1945. május 16. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1972). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1989). *Egyetemünk oktatója* 1977-től; egyetemi docens 1992-től.

FELINGER ATTILA: Pécs, 1961. június 15. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1985); analitikai kémiai kutató-fejlesztő szakmérnök (VVE 1988); egyetemi doktor (VVE 1988). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1985-től; egyetemi docens 1997-től.

HAJÓS PÉTER: Szombathely, 1947. május 29. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1982). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi docens 1998-tól.

PAP TAMÁS: Veszprém, 1950. május 10. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE 1976). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1992). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; egyetemi docens 1993-tól.

MARTONNÉ SCHMIDT ERIKA: Salgótarján, 1943. május 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1982). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi adjunktus 1982-től.

*

HALMOS PÁL: Győr, 1949. március 14. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE 1979). *Tudományos minősítés*: kémiai tudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1974-től; tudományos főmunkatárs 1994-től.

HORVÁTH ERZSÉBET: Nagykanizsa, 1954. szeptember 20. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1978); műszaki doktor (VVE 1981). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1979-től; tudományos munkatárs 1981-től.

KOCSIS LÁSZLÓ: Karcag, 1971. szeptember 17. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1996). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1996-tól; tudományos munkatárs 1996-tól.

NAGYNÉ ZENGŐ LÍVIA: Pécs, 1948. november 27. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészüzemmérnök (VVE 1972); okl. vegyészmérnök (BME 1978); egyetemi doktor (BME 1991). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1998-tól; tudományos munkatárs 1998-tól.

*

PUNGOR ERNŐ: Vasszécsény, 1923. október 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (ELTE 1948); egyetemi doktor (ELTE 1949). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1952); a kémiai tudomány doktora (1956); MTA levelező tag (1967); MTA rendes tag (1976). *Egyetemünk oktatója* 1962-től 1970-ig, tanszékvezető 1962 és 1970 között; egyetemi tanár (1962); rektorhelyettes 1966-től 1970-ig; nyugdíjas 1993-tól.

INCZÉDY JÁNOS: Budapest, 1923. június 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1946); műszaki doktor (BME 1959). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1957); a kémiai tudomány doktora (1966); MTA levelező tag (1993). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; tanszékvezető 1970 és 1990 között; egyetemi tanár (1970); rektor 1980-tól 1981-ig; nyugdíjas 1990-től; professor emeritus (1993).

GEGUS ERNŐ: Budapest, 1921. december 24. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1944); műszaki doktor (BME 1970). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1974); a kémiai tudomány doktora (1989). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1970-től; c. egyetemi tanár (1989); nyugdíjas 1987-től.

A tanszék oktatási, kutatási munkájához nélkülözhetetlen segítséget jelentenek: ANDORKÁNÉ FRANCSICS ILDIKÓ, VARGA ERZSÉBET tanszéki mérnökök, ANDIRKÓ LÁSZLÓNÉ, ÁGH PÉTER, BAJCSY CSILLA, BAJNÓCZI GYULÁNÉ, BAKOS JÓZSEFNÉ, BERKOVICS HAJNALKA, BÓDOG JÓZSEFNÉ, DEBRECZENI LÁSZLÓNÉ, FERENCZI ZSUZSA, GÁSPÁR LAJOS, KÓSA JÓZSEFNÉ, SZŰCS TAMÁSNÉ, TÖRCSVÁRYNÉ KOVÁCS ZSUZSANNA, JANÓ ISTVÁNNÉ, MOLNÁRNÉ KÁLMÁN MAGDOLNA, MÓRING MÁRIA.

A tanszék munkatársainak szervezésével és aktív részvételével fontos nemzetközi szakmai rendezvényekre került sor az analitika széles területén. A hagyományos rendezvények sorába tartozik az International Symposia on Ion Exchange, az Austrian-Hungarian Conference on Vibrational Spectroscopy és az Italo-Hungarian Symposia on Spectrochemistry. Az alábbi kiemelkedő jelentőségű konferenciák fűződnek a tanszék nevéhez: a XXIII. European Congress on Molecular Spectroscopy, a 10th International Conference on Fourier Transform Spectroscopy, a Balaton Symposium on High Performance Separation Methods, a Conferencia Chemometrica, az International Ion Chromatography Symposium, a 7th European Symposium on Thermal Analysis and Calorimetry. A szakmai színvonal nemzetközi elismerését jelzi, hogy a tanszék munkatársai az elmúlt években több alkalommal is plenáris előadói meghívást kaptak egy-egy szakterület fejlődésének bemutatására. Nemzetközi hallgatói rendezvényeket szerveztek az Euro-American Intensive Courses on Advanced Infrared and Raman Spectroscopy és a Nemzetközi Analitikai Kémiai Versenyek révén. A tanszék vezetői és munkatársai az MTA, az MTA VEAB, a MKE szakosztályaiban, munkabizottságaiban, a tudományos tevékenységet értékelő fórumokon, számos külföldi szakfolyóirat szerkesztőbizottságában, hazai szaklapoknál fejtenek ki aktív tevékenységet, fémjelezve ezzel egyetemünk szellemi erőfeszítését és eredményeit.

A tanszéknek széles körű és kölcsönösen előnyös nemzetközi tudományos és oktatási kapcsolatai vannak, amelyek elsősorban kutatói meghívásokban, vendégprofesszori előadásokban, közös publikációkban, szemináriumokban, diplomázó hallgatók, PhD-ösztöndíjasok cseréjében valósulnak meg. Az elmúlt években mintegy 20 amerikai, ausztráliai, kanadai, német, olasz, orosz, osztrák, svájci, svéd, kutatóintézettel és egyetemmel építettünk ki szoros szakmai kapcsolatokat: Technische Universität, München (W. A. HERRMANN), Universität Erlangen, Nürnberg (D. K. BREITINGER), Technische Universität, Graz (G. KNAPP), Technische Universität, Wien (B. LENDL), Universität Wien (J. HUBER), McGill University, Montreal (I. S. BUTLER), Ohio State University (J. GRASSELLY), University of Tennessee (G. GUIOCHON), Queensland University (R. L. FROST), CNR Padova (S. DAOLIO), Universita di Torino (C. SARZANINI), Universita di Ferrara (A. DE BATTISTI, F. DONDI), Royal Institute of Technology, Stockholm (M. SANDSTRÖM), Federal Institute of Technology, Lausanne (E. KOVÁTS), Eigenössische Technische Hochschule, Zürich (B. MAGYAR)

Angol Nyelv és Irodalom Tanszék

A Tanárképző Kar és benne az Angol Nyelv és Irodalom Tanszék létrejötte az akkori egyetemi vezetés 1989. júniusi döntésének köszönhető, ennek értelmében bízta meg LISZI JÁNOS rektor NÉMETH ATTILA egyetemi adjunktust azzal, hogy a megfelelő szakemberek bevonásával készítsék el az angol-kémia szakos tanárképzés tantervi és tantárgyi programjait, valamint tervezzék meg a megindítandó képzés személyi és tárgyi feltételeit. Ugyanekkor már megtörtént BÁRDOS JENŐ előzetes felkérése a Nyelvi Intézet, illetve a jövendő Angol Tanszék vezetésére. (Ebben az időszakban BÁRDOS JENŐ az Egyesült Államokban, a Rutgers Egyetemen Fulbright-ösztöndíjas vendégtanárként működött.)

A tanszék 1990-től kezdve részt vett az orosz szakos tanárok átképzésében, majd BÁRDOS JENŐ vezetésével kidolgozta a hároméves angolnyelvtanár-képzés országos célokat szolgáló oktatási modelljét. A tantervi követelményeket pontosan illesztette az ötéves nappali képzés képesítési előírásaihoz, amiből különösen az iskolai gyakorlat módszertana és az ahhoz kapcsolódó vezetőtanár képzés programja váltott ki igen kedvező visszhangot, ideértve a Magyar Akkreditációs Bizottság elismerését is. Ugyanakkor 1990-ben indult meg az oktatás az ötéves angol nyelv és irodalom és kémia szakon is. 1991-ben az Érseki Hittudományi Főiskolával együttműködve az angol és hittanár, majd 1992-ben az angol és a német, az angol és a számítástechnika, 1994-ben angol és színháztudomány szakpárosításban, s ezzel úttörő szerepet töltött be. E felsorolás vélhetően felvillantja a veszprémi jellegzetességeket, amelyekkel a tanszék az országos paletta színesítésére törekedett az ország ötödik ötéves képzéseket ötvöző bölcsész- és természettudományi karán. Az Angol Nyelv és Irodalom Tanszék 1993 és 1998 között 420 egyetemi diplomát adott ki, ebből 125 levelező.

A tanszék által gondozott szakok: ötéves angol nyelv és irodalom szak (nappali, szakpárban is); hároméves angol nyelvtanár szak (nappali); ötéves angol nyelv és irodalom szak (DL, levelező); angol nyelv és irodalom kiegészítő szak (KL, angol főiskolai diplomásoknak, levelező, 2 év).

Az angol nyelv és irodalom szakok koncepciója az, hogy a klasszikus magyar bölcsészképzés hagyományaira támaszkodva (amelyben az irodalmi, a nyelvészeti és a kultúrtörténeti képzés mind szerkezetében, mind mélységében, mind kidolgozottságában egy ismert harmóniában oldódik fel) szembesítse, és egyesítse azzal a modern nyelvpedagógiával, amelyet e századvég kínál. Így a szakok tantervi tárgyai a bölcsészettudományi szakágazat képesítési követelményeinek megfelelően felölelik Anglia és az Egyesült Államok történetét és művelődéstörténetét, az angol és amerikai irodalom részletes ismeretét, az általános és alkalmazott nyelvészet tárgyköreit, a részletes leíró angol nyelvtant, valamint nyelv- és stílusgyakorlatokat, a pedagógia és pszichológia megújult területeit, a szaktanszékek által tanított nyelvpedagógiai modul öt féléves hierarchiáját, a filozófiai és számítástechnikai alapképzését. A nyelvpedagó-

giai modul és a hagyományos tárgyak harmonizálása nem az egyetlen újítás ebben az ötéves tanárképzésben. A három- és az ötéves képzés egymásra épül, aminek eredményeképpen az alapozó képzés egy, a törzsképzés két évet vesz igénybe, ahogy a szakirányú képzés is újabb két esztendőt. A veszprémi tanárképzési modell a párhuzamos tanárképzést követi, amelyben a bölcsészeti képzés és a tanári pályára való felkészítés és nevelés az indulás pillanatától kezdve együtt, összhangban történik. Az ötéves képzésben is a tanárképzésnek van primátusa, mert az országnak jelenleg nagyobb szüksége van a nyelvi ismereteket átadó tanárokra, mint kutatókra. Olyan értelmiségieket kívánunk nevelni, akik a mai angol és amerikai nyelvben művelt kétnyelvűekként képesek viselkedni, akik hazájukban és választott kultúrájukban képesek az irodalmi és egyéb művészeti alkotásokat értőn elemezni. Ugyancsak képesek később tudományos és gyakorlati képzettségük, valamint nyelvismeretük révén mind a szaktudományokkal, mind a neveléstudomány fejlődésével lépést tartani. Egy ilyen formátumú pedagógus elképzelhetetlen legalább szintetizáló jellegű kutató tevékenység nélkül, az angolszász országok történelmének, földrajzának, gazdasági, politikai és kulturális életének, az angol-magyar, illetve amerikai-magyar kultúrkapcsolatok mélyreható ismerete nélkül, örökös megújulásban. A képzési célokban elért sikerek ellenére, két jelenséget nem tudtunk megakadályozni: csökkent a szakpárban tanulók száma, ugyanakkor növekedett az ötéves egyszakosság; kisebbség, de mégis jelentős számú diplomásunk nem tanárként keresi kenyerét.

Az eltelt tíz esztendőben a tanterv csak kevéssé változott. A tantárgyak tartalma viszont – esetenként az elnevezéssel együtt – úgy módosult, hogy nagyobb teret enged a fent említett, eddig is leglényegesebbnek tekintett tudományterületeken egy modernebb, tágabb, egyes esetekben vitatható, még nem lezárt ismeretanyag befogadásának. Ilyennek tekinthetőek pl. irodalomból a modernizmus és posztmodernizmus kérdései az angolszász irodalomkritikában, az irodalmi műfajok jelen állapota a kortárs angolszász irodalmakban stb. A nyelvészet területén a nyelvtörténeti tárgyak megjelenése és elmélyülése, a szövegnyelvészet előretörése és egyes alkalmazott nyelvészeti tárgyak megerősödése a jellemző. Kultúrtörténeti területen feltűntek olyan szabadon választható tárgyak, amelyek egy jelenséget vagy korszakot monografikus igénnyel vizsgálnak, nemkülönben olyan kultúrtörténeti tanulmányok, amelyek az anglista tanulmányok fővonalával rokoníthatóak (pl. ír dráma, ír történelem stb.). A nyelvpedagógia terén ilyennek tekinthetők a tantervfejlesztés és értékelés témakörei, az idegen nyelvi mérés és értékelés vizsga-technikát felölelő területei, valamint a nyelvpedagógiai technológia legújabb vívmányainak alkalmazásai.

Eleinte, miközben a hallgatói létszám többszörösével nőtt, az oktatói létszám is minden évben megkétszereződött. Amint a diplomák kibocsátása megkezdődött (1993), ez a fejlődési ütem lelassult (jelenleg 25 a főállású oktató). A minősítettséget illetően két habilitált egyetemi tanár, két docens, hat adjunktus látja el a tanársegédekkel az angol szakok összes tagozatán a képzést. Az adjunktusok és tanársegédek körében összesen kilenc oktató vesz részt PhD-kurzusokon az ország számos egyetemén.

A tanszéken hat szakcsoport működik: nyelvészeti (Budai László), irodalmi (Rawlinson Zsuzsa), nyelvpedagógiai (Bárdos Jenő), kultúrtörténeti (Terence McGuigan), nyelv- és stílusgyakorlat (Hock Ildikó), iskolai gyakorlat (Poór Zoltán).

Bárdos Jenő a Rutgers Egyetemen töltött közel három éve alatt létrehozva a Magyar Intézetet és a magyar mellékszakot, gyümölcsöző kapcsolatokat épített ki, amelyek eredményeként a tanszék működése kezdeti szakaszában olyan kiváló amerikai Fulbright vendégprofesszorok működtek Veszprémben, mint Dorsey Kleitz, Margit Nagy és Bruce Degi. Tevékenységük mind az amerikai irodalmi curriculum, mind az amerikai kultúrtörténeti tema-

tika kialakításában tettenérhető. Ittlétük alatt tankönyveket és tananyagokat írtak, országosan is ismertté váltak. Hatásuk leginkább a fiatal kollégák szemléletében, diplomamunkákban és bizonyos tantervi megoldásokban tükröződik. Kezdetben mind a USIS, mind a magánjellegű tanárközvetítő irodák bőven ellátták a tanszéket ajánlatokkal, aminek következtében számos, szakmai elhivatottságban mélyen elkötelezett oktatót ismerhettünk meg (DAVID LOPILATO, DEBORAH NICKERSON, GORDON TURNER). Jelentős támogatást nyújtott a Peace Corps magyarországi jelenléte, amennyiben szakirányúan képzett nyelvészt, irodalmárt delegáltak (NANCY WOOD, SIMONE ZELITCH, TRUDI ODBERT). Az akkor még jóformán ismeretlen veszprémi Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (részben tantervi pályázatai alapján) azonnal bekerült a British Council által támogatott ELTSUP projektbe, amelynek eredményeképpen nemcsak infrastrukturális támogatásban részesült, hanem a British Council által gondosan válogatott, felkészült és elkötelezett kollégák évekig oktathattak az egyetemen (TERENCE MCGUIGAN, MARTIN MILNER, BRIAN MARTIN). Számos nagynevű professzor szerepelt meghívottaink között, például STEVEN KRASHEN, ROBERT B. KAPLAN, PETER TRUDGILL. Az anyanyelvű vendégtanárok száma időnként tíz felett volt, ami lényegesen meghaladta az angol és amerikai tanszékeken elfogadott arányokat, PENNY ADAMS, PETER HOWARTH, DICK KNIGHT, PHILIPH ARNAULT és más kollégák azóta is visszatérő vendégeink. Együttműködés keretében a Leeds-i Egyetemen (UK) a vezetőtanárok, a Nottinghami Egyetemen a hallgatók részképzése valósul meg, angol nyelvű színházi kooperáció jött létre az University of Knoxville, Tennessee együttesével és a Welsh College and Drama oktatóival.

A tanszék oktatói évek óta részt vesznek az állami nyelvvizsgáztatásban. A Veszprémi Egyetemen közel húsz éve működik az Idegennyelvi Továbbképző Központ Veszprémi Vizsgacentruma, ahol évente több ezer jelöltet kell vizsgáztatni. Az ÁNYV szakmai programjainak kidolgozásában, a vizsgáztatási módszertan megteremtésében BÁRDOS JENŐ évtizedek óta részt vesz, a tanszéki tanárok közül többen tagozatvezetők és a továbbképzési programok irányítói.

A veszprémi ötéves tanárképzés tudatosan vállalt célkitűzése, hogy az országos átlagnál jelentősen részletesebb, hierarchikusan felépített, a pedagógia és pszichológia tárgyak, valamint a nyelvpedagógia harmóniáján alapuló, fejlett tanárképzési modellt kínáljon. E modell újszerűségét nemcsak az biztosítja, hogy az általános pedagógiai és pszichológiai tárgyak eleve igen sok önismereti munkát és az alternatív pedagógiák lehetőségéről szóló részleteket tartalmaznak, hanem a nyelvpedagógia egy olyan hierarchiáját is, amely az alkalmazott nyelvészeti-elméleti megközelítésből éppen az iskolai gyakorlatok hangsúlyozásával jut el a gyakorlati megvalósításig: a tudatos pedagógia reflektív alkalmazásáig. Mivel a Veszprémi Egyetemnek nincs gyakorlóiskolája, a tanszéknek fel kellett vállalnia azt is, hogy gyakorlóiskolai hálózatot hoz létre. Ez úgy történt, hogy a városban és a régióban kiszemelt, arra alkalmas nagy tapasztalatú tanárokat posztgraduális képzésben részesítettük, amely során a Világbank által finanszírozott programok segítségével külföldi részképzésben is részesülhettek (University of Leeds, UK). Ez a rendszer lehetővé teszi, hogy hallgatóink csak általunk kiképzett vezetőtanároknál gyakorolhassanak. A vezetőtanárok élő kapcsolatban állnak a tanszékkel és az egyetemmel, munkájukat tanszéki koordinátorok hangolják egybe: így biztosítható az elvárások egységes érvényesülése, nemkülönben az elbírálások szubjektivitásának kizárása. Mivel a gyakorlóiskolai hálózat regionális, így mind a tanszék, mind az egyetem szakmai kisugárzása az oktatás minőségében, a teljesítmények értékelésében, a tantervek tervezésében, pályaorientációban és még hasonló fontos területeken – az országos mintától eltérően – más egyetemeken eddig még nem tapasztalt lehetőségeket teremt.

A tanszék oktatói

Bárdos Jenő

Németh Attila

Budai László

Poór Zoltán

Tóthné
Kurtán Zsuzsa

Hortobágyi Ildikó

Korányi Judit

Némethné
Hock Ildikó

Rawlinson Zsuzsa

Ötvösné
Vadnay Marianna

Bús Éva Zsuzsanna

Czeglédi Sándor

Demény Anna

Dókus Tünde

Fábián Gyöngyi

Személyi adatok

BÁRDOS JENŐ: Hódmezővásárhely, 1945. május 5. *Egyetemi végzettség*: magyar-orosz-angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (JATE 1968; 1969); egyetemi doktor (Kenti Egyetem, Canterbury, Anglia, 1980 és ELTE 1980). *Tudományos minősítés*: a neveléstudomány kandidátusa (1987); habilitáció (ELTE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; tanszékvezető 1990-től; egyetemi tanár (1995); dékán 1991-től 1998-ig.

BUDAI LÁSZLÓ: Jászapáti, 1934. augusztus 30. *Egyetemi végzettség*: okl. magyar-angol szakos tanár (ELTE 1957); bölcsészdoktor (ELTE 1972). *Tudományos minősítés*: a nyelvtudomány kandidátusa (1974); habilitáció (ELTE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanár (1997).

POÓR ZOLTÁN: Pincehely, 1958. július 29. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (Janus Pannonius Tudományegyetem 1994). *Tudományos minősítés*: a neveléstudomány kandidátusa (1996). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi docens 1997-től; dékánhelyettes 1998-tól.

TÓTHNÉ KURTÁN ZSUZSA: Budapest, 1948. július 11. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-orosz nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1971); egyetemi bölcsészdoktor (ELTE 1977). *Tudományos minősítés* a neveléstudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1981-től; egyetemi docens 1994-től.

HORTOBÁGYI ILDIKÓ: Nagybánya, 1960. május 15. *Egyetemi végzettség*: angol-francia nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE 1984); egyetemi bölcsészdoktor (ELTE 1992); PhD-hallgató (JATE 1995-től 1998-ig) *Egyetemünk oktatója* 1990-től; egyetemi adjunktus 1990-től.

KORÁNYI JUDIT: Szeged, 1949. június 5. *Egyetemi végzettség*: angol-német nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (JATE 1975). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi adjunktus 1995-től.

NÉMETH ATTILA: Budapest, 1939. szeptember 12. *Egyetemi végzettség*: orosz-magyar szakos középiskolai tanár (ELTE 1963). *Egyetemünk oktatója* 1967-től; egyetemi adjunktus 1987-től; az egyetemi nyelviskola igazgatója 1990-től.

NÉMETHNÉ HOCK ILDIKÓ: Várpalota, 1957. augusztus 1. *Egyetemi végzettség*: angol-orosz nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (JATE 1981). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi adjunktus 1995-től.

ÖTVÖSNÉ VADNAY MARIANNA: Budapest, 1954. augusztus 23. *Egyetemi végzettség*: okl. orosz és angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (KLTE 1979); MEd (Exeter University, Anglia, 1997). *Egyetemünk oktatója* 1985-től; a Nyelvi Lektorátus vezető nyelvtanára 1991-től 1996-ig; egyetemi adjunktus 1998-tól.

RAWLINSON ZSUZSA: Budapest, 1953. február 5. *Egyetemi végzettség*: M.Sc. (English University of Edinburgh, Nagy-Britannia 1985), PhD-hallgató (ELTE). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi adjunktus 1991-től.

BÚS ÉVA ZSUZSANNA: Nagykanizsa, 1966. július 13. *Egyetemi végzettség*: magyar-angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (JATE 1990); PhD-hallgató (ELTE 1997-től). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi tanársegéd 1992-től.

A tanszék oktatói

Forintos Éva

Holló István Tamás

Kordásné
Kenesei Andrea

Kovácsné
Fodor Vera

Mester Ildikó

Nádasi Edit

Németh Éva

Pintér Márta

Pusztai Ágnes

Sebestyén Rita

S. Rednik Zsuzsa

Szentgyörgyi Szilárd

Benkő Brigitta

Horváth Katalin

Soós Antalné

CZEGLÉDI SÁNDOR: Sopron, 1969. július 1. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

DEMÉNY ANNA: Gyöngyös, 1952. június 2. *Egyetemi végzettség*: angol-német szakos középiskolai tanár (KLTE 1976). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

DÓKUS TÜNDE: Keszthely, 1970. május 12. *Egyetemi végzettség*: angol és német nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (KLTE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

FÁBIÁN GYÖNGYI: Budapest, 1958. június 2. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (KLTE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

FORINTOS ÉVA: Zalaszentgrót, 1965. november 4. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv és irodalom szakos tanár (VE 1995); PhD-hallgató (JPTE 1997-től). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1995-től.

HOLLÓ ISTVÁN TAMÁS: Budapest, 1952. december 27. *Egyetemi végzettség*: angol-történelem szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1977). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; nyelvtanár.

KORDÁSNÉ KENESEI ANDREA: Pápa, 1964. április 19. *Egyetemi végzettség*: angol szakos középiskolai tanár (JPTE 1992); PhD-hallgató (JPTE 1997-től). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

KOVÁCSNÉ FODOR VERA: Veszprém, 1965. július 7. *Egyetemi végzettség*: angol-történelem szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1988). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

MESTER ILDIKÓ: Devecser, 1967. július 30. *Egyetemi végzettség*: magyar-orosz nyelv és irodalom szakos (1990); angol nyelv és irodalom szakos (1992); spanyol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (JPTE 1996); *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

NÁDASI EDIT: Veszprém, 1959. július 14. *Egyetemi végzettség*: magyar-angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (KLTE 1984); PhD-hallgató (JPTE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

NÉMETH ÉVA: Devecser, 1965. november 23. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (JPTE 1992); Distance MEd (Manchester University, Anglia). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

PINTÉR MÁRTA: Eger, 1961. október 15. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv és irodalom és történelem szakos tanár (ELTE BTK 1987). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

PUSZTAI ÁGNES: Siófok, 1972. július 1. *Egyetemi végzettség*: angol szakos középiskolai tanár JATE 1997); képesített angol-magyar, magyar-angol szakfordító és tolmács (JATE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

SEBESTYÉN RITA: Zirc, 1968. november 9. *Egyetemi végzettség*: angol nyelv-és irodalom szakos középiskolai tanár (JATE BTK 1992); PhD-hallgató (JPTE 1997-től). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-től.

S. REDNIK ZSUZSA: Szeged, 1970. május 27. *Egyetemi végzettség*: angol-orosz bölcsész diploma (JATE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

Szabó F. Andrea: Nagykőrös, 1971. szeptember 22. *Egyetemi végzettség*: angol és német nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (KLTE 1995). MA (Central European University, Budapest, 1998). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

Szentgyörgyi Szilárd: Veszprém, 1971. május 28. *Egyetemi végzettség*: matematika-angol szakos középiskolai tanár (JATE 1994); PhD-hallgató (JATE 1994–96). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

Mark Edward Szarko: Philadelphia, USA, 1970. április 30. *Egyetemi végzettség*: BA; Wittenberg University, USA, 1992; MA; The University of Illinois at Urbana-Champaign, USA, 1995. *Egyetemünk oktatója* 1997-től; nyelvi lektor 1997-től.

Terence McGuigan: Consett, Nagy-Britannia, 1946. november 19. *Egyetemi végzettség*: angol-francia, történelem tanulmányok; Manchester Polytechnic, Anglia, 1966–69; Certificate of Education; Neville's Cross College, Durham, Anglia, 1969–70, B.Phil. (Education) TEFL; University of Birmingham, 1978–79. *Egyetemünk oktatója* 1991-től; nyelvi lektor 1991-től.

A tanszék munkáját segítik Benkő Brigitta, Horváth Katalin és Soós Antalné adminisztratív státusban levő munkatársak.

Egy viszonylag fiatal alapítású egyetem esetében az figyelhető meg, hogy a kirajzással keletkezett új tanszékek kutatási profilját az újonnan letelepedett minősítettek kutatói érdeklődése szabja meg. A Veszprémi Egyetem tanárképzésének kialakításában ez általában előnyösnek bizonyult, hiszen az ide jött kutatók a modern filológián belül is főként az alkalmazott nyelvészeti-nyelvpedagógiai irányt testesítik meg. Mindez ötvöződik a Pedagógia-Pszichológia Tanszék innovatív tevékenységével, amelynek eredményeképpen a szak képzéséhez kapcsolódó, azt támogató tudományos tevékenység sokkal erőteljesebbnek ítélhető meg, mint az általános, tanárképzéstől elvonatkoztatott bölcsészeti kutatás. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a nyertes, 1999-ben indítandó doktori (PhD) program (programvezető: Bárdos Jenő) is az alkalmazott nyelvészet, a nyelvpedagógia, illetve ezen belül az idegennyelvi mérés és értékelés témaköreiből építkezik, mutatván a tudományos kutatás hangsúlyait. További bölcsészeti szakok beindulása, a tanszékek érése és ezen belül a tanszéki oktatógárda specializálódása azt ígéri, hogy az oktatástól jobban elszakadó kutatás az anglisztikának egy teljesebb színképét lesz képes felvillantani.

A tanszék mindent megtett annak érdekében, hogy mind a nappali, mind a levelező hallgatók jelentős számban részt vehessenek külföldi (Anglia) részképzésben. A tanulmányi program keretében mind a Leeds-i Egyetem Idegennyelvi Központjában, mind a British Council által minősített Hastings ITS-ben a hallgatók kötött szakmai tanulmányi programjuk mellett főként a kulturális, civilizációs, országismereti témakörökben bővíthették szakmai ismereteiket, készülhettek fel jövendő diplomadolgozatuk megírására. Egyeztetett szakmai programjukról a hallgatóknak hazatérésük után kell beszámolniuk. 1998 őszéig százharminchét hallgató vett részt ilyen két- vagy háromhetes képzésben, melynek költségét a Nyelvi Intézet és a tanszék saját forrásaiból (világbanki pályázatok, az Egyetemi Nyelviskola „szolgáltatás" célú tanfolyamaiból) fedezte, összességében mintegy 33-35 millió forint értékben. Költségvetési támogatást a tanszék ehhez soha sem kapott. Ezen permanens továbbképzési forma elindítója és szakmai felelőse Németh Attila.

A TEMPUS pályázatok keretében számos projekt működött, ezekből kettőt érdemes kiemelni: egy kifejezetten angol és kémiai szakos tanár- és diákcserén alapulót, amelynek tagjai az egyetemen kívül Nottingham (Anglia), Freiburg (Németország) és Kréta (Görögország) voltak; illetve egy egyetemi minőségbiztosítással foglalkozó TEMPUS projektet, amelynek Bárdos Jenő alapító tagja volt. A részt vevő intézmények az ESMU Európai Szintű Brüsszeli Kutatóintézete, a Katolikus Egyetem, Louvain La Neuve (Belgium), a Versailles-i Egyetem, Párizs (Franciaország), a Sussex-i Egyetem (Anglia), a HEC Közgazdasági Egyetem, Párizs, valamint a Veszprémi Egyetemen kívül a Közgazdasági Egyetem, Budapest, a KLTE, Debrecen és a JATE, Szeged. Egyetlen hasonló TEMPUS-kezdeményezést nem koronázott siker, de mint indító intézmény, azóta is kapcsolatban áll, és kutatási projekteket indít a tanszék a Trinity College-dzsal, Dublin (Írország).

A FEFA idegen nyelvű pályázatai során elnyert jelentős összegeket filológiai tanszékek kialakítására fordítottuk, ugyanakkor a tudóscsere, tanárcsere és tudományos együttműködésekre szánt összegekből jó néhány jelentős kutatási együttműködés született. Ezek közül a legjelentősebbek: Educational Testing Service, Princeton, New Jersey (Egyesült Államok); Center for Applied Linguistics, Washington D.C. (Egyesült Államok); Griffith University, Brisbane (Ausztrália); University of Melbourne (Ausztrália); Australian National University, Canberra (Ausztrália); Macquarie University, Sydney (Ausztrália); University of Queensland, Brisbane, Rutgers University, N.J. (Egyesült Államok); Christ Church College, Canterbury (Egyesült Királyság).

Ásványolaj- és Széntechnológiai Tanszék

Névváltozások

Ásványolaj- és Szénfeldolgozó Iparok Tanszéke	1951–1958
Ásványolaj- és Széntechnológiai Tanszék	1958–1983
Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet	1983–1990
Ásványolaj- és Széntechnológiai Tanszék	1990-től

A tanszék az alaptárgyi tanszékeknél később, 1951-ben létesült. Első vezetőjéül VARGA JÓZSEF† akadémikust, a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Kara Kémiai Technológia Tanszékének professzorát sikerült megnyerni, aki szerteágazó kutatói, oktatói és közéleti tevékenységével 1956 telén bekövetkezett haláláig rangot adott a tanszéknek. 1957-ben RETEZÁR ÁRPÁD†, a Péti Nitrogénművek Rt. korábbi igazgatóhelyettese, VARGA JÓZSEF egykori munkatársa kapott megbízást a tanszékvezetői feladatok ellátására. Vezetésük alatt a tanszék munkájában a szénfeldolgozás kapott nagyobb hangsúlyt. 1960-ban, amikor PÉCHY LÁSZLÓ†, a Shell paraffingyárának korábbi igazgatója, egy fiatalabb VARGA-tanítvány került a tanszék élére, megváltozott a tanszék profilja. Vezetésével épült fel újra az 1956-ban oktatóinak egy részét elveszítő tanszék, megjelentek az oktatott tárgyakhoz szükséges jegyzetek, kialakultak a fő kutatási területek. Az iparral kialakított szoros kapcsolatok biztos hátteret jelentettek a tanszék számára. PÉCHY professzor nyugdíjba vonulását követően, 1982-ben a tanszék vezetésével DEÁK GYULÁt bízták meg, aki a Dunai Kőolajipari Vállalatnál szerzett ipari gyakorlat után PÉCHY LÁSZLÓ mellett dolgozott. A tanszék életében intermezzónak bizonyult intézetesítést követően elkezdte a tanszék felkészítését bizonyos profilváltásra. Így a hagyományos értékek, elsősorban a szénhidrogénipari ismeretek megőrzése mellett a tanszék felkészült az eljárástervezés oktatására, valamint a diplomamunkák mellett a diplomatervek kidolgozásának vezetésére is. Az általános vegyészmérnöki ismeretek oktatásába való bekapcsolódás tette aztán lehetővé, hogy a tanszék egyike lett a Vegyészmérnöki Intézetet alkotó, a vegyészmérnökképzésért felelős három tanszéknek.

A tanszéket a szén- és szénhidrogén-feldolgozó iparok mérnök-szükségletének kielégítésére hozták létre. Alapvető profilja mindeddig nem változott, némi hangsúlyeltolódás és az általánosabb vegyészmérnökképzés irányába való elmozdulás azonban megfigyelhető. A tanszék 1951 és 1955 között az ásványolaj- és szénfeldolgozó iparok szak, 1955-től a szénfeldolgozó és az ásványolajfeldolgozó ipari ágazatok gazdája. 1957 és 1959 között petrolkémiai ágazatot is indított, és ezzel az elnevezéssel folyt az 1963-ban egyesített ágazatok képzése egészen 1991-ig, amikor az új tanterv szerint az ágazatok megszűntek, és azóta a tanszék az ásványolaj- és petrolkémiai szakirány gondozója.

Az oktatás megszervezése 1951-ben szerény keretek között indult. Az első laboratóriumi gyakorlatokat a veszprémi székhelyű Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézetben, az intézet munkatársainak közreműködésével bonyolították le. Az előadásokat nagyrészt meghívott oktatók tartották. A széntechnológia egyes fejezeteit GLÖTZER LÁSZLÓ†, HERÉDY LÁSZLÓ, SZILÁGYI ANTAL† és TAKÁCS PÁL, az ásványolajtechnológiát VAJTA LÁSZLÓ†, a petrolkémiát BERTY JÓZSEF, a bitumentechnológiát HELCZLER LÁSZLÓ†, a gyártási alapműveleteket HORVÁTH TIBOR adta elő. A laboratóriumi gyakorlatokban NYÚL GYULA† és ZAKAR PÁL† működött közre.

VARGA JÓZSEF főleg a nagynyomású hidrogénezés és a koromgyártás tárgyköréből tartott előadásokat, amelyeket a szak hallgatóin kívül az egyetemi oktatók is nagyszámban látogattak. Az egyetemi építkezések előrehaladtával a tanszék először a D épületbeli üzemkísérleti csarnokba költözött (1952), majd a C épület elkészülte után (1953) annak legfelső szintjét is birtokba véve nyert végleges elhelyezést.

†VARGA JÓZSEF

†RETEZÁR ÁRPÁD

†PÉCHY LÁSZLÓ

1954-ben VARGA JÓZSEF a széntechnológiai stúdiumok vezetésére RETEZÁR ÁRPÁDot, az ásványolaj- és petrolkémiai tárgyak koordinálására PÉCHY LÁSZLÓt hívta meg a tanszékre. A személyi feltételek biztosítása után kerülhetett sor a tananyag egységesítésére, az egyes tárgyak közti arányok kialakítására. Az előadások mellett a laboratóriumi és számítási gyakorlatok szerepe már a tanszék megalakulásakor kiemelkedő volt. A laboratóriumi gyakorlatok eleinte az anyagismeretet előmozdító szén- és olajanalitikai vizsgálatokból álltak, később sikerült megfelelő technológiai méréseket is kialakítani. Az iparági tárgyak oktatása mind egységesebb lett.

1969-től 1995-ig kétfokozatú vegyészmérnökképzés folyt Veszprémben, ami a tanszék számára különösen sok nehézséggel járt. A korábbi egységes, egyívű képzést meg kellett bontani. A harmadik év végén vegyészüzemmérnöki szakdolgozatot, míg az ötéves képzés végén diplomamunkát készítettek a hallgatók. Ezek témái a tanszéki kutatási területekhez kapcsolódtak, illetőleg ipari témák voltak. Az 1989-ben bevezetett új tanterv szerint, amelyet kisebb módosítás után 1992-ben a brit Vegyészmérnöki Kamara is akkreditált, az ásványolaj- és petrolkémiai szakirány egyike a kötelezően választandó három akkreditált szakiránynak. A tanszék részt vesz a Vegyészmérnöki Intézet által koordinált, csoportosan végzett, kifejezetten tervezési feladatot jelentő diplomatervek vezetésében, illetve minden vegyészmérnök-hallgató részére oktatja a Bevezetés a kémiai technológiába és az Eljárástervezés c. tárgyakat. A tanszék által gondozott szakon, ágazaton vagy szakirányon az 1953-tól 1998-ig terjedő időszakban összesen 1050 hallgató végzett.

A mérnöktovábbképzésben igen intenzíven vett részt a tanszék. A kőolajipar részére 27 éven keresztül szervezett évente kéthetes mérnöktovábbképző tanfolyamokat, amelyeken 848 hallgató vett részt. Sikeresek voltak a szakmérnöki tanfolyamok is, így a háromszor, 1962-ben, 1967-ben, 1971-ben indított petrolkémiai, az 1974-től 1991-ig ismételten tartott környezetvédelmi és az 1992 és 1998 között folytatott tribológiai szakmérnöki kurzusok.

A tanszék első oktatói ROZMANITH ANTAL, HEGEDŰS ZOLTÁN és BUNYITAI JÁNOS† voltak, majd VARGA JÓZSEF 1954-ben RETEZÁR ÁRPÁDot és PÉCHY LÁSZLÓt hívta meg. Az első végzett évfolyamokból a tanszék munkájába kapcsolódott GÁRDOS GYÖRGY†, JUHÁSZ BÉLA, SCHULTHEISZ ZOLTÁN, SÁGI MIHÁLY, KORCSÓG ANDRÁS. 1956 után jelentős változások következ-

tek be. VARGA JÓZSEF halálát (1956. december 28.) követően RETEZÁR ÁRPÁD lett a tanszék vezetője, ROZMANITH ANTAL és BUNYITAI JÁNOS eltávozott. 1958-ban KOVÁCS MIKLÓSsal bővült az oktatói kar, majd 1960-tól kezdve PÉCHY LÁSZLÓ vezetésével gyorsan kiépült az „olaj tanszék". Ekkor kezdte meg munkáját a tanszéken KOVÁCS MAGDA, BALOG LAJOS†, DEÁK GYULA, NEMES NÁNDOR, HAJÓCZKY MÁRTA, IVÁNYI ANTAL, PRÓDER JÓZSEF, KÁRPÁTI ÁRPÁD, KUN-SZABÓ TIBOR, BARTHA LÁSZLÓ, HANCSÓK JENŐ, RÉDEY ÁKOS, POLINSZKY ANDRÁS, KÁSA ZOLTÁN.

1983-ban a tanszéket három csoportból álló intézetté alakították. Az ásványolaj- és széntechnológiai csoportot DEÁK GYULA, a földgáz és energetikai csoportot BENCZE LAJOS, a petrolkémiai csoportot pedig GÁRDOS GYÖRGY vezette. Az átszervezés a specializálódást erősítette, és ezzel nyilvánvalóvá tette használhatatlanságát. A költséghatékonyság csökkentésére a felsőoktatásban is a külföldön már kialakult általánosabb képzés irányába kellett elmozdulni. Az intézet 1990-ben megszűnt, a létszám részben nyugdíjazásokkal, részben áthelyezésekkel mintegy felére csökkent. Az eredeti célkitűzésekkel szemben felerősödött a gyártási műveletek oktatása, ezúttal általános technológia, illetőleg eljárástervezés címmel. A változtatások sikeréhez fiatal oktatók egész sora járult hozzá: KRISKÓ NÁNDOR, MARTON ZSUZSA, LESTÁK FRIGYES, FELBER GÁBOR, GÁSPÁR ATTILA, THERNESZ ARTÚR, KOVÁČ MIROSLAV, KÁTAI ISTVÁN, VARGA ZOLTÁN, HOLLÓ ANDRÁS.

Aspiránsként, doktoranduszként, nappali szakmérnök-hallgatóként kapcsolódott be a tanszék életébe PERGER JÓZSEF, MÉSZÁROS IMRE, BALADINCZ JENŐ, KUBOVICS IMRE, HALMOS FERENC, VASS JÓZSEF, NAGY ISTVÁN, FISKÁL JÁNOS, SZIRMAI LÁSZLÓ, IMRE ADRIENN, RUZICSKA LAJOS, VUK TIBOR, CZIMMER GYÖRGYI, VARGA GÉZA.

Címzetes egyetemi docensként RÁTOSI ERNŐ és TÓTH JÓZSEF címzetes egyetemi tanárként FREUND MIHÁLY†, KÁROLYI JÓZSEF, SIMON PÁL és MATOLCSY KÁLMÁN† segítették a tanszék munkáját.

A tanszék kutatási tevékenységét kezdetben a Magyar Ásványolaj- és Földgáz Kísérleti Intézet és a Nehézvegyipari Kutató Intézet által nyújtott lehetőségek segítették elő. Ebből az időszakból származnak többek között a karbamidos adduktképzéssel, az alkoholból történő olefin-előállítással kapcsolatos kutatások. A humin- és fulvosavak előállítása és ipari hasznosítása terén RETEZÁR ÁRPÁD és munkatársai végeztek vizsgálatokat. PÉCHY LÁSZLÓ vezetése alatt alakult ki a tanszék máig érvényes kutatási stratégiája: alkalmazkodva a tanszék tudományos területéhez, mindig aktuális problémák megoldására kell törekedni, szoros együttműködésben az eredmények potenciális felhasználóival. A szénkémia és széntechnológia témakörében széntelepek szerves és szervetlen anyagainak komplex hasznosításával összefüggő vizsgálatok, illetve egyes széntechnológiai melléktermékek finomítására irányuló kísérletek érdemelnek említést (SCHULTHEISZ ZOLTÁN, SÁGI MIHÁLY, KOVÁCS MAGDA, KOVÁCS MIKLÓS). Úttörő jellegű kutatás volt a hazai barnaszenekből szuperkritikus extrakciót követő hidrogénezéssel történő motorhajtóanyag-előállítás (DEÁK GYULA, KÁSA ZOLTÁN, PRÓDER JÓZSEF, KUN-SZABÓ TIBOR). A szénfeldolgozás szennyvíz-problémáin keresztül indultak meg a környezetvédelmi kutatások is (PÉCHY LÁSZLÓ, SÁGI MIHÁLY, SCHULTHEISZ ZOLTÁN).

1956-ban kezdődött meg a metakrilát alapú viszkozitásindex-növelő adalékok kutatása (PÉCHY LÁSZLÓ, KORCSOG ANDRÁS, GÁRDOS GYÖRGY). Ebből fejlődött ki a tanszék mindmáig legeredményesebb kutatási területe, nevezetesen a kőolajipari termékek adalékainak és kompozícióinak előállítása és vizsgálata, aminek alapján négy kandidátusi dolgozat (PÉCHY LÁSZLÓ, KOVÁCS MAGDA, BARTHA LÁSZLÓ, MÉSZÁROS IMRE), egy PhD-dolgozat (HANCSÓK JENŐ), nyolc egyetemi doktori dolgozat (GÁRDOS GYÖRGY, KOVÁCS MAGDA, NEMES NÁNDOR, BARTHA

László, Hancsók Jenő, Próder József, Kriskó Nándor, Kubovics Imre) és 15 szabadalom jött létre. Kiemelkedők a szukcinimid alapú adalékcsalád kutatásában és fejlesztésében elért eredmények, amelyek alapján a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Rt. jelentős mennyiségű, világszínvonalú adalékot és azt felhasználó kenőolaj-kompozíciót gyárt és exportál (Péchy László, Bartha László, Hancsók Jenő). Jelentősek a környezetkímélő motorhajtóanyagok fejlesztésében elért eredmények (Péchy László, Gárdos György, Juhász Béla, Balog Lajos, Kun-Szabó Tibor, Hancsók Jenő, Perger József, Rédey Ákos, Holló András). Különösen eredményes volt az aromás- és kéntartalmú termékek előállítására alkalmas heterogén katalitikus eljárások (hidrogénezés, izomerizáció) vizsgálata (Hancsók Jenő, Kriskó Nándor, Holló András). A meglevő alapanyagbázis jobb felhasználása érdekében végzett kutatásokkal sikerült eljárásokat kidolgozni a különböző szénhidrogénelegyek vizes emulzióinak, illetőleg az almasavnak az előállítására (Deák Gyula, Kása Zoltán), amely eljárásokat ugyancsak hasznosítottak a MOL Rt. üzemeiben. A műanyaghulladékok komplex hasznosítására eljárások és termékek egész sorát sikerült kifejleszteni (Bartha László, Balog Lajos), míg a műtrágyák felületkezelésére kidolgozott összetételű terméket nagyüzemileg is hasznosították (Péchy László, Gárdos György, Hancsók Jenő, Kun-Szabó Tibor).

A tanszék ipari kapcsolatai meghatározó jelentőségűek mind az oktatásban, mind a kutatásban, hiszen a kutatási együttműködés adja meg az oktatásban hasznosítható ismeretszerzés, kapcsolatteremtés kereteit. A tanszék első két vezetője alatt a szénfeldolgozóipari üzemekkel alakultak ki szorosabb kapcsolatok, melyek később az üzemek megszűnése folytán háttérbe szorultak, miközben a kőolajfeldolgozás egyre jelentősebb lett. Ennek megfelelően alakultak az oktatási és kutatási célok is: Péchy László vezetése alatt a tanszék legszorosabb kapcsolatai az Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztte és vállalataival, illetőleg a Mineralimpex Magyar Olaj- és Bányatermék Külkereskedelmi Vállalattal alakultak ki. A társadalmi változások óta a MOL

Magyar Olaj- és Gázipari Rt. szerepe kiemelkedő, segítsége nélkül a szakirány hallgatóinak oktatását a tanszék nem tudná ellátni. Így a gyakorlatok jelentős részének lebonyolítására a százhalombattai és komáromi finomítókban kerül sor, ahol a hallgatók a legmodernebb vizsgálati módszerekkel ismerkednek meg, szakmai gyakorlataikat is a MOL Rt. üzemegységeiben végzik, sok esetben diplomatervük és diplomamunkájuk témáját is onnan kapják. Az Olajterv Rt. jelentős segítséget nyújt a diplomatervek vezetéséhez, a Magyar Ásványolaj Szövetség és tagvállalatai elsősorban az oktatáshoz adnak értékes információkat. Mint az ország egyetlen tanszéke, amelynek fő profilját a kőolajfeldolgozás képezi, a tanszék aktívan részt vesz a Kőolaj Világkongresszusok Magyar Nemzeti Bizottságának, az MTA kőolaj- és szénkémiai munkabizottságának, a VEAB kőolaj- és gázipari munkabizottságának, az MKE ásványolaj- és petrolkémiai szakosztályának, a Gépipari Tudományos Egyesületnek, és a Magyar Szabványügyi Testület műszaki bizottságainak munkájában.

Az 1980-as évek végéig elsősorban a volt szocialista országok egyetemeinek hasonló tanszékeivel alakult ki gyümölcsöző együttműködés (Gubkin Intézet, Moszkva, Lenszovjet Egyetem, Szentpétervár, Burgaszi Egyetem, Leuna-Merseburgi Műszaki Főiskola). Néhány oktatónk eljutott nyugati egyetemekre is (Institut Français du Pétrole, Imperial College, Technische Hochschule, Darmstadt, Technische Akademie, Esslingen). A rendszerváltozást követően a nemzetközi kapcsolatok a megújuló oktatási feladatok megvalósításának támogatására bővülnek. A tanszék oktatási modulokhoz jut a Manchesteri Egyetemmel, a brit Vegyészmérnöki Kamarával, az oxfordi College of Petroleum Studies-zal, az Institut Français du Pétrole-lal kialakított együttműködés segítségével. Másik fontos szempont a hallgatói és oktatói mobilitást segítő kapcsolatok kiépítése. Két amerikai (University of Tulsa, Oklahoma, Case Western Reserve University, Cleveland, Ohio) és egy ausztráliai (Royal Melbourne Institute of Technology) egyetemmel létesült együttműködési szerződés. Három sikeres TEMPUS-pályázat is nagy segítséget nyújtott ezen a területen (Institut Français du Pétrole, Université Catholique de Louvain, College of Petroleum Studies, Oxford). Az IFP-vel közösen részt vett a tanszék a francia EST alapítvány hallgatói mobilitási programjában. A nemzetközi kutatási együttműködésben a legnagyobb sikerünk, hogy néhány éves szerződéses kapcsolat után a Bycosin AB (Karlstad, Svédország) megvette a tanszék egyik találmányát, és telephelyén üzemet létesített. Az ottawai CANMET kutató-fejlesztő vállalat 1994-ben vette meg a tanszék egyik kutatási eredményeit összefoglaló jelentését. Évtizedek óta sikeres az együttműködés az Esslingeni Műszaki Akadémiával, az Agip, BASF, Shell, BP cégekkel mind a kutatásban, mind az oktatói, hallgatói mobilitás megvalósításában. A vegyészmérnökképzésben erőteljesen támaszkodhatunk a brit Vegyészmérnöki Kamara segítségére.

A tanszék oktatói

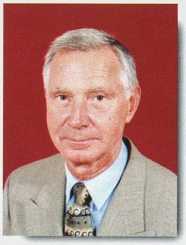

Deák Gyula

Bartha László

Hancsók Jenő

Próder József

Holló András

Varga Zoltán

Marton Zsuzsanna

Személyi adatok

Deák Gyula: Nyíregyháza, 1940. október 7. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1963). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1976). *Egyetemünk oktatója* 1964-től; egyetemi docens 1977-től; tanszékvezető 1982-től; rektorhelyettes 1992–1995.

Bartha László: Mezőhegyes, 1945. november 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1972). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1979). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi docens 1983-tól.

Hancsók Jenő: Bonyhád, 1947. december 21. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1972). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1972-től; egyetemi docens 1998-tól.

Pröder József: Veszprém, 1937. augusztus 12. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1977). *Egyetemünk oktatója* 1969-től; egyetemi adjunktus 1973-tól.

Holló András: Szolnok, 1971. március 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

Varga Zoltán: Sümeg, 1969. november 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1993); kutató-fejlesztő szakmérnök (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; tanszéki mérnök 1997-től.

Marton Zsuzsanna: Pécs, 1956. június 5. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1980); műszeres analitikai szakmérnök (VVE 1984). *Egyetemünk oktatója* 1983-tól; műszaki ügyintéző 1983-tól.

*

†Varga József: Budapest, 1891. február 8.; elhunyt: 1956. december 28. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műegyetem 1912); műszaki doktor (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1916). *Tudományos minősítés*: MTA levelező tag (1932); MTA rendes tag (1946). *Egyetemünk oktatója* 1952–1956; egyetemi tanár (1923); tanszékvezető 1952–56.

†Retezár Árpád: Wien, 1895. április 4.; elhunyt: 1974. május 24. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műegyetem 1922); *Egyetemünk oktatója* 1954 és 1960 között; egyetemi docens (1956); tanszékvezető 1957-től 1960-ig; nyugdíjas: 1960-tól.

†Péchy László: Csökmő, 1917. július 26.; elhunyt: 1998. november 17. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1939); műszaki doktor (VVE 1966); *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1966). *Egyetemünk oktatója* 1954 és1982 között; tanszékvezető 1960-tól 1982-ig; egyetemi tanár (1966); rektorhelyettes 1971-től 1977-ig; nyugdíjas 1982-től.

*

A tanszék munkáját legalább öt éven át segítő további munkatársaink: Baranyai Sándor, Bertalan János, Bui Pál, Büki Jánosné, Dobos Judit, Guld János, Hovorka Istvánné, Hujter Lajosné†, Kiliti Lászlóné, Lepsényi István, Lepsényi Istvánné, Lőrincz Sándorné, Lukácsiné Németh Ilona, Molnár Lászlóné, Molnár Sándorné, Répási József†, Sári Imre, Szabó Imre, Szabó Judit, Tátrai Ferenc, Vastagh György, Viczena György, Winkler György.

Automatizálás Tanszék

Az 1995-ben alapított tanszék az 1991 és 1994 között működött Műszaki Informatika és Automatizálás Tanszékből vált ki. Vezetője VASS JÓZSEF egyetemi docens.

A tanszék alapvető feladata a villamosmérnöki tudományokhoz kapcsolódó ismeretek oktatása az egyetem Mérnöki Karán. Ezek a tárgyak elsősorban a villamosmérnöki szakhoz kapcsolódnak, de a tanszék oktat villamosságtani, méréstechnikai és irányítástechnikai ismereteket a műszaki informatika, a gépészmérnöki, a vegyészmérnöki, a műszaki menedzser, a környezetmérnöki és az anyagmérnöki szakokon is. A tanszék elsősorban a nappali tagozaton tanít, és részt vesz a műszaki informatika szak PhD-képzésében is. Az oktatott tárgyak három csoportba oszthatók. Az első csoportba tartoznak az alapismereteket átadó kötelező tárgyak (pl. villamosságtan, analóg és digitális áramkörök), a másodikba a differenciált szakismereteket adó, kötelezően választható tárgyak (a villamosmérnöki szak szakirányú tárgyai), míg a harmadik csoportot a legkorszerűbb ismeretek átadására is alkalmas választható tárgyak (pl. a műszaki informatika szak differenciált szaktárgyai) alkotják. Az egyes tárgyak elméleti előadásokra és gyakorlati foglalkozásokra tagozódnak. A gyakorlati foglalkozásokon egyrészt az elméleti órákon leadott anyag számítási példákon történő gyakoroltatása történik, másrészt laboratóriumi gyakorlatok keretében a hallgatók megismerkednek a különböző áramköri elemek, mérőműszerek és szabályozástechnikai készülékek működésével és használatával, alkalmazási lehetőségeivel. A tanterv és a képzés lényegi részét alkotják a szakmai gyakorlatok és az üzemlátogatások. A szakmai gyakorlatra a villamosmérnöki szak hallgatói általában a modelltanterv szerinti második év után jelentkezhetnek. A gyár- és az üzemlátogatások a tantermi foglalkozások gyakorlati ismeretekkel történő kiegészítését jelentik. A tanulmányok lezárásaként és a megszerzett ismeretek összefoglalásaként a hallgatók szakdolgozatot készítenek. A villamosmérnöki szakon a modelltanterv szerinti 6 féléves képzési rendszer miatt ezeknek a dolgozatoknak témái elsősorban gyakorlati kérdésekhez kapcsolódnak.

A tanszék tagjai 25 féle tantárgyat oktatnak részben több ágazatnak egyszerre, részben ágazatonkénti beosztásban. A munkát meghívott előadók is segítik részben szaktárgyi előadásokkal (BARADITS GYÖRGY, IMRE LÁSZLÓ, PAPCZUN TIBOR), részben a szellemi alkotások jogvédelmével foglalkozó (SZABÓNÉ ANTAL EDIT) és a gondolkodó magyarokat bemutató stúdiumokkal (SZIGETHY GÁBOR).

A tanszék az alábbi területeken végez kutatásokat: ipari folyamatok komplex automatizálása; vegyi és rokon iparok, élelmiszeripar, gépipar, energetika, villamosipar, hibadiagnosztikai rendszerek; fuzzy-logika alkalmazása irányítási rendszerekben; rendszermodellezés; villamos hajtások szabályozása; hegesztőrobotok offline programozása; képfeldolgozás ipari alkalmazásai; folyamatirányító szoftverrendszerek; Petri-hálók alkalmazása irányítási rendszerek tervezéséhez; adaptív irányítási algoritmusok; SCADA-rendszerek ipari alkalmazásai; kísérleti félüzemű

A tanszék oktatói

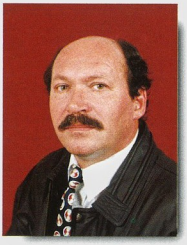

Vass József

Gerzson Miklós

Bencze Tibor

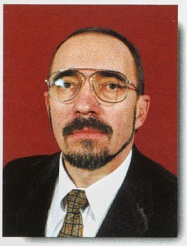

Hajnal Miklós

Jamniczky Árpád

Katona Attila

Bognár Endre

Fodor Dénes

Csizmadia Ferenc

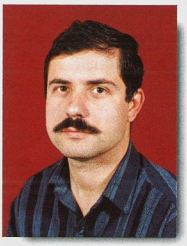

Göllei Attila

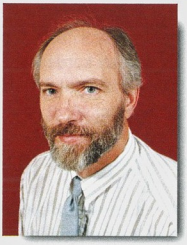

Kiss Ákos

Görbe Péter

Személyi adatok

VASS JÓZSEF: Rezi, 1947. január 11. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (Harkov 1971). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudományok kandidátusa (1994); PhD (BME 1995). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; tanszékvezető 1991 és 1993 között és 1995-től; egyetemi docens 1995-től.

GERZSON MIKLÓS: Pécs, 1960. február 23. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1984); műszaki doktor (VE 1990). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudományok kandidátusa (1996). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi docens 1998-tól.

BENCZE TIBOR: Kolontár, 1944. szeptember 3. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969); műszaki doktor (VVE 1978). *Egyetemünk oktatója* 1969-től; egyetemi adjunktus 1972-től.

HAJNAL MIKLÓS: Kiskőrös, 1943. március 29. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1967); műszaki doktor (VE 1981). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi adjunktus 1991-től.

JAMNICZKY ÁRPÁD: Medgyes, 1939. október 10. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1963); műszaki doktor (BME 1974). *Egyetemünk oktatója* 1969-től; egyetemi adjunktus 1976-tól.

KATONA ATTILA: Veszprém, 1967. július 16. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1991); egyetemi doktor (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1993-től; egyetemi adjunktus 1997-től.

BOGNÁR ENDRE: Vasasszonyfa, 1952. február 2. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1976). *Egyetemünk oktatója* 1989-től; egyetemi tanársegéd 1989-től.

FODOR DÉNES: Székelykeresztúr, 1965. május 2. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (Kolozsvár 1989). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

CSIZMADIA FERENC: Mátészalka, 1969. szeptember 10. *Egyetemi végzettség*: villamosmérnök (VE 1993). *Egyetemünk dolgozója* 1993-tól; tanszéki mérnök 1993-tól.

GÖLLEI ATTILA: Várpalota, 1964. december 21. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1994). *Egyetemünk dolgozója* 1989-től; tanszéki mérnök 1989-től.

KISS ÁKOS: Sopron, 1947. január 22. *Egyetemi végzettség*: villamos-üzemmérnök (Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kazincbarcikai Főiskola 1971). *Egyetemünk dolgozója* 1990-től; tanszéki mérnök: 1990-től.

GÖRBE PÉTER: Veszprém, 1972. június 16. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1995). *Egyetemünk dolgozója* 1998-tól; tanszéki mérnök 1998-tól.

laboratóriumi rendszerek automatizálása; PLC-k ipari alkalmazása; jelprocesszorok (DSP), mikrokontrollerek ipari alkalmazása; intelligens elektronikus rendszerek; ipari méréstechnikai műszerek fejlesztése.

A tanszék belföldön a Miskolci Egyetem Informatikai Intézetével és Automatizálási Tanszékével, a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karának tanszékeivel, a budapesti Kandó Kálmán Műszaki Főiskolával tart szoros kapcsolatot.

Jelentősebb külföldi partnerei: University of Duisburg, Department of Measurement and Control (D); University of Dortmund, Department of Informatics (D); Heriot Watt University, Department of Computing and Electrical Engineering (UK); University of York, Department of Electronics (UK); Valencia University of Technology, Department of Information Technology, and Automation (E); Catalonia University of Technology, Department of Systems Engineering, Control and Industrial Computer (E); University of Nancy, Laboratory of Automation (F); Vienna University of Technology, Institute for Robotics and Handling Devices (A); Scientific Academy of Lower Austria, Department of System Engineering and Automation (A); University of Gent, Department of Applied Matematics and Computer Science (B); CNRS, National Research and Scientific Centre, LAAS-Laboratory of Automation and System Analysis (F).

Botanika Tanszék

A Veszprémi Egyetemen 1994-ben kezdődött meg a biológiai tárgyak oktatása a Biológiai Tanszéken. 1998-ban az Egyetemi Tanács létrehozta a Biológiai Intézetet, amelyhez a Botanika és Zoológia Tanszék tartozik. Ilyenformán a Biológia Tanszék jogutódja a Zoológia Tanszék. A tanszéki nagyműszerek és az intézeti kutatócsoport intézeti alárendeltségbe kerültek. Az új Botanika Tanszék vezetésére SZABÓ T. ATTILA egyetemi tanárt kérték fel, aki egyben az első évben rotációs alapon intézetigazgatói megbízást kapott. Tekintettel arra, hogy az új egységek valójában 1998 második felében indultak, az intézetnek, illetőleg a Botanika Tanszéknek a működéséről érdemben még nem lehet beszámolni.

A tanszék oktatói, ill az intézeti kutatócsoport kutatói

Szabó T. Attila

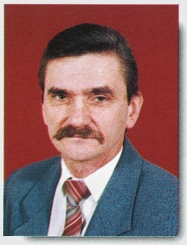

Oláh Béla

Cservenka Judit

Salánki János

Személyi adatok

Szabó T. Attila: Kolozsvár, 1941. június 17. *Egyetemi végzettség*: biológia-földrajz szakos tanár (Bolyai, illetőleg Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár 1962); a biológia doktora (BBT 1971). *Tudományos minősítés*: a biológiai tudomány doktora (1996), habilitáció (JPTE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanár (1998); tanszékvezető 1998-tól.

Oláh Béla: Kecskemét, 1942. július 9. *Egyetemi végzettség*: okl. biológia-kémia szakos tanár (JATE 1965); egyetemi doktor (JATE 1976); mikrobiológus és környezetvédelmi szakmérnök (VVE 1978); gombatoxikológus (Kertészeti Egyetem, Budapest 1984). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

Cservenka Judit: Veszprém, 1971. március 4. *Egyetemi végzettség*: okl. kertészmérnök (Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem 1995). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; tanszéki mérnök 1997-től.

*

Salánki János: Debrecen, 1929. március 11. *Egyetemi végzettség*: orvos (Debreceni Orvostudományi Egyetem 1954). *Tudományos minősítés*: a biológiai tudomány kandidátusa (1959); a biológiai tudomány doktora (1971); MTA levelező tag (1976); MTA rendes tag (1987). *Egyetemünk kutatója* 1992-től.

Padisák Judit: Budapest, 1955. október 1. *Egyetemi végzettség*: okl. biológus (ELTE 1979). *Tudományos minősítés*: a biológiai tudomány kandidátusa (1991). *Egyetemünk kutatója* 1998-tól.

Fizika Tanszék

A fizika oktatása az egyetem megalapítása óta a mérnökképzés lényeges eleme volt, függetlenül attól, hogyan változtak a szervezeti keretek. A jelenlegi Fizika Tanszék 1992-ben, a korábbi Radiokémia és Fizika Tanszék szétválásával alakult; vezetője kezdettől fogva MÉRAY LÁSZLÓ. A tanszék létrejötte jelzi azt az átalakulást, melynek célja valódi, több karon oktató egyetem megteremtése Veszprémben. Bár a tanszék nem régen működik, a fizikatanításnak mindig volt alapja az egyetemen. Az első önálló Fizika Tanszék 1949-ben, az egyetem alapításával egy időben jött létre. Vezetője 1952-ig HALMÁGYI LÁSZLÓ†, 1952 és 1955 között GOLL GYÖRGY† volt. Ezután a fizika oktatása 1959-ig a Fizikai Kémia Tanszék keretei között folyt. A jelenlegi Fizika Tanszék elődjének számító önálló fizikai csoport vezetője és alapítója BENKŐ ISTVÁN† volt. A csoport az Analitikai Kémia Tanszéken, majd később (1963) a Radiokémia Tanszéken működött. Az elődök között meg kell említenünk BACSKAY SÁNDORt†, aki a csoport egyik alapító tagja volt, később eltávozott az egyetemről. BENKŐ professzor nyugdíjba vonulása után (1979) a csoport munkáját és a fizika oktatását (1992-ig, nyugalomba vonulásáig) HÁZI ENDRE vezette. HÁZI professzor nyugdíjasként is több éven át segítette a Fizika és a Radiokémia Tanszék munkáját. A fizikai csoport alapító tagja és három évtizedig, azaz nyugállományba vonulásáig vezető oktatója volt JELINKÓ BORBÁLA és SZILVÁSSY ZOLTÁNNÉ, valamint KOCSIS ZSUZSANNA, aki a Radiokémia Tanszéken kívül három évet a Fizika Tanszéken is dolgozott. BORS JÓZSEF másfél évtizedes oktató munka után a nagyműszer-laboratórium vezető posztjára távozott. A közelmúltban elhunyt BENKŐ ISTVÁN és BACSKAY SÁNDOR halálával a tanszéket is nagy veszteség érte.

Ahogy az egyetemen oktatott szakok száma emelkedik, úgy növekszik a fizikaoktatás és a tanszék szerepe is. Ennek következtében olyan fejlődés indulhatott meg, ami az oktatott tananyag és a műszerezettség korszerűsítésével, új oktatók és ösztöndíjas kutatók felvételével járt. A Fizika Tanszék elsődleges feladata a fizikának, mint alaptárgynak és a fizika egyes speciális fejezeteinek oktatása a Mérnöki Kar valamennyi szakán, valamint a Tanárképző Kar kémia, környezettan, számítástechnika szakos hallgatói számára. A tanszék oktatói fizikusok és fizika szakos tanárok. A fizika oktatása az első időben előadásokon és szemináriumokon folyt, laboratórium kiépítésére a hatvanas évek elején került sor. 1963-tól megkezdődött az elektronika oktatása, melyhez laboratóriumi gyakorlatok kapcsolódtak. Az elektronikai laboratórium kiépítésére a hatvanas évek közepén került sor. A hatvanas évek elején megjelenik a kétkötetes alaptárgyi fizika jegyzet (BENKŐ ISTVÁN), majd a hetvenes években ennek bővített, javított kiadása (BENKŐ ISTVÁN és MÉRAY LÁSZLÓ). Ezzel párhuzamosan megjelennek a Fizikai feladatok és Fizikai laboratóriumi gyakorlatok c. jegyzetek (tanszéki munkaközösség), majd az Elektronika (HÁZI ENDRE) és az Elektronikai laboratóriumi gyakorlatok (HÁZI ENDRE, BORS JÓZSEF, JELINKÓ BORBÁLA és GAÁL SÁNDOR). Egyetemünkön 1969-től megindult a kétfokozatú képzés,

ami a fizika oktatásában is változást hozott. Az első fokozaton megmaradt az alaptárgyi fizika előadás a hozzá kapcsolódó számítási és laboratóriumi gyakorlatokkal. A második fokozaton 1972-től megkezdődött a fizika modern fejezeteinek oktatása. A két féléves oktatás során az első félévben elektronfizika (HÁZI ENDRE) és a hozzá kapcsolódó elektronika laboratóriumi gyakorlatok, míg a második félévben szilárdtest-fizika előadása (KOCSIS ZSUZSANNA) folyt; a felsőbb évfolyamok számára pedig az elektronikai laboratórium megindításával párhuzamosan a kvantumfizikai speciális kollégium indult (MÉRAY LÁSZLÓ). Az 1980-as évek elején új jegyzetek jelentek meg, már a Tankönyvkiadó gondozásában: Mechanika (KOCSIS ZSUZSANNA), Elektrodinamika (SZILVÁSSY ZOLTÁNNÉ és GERGELYI Gábor), Szilárd anyagok fizikája (KOCSIS ZSUZSANNA), Fizikai feladatok (SZILVÁSSY ZOLTÁNNÉ, TÓTH JÓZSEF, GERGELYI GÁBOR, MÉRAY LÁSZLÓ).

Az önálló Fizika Tanszék megalakítása az új egyetemi tanterv életbelépésével, illetve a több karon képző egyetem megalakulásával párhuzamosan történt. A tanszék oktatási feladatai így nagymértékben megnövekedtek és sokrétűvé váltak: a fizikát, mint alaptárgyat két félévben oktatja a Mérnöki Kar valamennyi szakán (vegyészmérnök, vegyész, menedzser, környezetmérnök, informatika, villamosmérnök, gépészmérnök) és egy félévben a Tanárképző Kar három szakán (kémia, számítástechnika és környezettan). Az új tanterv szerint a felsőbb éves hallgatók a fakultatív tárgyként a modern fizika egyes fejezeteit választhatják, ezek: kvantummechanika, plazmafizika, magfizika, neutronfizika, speciális relativitáselmélet, nanotechnológia.

Bár a Veszprémi Egyetemen fizikus szak nincsen, a tanárképzéssel kapcsolatban a tanszék részt vesz máshol végzett fizikusok posztgraduális képzésében. A Fizika Tanszék egy PhD-alprogram – a kémia program FK3 jelű radioanalitika alprogramjának– felelőse, amit a Központi Fizikai Kutató Intézettel és az MTA Izotópkutató Intézetével közösen dolgozott ki. Ezt a programot az OAB akkreditálta.

†BENKŐ ISTVÁN

A kutatás profiljai régebben a – radiokémikusokkal való kiváló együttműködés alapján – nukleáris méréstechnika (gamma-spektroszkópia, röntgenfluoreszcencia) és emissziós spektroszkópia volt. Ennek keretében a tanszék kutatói TÓTH JÓZSEF (korábban BENKŐ ISTVÁN) vezetésével eljárást és készülékeket fejlesztettek ki por alakú minták plazmába való bevitelére spektroszkópiai vizsgálatokhoz, átdolgozták a statisztikai kiértékelés módszerét. GERGELYI GÁBOR a tanszék korábbi munkatársával, SZILVÁSSY ZOLTÁNNÉval közösen az üregkatódos gerjesztést lézergerjesztéses fluoreszcencia módszerével vizsgálta, illetve jelenleg is vizsgálja. A szilárdtest-fizika kutatócsoport különböző ipari célra alkalmas vegyület-félvezetők (egykristályok és epitaxiális rétegek) laboratóriumi előállításával, elektromos és termikus tulajdonságainak vizsgálatával foglalkozott.

A tanszékek szétválasztásával a közös kutatások nem szűntek meg. A röntgen- és nukleáris spektroszkópiai kutatásokat MÉRAY LÁSZLÓ irányítja. A röntgenfluoreszcencia kutatása is a Fizika Tanszéken folyik. Előbbi a Cambridge-i Egyetem segítségével új kutatási területtel bővült, nevezetesen elektron-mikroszonda-fejlesztés és alkalmazás indult. A tanszéken röntgen- és nukleáris spektrumoknak a valószínűségelméletre alapozott kiértékelésével is foglalkoznak. Programot dolgoztak ki sokszoros foton-szórások Monte Carlo szimulációjára a röntgen és a gamma tartományban. GAÁL SÁNDOR vezetésével kutatások folynak az exoelektron-dozimetria területén és a lágy béta-sugárzás 2π térszögű mérésének fejlesztésére. KOCSIS ZSUZSA által a radiokémikusokkal együttműködve indított szilárdtest-nyomdetektor kutatások a nyomkialakulási mechanizmus vizsgálatával folytatódnak. A kísérleti munka egy részét kutatási támogatás segít-

ségével a darmstadti nehézion-gyorsítónál végezték német kutatókkal együttműködve. A tanszéken VONDERVISZT FERENC irányításával, GUGOLYA ZOLTÁN részvételével a biofizika területén fehérje-térszerkezeti kutatások is folynak. Bakteriális flagellumok szerkezetének röntgendiffrakciós meghatározását végzik, az eredményeket számítógépes grafikával modellezik. A bakteriális flagellumok szerkezetének és önszerveződő képességének vizsgálata az MTA Enzimológiai Intézetével és a japán ERATO kutatási program Protonic Biomachines projectjével együttműködésben történik.

A tanszék bekapcsolódik a Budapesti Neutron Központ munkájába, elsősorban a hidegneutron-kutatásokba. A KFKI atomreaktorának kísérleti bázisán, az MTA KKKI Felületkémiai és Izotópalkalmazási Intézete nukleáris kutatások osztályán MOLNÁR GÁBOR professzor vezetésével jött létre a VE kihelyezett Fizika Tanszéke.

Az elméleti fizikai csoport kondenzált anyagok szerkezetének elméleti szimulációjával foglalkozik. NÉMETH ZSOLT kidolgozta a sűrűségfunkcionál szilárd-szilárd izostrukturális átmenetekre alkalmazható elméletét, és megvédte az ezt bemutató PhD-dolgozatát. PALÁGYI GÁBOR inhomogén rendszerek kritikus viselkedését vizsgálja.

A tanszék megalakulása óta meghatározó a más intézményekkel való együttműködés. Különösen szorosak a kapcsolatok az MTA KKKI Izotóp- és Felületkémiai Intézet nukleáris kutatások osztályával, melynek vezetője, MOLNÁR GÁBOR tanszékünk címzetes egyetemi tanára. Ez az osztály kihelyezett tanszékként működik, és jelentős részt vállal a PhD-hallgatók – és egyes nappali hallgatók – oktatásában. A tanszék külföldi partnerei közül különösen a Cambridge-i Egyetem Bullard laboratóriumával szoros az együttműködés. Ennek nyugdíjas – de ma is aktív – professzora, J. V. P. LONG a Veszprémi Egyetem honoris causa doktora. Személyesen vesz részt a doktori programban és a doktoranduszok képzésében. A Fizika Tanszék 1997-ben egy elektron-mikroszondát kapott ajándékba a Cambridge-i Egyetemtől. A japán International Institute of Advanced Research a tanszék biofizikai kutatásait támogatja. VONDERVISZT FERENC vezetésével ez az intézet a tanszéken hozza létre egyik kihelyezett kutatóbázisát.

A tanszék oktatói

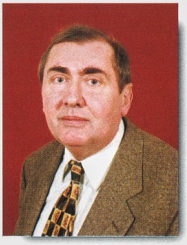

Méray László

Kocsis Zsuzsanna

Németh Zsolt

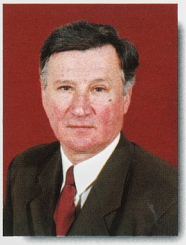

Tóth József

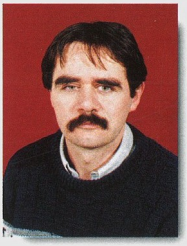

Vonderviszt Ferenc

Gergelyi Gábor

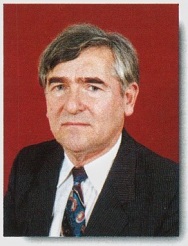

Gaál Sándor

Németh Csaba

Gugolya Zoltán

Palágyi Gábor

Személyi adatok

MÉRAY LÁSZLÓ: Szeged, 1947. július 13. *Egyetemi végzettség*: okl. matematika-fizika szakos középiskolai tanár (JATE TTK 1970); egyetemi doktor (JATE 1974). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1987). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi docens 1989-től; rektorhelyettes 1989-től 1995-ig és 1998-tól; tanszékvezető 1992-től.

KOCSIS ZSUZSANNA: Győr, 1936. október 10. *Egyetemi végzettség*: okl. matematika-fizika szakos középiskolai tanár (JATE TTK 1961); műszaki doktor (VVE 1966). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1976). *Egyetemünk oktatója* 1961-től; egyetemi docens 1982-től; szerződéses oktató 1995-től.

NÉMETH ZSOLT: Zalaegerszeg, 1966. április 8. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (KLTE 1990). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; egyetemi docens 1997-től.

TÓTH JÓZSEF: Pápa, 1940. július 5. *Egyetemi végzettség*: okl. kémia-fizika szakos középiskolai tanár (ELTE TTK 1964); műszaki doktor (VVE 1974). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1986). *Egyetemünk oktatója* 1964-től; egyetemi docens 1986-tól.

VONDERVISZT FERENC: Nagyvázsony, 1958. augusztus 7. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (ELTE 1982); egyetemi doktor (ELTE 1983). *Tudományos minősítés*: a biológia tudomány kandidátusa (1989). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi docens 1997-től.

GERGELYI GÁBOR: Budapest, 1940. május 12. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (ELTE TTK 1964), műszaki doktor (VVE 1974). *Egyetemünk oktatója* 1965-től; egyetemi adjunktus 1974-től.

GAÁL SÁNDOR: Makó, 1941. szeptember 10. *Egyetemi végzettség*: okl. matematika-fizika szakos középiskolai tanár (ELTE TTK 1964); műszaki doktor (VVE 1978). *Egyetemünk oktatója* 1964-től; egyetemi adjunktus 1977-től.

NÉMETH CSABA: Szombathely, 1963. július 26. *Egyetemi végzettség*: kémia, fizika, filozófia szakos okl. középiskolai tanár (JATE TTK, BTK 1990); kutató-fejlesztő szakmérnök (VE 1996); egyetemi doktor (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi adjunktus 1997-től.

GUGOLYA ZOLTÁN: Székesfehérvár, 1965. január 9. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus-biofizikus (ELTE TTK 1990). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

PALÁGYI GÁBOR: Budapest, 1968. szeptember 11. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (JATE TTK 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

DEMÉNY ORSOLYA: Budapest, 1972. szeptember 25. *Egyetemi végzettség*: matematika-fizika szakos okl. középiskolai tanár (KLTE 1997), PhD-hallgató 1997-től.

*

†BENKŐ ISTVÁN: Miskolc, 1916. július 12. Elhunyt 1996. január 31-én. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (Tudományegyetem, Szeged 1939); természettudományi doktor (Tudományegyetem, Szeged 1942). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1968). *Egyetemünk oktatója* 1950 és 1978 között; egyetemi tanár (1969); nyugdíjas 1978–1996.

SZILVÁSSYNÉ VÁMOS ZSUZSANNA: Baja, 1929. szeptember 6. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (ELTE 1953); műszaki doktor (VVE 1969). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1977) a kémiai tudomány doktora (1995). *Egyetemünk oktatója* 1961 és 1990 között; egyetemi docens (1980); nyugdíjas 1990-től.

Fizikai Kémia Tanszék

Névváltozások

Kémiai Fizika Tanszék	1950–1955
Fizikai Kémia Tanszék	1955-től

A tanszék az egyetem alapítását követő évben, 1950-ben alakult meg Kémiai Fizika Tanszék néven, és az akkori második évfolyamon kezdte meg az oktatást. A tanszék első vezetője BENEDEK PÁL volt, aki az 1950-től 1958-ig terjedő időszakban a MÁFKI-ban betöltött igazgatóhelyettesi, illetőleg osztályvezetői beosztásán kívül másodfőállásban, majd 1961-től 1964-ig főállásban töltötte be a tanszékvezetői tisztet. 1952-ben és 1953-ban, másfél éves külföldi tanulmányútja alatt, távollétében SZOLCSÁNYI PÁL vezette a tanszéket.

1963-ban DÉVAY JÓZSEF† vezetésével elektrokémiai tanszéki csoport jött létre, mely a következő évben beolvadt a tanszékbe. Ugyancsak 1963-ban kivált a tanszékből a fizikai kémia alapján létrejött Vegyipari Műveletek Tanszék.

1964-ben BENEDEK PÁL professzor főállásban a Vegyipari Tröszthöz távozott, de 1966. augusztus 1-jéig még másodfőállásban a tanszék egyetemi tanára maradt. A tanszék vezetését tőle DÉVAY JÓZSEF vette át, aki ezt megelőzően az elektrokémiai tanszéki csoport vezetője volt, korábban pedig az ELTE-n ERDEY-GRÚZ TIBOR munkatársaként dolgozott. 1966. január 1-jén DÉVAY JÓZSEF személyéhez kapcsolódóan a tanszékre került az MTA elektrokémiai tanszéki kutatócsoportja. 1980-ban DÉVAY JÓZSEF Budapestre távozott, magával víve az akadémiai kutatócsoportot. 1976. július 1-jétől 1991. június 30-áig RATKOVICS FERENC vezette a tanszéket, majd 1991. július 1-jén LISZI JÁNOS egyetemi tanár, az egyetem akkori rektora, az Analitikai Kémia Tanszék addigi vezetője vette át a Fizikai Kémia Tanszék vezetését. A tanszék létszáma, elsősorban a pénzügyi megszorító intézkedések következtében, jelentősen csökkent, ugyanakkor emelkedett a tanszék produktivitása. Az új szakok belépésével jelentősen megnövekedtek az oktatási feladatok: létrehozták a korrózióvédelmi szakirányt. A tanszéki kutatómunka elismerését jelzi, hogy az Országos Akkreditációs Bizottság akkreditálta (1993) a tanszékvezető irányításával megvalósított fizikai kémia PhD-programot.

A fizikai kémia oktatása az 1950/51-es tanév második félévében kezdődött, a számítási gyakorlatok a következő félévben, a laboratóriumi gyakorlatok pedig a C épület elkészülte után, az 1954/55-ös tanév második félévében indulhattak meg. A tananyag kezdetben a vegyészmérnökképzés igényeinek megfelelően a termodinamika, a reakciókinetika és a kolloidika legfontosabb fejezeteit tartalmazta. 1951-ben jelent meg BENEDEK PÁL: A kémiai technológiai számítások fizikokémiai alapjai c. könyvének első része (Anyag- és energiamérlegek), amit 1954-ben követett a második rész (Hő és munka). Ez utóbbi kötet évekig meghatározó volt a fizikai kémia oktatásában. Később fontos tematika-korszerűsítést jelentett, hogy BENEDEK PÁL bevezette a tananyagba CALLEN termodinamika-szemléletét, DÉVAY JÓZSEF pedig meghonosította az elektródreakciók kinetikájának oktatását. A Vegyipari Műveletek Tanszék kiválását megelőző években a tananyag új, részben vegyipari műveleti vonatkozású fejezetekkel is bővült.

A tanszék látta el 1955-től 1959-ig a fizika, rövidebb ideig az automatizálás, a műszertan és 1963-ig a vegyipari műveletek oktatását is.

Benedek Pál

†Dévay József

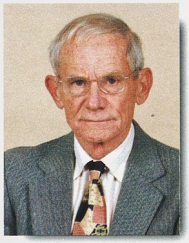

Ratkovics Ferenc

Az első fizikai kémia jegyzet 1950–51-ben, az első példagyűjtemény és laboratóriumi jegyzet 1955-ben jelent meg. A Liszi János által összeállított példatárak időről időre megújuló tartalommal 1964-től kezdődően voltak használatban. A tanszék az első és második fokozatú vegyészmérnök- és rendszermérnök-képzés mellett részt vett a korróziós és környezetvédelmi szakmérnökök képzésében is: 1964 és 1976 között jelentős érdeklődést keltettek a tanszék mérnök-továbbképző tanfolyamai. Az 1971/72-es tanévtől kezdődően a tanszék bekapcsolódott az agrárvegyész-képzésbe, ebben a témában Paczolay Gyula állított össze jegyzetet. Salamon Tamás három jegyzettel gazdagította az oktatási anyagot. 1983-ban jelent meg Liszi János, Ruff Imre†, Schiller Róbert és Varsányi György Bevezetés a fizikai kémiába c. könyv, amit csak 1991 után használtak fel az oktatásban.

1991-től jelentősen megváltoztak az oktatási feladatok: kémiával foglalkozó szakok (vegyészmérnök, környezetmérnök, anyagmérnök, kémia tanár, környezettan, vegyész) számára alapvetően új szellemű fizikai kémia tematikát kellett kialakítani. Az új tananyagot Liszi János írta meg jegyzet alakjában (1991, 1993), ehhez kapcsolódó példatár (1994, 1995) és laboratóriumi gyakorlati jegyzet (1997) is készült a tanszéki munkaközösség tollából. Új tantárgyat alkottak a nem kémia szakok (műszaki informatika, villamos üzemmérnök, gépész üzemmérnök, műszaki menedzser) részére, A kémiai információszerzés alapjai címmel. Ez a kollégium a termodinamika alapjaival kezdődik, és eljut annak magyarázatáig, hogy miképpen kapunk anyagmennyiséggel vagy koncentrációval arányos villamos jelet. A tantárgyat bevezették az egri Esterházy Károly Tanárképző Főiskolán és a Ferrarai Egyetemen is. Az agrárkémikus-agrármérnöki szak oktatása tovább folytatódik. Elindították a kolloidkémia oktatását. 1992-ben vegyészmérnök hallgatók számára létrehozták a korrózióvédelmi szakirányt. A PhD-hallgatók részére speciális kurzusokat tartanak.

Benedek Pál mellett a tanszék első munkatársai Szolcsányi Pál, Magyar Miklós, Szabadka Ödön, Bálint Tibor és Farkas Klára voltak. A reakciókinetika oktatását ugyanakkor meghívott előadóként László Antal† látta el, aki később a tanszék egyetemi tanára lett. 1955-ben Fizikai Kémia Tanszék néven egyesült a Kémiai Fizika Tanszék az 1950-ben Halmágyi László† vezetésével megalakult, 1952-től Goll György† által vezetett Fizika Tanszékkel, valamint az 1951-ben Lengyel Sándor† vezetésével létrehozott és 1954-től Dobos Dezső† irányítása alatt álló Elektrokémiai Iparok Tanszékkel.

†Lengyel Sándor

†Dobos Dezső

1963 februárjában a Vegyipari Műveleti Tanszék megalakulásával kapcsolatban megvált a tanszéktől László Antal és Szolcsányi Pál. 1961-ben került a tanszékre Salamon Tamás, 1962-ben Lászlóné Parragi Mária és Baratiné Dési Katalin, 1963-ban Kováts Zoltán, Liszi János, Paczolay Gyula, Ratkovics Ferenc, Ratkovicsné Schütz Rózsa és Lengyel Béla. 1965-ben Mészáros Lajos, 1966-ban Janászik Ferenc kap oktatói státust. Ekkor alakul meg Dévay József vezetésével az MTA elektrokémiai kutatócsoportja, melynek első tagjai között vannak: Garai Tibor, Palágyiné Fényes Borbála és Barótiné Lábár Zsuzsanna. 1971-ben Szikszay Éva és Molnár Ferenc, 1972-ben Domonkos László, 1977-ben Dallos András, 1978-ban Kristófné Horváth Erzsébet és Horváth István kezdi meg oktatói tevékenységét.

Az 1979/80-as tanévtől Ratkovicsné Schütz Rózsa az Általános és Szervetlen Kémia Tanszéken dolgozik. Liszi János 1980-ban átmegy az Analitikai Kémia Tanszékre. P. Nagy Sándor meghívott előadóként több éven keresztül részt vesz az agrárvegyészek oktatásában. 1978-ban Országh Imre, 1982-ben Szalai István, 1986-ban Kristóf Tamás kerül a tanszékre. 1985. január elsejével Garai Tibor, Janászik Ferenc, Lengyel Béla és Mészáros Lajos az MTA Szervetlen Kémiai Kutató Laboratóriumához Budapestre távoznak, Barótiné Lábár Zsuzsanna és Molnár Ferenc pedig a Szervetlen Kémiai Technológia Tanszékre.

1991. július elsejével Liszi János átveszi a tanszék vezetését, Tomcsányi László és Molnár Ferenc pedig a tanszéken folytatja elektrokémiai tárgykörű kutatásait. A tanszék munkatársa lesz Magyari Miklós. Nyugdíjba vonulnak: Baratiné Dési Katalin, Lászlóné Parragi Mária, Országh Imre, Paczolay Gyula, Palágyiné Fényes Borbála és Ratkovics Ferenc. 1995-től a tanszék részfoglalkozású kutató professzora Kováts Sz. Ervin.

A tanszék munkáját támogatják: Kronome Gergely okl. fizikus (JATE 1995), Kühn Zsolt okl. vegyészmérnök (VE 1995), Siró Attila vegyészmérnök (VE 1997), Valkai Sándor okl. fizikus (JATE 1995), Varga Szabolcs okl. fizikus (JATE 1996), Várnai László okl. középiskolai tanár (JATE 1996) mint PhD-ösztöndíjasok. 1995-től Juhász A. Zoltán a tanszék professor emeritusa.

A tanszék kutatómunkája kezdetben a következő témákra irányult: hiperszorpció, desztilláció, metán parciális oxidációja (Benedek Pál, László Antal), fluidizáció (Szolcsányi Pál), naftén szénhidrogének reakcióinak kinetikai problémái (Magyar Miklós), ásványolaj-párlatok aromástartalmának vizsgálata (Bálint Tibor), a gázadszorpció kinetikája (Szabadka Ödön). 1964-ben jelent meg Benedek Pál és László Antal alapvető könyve „A vegyészmérnöki tu-

A tanszék oktatói

Liszi János

Kováts Sz. Ervin

Dallos András

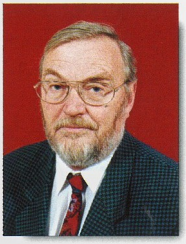

Salamon Tamás

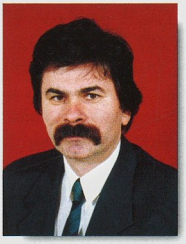

Szalai István

Tomcsányi László

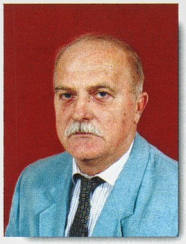

Domonkos László

Hajósné Szikszay Éva

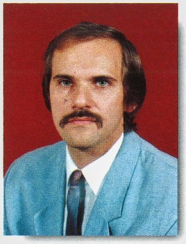

Kristóf Tamás

Molnár Ferenc

Boda Dezső

Személyi adatok:

Liszi János: Budapest, 1940. április 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1963); műszaki doktor (VVE 1965). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudományok kandidátusa (1970); a kémiai tudomány doktora (1979). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól; egyetemi tanár (1981); rektor 1990-tól 1996-ig; tanszékvezető 1991-től.

Kováts Sz. Ervin: Budapest, 1927. szeptember 29. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1949, ETHZ 1951); *Tudományos minősítés*: az MTA rendes külső tagja (1993). *Egyetemünk oktatója* kutató professzor 1995-től; honoris causa doktor (1989).

Dallos András: Szombathely, 1953. szeptember 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1977); műszaki doktor (VVE 1981). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1977-től; egyetemi docens 1996-tól.

Salamon Tamás: Budapest, 1938. március 4. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1961); műszaki doktor (VVE 1965). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1985). *Egyetemünk oktatója* 1961-től; egyetemi docens 1987-től; dékánhelyettes a Mérnöki Karon 1991-től.

Szalai István: Zalaegerszeg, 1956. március 26. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (JATE 1981); műszaki doktor (VVE 1985). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1987-től; egyetemi docens 1996-tól.

Tomcsányi László: Királyhelmec, 1942. október 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (ELTE TTK 1965); egyetemi doktor (ELTE 1967). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1975); a kémiai tudomány doktora (1996); habilitáció (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1984-től; egyetemi docens 1992-től.

Domonkos László: Szombathely, 1944. április 4. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1967); műszaki doktor (VVE 1973). *Egyetemünk oktatója* 1972-től; egyetemi adjunktus 1974-től.

Hajósné Szikszay Éva: Berettyóújfalu, 1947. május 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1974). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi adjunktus 1975-től.

Kristóf Tamás: Körmend, 1963. január 4. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1986); műszaki doktor (VVE 1989). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1986-tól; egyetemi adjunktus 1997-től.

Molnár Ferenc: Szombathely, 1947. szeptember 21. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1974). *Egyetemünk oktatója* 1977-től; egyetemi adjunktus 1988-tól.

Boda Dezső: Szombathely, 1967. december 19. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (JATE TTK 1992). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól.

*

Benedek Pál: Budapest, 1921. április 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazgaságtudományi Egyetem 1945); műszaki doktor (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1949). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1957); a kémiai tudomány doktora (1960); MTA levelező tag (1973); MTA rendes tag (1987). *Egyetemünk oktatója* 1950-től 1966-ig; tanszékvezető 1950 és 1964 között; egyetemi tanár (1957).

†Dévay József: Szombathely, 1926. február 26. Elhunyt 1984. június 9-én. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (ELTE 1950); tudományegyetemi doktor (ELTE 1959). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1959); a kémiai tudomány doktora (1963). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól 1980-ig; tanszékvezető 1964 és 1976 között; egyetemi tanár (1965).

Ratkovics Ferenc: Balassagyarmat, 1931. június 13. *Egyetemi végzettség*. okl. vegyészmérnök (VVE 1957); műszaki doktor (VVE 1963). *Tudományos minősítés*: a kémia tudomány kandidátusa (1967); a kémiai tudomány doktora (1987). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól 1991-ig; tanszékvezető: 1976 és 1991 között, egyetemi tanár (1988); nyugdíjas 1991-től.

†Lengyel Sándor: Budapest, 1914. május 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1936). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1956); a kémiai tudomány doktora (1960). *Egyetemünk oktatója* 1950 és 1954 között; egyetemi docens 1950-től 1954-ig; tanszékvezető az Elektrokémiai Tanszéken 1951 és 1954 között.

†Dobos Dezső: Budapest, 1923. március 15. Elhunyt 1970-ben. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1946). *Egyetemünk oktatója* 1949-től 1957-ig; egyetemi adjunktus 1950 és 1957 között; mb. tanszékvezető az Elektrokémiai Iparok Tanszéken 1954-től 1955-ig.

*

A tanszék munkáját segítették, illetve jelenleg is alkalmazásban állnak: Benkő Csabáné, Hamerli Péterné, Kormos Józsefné, Koronczai Tibor, Tóth Sándorné, Varga Tiborné, Vargáné Leidl Rózsa. Rajtuk kívül a tanszék munkáját hosszabb időn át segítették a következő munkatársak: Birtalan Jánosné, Csala Zoltán, Horváth László, Huszár Józsefné, Kovács Sándorné, Kovács Zoltán, Magyar Lajosné, Marton Ferencné, Márvány Dezső, Sámpár Istvánné, Schleicher Istvánné, Szigeti György, Vizli Mihály†.

---

domány alapjai" címmel. 1963-tól kezdve alakult ki a tanszék kettős kutatási profilja, mely elsősorban a termodinamikához és az elektrokémiához kapcsolódik. A termodinamikai kutatások ebben az időszakban főként a hidrogénhidas szerkezettel bíró anyagok gőz-folyadék-egyensúlyának vizsgálatára vonatkoztak.

Az elektrokémiai reakciók sebességének vizsgálatával a fémek váltakozó áramú korróziós viselkedését kívánták tisztázni. Az elektroanalitikai kutatások indították el a tanszék első jelentős külföldi együttműködését (Francesco Fagioli, Universitá di Ferrara). 1977-ben jelent meg Liszi János Nemelektrolit folyadékok dielektromos tulajdonságai c. könyve. Ez a kettős kutatási profil ma is fennáll, bár a hangsúly a termodinamika felé tolódott el. Az utóbbi években a molekuláris fluidumok statisztikus termodinamikája területén mutatkozott a legtöbb eredmény (Boda Dezső, Kristóf Tamás, Liszi János, Szalai István). A fázisegyensúlyok, a kalorikus és dielektromos tulajdonságok leírására a perturbáció-elméletet és a számítógépes (elsősorban Monte Carlo) szimulációkat használják. Kiemelkedő eredményeket jelentenek az NpT+ tesztrészecske-, az NVT+ tesztrészecske-módszerek, valamint a Gibbs-sokaságon való szimuláció továbbfejlesztése. A molekuláris folyadékokon történő Rayleigh-fényszórás mérésével szintén termodinamikai tulajdonságokat határoznak meg (Liszi János, Szalai István). A

kalorimetriás vizsgálatok (DALLOS ANDRÁS, HAJÓSNÉ SZIKSZAY ÉVA, LISZI JÁNOS) fizikai (fázisátalakulás, elegyedés, adszorpció) és kémiai (peszticidek termikus lebomlása, robbanások) folyamatok jobb megértését célozzák. Ugyancsak termodinamikai tulajdonságok (kémiai potenciálkülönbségek, aktivitási tényezők) meghatározását végzik gázkromatográfiás mérésekkel (DALLOS ANDRÁS, KOVÁTS SZ. ERVIN, LISZI JÁNOS). A karbonsavak Soret-effektusának mérése a termodiffúzió és a protolízis együttes hatásának tanulmányozására szolgál (DOMONKOS LÁSZLÓ, LISZI JÁNOS). Az elektrokémiai kutatásokat elsősorban a vegyes oxidelektródokon lejátszódó reakciók (TOMCSÁNYI LÁSZLÓ), a festékbevonat-rendszerek (MOLNÁR FERENC) és az atomerőművi korróziós folyamatok (SALAMON TAMÁS) vizsgálata jelenti. A heterogén rendszerek és kolloidok dielektromos tulajdonságainak vizsgálata (LISZI JÁNOS, SZALAI ISTVÁN) szintén a tanszék kutatási profiljához tartozik.

A tanszék munkatársai az elmúlt 5 évben 70 tudományos közleményt jelentettek meg a következő folyóiratokban: Molecular Physics, Fluid Phase Equilibria, J. Chem. Thermo-dynamics, J. C. S. Faraday Trans., Electrochimica Acta, Z. für Phys. Chem. (München), Chem. Phys. Letters, Ber. Bunsenges. Phys. Chem., Hung. J. Ind. Chem., Magyar Kémiai Folyóirat. Az oktatók hetven százaléka tudományosan minősített.

A tanszék belföldi kapcsolatai közül első helyen említjük az MTA Atomenergia Kutatóintézetét, ahol kihelyezett tanszéki laboratórium létesült, és közös oktatási programokat valósítunk meg. A tanszék kezdettől fogva részt vesz a Pannon Agrártudományi Egyetemmel közösen folytatott agrárkémikus-képzésben. LISZI JÁNOS az egri Esterházy Tanárképző Főiskolán is előadja „A kémiai információszerzés alapjai" c. tárgyat. Közös atomerőművi kutatásokat végeznek a BME Energetika Tanszékével és a Paksi Atomerőmű Rt.-vel. A Mátrai Erőmű Rt.-vel és

a BorsodChem Rt.-vel közös korróziós kutatások folynak. A DuPont Automotive Coatings számára korrózió elleni bevonatrendszerek vizsgálatát végzik. A Nitrokémia Rt.-vel végzett közös kutatások a növényvédőszer-hatóanyagok vizsgálatára irányulnak.

A külföldi partnerkapcsolatok közül megemlíthető a Ferrarai Egyetem, amellyel közös kutatási téma a kevert oxidbevonatú elektródokon lejátszódó reakciók mechanizmusának és kinetikájának vizsgálata. Szintén Ferrarába szól Liszi János vendégprofesszori meghívása. A National Technical University of Athens-szel közös kutatási téma a polimer filmek korrózióvédő tulajdonságainak vizsgálata. Az intermolekuláris kölcsönhatások gázkromatográfiás vizsgálata az Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne-nal folyik. A molekuláris fluidumok termodinamikájának kutatásában partnereik: a Martin Luther Universität, Halle-Wittenberg, az Universität für Bodenkultur, Wien és a University of Sheffield (UK).

Föld- és Környezettudományi Tanszék

Névváltozások

Ásványtan Tanszék	1949–1997
Föld- és Környezettudományi Tanszék	1998-tól

A Föld- és Környezettudományi Tanszék 1997. április 1-jén létesült. Jogelődje az Ásványtan Tanszék, amely az egyetem létesítésével egy időben, 1949-ben alakult. Vezetője 1949-től 1990-ig az egyetem egyik alapító professzora és 9 éven át rektora, NEMECZ ERNŐ akadémikus volt. Helyére 1990-ben VASSÁNYI ISTVÁN† docens került, aki 1995-ben bekövetkezett haláláig látta el feladatait. Ezt követően CSIKÓSNÉ HARTYÁNI ZSUZSANNA egyetemi docens mint megbízott tanszékvezető irányította a tanszéket 1997-ig. Ekkor az egyetemi reform következtében az Ásványtan Tanszék és az Analitikai Kémia Tanszék egy részének összevonásával az Ásványtan Tanszék jogutódjaként Föld- és Környezettudományi Tanszék létesült. A tanszéket 1998. március 31-éig MÉSZÁROS ERNŐ akadémikus vezette, jelenleg HLAVAY JÓZSEF egyetemi tanár a tanszékvezető. Az MTA tanszéken működő levegőkémiai kutatócsoportját MÉSZÁROS ERNŐ irányítja.

A tanszék oktatási tevékenysége megalakulása óta széles területen folyik. Az ásványtan tárgy előadásának története a Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Karán a múlt századba nyúlik vissza. A magyar technológiai felsőoktatás megszervezésének mintája a svájci Eidgenössische Technische Hochschule (ETH) volt, amelynek máig fennálló tantárgyi struktúráját, többek között, WARTHA VINCE közvetítésével vették át. A Veszprémi Vegyipari Egyetem 1949-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Nehézvegyipari Karaként jött létre, átvéve annak oktatási tervét. NEMECZ ERNŐ vezetésével az elsők között alakult meg az egyetem Ásványtan Tanszéke is. Az új egyetemen szükségessé vált az ásványtan keretében oktatott anyag fejlesztése és átalakítása. A vegyipar akkori gyors és korszerű fejlődését figyelembe véve az ásványtan széles tárgyköréből az igénynek megfelelő és a korábbihoz képest új anyagot kellett kiemelni, és átalakítani a vegyészmérnökképzés számára. A vegyipar különösen közelről érzékelte azt a tényt, hogy az ipar legtöbb kiindulási anyaga a földkéregből származik, amelynek minősége és termékeinek beszerezhetősége messzemenő befolyást gyakorol a végtermék minőségére és gazdasági, piaci értékére. Ebből a felismerésből adódott a gondolat, hogy a korábbi rendszeres ásványtanoktatás helyett az iparban hasznosított ásványok geokémiájára, minőségére és távlati szerepére vonatkozó ismereteket, vagyis a nyersanyagtant emeljük ki, és helyezzük előtérbe. Ugyancsak fontos szempont volt az ásványok és általában a szilárd testek szerkezetére vonatkozó újabb ismeretek, vagyis a röntgendiffrakció és a kristályok szerkezetvizsgálatának oktatása is az anyagtudományok későbbi megalapozásához.

A tanszék megalakulásával egy időben a tanszékvezetőn kívül NAGY KÁROLY okleveles geológus, tanársegéd (1949–1955) és KOTSIS TIVADAR okleveles középiskolai tanár, tanársegéd (1951–1958) vett részt a tanszék oktatási programjának megszervezésében, a gyakorlatok vezetésében. Az '50-es évek szűkös viszonyai között, előadóterem hiánya miatt az előadások még két részletben folytak. A kezdeti időszakban az első évfolyamnak két féléven át ásvány-

tant, a III. éves hallgatóknak egy féléven át nyersanyagtant, valamint az ágazatos hallgatóknak a szakágazat profiljának megfelelő teleptant oktatott a tanszék.

NEMECZ ERNŐ

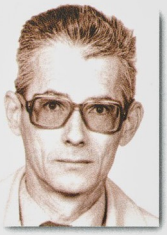

†VASSÁNYI ISTVÁN

Az első oktatási reform következtében az ásványtan tananyagát és előadásának idejét egy félévre szűkítették, és a nyersanyagtani előadások az első évfolyamra kerültek. Az 1962/63-as tanévtől az 1969/70-es tanévig az újabb tantervi reform következtében megszűnt a nyersanyagtan oktatása, illetve a technológiai tanszékek hatáskörébe került. Néhány éves tapasztalat azonban igazolta, hogy az egységes nyersanyagtan-oktatás a korábbi gyakorlatnak megfelelően helyesebb az Ásványtan Tanszéken. Közben az ásványtan anyaga kiterjedt a szilárdtest kémia műveléséhez szükséges kristálytani, kristálykémiai elméleti és módszertani alapismeretekre. Különösen a kristályos szilárd testek fizikai tulajdonságaival és szerkezetvizsgálatával foglalkozó anyag bővült a kor színvonalának megfelelően. A felső évfolyam hallgatói e hangsúlyeltolódás miatt ásványtan helyett kristálytan elnevezésű tárgyat hallgattak. E tárgyhoz laboratóriumi gyakorlatok kapcsolódtak, melyek keretében a hallgatók a szilárdtestvizsgálat röntgendiffrakciós, röntgenfluoreszcens, termikus (DTA, TG, DTG) analízisével, mérőmódszereivel és készülékeivel ismerkedtek meg, valamint optikai méréseket végeztek.

A hallgatók látókörének bővítése érdekében számos esetben került sor vendégprofesszorok meghívására. Közülük is kiemelkedik ZOLTAI TIBOR, a minnesotai egyetem professzora, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja, aki 1989-ben új szemléletet meghonosítva oktatta a kristálytant.

Ezután az oktatást a korábban módszereket átvéve és nagyobb hallgatói szabadságot biztosítva modul-, majd kreditrendszerű tantárgyszerkezetet vett fel. A tanszék oktatói alapozó tárgyként kristálykémiai tárgykörben tartottak előadásokat a vegyészmérnök- és kémiatanár szakos hallgatók részére. A kristálykémiai, krisztallográfiai, valamint ásványtani ismeretek a vegyészképzésben résztvevők tantervének is szerves részei. A vegyésztanterv kidolgozásában úttörő szerepet vállalt VASSÁNYI ISTVÁN, CSIKÓSNÉ HARTYÁNI ZSUZSANNA és HLAVAY JÓZSEF. A tanszék oktatói a műszer- és méréstechnika szakos hallgatók kristálytani ismereteinek alapozásában is részt vettek. A Budapesti Műszaki Egyetemmel közösen folytatott képzés megszűnéséig (1997-ig) a hallgatókat anyagszerkezeti ismeretek tárgyra oktatták.

Az oktatási rendszer változásával a vegyészmérnök-hallgatóknak előadott nyersanyagtant ismét a kristálykémia váltotta fel. A speciális tulajdonságú anyagok előállítására szakosodó anyagmérnök-hallgatók tantervében a nyersanyagtant NEMECZ ERNŐ tartja. Az alapvető kristálytani, kristálykémiai ismereteket a vegyészmérnök-hallgatók a II. év során egy féléven keresztül hallgatják. Az emelt szintű képzés során elsősorban a kristályszerkezettani és röntgenkrisztal-

lográfiai ismereteik bővülnek. E tárgyat a Tanárképző Kar kémia szakos hallgatói a 7. félévben hallgatják (Pósfai Mihály), és a hangsúly a kar profiljának megfelelően az ásvány-kőzettani irányba tolódik el. Az anyagvizsgálati módszerek szakirány keretében (1992), Csikósné Hartyáni Zsuzsanna előadásában a hallgatók az anyagvizsgálat, valamint a szerkezetkutatás módszereit és a nagyműszeres vizsgálatok elméleti alapját ismerhetik meg. A tananyag egy része angolul is elhangzik.

A Föld- és Környezettudományi Tanszék megalakulásával a képzés profilja is jelentősen bővült: a vegyész szak környezetkémiai szakirányán, amelyet a hallgatók a 7. félév után választhatnak, a hangsúly a környezettudománnyal kapcsolatos ismeretekre tevődött át. Így Mészáros Ernő bevezetés a környezettanba, légkörtan, levegőkémia tárgyakat, Somlyódi László akadémikus a vízminőség modellezése, Nagy Béla a geokémia, Marton Aurél a vízkémia és Hlavay József a környezeti minták analízise tárgyat tanítja. A vegyészhallgatók analitikai kémiai oktatásának tárgyait ugyancsak a Föld- és Környezettudományi Tanszék tartja.

A tanszék kezdettől jelentős gondot fordít a kutatómunkára. Kezdetben a röntgendiffrakciós és röntgenfluoreszcens módszerek kidolgozása folyt. A kutatások részben alapkutatás jellegűek voltak, részben vállalatok megrendelése alapján az alkalmazott kutatás körébe tartoztak. Termogravimetriás módszert dolgoztak ki bauxitok és mangánércek vizsgálatára (Elek Sarolta), a tiszta ásványok hevítésre bekövetkező tömegveszteségének vizsgálatára és értelmezésére a rácshibákhoz kötött víztartalom alapján. Számos új földtani feltárás ásványi anyagát vizsgálták meg, és újszerű megállapításokat tettek (Szabó Sándor). Kiemelendő a perkupai anhidrittelep antigoritjában kis mennyiségben előforduló millerit (NiS) ásvány, a pilisvörösvári scarbroit, a mádi rektorit, a pázmándi triklin szerkezetű pirofillit, a Tokaj-hegységi klinoptilolit és mordenit zeolit ásványok jellemzése. Elkészítették a hazai zeolittérképet (Jánossy András, Olaszi Vendel).

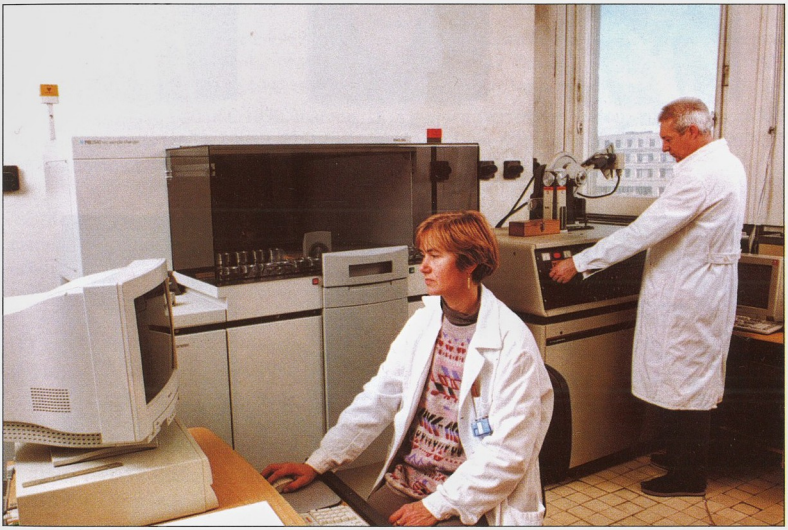

A Föld- és Környezettudományi Tanszék röntgenlaboratóriuma

A tanszék oktatói

Hlavay József

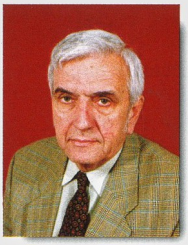

Mészáros Ernő

Csikósné
Hartyáni Zsuzsanna

Földiné
Polyák Klára

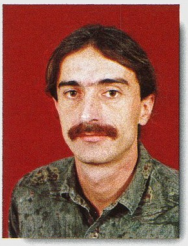

Pósfai Mihály

Szabó Sándor

Barkó György

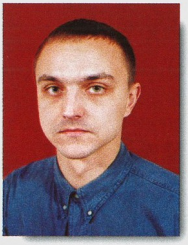

Raucsik Béla

Marton Aurél

Személyi adatok

HLAVAY JÓZSEF: Budapest, 1945. október 14. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1975). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1985); a kémiai tudomány doktora (1993); habilitáció (VE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; rektorhelyettes 1995-től 1998-ig; egyetemi tanár (1995); tanszékvezető 1998-tól.

MÉSZÁROS ERNŐ: Budapest, 1935. április 12. *Egyetemi végzettség*: okl. meteorológus (ELTE 1957); természettudományi doktor (ELTE 1961). *Tudományos minősítés*: a földtudomány kandidátusa (1966); a földtudomány doktora (1970); MTA levelező tag (1985); MTA rendes tag (1990). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi tanár (1992); megbízott tanszékvezető 1997 és 1998 között.

CSIKÓSNÉ HARTYÁNI ZSUZSANNA: Cegléd, 1949. október 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1973); egyetemi doktor (VVE 1985); *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1995). *Egyetemünk oktatója* 1973-tól; egyetemi docens 1995-től; megbízott tanszékvezető 1995 és 1997 között.

FÖLDINÉ POLYÁK KLÁRA: Csongrád, 1945. április 7. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1968); egyetemi doktor (VVE 1970). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1985). *Egyetemünk oktatója* 1968-tól; egyetemi docens 1998-tól.

PÓSFAI MIHÁLY: Szombathely, 1963. április 19. *Egyetemi végzettség*: geológus (ELTE TTK 1987). *Tudományos minősítés*: PhD (ELTE TTK 1995). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi adjunktus 1995-től.

SZABÓ SÁNDOR: Martonvásár, 1950. június 5. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE 1982). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; tanszéki mérnök 1982-től.

BARKÓ GYÖRGY: Debrecen, 1969. július 22. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyipari gépész üzemmérnök (VVE 1990), okl. vegyészmérnök (VE 1992). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; ügyvivő szakértő 1997-től.

RAUCSIK BÉLA: Csömör, 1970. március 11. *Egyetemi végzettség*: földrajz-történelem szakos középiskolai tanár (JATE 1994.). PhD-hallgató (JATE 1994–97). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; tanszéki mérnök 1997-től.

*

MARTON AURÉL: Miskolc, 1943. szeptember 14. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1971). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1986); a kémiai tudomány doktora (1995); habilitáció (1995). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1966-tól; tudományos tanácsadó 1995-től, egyetemi magántanár 1997-től.

MOLNÁR ÁGNES: Budapest, 1962. október 2. *Egyetemi végzettség*: okleveles meteorológus (ELTE 1987). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1997). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1992-től; tudományos főmunkatárs 1996-tól.

GELENCSÉR ANDRÁS: Kisvárda, 1966. augusztus 27. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VVE 1990). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1995). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1990-től; tudományos főmunkatárs 1996-tól.

KISS GYULA: Budapest, 1966. december 4. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VE 1991). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1996). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1991-től; tudományos főmunkatárs 1996-tól.

A tanszék oktatói

Molnár Ágnes

Gelencsér András

Kiss Gyula

Krivácsy Zoltán

Horváth Tímea

Marosits Edit

Tolnai Balázs

Varga Bálint

Sárvári Zsolt

KRIVÁCSY ZOLTÁN: Pápa, 1964. szeptember 3. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (BME 1987). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1995). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1987-től; tudományos főmunkatárs 1996-tól.

*

HORVÁTH TÍMEA: Budapest, 1975. július 8. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VE 1998); PhD-hallgató 1998-tól.

MAROSITS EDIT: Szombathely, 1973. december 6. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VE 1998); PhD-hallgató 1998-tól.

SÁRVÁRI ZSOLT: Székesfehérvár, 1972. január 18. *Egyetemi végzettség*: okleveles kémia és hittan szakos középiskolai tanár (VE, Hittudományi Főiskola 1997); PhD-hallgató 1997-től.

TOLNAI BALÁZS: Veszprém, 1974. május 17. *Egyetemi végzettség*: okleveles vegyészmérnök (VE 1997); PhD-hallgató 1997-től.

VARGA BÁLINT: Budapest, 1974. augusztus 5. *Egyetemi végzettség*: okleveles környezetmérnök (VE 1997); PhD-hallgató 1997-től.

*

NEMECZ ERNŐ: Losonc, 1920. augusztus 22. *Egyetemi végzettség*: okl. természetrajz-vegytan szakos középiskolai tanár (Pázmány Péter Tudományegyetem 1943); tudományegyetemi doktor (Pázmány Péter Tudományegyetem 1944). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1959); a föld- és ásványtani tudomány doktora (1967); MTA levelező tag (1973); MTA rendes tag (1980). *Egyetemünk oktatója* 1949-től; tanszékvezető 1951-től 1990-ig; dékán 1953 és 1954 között; egyetemi tanár (1954); dékánhelyettes 1955-től 1956-ig; rektor 1971 és 1980 között; professor emeritus (1997).

†VASSÁNYI ISTVÁN: Budapest, 1939. november 28. Elhunyt 1995. január 22-én. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1963); műszaki doktor (VVE 1969). *Tudományos minősítés*: a földtudomány kandidátusa (1987). *Egyetemünk oktatója* 1963 és 1995 között; egyetemi docens (1990); tanszékvezető 1990-től 1995-ig.

BAUMANN MIKLÓS: Gyulaj, 1925. március 2. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1948). *Egyetemünk műszaki tanácsadója* 1966-tól; nyugdíjas tudományos tanácsadó 1986-tól.

ELEK SAROLTA: Székesfehérvár, 1932. december 24. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1957); műszaki doktor (VVE 1966). *Egyetemünk oktatója* 1957-től; egyetemi adjunktus (1964); nyugdíjas 1987-től.

JÁNOSSY ANDRÁS: Budapest, 1940. július 14. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (Karl-Marx Universität, Leipzig 1953). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1969). *Egyetemünk oktatója* 1979–1993; egyetemi docens 1979–1993; rektorhelyettes 1983–86-ig.

OLASZI VENDEL: Kapuvár, 1949. február 18. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE, 1977). *Egyetemünk oktatója* 1977 és 1993 között; tanszéki mérnök 1977-tól 1993-ig.

†CSONTOSNÉ ARANY KLÁRA: Kunszentmárton, 1946. október 31. Elhunyt 1973. november 11-én. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970). *Egyetemünk oktatója* 1970-tól 1973-ig; egyetemi tanársegéd (1972).

A tanszék munkáját eredményesen támogató munkatársaink: BAKOS JÓZSEFNÉ, MARTINEK GIZELLA, HORVÁTH ISTVÁNNÉ 1972–1981-ig, MERÉNYI LÁSZLÓ, SZAUER MIHÁLYNÉ, ANDIRKÓ LÁSZLÓNÉ, FARÁDY TAMÁSNÉ.

A hazai montmorillonitok, kaolinitek, antigoritok, halloysitek részletes vizsgálata alapozta meg NEMECZ ERNŐ: Agyagásványok c., az Akadémiai Kiadónál angolul és magyarul is megjelent könyvét, amely a nemzetközi szakemberek körében is kedvező visszhangra talált. A hidrocsillámok nagy hőmérséklet hatására bekövetkező szerkezeti változásának magyarázatát a tanszék kutatási eredményei alapján VASSÁNYI ISTVÁN adta meg. Az ásványok szerkezetvizsgálatában röntgenfluoreszcens spektrometriás módszert – a hazai egyetemek közül egyedül – CSIKÓSNÉ HARTYÁNI ZSUZSANNA alkalmazott.

A környezettudomány nemzetközi szintű alkotó művelése és oktatása – interdiszciplináris jellegéből adódóan – többféle tudományterülettel foglalkozó szakember: vegyészmérnök, geológus, meteorológus, gépészmérnök, földrajz szakos tanár közös munkáját is igényli. A tanszék jelenlegi tudományos műhelye a környezettudomány legmodernebb kutatási területeit műveli. Alapkutatást folytat a légköri aeroszolok szerves és szervetlen alkotóinak azonosítására és mennyiségi meghatározására (MÉSZÁROS ERNŐ, levegőkémia kutatócsoport), a környezeti minták fizikai és kémiai alakjának meghatározására (HLAVAY JÓZSEF, FÖLDINÉ POLYÁK KLÁRA). Vizsgálja a talaj ásványainak átalakulási folyamatait a szemcseeloszlás függvényében (NEMECZ ERNŐ, CSIKÓSNÉ HARTYÁNI ZSUZSANNA), valamint kémiai és biológiai érzékelőket fejleszt ki nyomnyi mennyiségű toxikus anyagok meghatározására (BARKÓ GYÖRGY). A transzmissziós elektronmikroszkópia segítségével egyedi légköri aeroszol-részecskéket tanulmányoznak, és biogén (bakteriális) eredetű vas-oxid és vas-szulfid ásványok képződését és jellemzését vizsgálják (PÓSFAI MIHÁLY). Az ioncsere-szelektivitást meghatározó kölcsönhatások egyensúlyi, kalorimetriás és NMR-vizsgálatát MARTON AURÉL végzi.

A tanszék a gondozója és felelőse a környezettudomány PhD A programnak, amelyben az elmúlt időszakban GELENCSÉR ANDRÁS, KISS GYULA, KRIVÁCSY ZOLTÁN, MOLNÁR ÁGNES, BÓDOG ILDIKÓ és BARKÓ GYÖRGY szerzett PhD-fokozatot. Jelenleg a tanszéken TOLNAI BALÁZS, VARGA BÁLINT, SÁRVÁRI ZSOLT, MAROSITS EDIT és HORVÁTH TÍMEA kutatási témái szerves részei a tanszéki kutatásoknak.

A tanszék munkatársai kutatási eredményeikből számos közleményt jelentettek meg tekintélyes nemzetközi szakfolyóiratokban, illetve könyvkiadóknál, és 100-nál több tudományos előadást tartottak nemzetközi és hazai konferenciákon. A tudományos tevékenységet eredményes hazai és külföldi pályázatok (OTKA, FKFP, MKM, AKP, OMFB, INCO-Copernicus, FEFA, MAKA, COST) támogatják.

A tanszéknek széles körű és kölcsönösen előnyös nemzetközi tudományos és oktatási kapcsolatai vannak: számos amerikai, német, svájci, osztrák, angol, olasz, svéd, holland, szlovák, cseh, finn egyetemmel és kutatóintézettel alakított ki szoros szakmai kapcsolatot, amelyek a kutatói meghívásokban, PhD- és diplomázó hallgatók cseréjében, közös publikációkban és szemináriumi előadásokban realizálódnak.

A tanszék oktatói és kutatói az MTA, a VEAB, az MKE, az MHT különböző osztályaiban, bizottságaiban, munkabizottságaiban, szakcsoportjaiban, külföldi bizottságokban és a tudományos tevékenységet értékelő fórumokon, külföldi szakfolyóiratok szerkesztőbizottságaiban tevékenykednek.

A tanszék oktatói mindig kivették részüket az egyetemi közéleti tevékenységekből is. Így – a különböző egyetemi bizottságokban végzett munkán túlmenően – jelentős feladatokat vállaltak az egyetem (NEMECZ ERNŐ, HLAVAY JÓZSEF), a PhD A program vezetésében (MÉSZÁROS ERNŐ) és az érdekképviselet területén (FÖLDINÉ POLYÁK KLÁRA).

Géptan Tanszék

A géprajz és a gépelemek előadásait az egyetem első tanulmányi évében (1949) Rátz Elemér, a Péti Nitrogénművek hőerőművének főmérnöke meghívott előadóként tartotta. A tanszék önálló oktatási egységként Halász Aurél (1950–1988) irányításával 1950 augusztusától működik azzal a céllal, hogy a vegyészmérnök-hallgatók számára a gépészeti ismereteket oktassa, illetve tudományos munkát végezzen, kutatásokat folytasson. Első munkatársai Pleva László (1950–1987) és Zádori Antal (1950–57), illetve 1951 őszétől az oktatási profil teljes kiépítéséig Gersey Ferenc (1951–60) és László Alfréd (1951–1994) voltak, majd fokozatosan a budapesti és a miskolci Gépészmérnöki Karon végzett kollégákkal egészültek ki. Vezetése alatt a tanszék meghatározó oktatási egységgé fejlődött. A tanszék vezetését 1988-ban László Alfréd, majd 1989-től Timár Imre vette át.

A tanszék oktatási területe kezdettől fogva a műszaki ábrázolástechnika, a gépelemek, a vegyipari gépek és a villamos gépek üzemtana. A vegyipari gépek üzemtana anyagában mechanikai, áramlástechnikai, hőtechnikai műveletek és készülékek, valamint a méréstechnika azon fejezetei szerepeltek, amelyek határterületet jelentenek a gépészmérnöki és a vegyészmérnöki tudományok között, míg a villamos gépek üzemtanát a vegyipari üzemekben előforduló problémákra utalva tárgyalták.

A tanszék az 1950-es években először az egyetem A, majd az E épületében működött, később az egyetem építkezéseinek előrehaladásával a D épületi üzemkísérleti csarnokba költözött, ahol laboratóriumai jelenleg is vannak, míg a meglevő épületek átalakítása után a B épület tanulmányi szárnyában nyert végleges elhelyezést.

1953-ban a tanszék munkatársainak közreműködésével alakult meg egyetemünkön a Központi Gépműhely azzal a célkitűzéssel, hogy az egyetem oktató- és kutatómunkájához speciális készülékek tervezésével és kivitelezésével segítséget nyújtson. A gépműhellyel kezdettől fogva kialakított szoros szakmai kapcsolat eredményezte azt, hogy az 1980-as évektől itt végzik a hallgatók – a tantárgyi programoknak megfelelően – a gépműhely-gyakorlatokat, illetve az itt kialakított mechanikai anyagszerkezeti laboratóriumban a méréseket.

Az oktatási reform éveiben, de már 1966-tól a tanszékre is egyre nagyobb feladat hárult. Az oktatói létszám megnövekedett, így lehetővé vált, hogy mind oktatási, mind kutatási szempontból tudományág szerinti csoportosulások jöjjenek létre. Ennek megfelelően külön csoport foglalkozott a gépelemek, a mechanikai műveletek és gépek (László Alfréd), az áramlástechnikai műveletek és gépek (Halász Aurél), valamint a hőtechnikai műveletek és gépek (Pleva László) oktatásával. Az elektrotechnika előadásait kezdetben az energiaellátó iparból meghívott előadók tartották, majd 1964-től önálló státus létesítésével e szakterület oktatási feladatait Taky Ferenc†, utána pedig Jamniczky Árpád látta el. A tárgyhoz kapcsolódó laboratóriumi gyakorlatot a hallgatók az Észak-dunántúli Áramszolgáltató Vállalatnál (ÉDÁSZ) végezték.

A tanszék által oktatott tárgyak, az előadások, a rajztermi és laboratóriumi foglalkozások valamennyi ágazaton, mind a nappali, mind az esti és levelező oktatás tantervében megjelentek. A feladatok közé tartozott az I. évfolyam ipari szakmunka-gyakorlatának szervezése (BARÓTI LÁSZLÓ) és lebonyolítása is. A vegyipari gépek üzemtana időközben államvizsga tárgy lett, és a tanszék lehetőséget kapott diplomamunkák, illetve a kétfokozatú oktatás bevezetése után szakdolgozatok kiírására is. Az oktatott tárgyak száma jelenleg 20, az érintett hallgatók létszáma pedig ezres nagyságrendű.

HALÁSZ AURÉL

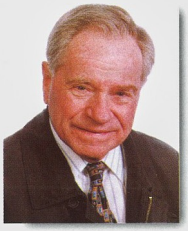

GERHARD PAHL

Fennállásának első két évtizedében a tanszék a tudományos kutatómunkába a tervező munkán keresztül kapcsolódott be. Részt vett a Nehézvegyipari Kutató Intézetnek a Péti Nitrogénművek területén működő üzemkísérleti osztálya munkájában és annak valamennyi tervezési és próbaüzemeltetési feladatában. Több céggel együttműködve bekapcsolódott különböző vegyipari szerelvények és készülékek tervezési, fejlesztési és minősítési munkáiba.

A gépészmérnök képzés megindulásakor a szerkezeti anyagok és technológiájuk c. tantárgy szerepe felértékelődött. E tantárgyat több éven keresztül SZÉKELY LEVENTE, a VASKUT igazgatója, a tanszék címzetes docense oktatta.

1960 és 1966 között az egyetem Géptan Tanszéke vezette és gondozta a BME Gépészmérnöki Karának Veszprémbe kihelyezett esti tagozatát, mely okleveles vegyipari gépészmérnöki képesítést adott. A szak veszprémi véglegesítése már akkor kívánatosnak látszott, de anyagi és személyi feltételek hiányában nem realizálódott, és csak 1987-ben vált lehetővé, hogy a vegyipari- és szilikátipari gépészek képzése üzemmérnöki szinten megindulhasson. Ettől kezdve a tanszék a szakfelelősi teendőket is ellátja. A feltételek megteremtése után 1994-ben a tanszék az igények minél teljesebb kielégítése érdekében a gépész-üzemmérnöki szakon még általános gépész, informatikus gépész és mezőgazdasági gépész szakirányokat is indított, utóbbit a Pannon Agrártudományi Egyetem Keszthelyi Karának közreműködésével.

Bár az egyetemi oktatás folyamán nagyon lényeges a megfelelő szakirodalom ismerete, a felsorolt tárgyak legtöbbjéhez az oktatók jegyzeteket is írtak, illetve segédleteket bocsátottak a hallgatók rendelkezésére, amelyek nagy segítséget nyújtanak a mérnöki szemlélet kialakításához és fejlesztéséhez.

A tanszék által művelt főbb kutatási témák természetesen kapcsolódnak az oktatott tárgyakhoz, így azok a kezdeti, főleg csak tervezési feladatokon túl folyamatosan változtak, illetve bővültek. Említésre méltó eredményeket értek el a gépelemek és vegyipari készülékek tervezése, fejlesztése, valamint a szabályozó csőszerelvények fejlesztése területén. A vegyipari készülékek

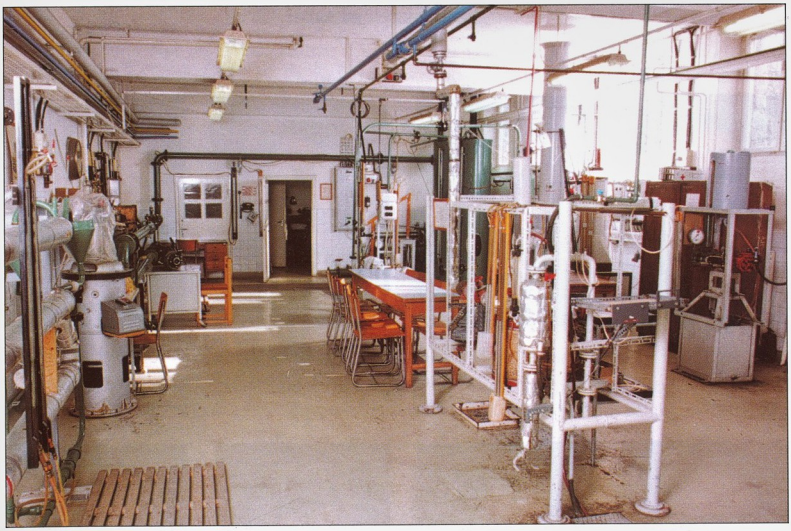

fejlesztésén belül többek között a rotációs filmkészülékek magyarországi meghonosítása és elterjesztése is a tanszék nevéhez fűződik.

A kutatási területeket bővítette még az optimális méretezés, a végeselemes számítások, dinamikai vizsgálatok, továbbá az energetikai berendezések modellezése, a hőátadás intenzifikálása, továbbá a CAD alkalmazása a gépészeti tervezésben. E munkákat olyan korszerű szoftverek segítik, mint az AutoCAD 14, az IDEAS, a COSMOS, a StruCAD stb. Ezekkel a munkákkal kapcsolatosan több minősítés és egyetemi doktori fokozat is létrejött, továbbá gyümölcsöző együttműködés alakult ki több hazai egyetemmel és kutatóhellyel, így a Budapesti Műszaki Egyetem és a Miskolci Egyetem tanszékeivel, illetve a Veszprémbe települt kutatóintézetekkel.

Ezek a kutatási és fejlesztési témák teremtettek jó szakmai kapcsolatot sok hazai és külföldi vállalattal, melyeknek megbízása alapján számos ipari probléma megoldásában tudott a tanszék közreműködni.

Az MTA Veszprémben működő Műszaki Kémiai Kutató Intézetével régóta folytatott eredményes együttműködés az utolsó évtizedben közös pályázatok benyújtásával és több OTKA-téma közös kidolgozásával bővült, ezekben irányító szerepet vállalt Németh Jenő, a kémia tudományok doktora, a tanszék címzetes egyetemi tanára.

Az említett kutatásfejlesztési és ipari munkák, valamint kapcsolatok révén a tanszék megteremtette laboratóriumai fejlesztésének lehetőségeit, ugyanakkor a szakmai gyakorlati eredmények alapján számos hazai és külföldi publikáció is létrejött.

A Géptan Tanszék külföldi kapcsolatai közül a mai napig is a legfontosabb a Technische Universität Darmstadt Gépelemek és Konstrukciós Ismeretek Tanszékével kialakított együttműködés, melynek keretében szinte valamennyi oktató hosszabb-rövidebb időt tölthetett Németországban, s amelynek 25 évéről egy 1992-ben közösen szerkesztett és Darmstadtban megjelentetett könyv is készült. A tanszék segítette és készítette elő A géptervezés elmélete és gyakorlata

A tanszék oktatói

Timár Imre

Bálint András

Bordás Károly

László Alfréd

Gonda Sándor

Kraxner Lajos

Szalczinger János

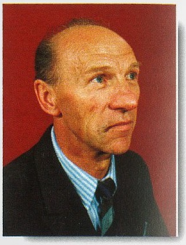

Zsiros László

Borbély Tibor

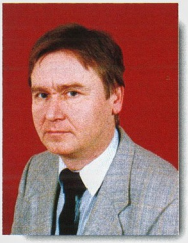

Veres György

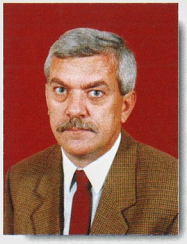

Horváth Pál

Személyi adatok

Timár Imre: Nyőgér, 1952. február 10. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (NME 1975); műszaki doktor (NME 1977). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1985). *Egyetemünk oktatója* 1978-tól; egyetemi docens 1988-tól; tanszékvezető 1989-től.

Bálint András: Budapest, 1942. február 26. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (NME 1965); műszaki doktor (VVE 1974). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1987). *Egyetemünk oktatója* 1965-től; egyetemi docens 1989-től.

Bordás Károly: Budapest, 1949. június 11. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (NME 1972); műszaki doktor (NME 1976). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1989). *Egyetemünk oktatója* 1976-tól; egyetemi docens 1990-től.

László Alfréd: Budapest, 1928. november 20. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyipari gépészmérnök (BME 1951); okl. mérnök közgazdász (BME 1962); műszaki doktor (VVE 1968). *Egyetemünk oktatója* 1951-től; egyetemi docens 1966-tól; rektorhelyettes: 1974-től 1980-ig és 1983-tól 1992-ig; tanszékvezető: 1988-ban; nyugdíjas oktató 1994-től.

Gonda Sándor: Visznek, 1938. április 1. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (NME 1962); műszaki doktor (VE 1990). *Egyetemünk oktatója* 1962-től; egyetemi adjunktus 1968-tól.

Kraxner Lajos: Türje, 1936. szeptember 17. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (NME 1962); okl. hegesztő szakmérnök (BME 1966); műszaki doktor (VVE 1976). *Egyetemünk oktatója* 1962-től; egyetemi adjunktus 1968-tól.

Szalczinger János: Tarján, 1938. november 26. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (NME 1962); műszaki doktor (VVE 1983). *Egyetemünk oktatója* 1962-től; egyetemi adjunktus 1970-től; nyugdíjas oktató 1995-től.

Zsíros László: Budapest, 1935. február 15. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (BME 1958). *Egyetemünk oktatója* 1961-től; egyetemi adjunktus 1966-tól; nyugdíjas oktató 1995-től.

Borbély Tibor: Celldömölk, 1967. január 24. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (BME 1992). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

Veres György: Putnok, 1954. május 5. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (NME 1979). *Egyetemünk oktatója* 1987-től; egyetemi tanársegéd 1987-től.

Horváth Pál: Devecser, 1954. június 10. *Egyetemi végzettség*: okl. közlekedési mérnök (BME 1978.); okl. hegesztő szakmérnök (NME 1982); szakközgazda (MKKE 1988). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; tanszéki mérnök 1997-től.

*

Halász Aurél: Ekecs, 1923. április 24. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (BME 1949); műszaki doktor (VVE 1971). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1970). *Egyetemünk oktatója* 1950-től 1988-ig; tanszékvezető 1950-től 1988-ig; rektorhelyettes 1962 és 1968 között; egyetemi tanár 1971-től; nyugdíjas 1988-tól.

†Taky Ferenc: Budapest, 1905. március 5. Elhunyt 1968 szeptemberében *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (József Nádor Műegyetem 1927); műszaki doktor (Nehézipari Műszaki Egyetem Miskolc 1965). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1965). *Egyetemünk oktatója* 1964–1966; egyetemi docens 1964–1966; nyugdíjas 1966–1968.

A tanszék alapítása óta eltelt mintegy 50 év alatt a megnevezetteken kívül hosszabb-rövidebb ideig több oktató és munkatárs segítette a feladatok ellátását, ezek közül néhányat, akik jelenlétükkel, munkájukkal a tanszék történetébe beírták nevüket, illetve még a mai napig is segítik az oktatást, meg kell említenünk. Ezek a munkatársak:

KATONA BÉLA, KULCSÁR TAMÁS, KURUCZ JENŐ, MÜLLER ZOLTÁN, NOVÁK BÉLA, PÁLMA RÓBERT, SZŐNYI JENŐ és VÁRADI SÁNDOR, valamint BADÁCZI KÁROLYNÉ, BÁNHEGYINÉ SOLYMOSI KLÁRA, FERENCZY ZOLTÁNNÉ, FERLETYÁK KÁROLYNÉ, KÁSA IMRE†, NÉMETH GYÖRGY ÉS STUMPFHAUSER JÓZSEFNÉ, akiknek ezúton is köszönetet mondunk.

---

című, a darmstadti egyetem tanszékvezetőjének, GERHARD PAHL professzornak a Konstruktion folyóiratban hosszú éveken keresztül közölt, és az iparban és oktatásban is nagy érdeklődést keltett – a Springer Kiadónál megjelent, majd könyv alakra is átdolgozott – cikksorozatának magyar nyelvű kiadását.

A két egyetem együttműködésében elért eredmények elismeréséül a Veszprémi Egyetem díszdoktorává fogadta HELMUTH BÖHME-t a Darmstadti Műszaki Egyetem elnökét, és GERHARD PAHL professzor urat, a partnerintézet vezetőjét.

Az utolsó évtizedben szoros szakmai együttműködés alakult ki a tanszék és a Kolozsvári Műszaki Egyetem több tanszéke között.

Információs Rendszerek Tanszék

A tanszék 1995. január 1-jén alakult a korábbi Műszaki Informatika és Automatizálás Tanszék egyik utódszervezeteként. Vezetője 1997. augusztus 31-éig VERESS GÁBOR egyetemi tanár, majd az 1997. év végéig VASS JÓZSEF egyetemi docens, 1998. január 1-jétől KOZMANN GYÖRGY egyetemi docens.

Tevékenysége – a társtanszékekkel együttműködve – döntő hányadban a műszaki informatika oktatás graduális feladataihoz kapcsolódik. Kötelezettségei az eltelt rövid idő alatt gyorsan változtak, a jelenlegi tantárgyi struktúra az 1998/99-es tanévre alakult ki. A gondozott diszciplínák elsősorban a műszaki informatika szak hallgatóinak képzését szolgálják, de azokat más szakok hallgatói is beépíthetik képzési tervükbe. A tanszék klasszikus oktatási feladatai körébe a hírközlés- és információelmélet, a számítógép-hálózatok tárgyai tartoztak, amelyeket VONDERVISZT LAJOS mellett, aki 1997. szeptember 1-jétől az ELTE munkatársa lett, részben a BME vezető oktatói (PAP LÁSZLÓ, DALLOS GYÖRGY) gondoztak. Az említett tárgyak oktatása 1999-től a főállású veszprémi minősített munkatársak, LEITOLD FERENC és VASSÁNYI ISTVÁN közreműködésével történik. A minőségbiztosítás tárgyblokkját VERESS GÁBOR dolgozta ki és adja elő. Új színt jelent az oktatási palettán az adatbázis-alkalmazások, a párhuzamos programozás és rendszerprogramozás, a vírusvédelem tárgyköre, amelyet a tanszék fiatal minősítettjei dolgoztak ki, és oktatnak (JUHÁSZ ZOLTÁN, LEITOLD FERENC, VASSÁNYI ISTVÁN). KOZMANN GYÖRGYnek a tanszékre kerülésével a tanszék feladata lett az orvosi informatika témakörébe tartozó tárgyak oktatása, amelyeket 1998. szeptember 1-jétől indulóan a műszaki informatika szakon belül meghirdetett önálló szakirányként is gondoz. E tárgycsoport jelenleg 7 tárgyból áll, oktatását részben KOZMANN GYÖRGY végzi, 1999-től bekapcsolódik LACZKÓ JÓZSEF tudományos főmunkatárs; a gyakorlatokat FARKAS NOÉMI és SZAKOLCZAI KRISZTINA vezeti. Az interdiszciplináris ismeretek oktatása terén az orvosi egyetemek munkatársai, így MONOS EMIL (SOTE) és munkatársai, valamint újabban SURJÁN GYÖRGY (HIETE) vállaltak szerepet. Az 1998-as évtől a tanszék a műszaki informatikai alkalmazások c. doktori programon belül az orvosi információs rendszerek alprogramot is gondozza, jelenleg 3 nappali, valamint 3 levelező tagozatos doktorandusz vesz részt a program munkájában.

A tanszék kutatási tevékenységében megtalálható a folytonosság, valamint a bekövetkezett profilmódosulás eredményeként új elemek is megjelentek. Megszűnt a korábban VERESS GÁBOR irányításával folytatott minőségbiztosítási tevékenység, megmaradtak azonban a jelenlegi személyi állomány profiljához illeszkedő kutatási területek. A jelenleg futó programok OTKA, MKM, AKP támogatással valósulnak meg: vírusvédelmi algoritmusok fejlesztése (LEITOLD FERENC); párhuzamos számítógép-rendszerek teljesítményének vizsgálata; párhuzamos feladatvégrehajtás munkaállomás-hálózatokon (JUHÁSZ ZOLTÁN); finom granularitású tömbprocesszo-

A tanszék oktatói

Kozmann György

Tarnay Katalin

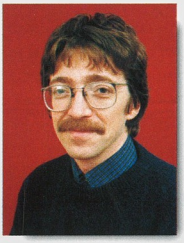

Juhász Zoltán

Laczkó József

Leitold Ferenc

Farkas Noémi

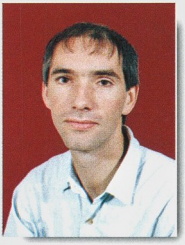

Vassányi István

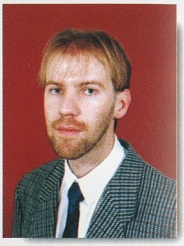

Mógor Emil

Nagy Artúr Róbert

Szakolczai Krisztina

Személyi adatok

KOZMANN GYÖRGY: Diósgyőr, 1941. július 1. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1964). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1981). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi docens 1993-tól; tanszékvezető: 1998-tól.

TARNAY KATALIN: Nyíregyháza, 1933. május 8. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1956). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány doktora (1991). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; tudományos tanácsadó 1998-tól.

JUHÁSZ ZOLTÁN: Szikszó, 1965. június 3. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1989). *Tudományos minősítés*: PhD (BME 1997). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi adjunktus 1998-tól.

LACZKÓ JÓZSEF: Budapest, 1957. július 30. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (ELTE 1982). *Tudományos minősítés*: PhD (ELTE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; tudományos főmunkatárs 1998-tól.

LEITOLD FERENC: Sopron, 1967. április 21. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök, BME (1991). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1997). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi adjunktus 1998-tól.

FARKAS NOÉMI: Marosvásárhely, 1971. július 25. *Egyetemi végzettség*: okl. műszaki informatikus mérnök (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

VASSÁNYI ISTVÁN: Veszprém, 1969. július 30. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1993). *Egyetemünk oktatója* 1997-től.; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

BAROCSAI JÓZSEF: Szekszárd, 1969. október 1. *Egyetemi végzettség*: villamosmérnök (VE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; tanszéki mérnök 1993-tól.

MÓGOR EMIL: Veszprém, 1970. június 10. *Egyetemi végzettség*: villamosmérnök (VE 1992); műszaki informatikus mérnök (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; tanszéki mérnök 1992-től.

NAGY ARTÚR RÓBERT: Budapest, 1972. június 29. *Egyetemi végzettség*: okl. műszaki informatikus mérnök (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól.

SZAKOLCZAI KRISZTINA: Kecskemét, 1974. szeptember 1. *Egyetemi végzettség*: okl. műszaki informatikus mérnök (VE 1997); PhD-hallgató 1997-től.

MOLNÁR GERGELY: Szentes, 1973. október 21. *Egyetemi végzettség*: okl. műszaki informatikus mérnök (VE 1997); PhD-hallgató 1998-tól.

---

rok FPGA-s megvalósítása (VASSÁNYI ISTVÁN). Partnerek: VE Automatizálás Tanszék, BME Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék.

Az egészségügyi informatikai területen megvalósuló programok: testfelszíni potenciáltérképek kiértékelése (KOZMANN GYÖRGY), és az emberi mozgás idegi szabályozásának, a vázizomrendszer és csontváz működésének matematikai modellezése (résztémavezető: LACZKÓ JÓZSEF, NM program, magyar-szlovén kormányközi együttműködés). Partnerek az első témában: HIETE, MTA-MFA, Mellkasi Betegségek Szakkórháza, Deszk, Normál és Pathológiás Fiziológiai Intézet, Pozsony, Maribori Egyetem; a második témában: Magyar Testnevelési Egyetem, Heim Pál Gyermekkórház, MTA-MFA, Pennsylvania State University, USA.

Lényegesnek tartjuk az MKM PFP pályázatán elért sikert, melynek keretében az egészségügyi informatika szakirány oktatási rendszerének kialakításában és a doktori alprogram feltételeinek javításában történt előrelépés (KOZMANN GYÖRGY).

A doktori program, az egészségügyi informatikaoktatás, de valójában az egész műszaki informatikai oktatási program profitál a tanszék és az SMS Magyarország Kft. között létrejött, hosszú távú együttműködési és szerződéses kutatási programból, amelynek keretében nagy értékű eszközök kerültek a tanszékre.

A tanszék az egészségügyi informatikai profilon belül együttműködik az MTA MFA-val (Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutató Intézet, biomérnöki osztály), a Magyar Testnevelési Egyetem Biomechanikai Tanszékével, a HIETE Orvosi Informatikai Tanszékével, a HIETE Kardiológiai Centrumával, a Deszki Mellkasi Betegségek Szakkórházával, a Heim Pál Gyermekkórházzal. A doktori alprogram hivatalos támogatói között van a NAGY ZOLTÁN vezette Agyérbetegségek Országos Központja.

Ipari kapcsolataink közül kiemelkedik az SMS Magyarország, továbbá a Mikromeditron és a Meditech Kft.-vel kiépült együttműködés. Utóbbiak nagyban hozzájárultak az oktatási és kutatási feltételek megteremtéséhez.

A külföldi kapcsolatok közül kiemelhető a doktori programot is támogató Fiziológiai és Pathológiai Intézet (Szlovák Tudományos Akadémia, Pozsony), a pármai és a milánói egyetem egy-egy tanszéke, a maribori egyetem Számítástechnikai Tanszéke, a utahi egyetem Kardiovaszkuláris Intézete. Újabb, de az oktatási és kutatási programok szempontjából fontos kapcsolat fűz a heidelbergi egyetem, valamint a Gráci Műszaki Egyetem Orvosi Informatikai Tanszékeihez.

A párhuzamos programozás terén fontos kapcsolataink: Queen's University of Belfast, Department of Computer Science; Prof. DANY CROOKES, University of Exeter.

Képfeldolgozás és Neuroszámítógépek Tanszék

A Képfeldolgozás és Neuroszámítógépek Tanszék 1995-ben alakult, a Műszaki Informatikai és Villamosmérnöki Intézet keretében működik, és a műszaki informatika szak oktatási munkájában vesz részt. Vezetője 1995 óta SCHANDA JÁNOS egyetemi tanár. A szak alapításakor az oktatás a Műszaki Informatika és Automatizálás Tanszéken indult meg, az alapító munkatársak is ott dolgoztak. A jelen tanszék akkor lett önálló, amikor a szak oktatása egyetlen tanszék keretében már nem volt megoldható.

Az alapfeladatok fontos részét képezi a számítógépes látás matematikai értelmezése és kapcsolata az emberi látórendszerrel, valamint a képi felismerés lépéseinek rendszerezése és optimalizálása a számítási hardverstruktúra szerint (képfeldolgozó laboratórium); ehhez kapcsolódva a felületeket és testeket leíró számítógépes geometriai modellek működésének és ezek egyes mérnöki alkalmazásának oktatása és kutatása (háromdimenziós tervezés és modellezés laboratóriuma; jelenleg átszervezés alatt); az optikai jelfeldolgozás és mérés (radiometria, fotometria és színmetrika) területén hangsúlyt kap a számítógépes képfeldolgozás és képi informatika továbbítás kérdése, a kapcsolódó egyéb érzékszervekre (hallás, tapintás, szaglás) gyakorolt hatások leírása, a különböző médiumokban való megjelentetése (multimédia), valamint a csatlakozó látásergonómia kérdései (display optikai laboratórium); továbbá az információfeldolgozás neurális hálózatokkal. Ezen belül különös hangsúlyt kap a celluláris neurális hálózat (CNN) és ennek CNN univerzális gép implementációja, melytől reméljük, hogy segítségével korábban nehezen vagy egyáltalán nem megoldható problémák (mint pl. nagy nemlineáris dinamikus terek vizsgálata, információtárolás és -visszakeresés zajos cím esetén stb.) tárgyalása válik lehetővé (CNN laboratórium). Ehhez kapcsolódik a neurális hálózatok élő organizmusban megtalálható mintáinak tanulmányozása a neurobiológiai laboratóriummal (Biológiai Intézet) karöltve.

A tanszék a műszaki informatikai alkalmazások PhD-programjának egyik kidolgozója, azon belül az 1. sz. alprogram (képérzékelés, -megjelenítés és -feldolgozás) oktatási tevékenységét látja el, illetve a teljes program vezetését végzi. Ezen tevékenység során a programban meghatározott egyetemi és kutató intézményekkel működik együtt. Feladata a témaköreihez illeszkedő területen hazai és nemzetközi kutatási és oktatási együttműködések kezdeményezése, illetve azokban való részvétel, valamint ipari kapcsolatok létesítése.

A tanszékhez tartozó laboratóriumok kiemelt szerepük miatt felelős vezetők irányításával működnek: CNN-laboratórium (SZOLGAY PÉTER); display optikai laboratórium (SCHANDA JÁNOS); háromdimenziós tervezés és modellezés laboratórium (átszervezés alatt, korábban VIDA JÁNOS); képfeldolgozás laboratórium (SZIRÁNYI TAMÁS); neurobiológiai laboratórium (SALÁNKI JÁNOS, 1998 óta a Biológiai Intézet keretében).

A tanszék a műszaki informatika szakon számos alaptárgyi és szakmai speciális tantárgyat oktat

A tanszék oktatói

Schanda János

Roska Tamás

Szirányi Tamás

Szolgay Péter

Katonáné Tömördi Katalin

Síkné Lányi Cecília

Bodrogi Péter

Nagy Norbert

Személyi adatok

SCHANDA JÁNOS: Budapest, 1932. május 16. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (ELTE 1955). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1969), a műszaki tudomány doktora (1982), habilitáció (BME 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanár (1994); tanszékvezető 1995-től.

ROSKA TAMÁS: Budapest, 1940. szeptember 24. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök. *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1974); a műszaki tudomány doktora (1980); MTA levelező tag (1993); MTA rendes tag (1998). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; egyetemi tanár (1990).

SZIRÁNYI TAMÁS: Budapest, 1957. augusztus 31. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök. *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1991). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi docens 1998-tól.

SZOLGAY PÉTER: Budapest, 1949. augusztus 31. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök. *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1988). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi docens 1998-tól.

KATONÁNÉ TÖMÖRDI KATALIN: Budapest, 1968. február 1. *Egyetemi* végzettség: villamosmérnök (BME 1991); egyetemi doktor (BME 1996). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi adjunktus 1998-tól.

SIKNÉ LÁNYI CECÍLIA: Körmend, 1959. július 18. *Egyetemi végzettség*: programozó matematikus (JATE 1981); programtervező matematikus (JATE 1984); matematika tanári oklevél (Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola 1988); egyetemi doktor (VE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi adjunktus 1992-től.

BODROGI PÉTER: Budapest, 1970. május 8. *Egyetemi végzettség*: fizikus (ELTE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

NAGY NORBERT: Pécs, 1973. június 8. *Egyetemi végzettség*: informatikus (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

A digitális rendszerek és számítógép-architektúrák (SZOLGAY PÉTER) a műszaki informatika szak alapozó tárgyai közt tölt be meghatározó szerepet. Ehhez kapcsolódik a számítógép-architektúrák II tantárgy (SZOLGAY PÉTER), mely az informatika hallgatók számára nyújt lényeges ismeretanyagot.

A neurális hálózatok és analóg processzortömbök elmélete (ROSKA TAMÁS és SZOLGAY PÉTER) és a celluláris hálózatok alkalmazása (SZOLGAY PÉTER) a műszaki informatika szak egyik meghatározó tárgycsoportja. Erre az ismeretanyagra épít a tervezési módszerek programozható digitális VLSI-alkatrészekkel (SZOLGAY PÉTER) c. tárgy, mely mélyebb betekintést enged a modern digitális alkatrészek működésének megismerésébe.

A szak alapításánál meghatározó volt, hogy az idegrendszer működése és annak számítástechnikai modellezése közti kapcsolattal is megismertesse a hallgatókat. Ezt a célt szolgálja a tanszék gondozásában oktatott az idegrendszer működésének mechanizmusai (SALÁNKI JÁNOS) c., 1998-tól a Biológiai Intézettel együttműködve előadott tárgy. Ugyanehhez az oktatási csoporthoz tartozik a neurobiológia alapjai (SALÁNKI JÁNOS) tárgy is.

A humán – gép-kapcsolat különböző kérdésköreit hivatott megismertetni a következő előadási blokk is. A bevezetés a vizuális érzékelés és mérés módszereibe (SCHANDA JÁNOS) az alapismereteket nyújtja, ezekkel minden informatikai hallgató megismerkedik, majd érdeklődési

területének megfelelően elmélyülhet egyes látásergonómiai, színes képmegjelenítési és feldolgozási, valamint multimédiás kérdések tanulmányozásában. A képmegjelenítők vizuálergonómiája (SCHANDA JÁNOS) a számítógép-kijelzők helyes üzemeltetésének szabályaival ismerteti meg a hallgatókat, a színek alkalmazása számítógépprogramokban (SCHANDA JÁNOS), valamint a számítógépterminálok színtani kérdései (SCHANDA JÁNOS) a képmegjelenítőn a színek helyes alkalmazásának alapjait és gyakorlatát ismerteti, különös tekintettel a nagy színhűségű képmegjelenítés problémáira. A műszaki multimédia és alkalmazásai I. és II. (SIKNÉ LÁNYI CECÍLIA) a napjainkban oly fontossá váló információközlés modern módszereivel foglalkozik. Ehhez a tárgyhoz laboratóriumi gyakorlatok is csatlakoznak, ahol a hallgatók megtanulják a multimédiás dokumentumok készítését.

SZIRÁNYI TAMÁS a képi információ mérését és a számítógépes képek feldolgozásának, felismerésének, értelmezésének alapmódszereit ismerteti felsőbéves hallgatókkal, akiknél a megismert matematikai módszerek számítógépes laboratóriumi gyakorlatok folytán válnak készségükké. A képi információ mérése c. tárgy a képben rejlő információ mérésének, kiemelésének, tömörítésének eljárásairól szól (SZIRÁNYI TAMÁS). Itt a kép mint struktúra, logikailag összefüggő egységek szövevénye jelenik meg. Tárgyalja az emberi érzetekkel, pl. művészettel való kapcsolatot is.

A háromdimenziós tervezés, továbbá felület- és testmodellezés (előadó: korábban VIDA JÁNOS) jelenleg átszervezés alatt álló tárgyak, ismeretanyaguk a közeljövőben megindítandó valósághű színes képek generálásának módszereit ismertető tárgy része lesz.

Ugyancsak kidolgozás alatt álló új tárgy az optoelektronikai alkalmazások, mely az információtovábbítás optikai eszközeivel foglalkozik.

A tanszék gondozásában szerepel a fizika kultúrtörténete (CSURGAY ÁRPÁDNÉ) c. tárgy is, mely elsősorban a műszaki informatika és villamosmérnöki szakok hallgatói számára nyújt mélyebb ismeretanyagot a modern tudományok kialakulásában döntő szerepet játszó fizika és az általános emberi kultúra kapcsolatainak feltárásával.

A tanszék számos önálló laboratóriumi gyakorlatot vezet, önálló tanulási feladatok keretében foglalkozik hallgatókkal, valamint mérnöki tervezési feladatok és diplomamunkák vezetését látja el. Ezek keretében minden évben számos felsőbbéves hallgató készít eredményes TDK-munkát, vesz részt nemzetközi konferencián, és publikál tudományos cikket nemzetközi folyóiratban. A hallgatók tudományos tevékenysége kapcsolódik a tanszék kutatómunkájához, mely a neurális hálózatok elmélete és gyakorlata, a képfeldolgozás, a multimédia és a színek számítógépes alkalmazása területét öleli fel. A tanszék oktatói az elmúlt években számos pályázatot nyertek tudományos munkájuk támogatására.

A tanszék kutatómunkáját bel- és külföldi egyetemekkel és kutatóintézetekkel szoros együttműködésben végzi. Fontosabb ilyen kapcsolatok: Budapesti Műszaki Egyetem; Kandó Kálmán Műszaki Főiskola Budapest; MTA-SZTAKI, Budapest; Department for Lighting Technology, University Karlsruhe, Németország; Department of Network Theory, University Munich, Németország; Electronic, Automation and Telecommunication Laboratory, University Löven, Belgium; Faculty for Engineering, University Maribor, Szlovénia; Microelectronic Res. Centre, University of Sevilla, Spanyolország; Nonlinear Electronics Laboratory, University of California, Berkeley USA; Colour and Imaging Institute, University of Derby, UK; Fachhochschule Studiengang, Telekommunikation und Medien, St. Pölten, Ausztria; Munsell Color Science Lab., Rochester NY USA; EVITEC, Finnország, INRIA, Franciaország, Tateyama Corp. Laboratories, Japán. Ehhez kapcsolódik, hogy a tanszék több tagja különböző nemzetközi szervezetekben vezető tisztséget tölt be.

Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék

Névváltozások

Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék	1951–1956
Kémiai Technológia Tanszék	1956–1984
Szervetlen Kémiai Technológia Intézet	1984–1991
Kémiai Technológia Tanszék	1991–1996
Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék	1996-tól

A tanszék 1951-ben alakult. A szervezéssel megbízott OCHSENFELD VILMOS adjunktustól 1952. szeptember 1-jén POLINSZKY KÁROLY† egyetemi tanár – dékáni teendőinek ellátása mellett – átvette annak irányítását. 1964-ben művelődésügyi miniszterhelyettessé történt kinevezése miatt megvált tanszékvezetői tisztétől, de egyetemi tanárként annak továbbra is tagja maradt, és a későbbiekben is mindenben támogatta a tanszéket. Helyettesítésére 1964. január 1-jén HENSZELMANN FRIGYES† adjunktus, majd docens kapott megbízást, aki a tanszékvezetői feladatokat 1967. június 15-ig látta el. 1968. január 31-éig az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék egyidejű irányítása mellett PÉCHY LÁSZLÓ† egyetemi tanár a megbízott tanszékvezető. 1968. február 1-jén KÁLDI PÁL† docens, majd egyetemi tanár került a tanszék élére, aki 1966 és 1971 között a rektori tisztet is betöltötte. 1983. június 30-án egészségi állapotának megromlása miatt nyugállományba vonult, 1990-ben hunyt el. VÁRHEGYI GYŐZŐ 1983. július 1-jén a Fémipari Kutatóintézet igazgatóhelyettesi székéből előbb mint tudományos tanácsadó, később mint egyetemi tanár állt az oktatási intézmény élén. Nyugdíjba vonulásával egyidejűleg az intézeti forma megszűnt. 1991. június 1-jén RÉDEY ÁKOS, az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék docense vette át a tanszék vezetését, 1996-tól tanszékvezető egyetemi tanári beosztásban. 1998-tól a rektorhelyettesi tisztet is betölti.

Az alapítást követő években a tanszék feladata a szervetlen vegyipari technológiai folyamatok és az ezzel összefüggő elméleti kérdések oktatása. Az általános kémiai technológia tárgyat a kezdeti időszakban minden más ágazatú hallgató is felvette, míg a speciális ismeretkörök: a szervetlen savak, sók, lúgok, műtrágyák előállítása, a timföldgyártás, az alumíniumkohászat, a klóralkáli elektrolízis, a korrózió és korrózióvédelem, a pigmentgyártás stb. képezték az ágazat szaktárgyait. Az előadásokat nagy óraszámban laboratóriumi gyakorlatok egészítették ki, amelyek részben a felhasznált alapanyagok és a kapott termékek elemzésére irányultak, illetve lehetővé tették a végbemenő folyamatok számszerű ellenőrzését és ezek optimálását. A képzés szerves részét alkották a rendszeres üzemlátogatások és a részben hazai, részben külföldi termelési gyakorlatok. A tanulmányokat lezáró diplomadolgozat témája rendszerint valamilyen üzemi probléma megoldása volt, vagy a tanszék, esetenként más tanszék kutatási munkájához kapcsolódott.

A kezdeti szakemberhiány idején a nappali tagozat mellett esti és levelező képzés is folyt. Ezután a koncentrált – egy-egy tárgy folyamatos oktatása , majd a kétfokozatú képzés (vegyészüzemmérnök, okleveles vegyészmérnök) jelentették az oktatási reform egyes állomásait. A hatvanas évek közepétől új igényként jelentkezett a már végzett mérnökök posztgraduális továbbképzése. A tanszék 1963-ban korróziós, 1971-72-ben nitrogénipari szakmérnökképzést szervezett és bonyolított le, majd a levegőtisztaság védelme c. tárgy előadásával kapcsolódott a

†Polinszky Károly

†Henszelmann Frigyes

Péchy László egyetemi tanár irányításával 1974-ben indított posztgraduális környezetvédelmi szakmérnökképzéshez és 1991-től átvette annak szervezését és felügyeletét.

Jelentős profilbővülést eredményezett – hazánkban elsőként – a graduális környezetmérnöki szak szervezése és megindítása 1992-ben, ami Rédey Ákos nevéhez fűződik. A környezetmérnöki szak tantervének kidolgozásában a tanszék vezető oktatói (Egyházy Tibor, Kárpáti Árpád, Kovács Béla, Kun-Szabó Tibor, Mészáros Pál) jelentős segítséget nyújtottak. Az ide beiratkozott hallgatók először 1997-ben szereztek oklevelet. A tanszék 1992-ben javaslatot tett környezettanári képzés bevezetésére. Ennek eredményeként az oktatás 1993-ban kémia-környezettan szakpárosításban megindult.

A kreditrendszer bevezetése óta az oktatási feladatok megsokszorozódtak, az ágazati tárgyak mellett négy-ötszörös ismeretkör gondozása vált szükségessé, ami ugyanakkor a hallgatói csoportlétszámok egyidejű csökkenését vonta maga után. A hallgatók felkészülésének támogatására PHARE-program keretében 1991-től mintegy 20 új jegyzet jelent meg.

1951-ben Ochsenfeld Vilmos adjunktus Fábri György és Légrádi László kollégákkal az A épület egyetlen helyiségében kezdte meg a tanszékteremtés munkáját. Új elhelyezést 1952-ben az üzemkísérleti csarnok (D épület) jelentett. Az oktatógárda Henszelmann Frigyessel, Scholtz Józseffel és Káldi Pállal bővült. A C épület 3. emeletének elfoglalására 1953 decemberében került sor. Ettől kezdve a tanszék elhelyezése változatlan. Az 1949-ben beiratkozott első évfolyam 1953-ban végzett. Közülük de Jonge János és Szigeti György vállalta az oktatói pályát, majd az oktatógárda az év folyamán új tagokkal bővült: a feladatok ellátására kiváló ipari és kutatóintézeti szakembereket sikerült megnyerni: Balla Béla és Gyimesi Olivér a műtrágyaipar, Papp Elemér† az elektrokémiai technológia c. tárgy előadásával segítette az oktatómunkát. Keresztes Mátyás† a Nitrogénipar c. egyetemi tankönyvében foglalta össze szerteágazó üzemi és előadói tapasztalatait. Erre az időszakra esik a Varga–Polinszky: Kémiai technológia c. háromkötetes összefoglaló mű megjelenése, továbbá a külső és belső munkatársak által írott jegyzetek és oktatási segédletek sora, amelyek a hallgatók felkészülését biztosították. 1957-ben az oktatási profil az elektrokémiai technológia és a fémek korróziója előadásaival és laboratóriumi gyakorlataival bővült. E téren Papp Elemér és Bácskai Gyula† neve érdemel említést.

A tanszék 1955-ben otthont adott az MTA műszaki kémiai csoportjának, a Műszaki Kémiai Kutatóintézet jogelődjének, ebben a csoportban működött Polinszky Károly (igazgatóhelyettes), Blickle Tibor, Káldi Pál és Borlai Oszkár. 1959-ben Balassa János vezetésével új oktatócsoport alakult az üzemgazdaságtan c. tárgy előadására; ebből jött létre 1968-ban az

†Káldi Pál

Várhegyi Győző

Üzemgazdaságtan Tanszék, a mai Gazdaságtan Tanszék, valamint Szervezési és Vezetési Tanszék elődje. Etre Lászlótól a munkavédelem c. tárgy előadásait Szücs Imre vette át, Óvári Ferenc a külügyi kapcsolatok szervezésével, Sziklai Géza az egyetem oktatási és nevelési bizottság titkári teendőinek másfél évtizedig történő ellátásával járult hozzá az egyetemi érdekek szolgálatához.

A tanszék és az ipar szoros kapcsolatai következtében a kutatások kezdettől fogva konkrét műszaki feladatok megoldására irányultak. Az üzemi és gyártástechnológiai részproblémák tisztázása szükségszerűen elvezetett a hatékonyság növeléséhez, a hulladékképződés visszaszorításához és végül, de nem utolsósorban az elméleti kérdések kutatásához.

Polinszky Károly az ötvenes évek elején szervezte meg a festékgyártásban egyre nagyobb szerepet betöltő pigmentek kutatását, és az elért eredményeket többek között a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjaként tartott székfoglaló előadásában ismertette. Henszelmann Frigyes és Scholtz József ugyancsak e témakörben elért eredményeit dolgozta fel kandidátusi értekezésében. Blickle Tibor mint külső munkatárs többek között a fluidizáció elmélete és gyakorlata terén nyert tapasztalatait kamatoztatta tudományos fokozatok megszerzésére. Káldi Pál tanszékvezetése idején a környezeti ártalmak elhárítása – véggáztisztítás, porleválasztás – került előtérbe. Az akkor újdonságnak számító és intenzív fázisérintkezést biztosító habkolonnák alkalmazásával külföldi tapasztalatait és itthoni eredményeit nemcsak az oktatásban hasznosította, hanem a kandidátusi fokozat megszerzésére is felhasználta. E témakörből Mészáros Pál (1976) ugyancsak kandidátusi fokozatot ért el. A kutatások másik vonulata a katalitikus folyamatokra és a nitrogéniparban használatos katalizátorokra irányult, amely tárgykörben Scholtz József és Szabó János, a nyolcvanas évektől Egyházy Tibor és Kovács József ért el további eredményeket.

A tanszék sikeresen kamatoztatta külföldi kapcsolatait: de Jonge János előbb Glasgow-ban megszerezte a Master of Science fokozatot (1965), majd itthon a kandidátusi címet (1974). Óvári Ferenc (1970) és Ország Imre (1972) Leningrádban kandidált, Egyházy Tibor (1986) és Kovács Béla (1988) a kandidátusi címet levelező aspirantúrán Moszkvában szerezte meg.

Az intézetté alakulás idején a kutatások csoportokra osztva folytak. Mészáros Pál és Kovács Béla szennyvizek kéntartalmának csökkentésére elektrokémiai eljárást, de Jonge János az ezüst-nitrát, réz-nitrát és az ezüst-szulfát, valamint a nátrium-metilát előállítására hulladékszegény technológiát dolgozott ki, amelyet a Nitrokémia Rt. hasznosított. Reisz Tivadar kifejlesztette a mikroelektronikában használható timföld alapú csiszolóporok minőségi vizsgálati módszerét, felderítette az olajtüzelésű kazánok füstcsöveiben végbemenő korróziós

A tanszék oktatói

Rédey Ákos

Egyházy Tibor

Kárpáti Árpád

Kovács Béla

Kun-Szabó Tibor

Szakácsné
Földényi Rita

Kovács József

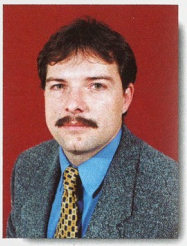

Tamaska László

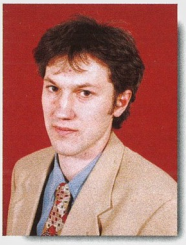

Füle László

Fülöp Tamás

Gajári Judit

Magyar Imre

Személyi adatok

RÉDEY ÁKOS: Budapest, 1950. február 25. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE 1977); környezetmenedzser (University of Bologna, Varese 1996). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1983); a kémiai tudomány doktora (1995). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; tanszékvezető 1991-től; egyetemi tanár (1996); rektorhelyettes 1998-tól.

EGYHÁZY TIBOR: Győrszemere, 1940. október 19. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969); műszaki doktor (VVE 1974). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (Moszkva 1985, honosítva 1986). *Egyetemünk oktatója* 1969-től; egyetemi docens 1987-től.

KÁRPÁTI ÁRPÁD: Veszprém, 1946. július 15. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969); műszaki doktor (VVE 1978). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1969-től; egyetemi docens 1998-tól.

KOVÁCS BÉLA: Tarján, 1946. január 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1975). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1988). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi docens 1994-től.

KUN-SZABÓ TIBOR: Szeged, 1945. október 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969); műszaki doktor (VVE 1979). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1988). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi docens 1987-től.

SZAKÁCSNÉ FÖLDÉNYI RITA: Szeged, 1959. január 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (JATE 1982); egyetemi doktor (VE 1991). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi docens 1998-tól.

BALOGH IVÁN: Budapest, 1950. december 18. *Egyetemi végzettség*: okl. bányamérnök (Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem 1965); műszaki doktor (NME 1984). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1990). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi adjunktus 1995-től.

KOVÁCS JÓZSEF: Ukk, 1951. július 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1975); műszaki doktor (VVE 1978). *Egyetemünk oktatója* 1975-től; egyetemi adjunktus 1986-tól.

KOVÁTS NÓRA: Miskolc, 1964. március 10. *Egyetemi végzettség*: okl. biológus, angol-magyar szakfordító (KLTE 1987); táj- és környezetrendező szakmérnök (Budapest, Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem 1993); környezetmenedzser (University of Bologna, Varese 1996); egyetemi doktor (KLTE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi adjunktus 1996-tól.

TAMASKA LÁSZLÓ: Sárospatak, 1965. december 2. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1990); egyetemi doktor (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi adjunktus 1997-től.

FÜLE LÁSZLÓ: Cegléd, 1968. augusztus 1. *Egyetemi végzettség*: okl. geológus (ELTE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1997-től.

FÜLÖP TAMÁS: Sümeg, 1970. szeptember 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök VE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

GAJÁRI JUDIT: Győr, 1950. július 24. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1973). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

MAGYAR IMRE: Veszprém, 1963. december 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1988). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1997-től.

A tanszék oktatói

Bodor Beáta

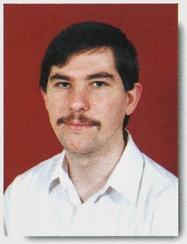

Domokos Endre

Szabó Péterné

Fejes Lászlóné
Utassi Anett

Gergely Bernadett

Lengyel Zsófia

Merényi László

Pozdnyakova Olga

Pulai Judit

Vizi Szilárd

Bodor Beáta: Budapest, 1953. április 3. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1976); egyetemi doktor (VE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; tanszéki mérnök 1998-tól.

Fejes Lászlóné Utasi Anett: Bácsalmás, 1974. február 1. *Egyetemi végzettség*: okl. környezetmérnök (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; tanszéki mérnök 1998-tól

Szabó Péterné Sipos Lujza: Gyula, 1946. november 24. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1981). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; tanszéki mérnök 1998-tól.

Domokos Endre: Kecskemét, 1974. augusztus 16. *Egyetemi végzettség*: okl. környezetmérnök (VE 1998); PhD-ösztöndíjas.

Gergely Bernadett: Zirc, 1969. december 16. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1994); PhD-ösztöndíjas 1997-től.

Lengyel Zsófia: Budapest, 1974. szeptember 20. *Egyetemi végzettség*: okl. kémia-környezettan szakos középiskolai tanár (VE 1998). PhD-ösztöndíjas 1998-tól.

Merényi László: Székesfehérvár, 1973. december 4. *Egyetemi végzettség* okl. környezetmérnök (VE 1997); PhD-ösztöndíjas 1997-től.

Pozdnyakova Olga: Jekaterinburg, 1972. december 16. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (Ural State Technical University, Ekaterinburg 1995). PhD-ösztöndíjas 1995-től.

Pulai Judit: Győr, 1975. március 4. *Egyetemi végzettség*: okl. környezetmérnök (VE 1998). PhD-ösztöndíjas.

Vizi Szilárd: Veszprém, 1975. február 27. *Egyetemi végzettség*: okl. környezetmérnök (VE 1998). PhD-ösztöndíjas.

*

†Polinszky Károly: Budapest, 1922. március 19. Elhunyt 1998. augusztus 15-én. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1944); műszaki doktor (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1948). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1952); a kémiai tudomány doktora (1961); MTA levelező tag (1964); MTA rendes tag (1976). *Egyetemünk oktatója* 1949-től 1974-ig; kari kurátor 1949 és 1952 között; dékán 1952. és 1954-től 1963-ig; egyetemi tanár (1954); rektor 1963-tól 1964-ig; honoris causa doktor (1997).

†Henszelmann Frigyes: Budapest, 1925. október 22. Elhunyt 1990. július 16-án. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1947); műszaki doktor (BME 1970). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1969). *Egyetemünk oktatója* 1952-től 1984-ig; tanszékvezető 1964 és 1968 között; egyetemi docens (1964); nyugdíjas 1984-től.

†Káldi Pál: Tiszaföldvár, 1927. október 4. Elhunyt 1990-ben. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1951), műszaki doktor (VVE 1960). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1959). *Egyetemünk oktatója* 1951-től 1983-ig; rektor 1966 és 1971 között; egyetemi tanár (1966); tanszékvezető 1968-tól 1983-ig; nyugdíjas 1983-tól.

Várhegyi Győző: Sopron, 1929. március 31. *Egyetemi végzetség*: okl. kohómérnök (Soproni Egyetem 1951). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (Moszkva 1955, honosítva 1956), a műszaki tudomány doktora (1968). *Egyetemünk oktatója* 1983-től 1991-ig. egyetemi tanár (1984); tanszékvezető 1983-tól 1991-ig.

Itt mondunk köszönetet mindazoknak a kedves munkatársainknak, akik áldozatkészségükkel, szorgalmukkal és ragaszkodásukkal a tanszék munkáját az elmúlt fél évszázad alatt támogatták, illetve támogatják: Aradi Ervin, Baradics Györgyné, Beke Olivér, Bolla Mária, Böröcz Ferenc, Bui Pál, Csécsi Istvánné, Dietzel Gyula†, Egyed Imre, Frisch Mária†, Gábor István†, Hegyi Gábor, Jung János, Juhász István, Kass Ferenc†, Károlyi Mária, Koronczai Sándor, Pálffy Géza†, Pálffy Gézáné, Pavelka Mihályné, Sebestyén László†, Solymosi Lászlóné, Sörös Gézáné, Steigler Andrásné, Szlávik Sándorné, Szücs Gyula, Vad Julianna† és még sokan mások.

folyamatokat, és módszert dolgozott ki a korrózió csökkentésére. SZÜCS FERENC eredményes kutatásokat végzett a speciális timföldelőállítás és kikeverési folyamatok megismerése területén. TOMCSÁNYI LÁSZLÓ elektrokémiai és fémkorróziós csoportja módszert kísérletezett ki az alumínium lyukkorrózió jának minősítésére, ÓVÁRI FERENC a savas akkumulátorok tárolókapacitásának növelésére.

Jelenleg a tanszék két fő területen folytat kutatási tevékenységet. Az egyik profilt a környezetvédelem képezi. Az ipari gázok tisztításával EGYHÁZY TIBOR, KOVÁCS BÉLA, KOVÁCS JÓZSEF és FÜLÖP TAMÁS, a vízvédelem és a szennyvizek tisztításával KÁRPÁTI ÁRPÁD és GAJÁRI JUDIT, az egyre nagyobb jelentőségű hulladékgazdálkodással SZAKÁCSNÉ FÖLDÉNYI RITA, a térinformatikával és földtudományokkal BALOGH IVÁN, FÜLE LÁSZLÓ és MAGYAR IMRE, az energetikai és biztonságtechnikai kérdésekkel KUN-SZABÓ TIBOR foglalkozik. A környezetállapot értékelését a fentieken kívül KOVÁTS NÓRA és CSERVENKA JUDIT végzi. A katalízissel kapcsolatos kutatásokat a tanszékvezető és KALLÓ DÉNES meghívott professzor, továbbá EGYHÁZY TIBOR, KUN-SZABÓ TIBOR, KOVÁCS JÓZSEF és TAMASKA LÁSZLÓ gondozza.

A tanszék a katalízis területén szorosan együttműködik az MTA Kémiai Kutató Központjával, ahol kihelyezett tanszéki kutatócsoport létesült. A környezetmérnök-, illetve környezetvédelmi szakmérnökképzésben a Budapesti Műszaki Egyetemmel, a Pannon Agrártudományi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Karával, a Budapesti Műszaki Egyetemmel és a Kossuth Lajos Tudományegyetemmel működik együtt. A hazai vegyipari vállalatokkal (Nitrokémia Rt., Nitrogénművek Rt., BorsodChem Rt. stb.) az ipari technológiák fejlesztésében tart kapcsolatot. A United Catalysts Inc. (USA) cég katalizátorait évek óta rendszeresen vizsgálja. A Közép-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség jelentősen hozzájárul a környezetmérnök-képzés oktatási célkitűzéseinek megvalósításához.

Nemzetközi együttműködés keretében a levegőtisztaság védelme, a biológiai szennyvíztisztítás matematikai modellezése, a környezetmenedzsment-rendszerek és a térinformatika területén az alábbi intézményekkel tart munkakapcsolatot a tanszék: University of Delft; Institute of Hydraulic and Enviromental Engineering, Delft; University of Bologna; University of Bari; De Monfort University; Sorbonne; University of Athens; Erasmus University; University of New South Wales; University of Leoben; Carleton University. A tanszéken a World Enviromental Center (USA) segítségével Szennyezésmegelőzési Központ jött létre. Partnereink a Pittsburgh University, az Ural University és a TU Darmstadt. A nemzetközi kapcsolatok (oktatócsere, tanulmányutak, külföldi szakemberek meghívása, ösztöndíjak, külföldi PhD-ösztöndíjas hallgatók fogadása, PHARE, COST, TEMPUS stb. projektek keretében) jelentős mértékben hozzájárulnak az oktatás és kutatás színvonalának emeléséhez.

A tanszék 1998-tól otthont ad a Hungarian Journal of Industrial Chemistry című, 1973-ban alapított és egyre fokozódó elismertségű szakfolyóirat szerkesztői irodájának, amely a veszprémi régió, az egyetem és a nemzetközi tudományos együttműködés legfrissebb eredményeit angol nyelven publikálja.

Matematikai és Számítástechnikai Tanszék

Névváltozások

Matematika Tanszék	1949–1983
Matematikai és Számítástechnikai Intézet	1983–1990
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék	1990-től

A tanszék az egyetemmel egy időben, 1949-ben alakult. Első vezetője FEJES TÓTH LÁSZLÓ egyetemi tanár volt, aki a tanszék megalapítása, oktatási feladatainak szervezése mellett széles körű tudományos tevékenységet folytatott és irányította az ilyen jellegű munkákat. Tudományos tevékenysége, nemzetközi elismertsége folytán két-két szemeszteren át vendégprofesszorként a Német Szövetségi Köztársaságban (1960–1961), illetve az USA-ban (1963–1964) tanított. Egyetemünkről 1965-ben az MTA Matematikai Kutató Intézetébe távozott, amelynek 1970-től 1983-ig az igazgatója volt. Kapcsolata a tanszékkel azóta sem szűnt meg; címzetes egyetemi tanárként továbbra is közreműködik a tanszék tudományos tevékenységében, s 1997-ben a Veszprémi Egyetem díszdoktorává avatta.

A tanszéket 1965-től 1974-ig VARGA DEZSŐ† egyetemi docens vezette, aki FEJES TÓTH LÁSZLÓ külföldi tartózkodása idején (1963–1964), valamint az azt követő tanévben megbízott tanszékvezetőként látta el a tanszék irányítását. Az egyetem megalakításától kezdve nyugdíjba vonulásáig (1974) a tanszéken dolgozott, és nagy szerepe volt a tanszék, valamint az egyetem oktató-nevelő munkájának megszervezésében. Sokat tett azért, hogy jó tanszéki közösség alakuljon ki. Szorgalmazta, és minden eszközzel segítette fiatal munkatársainak szakmai, tudományos munkáját. Tanszékvezetése alatt több egyetemi doktori és két kandidátusi dolgozat készült. VARGA DEZSŐ nyugdíjba vonulásakor, 1974-ben a tanszékvezetést LÁSZLÓ ZOLTÁN docens vette át, aki VARGA DEZSŐ tanszékvezetése alatt szerezte meg a matematikai tudomány kandidátusa címet.

LÁSZLÓ ZOLTÁN 19 évig (1974–1993) vezette a tanszéket, amely eközben több szervezeti változáson ment keresztül: a Vegyipari Rendszertechnikai Intézet egyik tanszéke, majd önálló intézet, utána ismét tanszék lett. Ezek a szervezeti besorolások a tanszéki oktató munkát kevéssé érintették, a tudományos munkára, annak gyakorlati alkalmazás-orientáltságára viszont hatással voltak. Erre az időszakra esett a kétfokozatú képzés bevezetése, új szakok és ágazatok indítása, ami számos új oktatási feladat megoldását jelentette. Lényegében ekkortájt vált teljessé a számítástechnika oktatása, és 1992-ben indult el a tanszék gondozásában a középiskolai számítástechnika (informatika) tanári szakon a képzés. Az oktatás megszervezése mellett LÁSZLÓ ZOLTÁN nagy gondot fordított az ipari megbízási munkák végzésére, továbbá a tanszéki tudományos munka irányítására is. Tanszékvezetése idején számos egyetemi doktori és három kandidátusi dolgozat készült.

A tanszék jelenlegi vezetője GYŐRI ISTVÁN egyetemi tanár (1993-tól). Irányításával teljesedett ki a tanszék szakmailag legigényesebb oktatási feladata, a számítástechnika (informatika) szakos tanárképzés. Alapos szakmai tudása, széles körű, szerteágazó nemzetközi szakmai kapcsolatai révén új kutatási és tudományszervezési módszereket hozott a tanszékre.

FEJES TÓTH LÁSZLÓ

†VARGA DEZSŐ

LÁSZLÓ ZOLTÁN

Irányításával az elmúlt 5 évben (a VEAB-bal közösen) sikerrel vállalkozott a tanszék két nemzetközi konferencia megszervezésére.

Az 1968-ban alakult számítógépes csoport 1969-től a tanszékhez tartozott. Szervezője és 1972-ig vezetője KURUCZ JENŐ adjunktus, 1974-ig BENCZE TIBOR adjunktus, 1987-ig DOMINYÁK IMRE docens volt. 1987-ben az R35-ös, majd az IBM 370-es nagyszámítógépet üzemeltető csoport TOMOR BENEDEK adjunktus vezetésével számítóközpont néven önállósult. Az egység feladata az általános egyetemi szolgáltatás volt, a számítástechnikai tárgyakat továbbra is a tanszék oktatta. Az informatikai korszakváltás (mikor a nagy gépeket a személyi számítógépek váltották fel) következtében indokolatlanná vált az egység működése, a nagy gépeket leszerelték, és a csoport 1989-ben visszatért a Matematikai és Számítástechnikai Intézethez.

A tanszék oktatási munkájának elsődleges célja kezdetben a vegyészmérnökök számára alapvetően szükséges matematikai ismeretek átadása volt. Ennek fő fejezetei: egy- és többváltozós függvények differenciál- és integrálszámítása. A vegyészmérnök-képzés korszerűsítése, a többfokozatú oktatás bevezetése, új ágazatok (pl. vegyipari rendszermérnök) és új szakok (pl. szervező vegyészmérnök) indítása után az oktatott anyag tartalmában és mélységében is kibővült. A hagyományos anyag nagy része továbbra is az első három szemeszterben szerepelt, de a második fokozaton (4., 5. év) lehetőség nyílt a vektoranalízis, a komplex függvénytan, a differenciálegyenletek, a valószínűségszámítás és matematikai statisztika, az operációkutatás témaköreinek oktatására is. Ezek az oktatási feladatok jó alapot adtak a tanszék oktatóinak arra, hogy az egyetem életében bekövetkezett változások, új szakok (gépész, villamosmérnöki, informatika) bevezetése során felmerült oktatási igényeket zökkenőmentesen teljesíteni tudják. Az oktatás területén a legnagyobb változást – különösen a szaktárgyak vonatkozásában – az 1992-ben indított számítástechnika (informatika) szakos középiskolai tanárképzés jelentette. E szak tantervének kidolgozása, vezetése (szakvezető: GYŐRI ISTVÁN, szakreferens: WILDE LÁSZLÓNÉ) és oktatása a diplomák kiadásáig teljes egészében a tanszék feladata. Ide tartozik a számítástechnikai alapképzés és az erre épülő, mélyebb számítástechnikai ismereteket felhasználó numerikus és gépi matematika, a számítástudomány matematikai alapjai, diszkrét matematika tárgyak oktatása. Ez a képzés széles körű, az egyetem minden hallgatója legalább egy szemeszteren keresztül tanul számítástechnikai ismereteket. Az oktatást elősegítő számítógépek, számítástechnikai laborok száma az utóbbi 5-6 évben rohamosan nőtt. Jelenleg 6 laboratórium áll a hallgatóság rendelkezésére 120 PC géppel, így megvalósítható a gyakorlásnál az egy hallgató – egy gép elv. A számítástechnika (informatika) szakon végzett két évfolyam diplomaeredményei, valamint az 1997 novemberében lezajlott akkreditáció megállapításai azt mutatják, hogy a tan-

szék sikeresen oldotta meg az egyetem fejlődésével együtt járó megnövekedett feladatokat. Nagy gondot fordított és fordít a tanszék az egyetemen folyó levelező oktatásra is. Ez a képzési forma az utóbbi években újra előtérbe került. Így a tanszék gondozásában 1996-ban megindult a számítástechnika (informatika) szakos tanári (főiskolai diplomából egyetemi diplomát adó) továbbképzés. A tanároknak egyetemi diplomát adó átképzés 1997-ben kezdődött. Emellett közép- és felsőfokú szakképesítést nyújtó szaktanfolyamok szervezését és ezeken folyó oktatást, diplomáztatást is végez a tanszék, oktat továbbá az egyetem Továbbképző Központja által szervezett tanfolyamokon is.

A tanszék eddig is rendszeresen tartott különböző témakörökből fakultatív előadásokat hallgatók és oktatók számára. Gondozója a műszaki informatikai alkalmazások PhD-program IV. alprogramjának (programvezető: GYŐRI ISTVÁN), és emellett matematikai speciális tanfolyamokat tart az egyetem PhD-hallgatóinak. Elsősorban a hallgatókkal való kapcsolat fejlődése szempontjából számít minőségi változásnak a tanszékhez kötődő számítástechnika (informatika tanári) szak, többek között azzal, hogy tudományos diákköri munka is folyik a tanszéken, szép sikerrel. A tanszék évről évre tevékenyen részt vesz a felvételi vizsgák lebonyolításában, és a különböző előkészítő tanfolyamokon közreműködve a felvételi vizsga sikerét segíti elő.

A kilencvenes években a tanszék oktatási feladatai a hallgatói létszámnövekedés, a Tanárképző Kar alapítása és olyan szakok indítása következtében, amelyeken fontos szerepe van a matematikának és informatikának (gépészmérnöki, villamosmérnöki, informatikai, műszaki menedzser, gazdálkodási, számítástechnika tanári szakok), nagymértékben megnövekedtek. Az ekkor belépő új, fiatal kollégák közül többen részt vesznek az ELTE TTK doktori programjában (DÓSA GYÖRGY, FARKAS GÁBOR, KOVÁCSVÖLGYI ISTVÁN, PONGOR GÁBOR, BLUM LÁSZLÓ,

STARKNÉ WERNER ÁGNES, MEDVE ANNA) vagy az 1996-ban egyetemünkön megindult műszaki informatikai alkalmazások doktori programban (KRASZNAI BEÁTA).

A tanszék tudományos tevékenysége a diszkrét geometriai kutatásokkal indult, amelynek FEJES TÓTH LÁSZLÓ világszerte elismert művelője. Eredményeit számos előadáson és tudományos dolgozatban közölte. Két jelentős monográfiáját: Lagerungen in der Ebene, auf der Kugel und im Raum (Springer Verlag, Berlin, 1953) és Reguläre Figuren (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1965) több nyelvre lefordították. Az általa vezetett tudományos iskola munkájába a tanszék oktatói is bekapcsolódtak. E témakörből írt értekezésével DOMINYÁK IMRE kandidátusi fokozatot, négyen pedig (DOMINYÁK IMRE, LÁSZLÓ ZOLTÁN, TOMOR BENEDEK és VARGA DEZSŐNÉ IMRE MARGIT) egyetemi doktori címet szereztek.

A klasszikus analízis egyes témaköreiben már a tanszék alapításától kezdve folytak kutatások, amelyek egyik eredményes részterülete a BALÁZS JÁNOS kandidátus, címzetes egyetemi tanár által irányított approximáció- és interpoláció-elméleti kutatás. Ebben a témakörben két egyetemi doktori és két kandidátusi dolgozat készült (GRÓF JÓZSEF, GYŐRVÁRI JÁNOS).

A matematikai analízis egyéb területein számos elméleti és gyakorlati alkalmazási (modellezés, numerikus analízis) eredményt mutathatott fel a tanszék: ebből a tárgykörből szerezte PhD-fokozatát MIHÁLYKÓ CSABA, továbbá egyetemi doktori fokozatát SZÉKELY SÁNDOR, SLEZÁK BERNÁT, MOLNÁR KLÁRA, HORVÁTH LÁSZLÓ, SZALKAI ISTVÁN.

A kutatás új lendületet vett GYŐRI ISTVÁN egyetemi tanár tanszékvezetői megbízatása óta (1993), akinek egy szakmai iskola alapítását célzó munkája sikerrel járt: több fiatal kolléga dolgozik a funkcionál differenciálegyenletek és a retardált differenciálegyenletek témakörben. Az eddig megjelent számos cikk, két PhD-fokozat (HARTUNG FERENC, PITUK MIHÁLY) és az ezzel foglalkozó két PhD-ösztöndíjas munkatárs (KOVÁCSVÖLGYI ISTVÁN, KRASZNAI BEÁTA) eredményei fémjelzik a munkát. GYŐRI ISTVÁN vezetésével ebben a témakörben két nemzetközi tudományos konferenciát szervezett a tanszék (Second International Conference on Difference Equations 1995, Conference on Dynamical Systems in Biology and Medicine 1996).

A tanszékvezető számos szakmai szervezet és folyóirat-szerkesztő bizottság tagja. Eredményei rangos nemzetközi folyóiratokban jelennek meg, és G. LADAS-szal írt monográfiája szakmai körökben méltán ismert (I. GYŐRI and G. LADAS: Oscillation Theory of Delay Differential Equations with Applications, Oxford Mathematical Monographs, Clarendon Press, Oxford, 1991).

Az 1997-ben egyetemünkön elindított műszaki informatikai alkalmazások PhD-program IV. alprogramja: a determinisztikus és sztochasztikus dinamikus rendszermodellek a műszaki informatika jelfeldolgozási, kommunikációs és rendszerirányítási feladataiban (vezetője, GYŐRI ISTVÁN) újabb lehetőséget nyújt a fiatal kollégák előrehaladására tudományos továbbképzésükben.

A tanszéki kutatások harmadik területe az operációkutatás. LÁSZLÓ ZOLTÁN sztochasztikus készletgazdálkodási modellekkel foglalkozó értekezésével kandidátusi fokozatot ért el, két kolléga (KOLTAY LÁSZLÓ, MIHÁLYKÓNÉ ORBÁN ÉVA) egyetemi doktori fokozatot szerzett, DÓSA GYÖRGY pedig az ELTE-n PhD-fokozat megszerzése előtt áll.

A számítógépes csoport tanszékhez kerülése óta folytat számítástechnikai, informatikai kutatásokat, amelyek KURUCZ JENŐ és BENCZE TIBOR vezetésével indultak. Az állandó szoftverfejlesztő munkán kívül különös figyelmet szenteltek a vegyipari folyamatok számítógépes irányításával kapcsolatos vizsgálatoknak, amely témákban négy egyetemi doktori értekezés (WILDE LÁSZLÓNÉ, NOVÁK BÉLA, BENCZE TIBOR, KUTICSNÉ MÁTZ ANDREA), egy kandidátusi értekezés (TIMÁR LAJOS) és egy műszaki informatikai PhD (TIMÁR LAJOS) készült. Jelenleg új

területeken (objektum-orientált programozás párhuzamos környezetben; döntést támogató szakértői rendszerek; informatikai tantárgy-pedagógiai kutatások a közoktatás különböző szintjeire) folynak kutatások PhD-témák keretében.

A tanszék az oktatás, különösen a számítástechnika (informatika) szakos tanárképzés területén szorosan együttműködik a hasonló képzést folytató hazai egyetemekkel és főiskolákkal.

Közös OTKA-pályázatok révén szoros kapcsolat alakult ki az MTA Matematikai Kutató Intézettel, az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézettel. A tanszékvezető oktatóként és témavezetőként közreműködik a JATE TTK és az ELTE TTK PhD-képzésében. A tanszékről több munkatárs hallgatóként részt vesz az ELTE PhD-programjában.

Nemzetközi együttműködés keretében differenciálegyenletek és differenciaegyenletek kvalitatív és kvantitatív vizsgálatában az alábbi intézményekkel működik együtt a tanszék: University of Pau (Franciaország); Karl-Franzens Universität, Graz (Ausztria); Trinity University, San Antonio (USA); Rhode Island University, Kingston (USA); University of Texas at Dallas (USA); Virginia Polytechnic Institute State University, Blacksburg (USA); University of Santiago, Santiago de Chile (Chile); University of Ioannina (Görögország); University of Saskatchewan (Kanada); University of Singapore (Szingapúr); University of Nottingham (Nagy-Britannia); University of Strathclyde, Glasgow (Nagy-Britannia); University of Ankara (Törökország); University of Tübingen (Németország); National Academy of Science Ukrajna, Kiev (Ukrajna).

Más szakmai területen (klasszikus analízis és alkalmazásai, informatikai tantárgy-pedagógiai kutatások) megvalósuló együttműködés: University of Calgary (Kanada); University of Hannover (Németország); University of Toronto (Kanada); Babeş-Bolyai Egyetem, Kolozsvár (Románia); IUT Lannion (Franciaország).

A nemzetközi kapcsolatok (oktatócsere, tanulmányutak, külföldi szakemberek meghívása, ösztöndíjak, PhD-hallgatók és fiatal kutatók fogadása, PhD-programokban előadások tartása, PhD-értekezések bírálata, nemzetközi konferenciák szervezése és ezeken való részvétel) jelentős mértékben hozzájárulnak az oktatás és kutatás színvonalának emeléséhez.

*

A tanszék munkáját hosszú időn át segítették, illetve segítik: Kovács Magdolna, Gfellner Jakab, Kókai Mátyásné, Simon Sándorné, Dobos Lászlóné, Rott László, Cseh Kálmán, Deutsch Péter, Koroknay András, Szekeresné Németh Ildikó, Mustos Jánosné, Báder Istvánné, Szabó Józsefné, Erdélyi Zoltánné, Klein Béláné, Priskinné Rauscher Zsuzsanna, Vörös László.

A tanszék oktatói

Győri István

Dominyák Imre

Gróf József

Győrvári János

Hartung Ferenc

Mihálykó L. Csaba

Pituk Mihály

Timár Lajos

Horváth László

Koltay László

Leitold Adrien

Mihálykóné
Orbán Éva

Novák Béla

Slezák Bernát

Személyi adatok

GYŐRI ISTVÁN: Sárbogárd, 1943. július 20. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (JATE TTK 1968); egyetemi doktor (JATE TTK 1971). *Tudományos minősítés*: a matematikai tudomány kandidátusa (1976); a matematikai tudomány doktora (1992). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanár (1993); tanszékvezető 1993-tól; rektor 1995 és 1998 között.

DOMINYÁK IMRE: Nyírlugos, 1937. április 20. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (KLTE TTK 1959); egyetemi doktor (KLTE TTK 1963). *Tudományos minősítés*: a matematikai tudomány kandidátusa (1972). *Egyetemünk oktatója* 1960-tól; egyetemi docens 1974-től; nyugdíjas oktató 1995-től.

GRÓF JÓZSEF: Mór, 1939. augusztus 20. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (ELTE TTK 1963); egyetemi doktor (ELTE TTK 1968). *Tudományos minősítés*: a matematikai tudomány kandidátusa (1980). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól; egyetemi docens 1981-től.

GYŐRVÁRI JÁNOS: Mersevát, 1939. november 16. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (ELTE TTK 1963); egyetemi doktor (ELTE TTK 1978). *Tudományos minősítés*: a matematikai tudomány kandidátusa (1985). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól; egyetemi docens 1986-tól.

HARTUNG FERENC: Budapest, 1962. június 5. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (JATE TTK 1986). *Tudományos minősítés*: PhD (Univ. of Texas at Dallas 1995), PhD (JATE TTK 1997). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi docens 1998-tól.

MIHÁLYKÓ L. CSABA: Veszprém, 1962. október 14. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (ELTE TTK 1987); okl. szakinformatikus (ELTE TTK 1992); egyetemi doktor (ELTE TTK 1995). *Tudományos minősítés*: PhD (ELTE TTK 1996). *Egyetemünk oktatója* 1987-től; egyetemi docens 1998-tól.

PITUK MIHÁLY: Tiszacsernyő, 1962. november 5. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (Károly Egyetem Matematikai és Fizikai Kar, Prága 1986). *Tudományos minősítés*: a matematikai és fizikai tudomány kandidátusa (Komensky Egyetem, Pozsony 1993); PhD (ELTE TTK 1995). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi docens 1996-tól.

TIMÁR LAJOS: Bakonyszombathely, 1944. november 13. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1968); műszaki doktor (VVE 1979). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1984); műszaki informatikai PhD (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1988-tól; egyetemi docens 1992-től.

HORVÁTH LÁSZLÓ: Celldömölk, 1959. június 25. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (JATE TTK 1983); egyetemi doktor (ELTE TTK 1990). *Egyetemünk oktatója* 1986-tól; egyetemi adjunktus 1990-től.

KOLTAY LÁSZLÓ: Kisújszállás, 1949. február 17. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (KLTE TTK 1973); egyetemi doktor (KLTE TTK 1978). *Egyetemünk oktatója* 1973-tól; egyetemi adjunktus 1983-tól.

LEITOLD ADRIEN: Kapuvár, 1961. március 29. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1984); okl. matematika szakos középiskolai tanár (KLTE TTK 1988); egyetemi doktor (VVE 1986); PhD-hallgató (ELTE TTK 1997-től). *Egyetemünk oktatója* 1986-tól; egyetemi adjunktus 1992-től.

MIHÁLYKÓNÉ ORBÁN ÉVA: Pápa, 1964. június 23. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (ELTE TTK 1987); egyetemi doktor (VE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1987-től; egyetemi adjunktus 1995-től.

A tanszék oktatói

Starkné
Werner Ágnes

Szalkai István

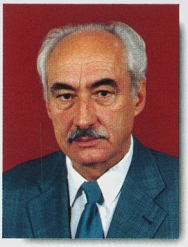

Székely Sándor

Tarján Klára

Tomor Benedek

Wilde Lászlóné
Serfőző Ágnes

Blum László

Dósa György

Harmatné
Medve Anna

Krasznai Beáta

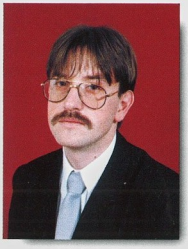

Molnár Zsolt

Vathy Ágnes

Hunya Erzsébet

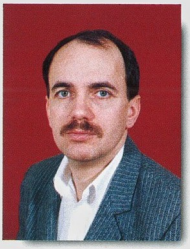

Harmat István

Rosta Imre

NOVÁK BÉLA: Tapolca, 1945. július 29. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (ELTE TTK 1968); műszaki doktor (VVE 1975). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi adjunktus 1976-tól.

SLEZÁK BERNÁT: Szeged, 1947. január 11. *Egyetemi végzettség*: okl. programtervező matematikus (JATE TTK 1972); egyetemi doktor (JATE TTK 1979). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; egyetemi adjunktus 1985-től.

STARKNÉ WERNER ÁGNES: Mohács, 1964. március 7. *Egyetemi végzettség*: okl. programozó és programtervező matematikus (JATE TTK 1987); egyetemi doktor (JPTE KTK 1992); PhD-ösztöndíjas (ELTE TTK: 1996-tól). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi adjunktus 1992-től.

SZALKAI ISTVÁN: Pásztó, 1960. június 19. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (ELTE TTK 1984); egyetemi doktor (ELTE TTK 1993). *Egyetemünk oktatója* 1987-től; egyetemi adjunktus 1994-től.

SZÉKELY SÁNDOR: Nagykanizsa, 1944. március 29. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (ELTE TTK 1969); okl. fizikus (ELTE TTK 1969); egyetemi doktor (ELTE TTK 1974). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi adjunktus 1975-től.

TARJÁN KLÁRA: Zombor, 1953. február 2. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (JATE TTK 1977); egyetemi doktor (JATE TTK 1984). *Egyetemünk oktatója* 1986-tól; egyetemi adjunktus 1987-től.

TOMOR BENEDEK: Magyaróvár, 1936. május 14. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (ELTE TTK 1958); egyetemi doktor (ELTE TTK 1964). *Egyetemünk oktatója* 1961-től; egyetemi adjunktus 1968-tól; nyugdíjas oktató 1995-től.

WILDE LÁSZLÓNÉ SERFŐZŐ ÁGNES: Veszprém, 1944. december 12. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (ELTE TTK 1968); műszaki doktor (VVE 1974). *Egyetemünk oktatója* 1968-tól; egyetemi adjunktus 1974-től.

KOVÁCS MIKLÓSNÉ NAGY ILDIKÓ: Szombathely, 1944. május 18. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969). *Egyetemünk oktatója* 1969-től; tud. munkatárs 1969-től; nyugdíjas oktató 1995-től.

BLUM LÁSZLÓ: Budapest, 1970. február 23. *Egyetemi végzettség*: okl. programozó és programtervező matematikus (JATE TTK 1994); PhD-hallgató (ELTE TTK 1995-től). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

CSATÓ PÉTER: Nyíregyháza, 1968. szeptember 11. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (ELTE TTK 1993); PhD-hallgató (VE 1994-től). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

DÓSA GYÖRGY: Várpalota, 1963. július 16. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (ELTE TTK 1987); PhD-hallgató (ELTE TTK 1994-től). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

HARMATNÉ MEDVE ANNA: Parajd, 1954. július 26. *Egyetemi végzettség*: okl. programtervező matematikus, rendszerszervező, okl. középiskolai tanár (Brassói Tudományegyetem TTK Brassó 1977); PhD-hallgató (ELTE TTK 1997-től). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

KOVÁCSVÖLGYI ISTVÁN: Nyíregyháza, 1969. augusztus 5. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus, angol-magyar szakfordító (KLTE TTK 1993); PhD-hallgató (ELTE TTK 1995-től). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

KRASZNAI BEÁTA: Szeged, 1973. október 30. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (JATE TTK 1997); PhD-hallgató (VE 1997-től). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

MOLNÁR ZSOLT: Székesfehérvár, 1967. június 24. *Egyetemi végzettség*: okl. programozó és programtervező matematikus (JATE TTK 1993). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

STEINER CSABA: Pápa, 1973. október 15. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (VE TK 1997). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

TÁTRAI JÓZSEF: Szeged, 1975. június 12. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (VE TK 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

VATHY ÁGNES: Ajka, 1973. július 26. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (VE TK 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

HUNYA ERZSÉBET: Endrőd, 1950. március 27. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (KLTE TTK 1973). *Egyetemünk oktatója* 1984-től; programtervező 1984-től.

HARMAT ISTVÁN: Veszprém, 1959. április 2. *Egyetemi végzettség*: okl. bányamérnök (NME 1983); okl. villamosmérnök (BME 1996). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; tanszéki mérnök 1990-től.

ROSTA IMRE: Ajka, 1960. október 21. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1986). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; tanszéki mérnök 1990-től.

*

FEJES TÓTH LÁSZLÓ: Szeged, 1915. március 12. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (Pázmány Péter Tudományegyetem 1938). *Tudományos minősítés*: a matematikai tudomány doktora (1952); az MTA levelező tagja (1962); az MTA rendes tagja (1970). *Egyetemünk oktatója* 1949 és 1965 között; tanszékvezető 1949-től 1965-ig; egyetemi tanár (1951); honoris causa doktor (1997).

†VARGA DEZSŐ: Vajszló, 1914. augusztus 3. Elhunyt 1998. július 9. *Egyetemi végzettség*: okl. matematika-fizika szakos tanítóképző-intézeti tanár (Horthy Miklós Tudományegyetem, Szeged 1941). *Egyetemünk oktatója* 1949-től; egyetemi docens (1959); dékánhelyettes 1959 és 1962 között; rektorhelyettes 1962-től 1965-ig és 1971-töl 1974-ig; tanszékvezető 1965 és 1974 között; nyugdíjas 1974-től; c. egyetemi tanár (1974).

LÁSZLÓ ZOLTÁN: Budapest 1932. március 11. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (KLTE TTK 1955); egyetemi doktor (KLTE TTK 1965). *Tudományos minősítés*: a matematikai tudományok kandidátusa (1971). *Egyetemünk oktatója* 1960-tól; egyetemi docens 1972-től; tanszékvezető 1974-től 1993-ig; nyugdíjas oktató 1995-től.

Német Nyelv és Irodalom Tanszék

A tanszék 1991-ben alakult, megbízott vezetője 1991 és 1993 között Gáborján Lászlóné egyetemi adjunktus, 1993 és 1996 között Mádl Antal egyetemi tanár volt. 1996 óta Földes Csaba egyetemi tanár a kinevezett tanszékvezető.

Az 1991/92-es tanévben a tanszéket ideiglenesen az egyetem E épületében helyezték el, a Füredi u. 2. sz. alatti villába 1992 augusztusában költözött.

A tanszék tevékenységét 1991-ben levelező másoddiplomás képzésben, német nyelv és irodalom szakkal kezdte, majd 1992-ben nappali tagozaton is megindult a német nyelv és irodalom szakos, valamint a német nyelvtanári szakos képzés. Az egyetemi germanisztikai képzéshez meg kellett teremteni a szükséges infrastruktúrát is, így például a megfelelő könyvtári állományt. A tanszék fő oktatási és kutatási profiljai mára kialakultak, szervesen beépült a hazai és nemzetközi germanisztikai vérkeringésbe. 1997-ben a bécsi Edition Praesens Kiadónál *Studia Germanica Universitatis Vesprimiensis* (főszerk.: Földes Csaba) címmel nemzetközi tudományos folyóiratot indított. Sokat jelent a tanszéknek, hogy Habsburg Ottót, az Európai Parlament tagját, a Páneurópai Unió nemzetközi elnökét tiszteletbeli doktoraként tarthatja számon.

A tanszék az alábbi szakokat és szakirányokat gondozza: a német nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár szak; német nyelvtanári szak; német nemzetiségi specializáció; német nyelv és irodalom szakos második diplomás levelező képzés; német nyelv és irodalom szakos kiegészítő egyetemi alapképzés levelező tagozaton.

A tanszék mindegyik nappali szakon a kreditrendszer alapján dolgozik, vagyis a hallgatók a folyamatosan megújuló kínálatból szakmai érdeklődésük függvényében szabadon választhatják ki azokat a tanegységeket, amelyeket látogatni kívánnak. A hallgató megismerkedik a germanisztika alapvető részterületeivel: a diakrón és a szinkrón német nyelvtudomány főbb fejezeteivel, a német nyelvű irodalommal, a német nyelvű országok és a magyarországi német kisebbség kultúrájával, a német nyelvi és az általános nyelvpedagógia kérdéseivel. Tudományos-szakmai ismeretek mellett a hallgató német nyelvtudását is gyarapítja, továbbá a germanisztikai képzés keretében lehetőséget kap a norvég, a svéd, a holland és a jiddis nyelv tanulmányozására is. Amennyiben a hallgató a kötelező minimumon felül meghatározott számú német nemzetiségi, illetve kisebbségtudományi előadást is felvesz, az egyetemi oklevél mellett a kisebbségi szakirányú képzést igazoló diplomabetétlapot is megszerezheti.

A tanszék új jegyzetsorozatot is indított *Schriftenreihe des Lehrstuhls für deutsche Sprache und Literatur* címmel.

Közreműködik a tanszék az Angol Nyelv és Irodalom Tanszékkel és az Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékkel közös alkalmazott nyelvészeti (nyelvpedagógiai), A típusúnak akkreditált PhD-programban. Jelenleg folyik az interkulturális germanisztika témájú önálló PhD-program kimunkálása.

1991-ben BÁRDOS JENŐ dékán és GÁBORJÁN LÁSZLÓNÉ egyetemi adjunktus, megbízott mellékfoglalkozású tanszékvezető vezetésével kezdődtek meg a tanszéki munka előkészületei, az oktatók megszervezése. 1993-ban MÁDL ANTAL egyetemi tanár, megbízott mellékfoglalkozású tanszékvezető vette át az irányítást, melynek során a kezdetben néhány fős tanszék nagy létszámú oktatási-kutatási egységgé fejlődött. Ez idő alatt érkezett a Hamburgi Egyetemről a tanszékre WOLFGANG BACHOFER egyetemi tanár, aki vendégprofesszorként hosszabb ideig segítette az oktató- és kutatómunkát. 1996-ban egyetemünk tiszteletbeli doktorává avatta.

1996-ban FÖLDES CSABA egyetemi tanár főállású tanszékvezetőként vette át a tanszék irányítását. Azt követően több kiemelkedően kvalifikált, számottevő egyetemi háttérrel és tudományos fokozattal rendelkező munkatárs került a tanszékre, és felerősödött a fokozatszerzésre és a tudományos teljesítményre irányuló törekvés: a legtöbben intenzíven bekapcsolódtak a PhD-képzésbe, illetve az egyetemi doktori cím PhD-fokozattá történő átminősítési eljárásába. Élénkült a publikációs tevékenység is, kül- és belföldi fórumokon számos monográfia és közlemény jelenik meg. Kiemelt cél volt azt is, hogy mellékfoglalkozásban vagy óraadói megbízással más egyetemek német tanszékeiről minél több neves és tudományosan minősített germanistát tudjunk foglalkoztatni. A tanszéki oktatói kar további erősítése céljából számos külföldi vendégprofesszort sikerült megnyerni hosszabb-rövidebb veszprémi tartózkodásra.

A tanszék kutatási tevékenysége a germanisztika szinte teljes spektrumát felöleli. Az első néhány évben – MÁDL ANTAL tudományos orientációjának megfelelően – főként a német irodalomtudományi témák kerültek előtérbe.

Jelentős esemény volt az 1995. november elején Veszprémben és Budapesten tartott, a tanszék által a müncheni Südostdeutsches Kulturwerk támogatásával szervezett nemzetközi Lenau-konferencia *Schriftsteller zwischen zwei Sprachen und Kulturen* címmel.

1996 óta Földes Csaba tanszékvezető tudományos érdeklődésének megfelelően a nyelvészeti kutatások is megerősödtek.

Kiemelendő tudományos eredmények jöttek létre az alábbi területeken: német nyelvészet: kontrasztív nyelvészet, kontaktlingvisztika, két- és többnyelvűség-kutatás, frazeológia, lexikográfia (Földes Csaba), eszközfonetika (Valaczkai László), interkulturális szövegnyelvészet és szöveggrammatika (Vargáné Drewnowska Ewa), korai újfelnémet (Bogner István), magyarországi német nyelvjárások (Brenner Koloman); német irodalom: középkori német irodalom (Martin Wierschin), Heine és kora (Erzsébet von Gaál Gyulai), osztrák irodalom (Kerekes Gábor), Thomas Mann (Szendi Zoltán).

Igen sikeresnek bizonyult 1997 decemberében az I. Frazeológiai Fórum elnevezéssel tartott tudományos konferencia, mely a szólás- és közmondáskutatók rendszeres szakmai tanácskozását kívánja megvalósítani. Ezeken kívül számos egyéb német nyelvtudományi, irodalomtudományi és szakdidaktikai témán is dolgoznak a tanszéken, amelyek egy része PhD-tanulmányok anyaga, más részük posztdoktori témaként egyre jelentősebbé válik.

Aktuális tudományos eredményként kiemelhető, hogy a német-magyar és a magyar-német nagyszótárak Földes Csaba főszerkesztésével és a tanszék több munkatársának részvételével készültek.

A tudományos tevékenység egyik súlypontja, hogy a német nemzetiségi képzés és kutatás egyaránt jelentős szerepet tölt be. Itt olyan komplex kutatási irányokról van szó, amelyek a magyarországi németek a nyelvészeti (Földes Csaba, Brenner Koloman), az irodalom- és művelődéstudományi (Oroszné Takács Katalin), valamint a német szakdidaktikai, kétnyelvű és interkulturális nevelési (Földes Csaba, Zeteényi-Csukás Ágnes, Gunther Zahn) vonatkozásait integrálják.

A Német Nyelv és Irodalom Tanszéknek – már a szakma jellegéből adódóan is – kiterjedt hazai és nemzetközi kapcsolatai vannak valamennyi hazai német tanszékkel. Mellékfoglalkozású oktatóink vannak a társegyetemekről, például ketten az ELTE-ről vagy a JPTE Német Irodalmi Tanszéknek a vezetője. Földes Csaba tanszékvezető egyetemi tanár tanít a JATE német nyelvészeti doktori programjában, ezenkívül opponensként és bírálóbizottsági tagként rendszeresen közreműködik doktori és habilitációs eljárásokban a JATE, a JPTE, a KLTE és az ELTE bölcsészkarán, valamint az MTA Doktori Bizottságában.

A tanszék több munkatársa tag, illetve tisztségviselő hazai szakmai szervezetekben, például a Magyarországi Germanisták Társaságában és a Német Nyelvtanárok Magyarországi Egyesületében. Mindkét egyesület vezetőségében részt vesz a tanszék vezetője, aki tagja pl. a New York Academy of Sciences-nek, a mannheimi Német Nyelvtudományi Intézet Nemzetközi Tudományos Tanácsának, tudományos tanácsadója a Jahrbuch der ungarischen Germanistik c. évkönyvnek és a nemzetközi Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache tudományos tanácsának.

A tanszék a világ számos egyetemével szakmai kapcsolatban áll, legintenzívebben a német nyelvterület és a környező országok felsőoktatási intézményeivel és kutatóintézeteivel kooperál. Különösen szoros a kapcsolat Franciaországban a Nantes-i Egyetem Német Tanszékével, a Bécsi, illetve a Grazi Egyetem Germanisztikai Intézetével, az Opolei Egyetem Germanisztikai Intézetével (Lengyelország) és a mannheimi Német Nyelvtudományi Intézettel. Szinte valamennyi német nyelvű egyetemmel van tudományos együttműködés, továbbá rendszeresen szerepel a tanszék nemzetközi konferenciákon és rendezvényeken. Külön megemlítjük a nemzetközi együttműködéssel folytatott kutatásokat, pl. a Földes Csaba témavezetésével a Bécsi Egyetem Germanisztikai Intézetével közös projektet a német nyelv ausztriai frazeologizmusainak kérdésköréről, amely kutatásokat az Osztrák-Magyar Akció-Alapítvány anyagilag is támogat.

A tanszék oktatói

Földes Csaba

Martin W. Wierschin

Bogner István

Erzsébet von Gaál Gyulai

Valaczkai László

Vargáné Drewnowska Ewa

Brenner Koloman

F. Horváth Mária

Huszár Pál

Zetényi-Csukás Ágnes

Bakainé Rottländer Heide

Balogh Veronika

Személyi adatok

FÖLDES CSABA: Bácsalmás, 1958. június 8. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (KLTE 1981); bölcsészettudományi doktor (KLTE 1983). *Tudományos minősítés*: a nyelvtudomány kandidátusa (1987); habilitáció (KLTE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; tanszékvezető 1996-tól; egyetemi tanár (1997).

MARTIN W. WIERSCHIN: Namslau, 1933. december 15. *Egyetemi végzettség*: német-angol szak (Universität München 1963). *Tudományos minősítés*: PhD (Universität München 1963); egyetemi tanár (full professor: Kaliforniai Egyetem 1973). *Egyetemünk kutatója* 1998-tól; tudományos tanácsadó 1998-tól.

BOGNER ISTVÁN: Szabadka, 1944. október 24. *Egyetemi végzettség*: okl. német nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (Újvidéki Egyetem 1968). *Tudományos minősítés*: PhD (Belgrádi Egyetem 1985). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi docens 1996-tól.

ERZSÉBET VON GAÁL GYULAI: Chicago, 1960. február 7. *Egyetemi végzettség*: M. A. (University of Illinois at Chicago Circle 1987). *Tudományos minősítés*: PhD (Universität Freiburg 1997). *Egyetemünk kutatója* 1998-tól, tudományos főmunkatárs 1998-tól.

VALACZKAI LÁSZLÓ: Pusztaföldvár, 1939. június 25. *Egyetemi végzettség*: okl. német-történelem szakos középiskolai tanár (JATE 1962); bölcsészettudományi doktor (JATE 1967). *Tudományos minősítés*: a nyelvtudomány kandidátusa (1986). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi docens 1987-től.

VARGÁNÉ DREWNOWSKA EWA: Legnica, 1960. augusztus 11. *Egyetemi végzettség*: okl. német szakos középiskolai tanár (Wroclawi Egyetem 1983); egyetemi doktor (JATE 1996). *Tudományos minősítés*: PhD (JATE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi docens 1998-tól.

BRENNER KOLOMAN: Sopron, 1968. május 28. *Egyetemi végzettség*: okl. német-történelem szakos középiskolai tanár (JATE 1992); egyetemi doktor (JATE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi adjunktus 1997-től.

F. HORVÁTH MÁRIA: Bakonypéterd, 1944. február 10. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (ELTE 1967); bölcsészdoktor (ELTE 1978). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi adjunktus 1991-től.

HUSZÁR PÁL: Várpalota, 1941. június 26. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (ELTE 1964); bölcsészdoktor (ELTE 1965); *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi adjunktus 1992-től.

ZETÉNYI-CSUKÁS ÁGNES: Nagymegyer, 1945. november 20. *Egyetemi végzettség*: okl. német-angol szakos középiskolai tanár (JATE 1970). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; egyetemi adjunktus 1996-tól.

BAKAINÉ ROTTLÄNDER HEIDE: Bad Frankenhausen, 1964. június 27. *Egyetemi végzettség*: okl. német szakos középiskolai tanár (Zwickau 1987). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

BALOGH VERONIKA: Pápa, 1966. február 18. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (ELTE 1989). *Egyetemünk oktatója* 1994-től, egyetemi tanársegéd 1994-től.

BORS NOÉMI: Zirc, 1975. július 17. *Egyetemi végzettség*: okl. német szakos középiskolai tanár (KLTE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

C. NÉMETH ERIKA: Székesfehérvár, 1970. március 6. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (JATE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

A tanszék oktatói

Bors Noémi

C. Németh Erika

Máthé Tünde

Oroszné Takács Katalin

Rácz Gabriella

V. Szabó László

Thorsten Meyer

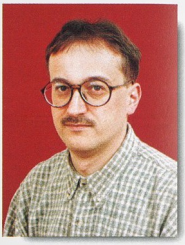

Tóth József

HORVÁTH KATALIN: Marcali, 1969. február 1. *Egyetemi végzettség*: okl. német-történelem szakos középiskolai tanár (JATE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

KLEMM LÁSZLÓ: Budapest, 1965. július 20. *Egyetemi végzettség*: okl. német-esztétika szakos középiskolai tanár (ELTE 1989). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

MÁTHÉ TÜNDE: Mosonmagyaróvár, 1968. augusztus 20. *Egyetemi végzettség*: okl. német-történelem szakos középiskolai tanár (KLTE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

OROSZNÉ TAKÁCS KATALIN: Devecser, 1969. október 23. *Egyetemi végzettség*: okl. német-történelem szakos középiskolai tanár (ELTE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

PÉTER FERENCNÉ: Nagykanizsa, 1968. június 3. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (JATE 1989). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

RÁCZ GABRIELLA: Mernye, 1959. július 28. *Egyetemi végzettség*: okl. német szakos középiskolai tanár (JPTE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

SCHLEICHER DÓRA: Veszprém, 1967. augusztus 5. *Egyetemi végzettség*: okl. német-svéd szakos középiskolai tanár (ELTE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

TRADLER MÓNIKA: Mór, 1973. augusztus 26. *Egyetemi végzettség*: német nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (VE 1998). *Egyetemünk munkatársa* 1998-tól, ügyvivő szakértő: 1998-tól.

V. SZABÓ LÁSZLÓ: Marosvásárhely, 1968. február 10. *Egyetemi végzettség*: okl. német-angol szakos középiskolai tanár (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

ZAHN ANKE: Magdeburg, 1970. január 23. *Egyetemi végzettség*: okl. német-francia szakos középiskolai tanár (ELTE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi tanársegéd 1992-től.

THORSTEN MEYER: Korbach, 1970. december 7. *Egyetemi végzettség*: M. A. (Friedrich-Wilhelms-Universität, Bonn 1994). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól, lektor 1998-tól.

GUNTHER ZAHN: Hannover, 1958. december 18. *Egyetemi végzettség*: okl. német szakos középiskolai tanár (Georg-August-Universität, Göttingen 1985). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól, lektor 1993-tól.

KEREKES GÁBOR: Budapest, 1961. október 8. *Egyetemi végzettség*: okl. német nyelv és irodalom szakos előadó (ELTE 1985); egyetemi doktor (JATE 1991). *Tudományos minősítés*: PhD (ELTE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi docens 1998-tól.

SZENDI ZOLTÁN: Palóznak, 1950. február 12. *Egyetemi végzettség*: okl. német-magyar szakos középiskolai tanár (JATE 1977); bölcsészettudományi doktor (JATE 1979). *Tudományos minősítés*: az irodalomtudomány kandidátusa (1989). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi docens 1990-től.

TÓTH JÓZSEF: Törökszentmiklós, 1963. január 5. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (KLTE 1990). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; főiskolai adjunktus 1996-tól.

*

A tanszék adminisztratív munkáját segíti BALÁZSI ANDREA és FÓDI ÉVA.

A tanszékvezető számos testület tisztségviselője, rendszeresen kap felkérést külföldi egyetemek germanisztikai tárgyú PhD-disszertációinak és habilitációs értekezéseinek bírálatára (pl. Kiel, Konstanz, Eichstätt, Nyitra), valamint professzori pályázatok, kinevezések szakmai bírálatára (pl. Helsinki).

Fontos a Nantes-i Egyetem Német Tanszékével kialakult kapcsolat, melynek keretében nemcsak tudományos együttműködés és oktatócsere valósul meg, hanem hallgatói mobilitás is, valamint a két tanszék német nyelvű színjátszó csoportjának cseréi és vendégfellépései is.

Nyelvi Lektorátus

Névváltozások

Orosz Nyelvi Lektorátus	1951–1954
Idegennyelvi Lektorátus	1954–1992
Nyelvi Lektorátus	1992-től

Az 1950. évi felsőoktatási reform alapján hazánk valamennyi egyetemén és főiskoláján megszervezték a Nyelvi Lektorátust, így az újonnan létesített Veszprémi Vegyipari Egyetemen is.

Az önálló Orosz Nyelvi Lektorátus megszervezésére csak 1951-ben került sor. Ezt a munkát VARGA KÁROLY nyelvtanár és munkatársai (HANÁK FERENCNÉ és KOVÁCS JÁNOS) végezték el.

1954-ben WILD FRIGYES került a lektorátus élére. Ekkor a kezdeti nehézségeken túljutva lehetővé vált, hogy az orosz nyelv kötelező oktatásán kívül fakultatív alapon bevezessék a nyugati nyelvek oktatását is. WILD FRIGYES gazdag nyelvtanári tapasztalatait eredményesen használta fel a további szervezés során, és a hallgatók egyéni érdeklődésének megfelelően angol, illetve német nyelvi csoportokat alakított ki kezdő és haladó fokon. Az oktatási terület kiszélesítésével megváltozott az Orosz Nyelvi Lektorátus elnevezése, s az Idegennyelvi Lektorátus nevet vette fel. 1955 szeptemberében WILD FRIGYES, akit a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének főtitkárává neveztek ki, megvált az egyetemtől. Az Idegennyelvi Lektorátus vezetésére ekkor BALOGH JÁNOS† nyelvtanár kapott megbízást, aki tizenhét évig látta el ezt a feladatot. 1972-ben EGYED LÁSZLÓ† vette át két évtizedre a lektorátus irányítását, majd 1992-től 1997-ig ÖTVÖSNÉ VADNAY MARIANN volt a lektorátus vezetője. Jelenleg LENGYEL ZSOLT egyetemi tanár irányítja az egységet.

1957 után, amikor a gimnáziumokban megkezdődött a nyugati nyelvek oktatása, lehetővé vált, hogy az I. és II. évfolyamon folyó orosz nyelvoktatáson kívül a III. és IV. évfolyamon a hallgatók választásának megfelelően angolt vagy németet is oktassanak. Nagyobb lendületet kapott az idegen nyelvek oktatása 1960-ban, amikor a bevezetett reform következtében heti 2 óra helyett heti 3 órára bővült a nyelvoktatás. Ennek alapján a tantervi követelmények is növelhetők voltak, és a haladó csoportokban a fordítási készség kialakításán kívül a beszédkészség fejlesztésével is lehetett foglalkozni. A nagyobb óraszám új nyelvtanári állások létesítését tette szükségessé. A lektorátus a fordítói készség fejlesztése céljából több mint 3 évtizede évente rendez fordítási versenyeket, 2-3 évenként pedig nyelvi vetélkedőket szervez.

A lektorátusnak egyre bővülő nemzetközi kapcsolatai vannak. Ezek kezdetben főleg volt szocialista országokra korlátozódtak, majd a '80-as évek végétől Nyugat felé bővültek.

Eleinte a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Karának lektorátusával, valamint a Miskolci Nehézipari Egyetem, a szegedi JATE, majd az agrárkémiai szak megindulásával a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Idegennyelvi Lektorátusával, legújabban pedig – a doktori programok révén – Pécsett, a Janus Pannonius Tudományegyetemmel vannak az egységnek kapcsolatai.

A lektorátus oktatói a külföldi egyetemek közül (időrendi sorrendben) a Merseburgi Műszaki Főiskolát, a Moszkvai Mengyelejev Intézetet, a Leningrádi Technológiai Intézetet látogatták meg. Bulgáriában a burgaszi Technológiai Intézetet, Lengyelországban a gliwicei, katowicei és

krakkói egyetemeket, Csehszlovákiában a pardubicei Műszaki Főiskolát látogatták, újabban pedig az Egyesült Királyságban a Leeds-i Egyetemen vesznek részt szakmai továbbképzésen.

A Veszprémi Egyetem – Balogh János és Németh Attila munkája eredményeként – 1972-ben korszerű nyelvi laboratóriummal gyarapodott, ahol újabb nyelvoktatási módszereket, nyelvi anyagokat próbálhattak ki. A nyelvi programok összeállításában az egység szinte valamennyi oktatója részt vett (Egyed László, Németh Attila, Rohonyi István, Hanák Ferencné, Lehossy Antalné†, Petrovics Pálné, Pekli József).

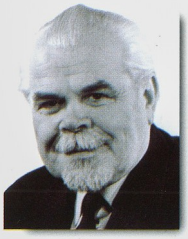

†Balogh János

†Egyed László

Mára az eredeti Philips Labor elhasználódott, helyette az Angol Nyelv és Irodalom Tanszéken korszerű 20 fülkés Tandberg-típusú nyelvi labort rendeztek be, amelyet a Nyelvi Intézet egységei közösen használnak.

A lektorátus oktatói a nyelvi jegyzetek készítését is magukra vállalták. Kezdetben az egyetem profiljának megfelelően csak vegyészeti szakszöveg-gyűjteményt és nyelvtani gyakorlati gyűjteményeket, szójegyzékeket állítottak össze angol, német, francia és orosz nyelven. Ezeket később egyéb szakirányú és tematikus összeállítások is követték, mely utóbbiak a középfokú nyelvvizsgák sikeres letételét könnyítik meg. Országos terjesztésű jegyzet Posgay Éva angol társalgási jegyzete a Veszprémi Egyetem kiadásában (1996).

A Veszprémi Vegyipari Egyetemen 1983-ban indult meg a vegyészmérnök-hallgatók részben angol nyelvű szakmai képzése. Az emeltszintű angol nyelvi képzés programjának kidolgozására Kurtán Zsuzsa nyelvtanár kapott megbízást; a szakmai tanszékek programjait Kristóf János egyetemi adjunktus koordinálta. Az ebben a képzési formában részt vevő hallgatók emelt óraszámban (heti 5 óra) készültek fel az állami nyelvvizsgára (I-II. év), valamint egyes szaktárgyak angol nyelven való hallgatására (III. év). A részben angol nyelven folytatott tanulmányaikkal összhangban (IV-V. év) angol nyelven készítették és védték meg diplomamunkájukat. A képzési programot a British Council anyanyelvű nyelvtanárok (Alison Marriott, Sonya Saunders) szakmai konzultációival támogatta. A vegyészmérnök-hallgatók emelt szintű angol nyelvoktatásában részt vevő nyelvtanárok: Kurtán Zsuzsa, Rohonyi István, Ötvösné Vadnay Marianna. A részben angol nyelvű mérnökképzést – a kedvező tapasztalatok alapján – az egyetem a műszaki informatika, környezetmérnök, műszaki menedzser, szálloda- és idegenforgalmi szakos hallgatókra is kiterjesztette.

A Tanárképző Kar 1990. évi alapításával újabb kihívásnak kellett megfelelni. Az Angol Nyelv és Irodalom Tanszéken több éven át tanítottak a lektorátus tanárai is.

Az új kar által támasztott igények megnövelték a lektorátus feladatait. A Mérnöki Kar különböző szakjain a haladó és szigorlatozó csoportok számára szakszöveg-gyűjtemények és szójegyzékek készülnek. A nyugati külkapcsolatok bővülésével egyre több oktató jut el a célnyelv országaiba, vesz részt hosszabb-rövidebb nyári és évközi szakmai, szaknyelvi és módszertani továbbképzésen (Leeds, Edinburgh, Liverpool, Plymouth, Nottingham, Hastings stb.). Mindez nem valósulhatott volna meg a Nyelvi Intézet világbanki pályázata (BÁRDOS JENŐ és LENGYEL ZSOLT) és az Egyetemi Nyelviskola (NÉMETH ATTILA) anyagi támogatása nélkül. A folyamatos továbbképzést szolgálják a hazai tanfolyamok, nyelvészeti konferenciák és egyéb rendezvények is (pl. ELT nyári kurzusok, fordító- és tolmácsképzés a British Council hathatós segítségével a BME szervezésében, különböző szakmai egyesületek műhelymunkájában való aktív részvétel).

Az Idegennyelvi Lektorátus tagja a Magyarországi Angol és Német Nyelv-tanárok Egyesületének, a NYOE-nek (Nyelvtanárok Országos Egyesülete), az IATEFL nemzetközi szervezetnek, a MANYE-nek (Magyar Alkalmazott Nyelvészek Egyesülete). Tevékenykedik a VEAB alkalmazott nyelvészeti albizottságának munkájában. Kapcsolatokat tart fenn a budapesti Francia Intézettel, a Goethe-Institut-tal és a Sonnenberg-Körrel stb. Oktatóink sikerrel szerepelnek országos és nemzetközi konferenciákon.

A tervek között szerepel a szakfordítói képzés megindítása, annál is inkább, mivel szakfordítókra évek óta országos igény mutatkozik.

A nyelvi képzést színesebbé, életszerűbbé teszik a lektorátuson éveken át lelkesen oktató anyanyelvű lektorok (RENÉ BORDIER, CLAUDE RONDEAU, KATRYN TIERNAN, ANNE LEARY). A VEN legnépszerűbb oktatója címet több alkalommal lektorátusi oktató kapta meg (NÉMETH ATTILA, PEKLI JÓZSEF, ROHONYI ISTVÁN), ami a hallgatók megbecsülését, az egység velük kialakított jó kapcsolatát és rendezvényeiken való aktív részvételét fejezi ki. Az oldott hangulatú nyelvi vetélkedőkön a zsűri elnöke és tagjai, a szaktanszékek nyelveket kitűnően beszélő oktatóiból kerültek ki.

A régió sokirányú és sokszintű nyelvtanulási igényeinek a lektorátus szakmai hozzáértéssel évtizedek óta igyekszik eleget tenni. Régebben a TIT szervezésében a nyelvi órák megtartásához biztosított oktatókat, vállalta az egyetemi oktatói és vállalati tanfolyamok vezetését, kandidátusi nyelvvizsgák lefolytatását, az orosztanárok átképzését. Újabban az Egyetemi Nyelviskola keretében az egyetemi előkészítő tanfolyamok résztvevői, a Magyar Honvédség tisztjei – a NATO-ba való bekerülést megkönnyítendő – gyakorlati nyelvtudást biztosító és az EHK-csoportok oktatását is ellátja.

Az audiovizuális eszközök (magnetofon, nyelvi labor, dia- és írásvetítő, videómagnetofon) használatának módszertana, a nyelvórák hatékonyságát növelő alkalmazása évtizedek óta nagy hangsúlyt kap a lektorátus munkájában.

A tanszék oktatói

Bartos Ildikó

Csernusné
Ortutay Katalin

Dömök Szilvia

Gugolya Zoltánné
Molnár Barbara

Hegyi Boglárka

Ihász Gabriella

Kátai Gyöngyvér

Kissné Jancsó Enikő

Komár Pál

Korbel Péter

Személyi adatok

LENGYEL ZSOLT: az Idegennyelvi Lektorátus vezetője 1997-től. Személyi adatokat ld. Angol Nyelv és Irodalom Tanszéknél.

BARTOS ILDIKÓ: Várpalota, 1966. április 6. *Egyetemi végzettség*: okl. angol szakos középiskolai tanár (ELTE 1992). PhD-ösztöndíjas. *Egyetemünk oktatója* 1996-tól.

CLAUDE RONDEAU: Forges (Franciaország), 1934. február 19. *Egyetemi végzettség*: okl. francia szakos tanár (Caen, Franciaország 1969). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól.

CSERNUSNÉ ORTUTAY KATALIN: Veszprém, 1960. szeptember 22. *Egyetemi végzettség*: okl. francia-német szakos középiskolai tanár (KLTE 1983); PhD-ösztöndíjas. *Egyetemünk oktatója* 1991-től.

DÖMÖK SZILVIA: Jászberény, 1969. június 7. *Egyetemi végzettség*: okl. német-portugál szakos középiskolai tanár (ELTE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1992-től.

GUGOLYA ZOLTÁNNÉ MOLNÁR BARBARA: Veszprém, 1969. január 28. *Egyetemi végzettség*: okl. németnyelv és könyvtártudomány szakos középiskolai tanár (ELTE 1992); PhD-ösztöndíjas. *Egyetemünk oktatója* 1992-től.

HEGYI BOGLÁRKA: Veszprém 1967. június 29. *Egyetemi végzettség*: okl. földrajz-német szakos középiskolai tanár (JPTE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1992-től.

IHÁSZ GABRIELLA: Celldömölk, 1970. augusztus 25. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-orosz szakos középiskolai tanár (JPTE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

JÓFÖLDI ILDIKÓ: Orosháza, 1968. február 14. *Egyetemi végzettség*: okl. magyar-német szakos középiskolai tanár (KLTE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól.

KAHÁN ÁGOSTONNÉ GOLDMAN LEONÓRA: Hódmezővásárhely, 1948. január 7. *Egyetemi végzettség*: okl. magyar-orosz-angol szakos középiskolai tanár. (JATE 1981); PhD-ösztöndíjas. *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi adjunktus 1994-től.

KÁTAI GYÖNGYVÉR: Veszprém, 1971. április 26. *Egyetemi végzettség*: okl. angol nyelv és kémia szakos középiskolai tanár (VE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1995-től.

KISSNÉ JANCSÓ ENIKŐ: Veszprém, 1959. szeptember 5. *Egyetemi végzettség*: okl. pedagógia- és angol-orosz szakos középiskolai tanár (JPTE 1983). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

KOMÁR PÁL: Kondoros, 1948. október 27. *Egyetemi végzettség*: okl. orosz-angol szakos középiskolai tanár (KLTE 1974); egyetemi doktor (KLTE 1981). *Egyetemünk oktatója* 1992-tól; egyetemi adjunktus 1992-től.

KORBEL PÉTER: Várpalota, 1966. október 28. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-magyar szakos középiskolai tanár (KLTE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1997-től.

NÁKITY HAJNALKA: Bácsalmás, 1975. augusztus 24. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-teológia szakos középiskolai tanár (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998.

OROSZNÉ KÁDÁR ANTÓNIA: Veszprém, 1969. január 22. *Egyetemi végzettség*: okl. német szakos középiskolai tanár (ELTE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1969-től.

PITUK KATALIN: Debrecen, 1969. december 4. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-matematika-finnugor szakos középiskolai tanár (KLTE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

PORKOLÁBNÉ POLT ÉVA: Veszprém, 1965. március 27. *Egyetemi végzettség*: okl. angol szakos középiskolai tanár (VE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól.

A tanszék oktatói

Porkolábné Polt Éva

Posgay Éva

Rohonyi István

Simó Judit

Söjtöri Márta

Szekeresné
Rózsa Etelka

Szőke Edit

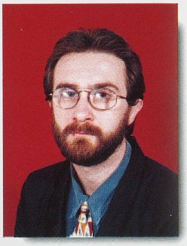

Unger Tamás

Várnainé
Dvorán Krisztina

Pekli József

Posgay Éva: Békéscsaba, 1948. május 5. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-orosz szakos középiskolai tanár (JATE 1972). *Egyetemünk oktatója* 1975-től.

Rohonyi István: Veszprém, 1946. szeptember 17. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-történelem szakos középiskolai tanár (ELTE 1971). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; nyelvtanár 1971-től.

Simó Judit: Tapolca, 1970. január 30. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-orosz szakos középiskolai tanár (JPTE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

Söjtöri Márta: Keszthely, 1968. február 18. *Egyetemi végzettség*: okl. német nyelv- és történelem szakos középiskolai tanár (ELTE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

Szekeresné Rózsa Etelka: Veszprém, 1954. szeptember 12. *Egyetemi végzettség*: okl. angol nyelv- és történelem szakos középiskolai tanár (KLTE 1978). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól.

Szőke Edit: Salgótarján, 1967. január 18. *Egyetemi végzettség*: okl. angol szakos középiskolai tanár (VE 1996) PhD-ösztöndíjas. *Egyetemünk oktatója* 1996-tól.

Unger Tamás: Pápa, 1972. október 5. *Egyetemi végzettség*: okl. német szakos középiskolai tanár (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól

Varga Andrea: Pápa, 1973. november 23. *Egyetemi végzettség*: okl. angol szakos középiskolai tanár (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól.

Várnainé Dvorán Krisztina: Budapest, 1970. január 26. *Egyetemi végzettség*: okl. német-történelem szakos középiskolai tanár (JATE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól.

Vida Sándorné Balog Katalin: Veszprém, 1971. június 4. *Egyetemi végzettség*: okl. angol-matematika szakos középiskolai tanár (JATE 1995) PhD-ösztöndíjas. *Egyetemünk oktatója* 1996-tól.

*

Hanákné Szeigfried Magdolna: Bácsordas, 1928. november 27. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (ELTE 1951). *Egyetemünk oktatója* 1951-től 1983-ig; nyugdíjas 1983-tól.

Pekli József: Szekszárd, 1941. június 13. *Egyetemi végzettség*: okl. orosz-magyar-német szakos középiskolai tanár (ELTE 1964, illetve 1993). *Egyetemünk oktatója* 1971-től 1997-ig; nyugdíjas 1997-től.

Petrovicsné hiripi Anna: Budapest, 1940. december 24. *Egyetemi végzettség*: okl. francia-orosz szakos középiskolai tanár (Maurice Thorez Idegennyelvi Pedagógiai Főiskola, Moszkva 1970). *Egyetemünk oktatója* 1970-tól 1996-ig; nyugdíjas 1996-tól.

René-Paul Bordier: Reims (Franciaország), 1927. április 20. *Egyetemi végzettség*: okl. francia szakos tanár. *Egyetemünk oktatója* 1993-tól 1996-ig.

†Balogh János: Felsőszemeréd, 1910. június 12. Elhunyt 1982. július 27-én. *Egyetemi végzettség*: okl. német-orosz szakos középiskolai tanár (Lenin Intézet 1955 ELTE 1961). *Egyetemünk oktatója* 1953–1972; vezető nyelvtanár 1955-től 1972-ig; nyugdíjas 1972-től.

†Egyed László: Drávasztára, 1932. január 22. Elhunyt 1998. február 12-én. *Egyetemi végzettség*: okl. magyar-orosz szakos középiskolai tanár (ELTE 1958). *Egyetemünk oktatója* 1972-től 1992-ig; vezető nyelvtanár 1972-től 1992-ig.

†Lehossyné Deutsch Judit: Szeged, 1931. július 14. Elhunyt 1997. július 14-én. *Egyetemi végzettség*: okl. orosz-német szakos középiskolai tanár (JATE 1953). *Egyetemünk oktatója* 1962 és 1986 között; nyugdíjas 1986-tól.

Pedagógia-Pszichológia Tanszék

A tanszék 1991. október elsején alakult. Vezetésére Orosz Sándor kapott megbízást. Első munkatársai Csikós Csaba és Sallai Éva, valamint külső óraadók voltak. Galicza János 1992-ben került a tanszékre, 1996-tól átvette annak vezetését.

A tanszék oktatási feladata a pedagógia és pszichológia tárgykörébe tartozó stúdiumok gondozása, elsősorban a Tanárképző Kar, de szükség esetén más karok hallgatói számára is. A kezdeti időszak fő célkitűzése a 3 éves, egyszakos, illetve az 5 éves, kétszakos hallgatók tantárgyainak kialakítása volt, amit rövid időn belül sikerült egységes keretbe foglalni. Főbb tantárgyak a pedagógia területéről: a nevelés és oktatás elmélete; a pedagógiai mérés; a logika; a neveléstörténet, míg a pszichológia témaköréből: a tanítás és nevelés pszichológiai alapjai; valamint a pszichikum struktúrája és működése c. tárgyak hangsúlyosak.

Az elméleti előadások és szemináriumok mellett megindult a pedagógus mesterséget megalapozó önismereti gyakorlat és a pedagógiai helyzetgyakorlat tárgy, amelyeknek az a célja, hogy segítséget adjon a hallgatóknak személyiségük megismerésére, megalapozza személyes hitelességüket és jövőbeni szakmai teljesítményüket.

A 111/1997-es, a tanári képesítési követelményeket előíró kormányrendelet alapján új képzési programot dolgoztak ki, és folyamatosan munkálkodnak fejlesztésén. A nevelés célja a gyerekek egyéniségének kifejlődését úgy segíteni, hogy felnőve a társadalom hasznos tagjai lehessenek. Ez a hosszan tartó folyamat tanár és tanítvány között személyes kapcsolatokat tételez fel, amiben a segítő, a pedagógus, a példakép szerepét is betölti. Feladatának viszont csak akkor tud eleget tenni, ha személyisége megfelel az általa közölt értékrendnek, a tanítvány személyes elvárásainak, ha szavai és tettei egybeesnek. A tanszék arra törekszik, hogy a pedagógussá válás során a hallgatók vegyék figyelembe saját személyiségüket, kapcsolataikat és értékeiket. Önmaguk neveltetésének megértése és feldolgozása esély arra, hogy ne csupán a modelleket ismétlő, hanem a pedagógiai lehetőségeket felismerő és dönteni képes pedagógusok lehessenek.

A nevelő segítés másik meghatározója az emberi (gyermeki és felnőtti) értékek: személyes elképzeléseik, tudásuk az emberről. A tanárképzés során arra törekednek, hogy a hallgatók minél nagyobb utat tehessenek meg a diákból tanárrá válás felé. Programjukat ezen folyamat segítésének tekintik. Tisztában vannak azzal, hogy az egyetemen nem tanulhatnak meg mindent a diákok, és a rendelkezésünkre álló órákat is a segítség részeként fogják fel.

A képzés elméleti követelményeit a szigorlati tematikában foglalták össze. Az elsajátítást kötelező és kötelezően választható stúdiumok, valamint tankönyvek, jegyzetek, szöveggyűjtemények és kötelező irodalom segítik. A pszichológiai és pedagógiai kötelező előadások célja elméleti áttekintést adni.

A tanszék oktatói

Galicza János

Horváth György

Csikós Csaba

Sallai Éva

Szélesné
Ferencz Edit

Domschitzné
Darabos Györgyi

Jegesné
Rémesi Irén

Személyi adatok

GALICZA JÁNOS: Budapest, 1941. *Egyetemi végzettség*: okl. magyar-filozófia szakos tanár (ELTE BTK 1964); egyetemi doktorátus (ELTE BTK 1979). *Tudományos minősítés*: a neveléstudomány kandidátusa (1978). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; egyetemi docens 1992-től; tanszékvezető 1996-tól.

HORVÁTH GYÖRGY: Budapest, 1934. *Egyetemi végzettség*: okleveles középiskolai tanár (Szegedi Tudományegyetem 1958), okleveles szakpszichológus (BME 1982). *Tudományos minősítés*: a pszichológiai tudomány doktora (1993); habilitáció (ELTE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanár (1995).

SZEKSZÁRDI JÚLIA: Budapest 1942. *Egyetemi végzettség*: magyar-német szakos középiskolai tanár (ELTE 1965); egyetemi doktor (ELTE 1986). *Tudományos minősítés*: a neveléstudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi docens 1998-tól.

CSIKÓS CSABA: Budapest, 1948. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); egyetemi doktorátus (VVE 1987); Római Katolikus Hittudományi Akadémia végbizonyítvány (Veszprém 1983). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi adjunktus 1991-től.

SALLAI ÉVA: Kunhegyes, 1952. *Egyetemi végzettség*: okl. pedagógia szakos előadó (ELTE 1981); egyetemi doktorátus (ELTE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1991-től; egyetemi adjunktus 1995-től.

SZÉLESNÉ FERENCZ EDIT: Sátoraljaújhely 1962. *Egyetemi végzettség*: okl. pszichológus (KLTE 1991); klinikai szakpszichológus (HIETE 1998); egyetemi doktorátus (KLTE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1992-től, egyetemi adjunktus 1996-tól.

DOMSCHITZNÉ DARABOS GYÖRGYI: Veszprém, 1958. *Egyetemi végzettség*: okl. pedagógia szakos előadó (JPTE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

JEGESNÉ RÉMESI IRÉN: Ajka, 1959. *Egyetemi végzettség*: okl. pedagógia szakos előadó (JPTE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

A tanszék adminisztrációs ügyeit 1997-től KISS ORSOLYA tanszéki titkárnő intézi.

A kötelezően választható stúdiumok lehetőséget nyújtanak egy-egy témakör elmélyült tanulmányozására. A hallgatók önismeretének és személyiségének fejlődését az önismereti és pedagógiai helyzetgyakorlatok segítik. Terv szerint logopédust kérnek fel a tanár szakosok szűrésére, és akiknek javasolják, azoknak a kötelezően választható stúdiumok között beszédtechnikai kurzust ajánlanak. Számos pedagógus-továbbképző kurzus tematikáját dolgozták ki, ezek közül több meg is indult. A tanszék működtet egy mentálhigiénés pedagógus műhelyt.

Évente szerveznek szakmai konferenciát (pl. bátorító nevelés; önismeret, személyiségfejlesztés a képzésben), melyeken számos pedagógusképző intézmény oktatói vesznek részt.

A pedagógussá válást segítő képzésben a személyközpontú szemlélet alapján működő pedagógiai műhelyként dolgoznak. Fokozatosan jött létre a gyakorlatra orientált elméleti alapú képzés, amelynek fő jellemzői a diszciplináris egymásra épülés, az integráció, az elméleti és gyakorlati stúdiumok egymást kiegészítő ismeretanyaga és tevékenységrendszere, a pedagógiai képességeket fejlesztő oktatói irányítás és a hallgatói önfejlesztés összhangja, s ez utóbbi di-

namikus fejlődése a tanulmányok előrehaladtával. A tanszék oktatói támogatásával alakult meg és működik a diákok mentálhigiénés kortárs segítő csoportja.

Az oktatómunkát nehezítő körülmény volt, hogy az egyetem könyvtára hosszabb időn át nem, illetve alig rendelkezett pedagógiai és pszichológiai szakkönyvekkel, folyóiratokkal. Ennek a mára vonatkozóan is jelentős hatása van: lassan, a szükséges források hiányában esetlegesen gyarapodik a szakkönyv- és folyóirat-állomány. A tanszék oktatói különböző projektek elnyerésével, tanfolyamok bevételeiből is segítették, és segítik az alapvető művek viszonylag nagyobb példányszámú beszerzését. A szakirodalomban mutatkozó hiányt egyetemi jegyzetek megjelentetésével már eddig is eredményesen sikerült pótolni.

A pedagógiai tárgyak, önismereti és helyzetgyakorlatok oktatásában Galicza János, Sallai Éva és Domschitzné Darabos Györgyi vesz részt, a pszichológia tárgykörét Horváth György és Szélesné Ferencz Edit, a logika, valamint az antropológia ismeretanyagát Csikós Csaba gondozza.

Kutatási program keretében a Veszprémi Egyetemen végzett tanárok pályáját, eredményességét, a pedagógusnak a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepét értékelő felmérés indult. Az itt szerzett információk bizonyára támpontot szolgáltatnak a képzés fejlesztéséhez.

Radiokémia Tanszék

Névváltozások

Radiokémia Tanszék	1963–1983
Radiokémiai és Fizikai Intézet	1983–1992
Radiokémia Tanszék	1992-től

A tanszék 1963. február 1-jén létesült, oktatói előzőleg az Analitikai Kémia Tanszék munkatársai voltak. Első vezetője STRAUB GYULA, aki az egyetem alapításával egy időben került Veszprémbe a BME-ről, s 1953 és 1963 között az Analitikai Kémia Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára volt. STRAUB professzor nyugdíjba vonulásától a tanszék irányítását az első Veszprémben végzett évfolyam volt diákja vette át. LENGYEL TAMÁS† 1965-től volt oktatója az egyetemnek, 1978-tól egyetemi tanárként irányította a tanszék munkáját.

LENGYEL professzor betegsége, majd halála (1995. március 25.) idején az ugyancsak egykori veszprémi diák, VARGA KÁLMÁN kapott tanszékvezetői megbízást, majd még ebben az évben KANYÁR BÉLA vette át a vezetést. KANYÁR professzor korábban az Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet főosztályvezetője volt, és a Semmelweis Orvostudományi Egyetem, valamint a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem vendégelőadója.

A tanszék kezdetben a kémia egy speciális területét képező radiokémia témakör művelésén kívül jelentős mértékben érdekelt volt a fizika területéhez tartozó tárgyak oktatásában, valamint ehhez kapcsolódva a sugárfizika, a nukleáris méréstechnika kutatásában. Ezért 1983. július elsejével a tanszék neve Radiokémiai és Fizikai Intézetre változott. A fizika egyetemi szerepének növekedésével 1992. január 1-jétől az intézet kettévált, s megalakult az önálló Radiokémia és az ugyancsak önálló Fizika Tanszék. A tanszék profilja ekkor elsősorban a radiokémia és az elektrokémia területére szorítkozott, azon belül is az izotóptranszport és izotópmegoszlási kísérletekre, az atomerőművi kontaminációs-korróziós folyamatok in situ vizsgálatára, valamint új témaként megjelent a radioökológia, a környezeti sugárzási viszonyok elemzése.

A tanszék oktatási tevékenysége az 1992-ben bekövetkezett intézeti szétválásig két részre oszlott: minden hallgató számára fizika előadásokat és gyakorlatokat tartottak; az első fokozaton alapozó jellegű, általános fizika, míg a másodikon speciális előadások szerepeltek a tantervben. A tanszék oktatási tevékenységének másik szakterülete a jelenleg is művelt radiokémia volt. A kétfokozatú képzés idején és most is, a második évben találkoznak először a radiokémia tárgykörével, mely alapozó tárgyként ízelítőt ad a radioaktív izotópokról, a sugárzásokról és azok alkalmazásának lehetőségeiről. Ez a tárgy a kémiához kapcsolódó szakok hallgatói számára (vegyészmérnök, vegyész, anyagmérnök, környezetmérnök, kémiatanár) törzsanyag, tehát kötelező, míg a többi hallgató részére választható, de kreditértékű. Korábban, a kétfokozatú képzés idején, a vegyészmérnökképzés második fokozatán – az akkori elnevezés szerint – külön radiokémiai ágazat létezett, ma ennek a radiokémia szakirány felel meg, itt ezen tárgyak oktatása az ötödik modell félévben kezdődik.

A kreditrendszer bevezetése óta némileg módosult a tanszék által oktatott hallgatók köre, átértékelődött az ágazat fogalma, s megváltoztak a szervezeti szabályozások. Ezek szerint az tekinthető ágazatos hallgatónak, aki felveszi és sikeresen teljesíti azon tárgyak körét, amelyek

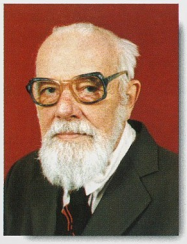

STRAUB GYULA

†LENGYEL TAMÁS

a radiokémia területéről a lehetőségekhez képest átfogó ismereteket adnak. Az ilyen hallgatóknak, elismerve izotóptechnikai ismereteiket, kiegészítésképpen biztosítja a bővített sugárvédelmi ismereteket nyújtó tanfolyam elvégzését igazoló oklevelet, ami radioaktív izotópokkal és ionizáló sugarakkal történő munkavégzésre hatósági jogosultságot ad.

A hallgatók felkészülésének támogatására és az ismeretanyag bővülése miatt az elmúlt években 4 új jegyzet készült el, és újabbak írása folyamatban van. A laboratóriumi gyakorlatok főleg a tanszék B szintű izotóplaboratóriumában, illetve egy tanfolyam erejéig a Budapesti Műszaki Egyetem tanreaktorában folynak. Az elmúlt fél évtizedben rohamos fejlődésen ment át az izotóp laboratórium műszerezettsége. Új számítógép-vezérlésű analizátorok és mérőműszerek kerültek az oktatás és a kutatás szolgálatába. A graduális képzés mellett a tanszék bekapcsolódott a posztgraduális oktatásba. A PhD-képzésen kívül részt vállal a szakmérnök-képzésben, és rendszeresen indít különböző szintű sugárvédelmi tanfolyamokat.

Míg néhány oktató régebben a radiokémiai és a fizikai jellegű tárgyak oktatásában, témák kutatásában is részt vett, ma az oktatók többségének tevékenysége egy-egy területre korlátozódik. Az elkülönülés fokozottabbá vált a Radiokémiai és Fizikai Intézet 1992. évi szétválásakor, de elsősorban a kutatás területén szoros együttműködés maradt fenn a két tanszék munkatársai között.

A kutatási és fejlesztési tevékenységet a régióban egyedülálló B szintű izotóplaboratórium szolgálja, amelyben ipari problémák megoldására is lehetőség nyílik. Ez a Paksi Atomerőmű működése óta kiemelt fontosságú, mert az utóbbi évek méréstechnikai fejlesztése lehetővé tette az alacsony aktivitáskoncentrációk mérését is.

A tanszéken kezdetben négy kutatási terület alakult ki. BENKŐ ISTVÁN egyetemi tanár vezetésével a spektroszkópiai csoport elektromosan nem vezető anyagok emissziós színképelemzésével foglalkozott. Ez a terület mára kiesett a tanszék kutatási profiljából. STRAUB GYULA munkacsoportja a félvezetőkben lejátszódó sugárhatás-kémiai folyamatokat kutatta. LENGYEL TAMÁS vezette az olvadékos extrakciós eljárások kutatását izotópos nyomjelzéssel. A létszám és a tárgyi feltételek zsugorodása következtében mindkét kutatási irányzat elsorvadt. HÁZI ENDRE vezetésével a magsugárzások és az anyag kölcsönhatásait kutatta a tanszék, és az eredményeket felhasználta a műszeres méréstechnikában. Jelenleg az általános méréstechnikai fejlesztések megszűntek, de egy-egy kutatási feladathoz szükséges speciális méréstechnikai fejlesztést, illetve kutatásokat VARGA KÁLMÁN és SOMLAI JÁNOS ma is folytat.

A tanszék megalakulásától kezdve – elsősorban a NEVIKI-vel együttműködve – folyt a fémfelületek korróziójának és korrózió elleni védelmének tanulmányozása radioizotópos nyomjel-

zéssel. A Paksi Atomerőmű tervezése során került előtérbe a kontaminációs-dekontaminációs eljárások kutatása (MALECZKI EMIL†, BADACSONYI TIVADAR és VARGA ISTVÁN). Később VARGA KÁLMÁN tevékenysége révén ezek a területek hazai viszonylatban a legjelentősebbek közé emelkedtek. Számottevő alapkutatás kezdődött a poli- és egykristály-elektródok felületi tulajdonságainak kombinált radiokémiai és elektrokémiai vizsgálata tárgykörében. Ehhez a témához kapcsolódik BARADLAI PÁL és HIRSCHBERG GÁBOR (eredetileg PhD-ösztöndíjas), valamint részben NÉMETH ZOLTÁN munkája.

Az 1980-as években kezdődött a környezeti radioaktív sugárzások és a radioizotópok ökológiai szerepének vizsgálata (FALUDI GYÖRGY†, SOMLAI JÁNOS, illetve NÉMETH ZOLTÁN). Ehhez kapcsolódik KANYÁR BÉLA tevékenysége is, aki a környezeti nukleárisbaleset-elhárítás, az optimális beavatkozások tervezése szempontjából kutatja a radionuklidok környezeti mozgását. Ez utóbbival elsősorban EGED KATALIN PhD-ösztöndíjas foglalkozik.

A két nagyobb kutatási területhez – a határréteg-jelenségek nyomjelzéses és elektrokémiai vizsgálata, valamint a környezeti sugárzás anomáliáinak elemzése – kapcsolódva alakult ki a hazai és nemzetközi együttműködés.

A tanszék az in situ radioizotópos nyomjelzéses elektrokémiai, korróziós, kontaminációs-dekontaminációs kutatások terén együttműködik az MTA Központi Kémiai Kutató Intézetével, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemmel, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rokon tanszékeivel, valamint a KFKI Atomenergiai Kutató Intézetével, ahol több más veszprémi tanszékkel együtt kihelyezett tanszéket létesített. Ennek keretében lehetőség nyílik arra, hogy egyes hallgatók speciális tanfolyamokon vehessenek részt, illetve ott készítsék el diplomamunkájukat. A környezeti sugárzások vizsgálata területén együttműködik a tanszék az Országos Élelmiszervizsgáló Intézettel, az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetével, az MTA Atommagkutató Intézetével és az Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézettel.

A tanszék oktatói

Kanyár Béla

Németh Zoltán

Somlai János

Varga Kálmán

Baradlai Pál

Hirschberg Gábor

Eged Katalin

Személyi adatok

KANYÁR BÉLA: Szentgál, 1939. december 5. *Egyetemi végzettség*: okl. fizikus (ELTE TTK 1963). *Tudományos minősítés*: a biológiai tudomány kandidátusa (1980). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; tanszékvezető 1995-től; egyetemi tanár (1996).

NÉMETH ZOLTÁN: Csorna, 1957. június 4. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1981); műszaki doktor (VVE 1984). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1984-től; egyetemi docens 1998-tól.

SOMLAI JÁNOS: Veszprém, 1952. április 25. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1976); műszaki doktor (VVE 1978). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1982-től; egyetemi docens 1998-tól.

VARGA KÁLMÁN: Nagyatád, 1960. március 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1984); egyetemi doktor (VVE 1990). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1990). *Egyetemünk oktatója* 1987-től; egyetemi docens 1993-tól.

BARADLAI PÁL: Székesfehérvár, 1959. február 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1984); mélyfúrási geofizikus szakmérnök (ME 1991). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

HIRSCHBERG GÁBOR: Budapest, 1972. június 7. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1995); PhD-ösztöndíjas 1995-től 1998-ig. *Egyetemünk oktatója*:1998-tól; tanszéki mérnök 1998-tól.

EGED KATALIN: Eger, 1970. május 31. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök, (VE 1996). PhD-ösztöndíjas 1997-től.

*

STRAUB GYULA: Pozsony, 1917. február 27. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1941). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1965). *Egyetemünk oktatója* 1949-től 1981-ig; tanszékvezető 1950-től 1978-ig; egyetemi tanár (1957); rektorhelyettes 1965 és 1966 között; nyugdíjas 1982-től.

†LENGYEL TAMÁS: Budapest, 1931. május 16. Elhunyt 1995. március 25-én. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1953); műszaki doktor (VVE 1960). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1958); a kémiai tudomány doktora (1967). *Egyetemünk oktatója* 1965-tól 1995-ig; egyetemi tanár (1973); tanszékvezető 1978 és 1995 között.

HÁZI ENDRE: Okány, 1926. december 15. *Egyetemi végzettség*: okl. közép-iskolai tanár (ELTE 1950); természettudományi doktor (ELTE 1970). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1970). *Egyetemünk oktatója* 1950-től 1992-ig; egyetemi tanár (1976); nyugdíjas 1992-től.

†MALECZKI EMIL: Nyíregyháza, 1930. június 7. Elhunyt 1996. március 26-án. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (KLTE, 1953), egyetemi doktor (VVE 1962). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1977). *Egyetemünk oktatója* 1953-tól; egyetemi docens 1978-tól; nyugdíjas 1992-től.

A tanszék munkáját jelenleg HÁMÁN SZILVIA, GÁDORI ZSOLT, KÓSA JÓZSEF segítik. A múltban ezt hosszabb időn, éveken keresztül MAGYARI ÁGNES, MÁTÉ LÁSZLÓNÉ, SIKLÓSI LAJOS, GAAL SÁNDORNÉ, RÉTFALVI GYÖRGYNÉ, SZITA ILONA, HÉJJA LAJOS, HORVÁTH ATTILA, KINCSES MÁRTON, NAGY JÓZSEFNÉ, BOLLÓK FERENCNÉ, BARANYAI CSABÁNÉ, FARKAS JÁNOSNÉ, GAJDOSNÉ TAKÁCS MÁRIA, GOMBÁR ZSOLTNÉ, KOVÁCS LŐRINCZNÉ, PEINTLER ERZSÉBET, SZILI GYULÁNÉ, ZÖLD JOLÁN, MOLNÁR ERNŐ, HORVÁTH GÉZA, BÚZA JÁNOS, HERGOVITS JÁNOS, MÜLLER LÁSZLÓ tették.

Az ipari vállalatok közül alapvetően a Paksi Atomerőművel számos kutatási megbízás révén szoros a kapcsolat. Az MTA radiokémiai bizottságának két, munkabizottságainak pedig szinte minden tanszéki oktató tagja.

A tanszéknek több külföldi egyetemmel, illetve kutatóintézettel van kapcsolata, melynek során lehetőség nyílik közös kutatásra, illetve kutatók kölcsönös látogatására. Így élő kapcsolat van az USA-beli University of Illinois at Urbana-Champaign, a Dél-afrikai University of Pretoria, a Sapporói (Japán) Hokkaido University-vel, egy EU-kutatási téma keretében pedig az angol Institute of Terrestrial Ecology-val, valamint a norvég, cseh és lengyel országos sugárvédelmi intézetekkel. A tanszék többéves szerződések alapján a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által koordinált két kutatási projektben vesz részt.

Az oktatók különböző hazai, illetve nemzetközi társaságok aktív tagjai, utóbbiak közül az International Society of Electrochemistry (ISE), a The Electrochemical Society (USA) és az International Union of Radioecology (IUR) szakmai szervezeteknek.

Számítástudomány Alkalmazása Tanszék

A Számítástudomány Alkalmazása Tanszék 1995. január 1-jén jött létre az egykori Műszaki Informatika és Automatizálás Tanszék négy utódtanszékének egyikeként. A tanszék létrehozását FRIEDLER FERENC irányította, és azt kezdettől vezeti.

A tanszék megalakulását közvetlenül indokolta a műszaki informatika szaknak a számítástudomány elméletéhez és alkalmazásához kapcsolódó tantárgyai egységes kezelésének igénye. Megalakulását közvetve a számítógép-tudományban bekövetkezett változások tették indokolttá. A személyi számítógépnek, valamint a felhasználóbarát alkalmazási szoftvereknek felgyorsult ütemű tömeges elterjedésével a számítástechnika munkaeszközzé vált az élet minden területén. Ennek egyik fontos következménye, hogy a felhasználó potenciális szoftverfejlesztőként, továbbá az élet minőségét javító és a munka hatékonyságát növelő új lehetőségeket megfogalmazó alkalmazás-specifikátorként jelenik meg.

A tanszék oktatási és kutatási súlypontját a számítógép alkalmazását biztosító tudományos háttérnek, a számítástudománynak műszaki jellegű alkalmazási lehetőségei képezik. A korszerű és tisztán elméleti ismereteket (automataelmélet, adatbáziselmélet, fordítóprogramok) nyújtó alapozó szaktantárgyakat az elméleti-alkalmazási jellegű, átmeneti-összekötő szaktantárgyak (adatstruktúrák, algoritmusok, programozási nyelvek, szoftvertechnológia, mesterséges intelligencia, adatbáziskezelés) vezetik át a műszaki alkalmazási lehetőségeket kínáló szaktantárgyakra (számítógépes irányítás és szabályozás, nagy rendszerek analízise és szintézise, mérnöki tervezés).

A tanszék kutatási tevékenysége két nagy téma köré csoportosul.

1. A tanszéknek a gyakorlati alkalmazásokhoz közvetlenül kapcsolódó fő kutatási területe az összetett termelőrendszerek tervezése és irányítása. Ezt a kutatási területet FRIEDLER FERENC neve fémjelzi. Kutatásainkban az ipari (termelő) rendszerek vagy folyamatok automatizált tervezésének egyik alapvető feladatával, rendszerek szintézisével foglalkozunk, ahol a szintézis során elemi rendszerekből kell olyan rendszert vagy folyamatot felépíteni, amely a kitűzött műszaki célt legkedvezőbb módon valósítja meg. A vizsgálatban elemi rendszer lehet minden olyan, matematikai modellel definiált műszaki eszköz, amely adott bemenethez meghatározott kimenetet generál. Például elemi rendszer egy gépipari megmunkáló eszköz, számítógéphálózati elem vagy vegyipari művelet. Az optimalizálás célja lehet a szintetizált rendszer vagy folyamat költségeinek minimuma, irányíthatósága, megbízhatósága vagy ezek együttes alkalmazása. Ennek megfelelően a vizsgált szintézisfeladat lehet többek között egy ipari (például elektronikai, gépipari vagy vegyipari) termékeket optimálisan előállító folyamat, minimális költségű számítógép-hálózat vagy minimális futási idejű sokprocesszoros számítógép-rendszer.

Matematikai értelemben a rendszerszintézis az operációkutatáshoz kapcsolódik, az operációkutatás meglevő általános célú eszközei azonban csak kisméretű feladatok megoldását teszik

A tanszék oktatói

Friedler Ferenc

Hangos Katalin

Dominich Sándor

Góth Júlia Krisztina

Kovács Zoltán

Piglerné
Lakner Rozália

Varga József

Halász László

Személyi adatok

Friedler Ferenc: Veszprém, 1953. május 30. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (JATE 1977). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1990); a kémiai tudomány doktora (1995). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi docens 1994-től, tanszékvezető 1995-től.

Hangos Katalin: Budapest, 1952. szeptember 27. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (ELTE TTK 1976); egyetemi doktor (ELTE TTK 1978); programozó matematikus (ELTE TTK 1980). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1984); a kémiai tudomány doktora (1993). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanár (1996).

Dominich Sándor: Nagyenyed, 1954. július 12. *Egyetemi végzettség*: okl. programtervező matematikus (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár 1978); honosítás (ELTE TTK 1988); Dipl. Ing. in Informationsverarbeitung (TU Graz 1989). *Tudományos minősítés*: a matematikai tudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi docens 1998-tól.

Góth Júlia Krisztina: Sümeg, 1973. április 1. *Egyetemi végzettség*: okl. mérnök-informatikus (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; egyetemi tanársegéd 1997-től.

Kovács Zoltán: Nagykamarás, 1953. április 13. *Egyetemi végzettség*: okl. matematikus (JATE 1977). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi tanársegéd 1993-tól.

Piglerné Lakner Rozália: Ajka, 1966. május 4. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1989); műszaki doktor (VE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1989-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

Varga József: Pécs, 1968. július 29. *Egyetemi végzettség*: okl. programtervező matematikus (JATE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1994-től.

Halász László: Miskolc, 1964. április 29. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1989). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; tudományos segédmunkatárs 1994-től.

---

lehetővé. Olyan elméleti kutatásokon dolgozunk, amelyek hozzájárulnak a gyakorlati méretű szintézisfeladatok megoldásához. A témák alapvetően három osztályba sorolhatók: (i) a rendszerszintézis matematikai modelljének algoritmikus generálása; (ii) a rendszerint sokváltozós MINLP (Mixed-Integer Nonlinear Programming) vagy NLP (Nonlinear Programming) modell megoldása és (iii) az eredmények alkalmazása.

A tanszék intenzív közös kutatást folytat amerikai és európai egyetemekkel (Kansas State University, USA; University of Manchester, Institute of Science and Technology, UK; Universitat Politecnica de Catalunya, Spanyolország; Technische Universität Graz, Ausztria; József Attila Tudományegyetem, Szeged).

2. A tanszéknek egy másik kutatási területe az Internet miatt különösen fontossá vált információ-visszakeresés (Information Retrieval = IR) témaköre. Az IR az információnak számítógépes tárolókon való elraktározásának, valamint visszakeresésének módszereivel foglalkozik. A tanszéken két – az IR-hez kapcsolódó eredeti és sikeres – kutatás folyik Dominich Sándor vezetésével.

Az egyik kutatási irány az IR matematikai megalapozása. Ebben az irányban a tanszéken sikerült kidolgozni, elsőként a világon, az IR-nek egy matematikai megalapozását. Ezáltal az eddig jobbára kísérleti eredmények gyűjteményéből álló IR módszeresen oktatható és kutatható tudományos (matematikai) diszciplínává lépett elő, amely ily módon változatosabb kutatói réteg (pl. matematikusok, villamosmérnökök) számára is hozzáférhetővé vált.

A másik kutatási irány egy eredeti IR modell megalkotása és kidolgozása: a kvantummechanikának a koppenhágai értelmezésbeli kölcsönhatásán alapuló, mesterséges neurális hálózatokkal megvalósított IR modell (I^2R = Interaction Information Retrieval). Ebben a modellben a keresőkérdés beépül, megválaszolás előtt, az egymással ténylegesen összekapcsolt dokumentumok hálózatába, ezáltal részlegesen megváltoztatva annak szerkezetét (kölcsönhatás). A válaszként visszakapott dokumentumok a kölcsönhatás után kialakuló lokális rövid távú memóriák (reverberáló körök). Az I^2R fontossága kettős: egyrészt a ma ismert IR modellek közül az egyetlen, amely maximalizálja a válaszadás pontosságát, másrészt pedig az IR matematikai megalapozásában játszik fontos szerepet, mert az IR-nek valamennyi klasszikus matematikai modelljét sajátos esetként tartalmazza, és ily módon az I^2R a ma ismert legáltalánosabb matematikai modellje az IR-nek.

Az IR területén a tanszék együttműködik a következő intézményekkel: Buckinghamshire Chilterns University College, UK; Glasgow University, UK; Joanneum Research Graz, Ausztria; MTA-SZTAKI, Budapest.

Szerves Kémia Tanszék

Névváltozások

Szerves Kémia Tanszék	1954–1983
Szerves Kémia Intézet	1983–1991
Szerves Kémia Tanszék	1991-től

A szerves kémia oktatását egyetemünkön a kezdeti időszakban meghívott előadók – BERTY JÓZSEF, ETTRE LÁSZLÓ, HAJÓS ZOLTÁN, SOMFAI ZOLTÁN, majd ÚJHIDY AURÉL – látták el, a laboratóriumi gyakorlatokat pedig az ágazati technológiai tanszékeken végezték a hallgatók. 1954-ben vált lehetővé a laboratóriumi helyiségekkel is felszerelt önálló Szerves Kémia Tanszék megszervezése, melynek vezetésére BERTY JÓZSEF (1954–1957), a Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet tudományos osztályvezetője kapott megbízást. 1957. szeptember 1-jétől 1965. július 31-éig MÜLLER SÁNDOR† Kossuth-díjas egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt a tanszékvezető. 1965. augusztus 1-jétől MARKÓ LÁSZLÓ egyetemi docens (1969-től egyetemi tanár) vezette a tanszéket. 1965 őszén alakult meg a tanszéken az MTA petrolkémiai tanszéki kutató csoportja, melynek vezetői posztját 1998. december 31-éig MARKÓ LÁSZLÓ töltötte be. (A kutatócsoport vezetésére 1999. január 1-jétől három évre UNGVÁRY FERENC egyetemi tanár kapott megbízást.) Az 1983. július 1-jén megalakult Szerves Kémia Intézet igazgatójául szintén az akkor már akadémikus MARKÓ LÁSZLÓT választották meg. Mivel MARKÓ LÁSZLÓ 1986. március 15-én átvette az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézet vezetését, ettől kezdve HEIL BÁLINT egyetemi tanár először intézetigazgatóként, majd az intézeti rendszer megszűnése után tanszékvezetőként állt az oktatási, szervezeti egység élén 1995. június 30-áig. 1995. július 1-jétől 1997. június 30-áig a tanszék vezetője BARTIK TAMÁS tudományos tanácsadó, címzetes egyetemi tanár volt. 1997. július 1-jétől a tanszék vezetésére TŐRÖS SZILÁRD egyetemi docens kapott megbízást.

A tanszék megalapítása óta az A épület földszintjén és (1978-tól) annak I. emeletén volt, 1998 nyarán költözött az N-épület (volt NEVIKI) III. és IV. emeletére.

A tanszék történetében meghatározó szerepe volt az 1965-ben bekövetkezett személyi változásnak és az MTA petrolkémiai tanszéki kutató csoportja megalakulásának. MARKÓ LÁSZLÓ akadémikus megteremtette a tanszék és a kutatócsoport együttműködését, ami az oktatás, illetve a kutatás területén magas szintű, eredményes munkát biztosított.

A tanszék alapvető oktatási feladata kezdettől a szerves kémia mint alaptárgy oktatása volt. A leadott anyag mennyisége és tárgyalásmódja az idők során – részben az ismeretek fejlődése, részben a tanszék vezetésében beállott változások miatt, de sokszor külső kényszerítő okok miatt is – több alkalommal változott. Kezdetben még a klasszikus tárgyalásmód volt jellemző. MÜLLER professzor vezette be a szerves kémia elméleti alapon nyugvó oktatását. E két módszer előnyeit egyesítette MARKÓ LÁSZLÓ, előtérbe helyezve az anyag petrolkémiai vonatkozásait.

Az 1960-as oktatási reform során az előadások óraszámát jelentős mértékben csökkentették, amit a szemináriumi foglalkozások csak részben pótoltak. A többfokozatú oktatás bevezetésével az első fokozaton oktatott szerves kémiai anyag tovább csökkent, és a szemináriumi gyakorla-

tok is megszűntek. A szerves kémiai tananyag változását a tanszék új jegyzetek írásával igyekezett követni, amelyek elsősorban FARÁDY LÁSZLÓ munkáját dicsérik.

A nappali tagozatú vegyészmérnök-hallgatókon kívül 1962-ig esti tagozatú, 1962 óta pedig levelező tagozatú hallgatókat is oktat a tanszék. 1971 óta vesz részt a tanszék az agrárkémikus hallgatók képzésében, akiknek a szerves kémiát régebben FARÁDY LÁSZLÓ, az utóbbi években VASTAG SÁNDOR adja elő.

BERTY JÓZSEF

†MÜLLER SÁNDOR

BARTIK TAMÁS

HEIL BÁLINT nevéhez fűződik a vegyészmérnök szakon a szerves kémiai technológiai ágazat (későbbiekben: szakirány) megindítása 1989-ben. A '90-es években az egyetem fejlődésével párhuzamosan a tanszék oktatási feladatai is megsokszorozódtak. Jelenleg a tanszék mindkét karon összesen 10 szakon fejt ki igen szerteágazó oktatási tevékenységet. Alaptárgyi tanszékként ellátja a szerves kémia (SPEIER GÁBOR, BAKOS JÓZSEF) és részben a biokémia (SKODÁNÉ FÖLDES RITA) oktatását. Ehhez kapcsolódik az UNGVÁRY FERENC professzor által kidolgozott tematikájú vegyész szak gondozása. A vegyész szakon folytatott oktatás újra lehetőséget ad a szerves kémia egész területén az ismeretek széles körű és részletes tárgyalására. Technológiai tanszékként felelős a nemzetközileg is akkreditált vegyészmérnöki szak keretében a szerves kémiai technológia c. A szakirány oktatásáért. Ugyanakkor más szakokon (pl.: környezetmérnök, anyagmérnök, kémia tanár, környezettan-tanár stb.) is bekapcsolódik az integrált kémiai technológiai, illetve egyéb speciális technológiai jellegű ismeretek (pl.: szerves iparági technológiák szennyeződései, polimerek kémiája és fizikája stb.) átadásába. A különböző szakok tantervében rögzített kötelező tárgyak oktatásán túlmenően a tanszék oktatói további, évente mintegy 20 választható tantárgyat hirdetnek meg. Új színfolt az oktatásban a BENCZE LAJOS professzor által művelt számítógépes molekulamodellezés. A következő időszak feladata az oktatói erőforrásokkal való jobb gazdálkodás érdekében a tantárgyak tematikáinak áttekintése és a szétaprózott tárgyak lehetőség szerinti ésszerű csoportosítása.

A szerves kémiai laboratóriumi gyakorlatokon a hallgatók az első időszakban klasszikus felszereléssel dolgoztak. Az 1960-as évek végétől került sor a laboratóriumi felszerelés korszerű, csiszolatos üvegeszközökre történő cseréjére (UNGVÁRY FERENC), és a tematika kiegészült az előállított anyagok műszeres vizsgálatával. A petrolkémiai kutatócsoport munkatársai elsősorban a laboratóriumi gyakorlatok vezetésével veszik ki részüket az oktatási munkából, de van példa arra is, hogy a tapasztaltabb munkatársak előadásokat is tartanak.

A tanszéknek önálló, akkreditált B típusú PhD-programja, s ennek 4 alprogramja van. A „doktori iskolában" dolgozó nagyszámú PhD-hallgató a további magas szintű tudományos kutatás egyik záloga.

A tanszék fő kutatási területe az első időszakban (1955–1965) a rotációs filmbepárlókészülékek vizsgálata volt, először BERTY JÓZSEF, majd ÚJHIDY AURÉL irányításával. 1965-ben a tanszék vezetésében beállott változás és a petrolkémiai kutatócsoport megalakulása folytán a tanszék fő kutatási profilja megváltozott. Az új kutatási irány a fémorganikus komplexek egyes petrolkémiai folyamatokra kifejtett katalitikus hatásának vizsgálata.

A tanszék alapkutatásainak egy részét is az a tény határozta meg, hogy a hatvanas években Péten – MARKÓ LÁSZLÓ korábbi kutatásai alapján – „kobalt-karbonilos" technológián alapuló hidroformilező kísérleti üzem épült. A nyersanyagként használt termikus krakkbenzinnek jelentős mennyiségű kéntartalma van, ez vezetett a kéntartalmú kobalt-karbonil-klaszterek, majd általában a kobalt-karbonil-komplexek kémiájának kutatásához, melyet korábban PÁLYI GYULA, GALAMB VILMOS, HORVÁTH ISTVÁN, VÁRADI GYULA és VÍZINÉ OROSZ ANNA folytattak, jelenleg a területet VASTAG SÁNDOR műveli. UNGVÁRY FERENC, SISAK ATTILA és munkatársaik a kobaltkatalizált hidroformilezés és rokon reakciók részlépéseit vizsgálják. Más kollégák érdeklődése egyéb fém-karbonilok irányába fordult, így BENCZE LAJOS a molibdén- és volfrámvegyületek metatézis-reakciókban kifejtett katalitikus tulajdonságait kezdte tanulmányozni, és a reakció részlépéseinek számítógépes modellezését végzi.

Több oktató foglalkozott (BABOS BARNABÁS†, FARÁDY LÁSZLÓ), illetve az utóbbi években (UNGVÁRY FERENC) a Grignard-vegyületekből és átmeneti fémsókból álló rendszerekben lejátszódó reakciókkal. SPEIER GÁBOR és BALOGH ISTVÁNNÉ a rézkomplexeket és az azok által katalizált oxidációs reakciókat vizsgálják, foglalkoznak ezen kívül a réztartalmú dioxigenáz-enzimek modellezésével is. BARTIK TAMÁS diolefinek és acetilének nikkelkomplexek által katalizált reakciói területén ért el eredményeket. Ugyancsak az egyik legelső és ma is folytatott kutatási irány (HEIL BÁLINT) a ródiumkomplexekkel katalizált hidroformilezés és hidrogénezés, ami természetesen az idők során nagyon szerteágazódott. A tanszék munkatársai az aszimmetrikus szintézisek több területén is figyelemre méltó eredményeket értek el. TŐRÖS SZILÁRD hosszú ideig foglalkozott a ketonok enantio-, illetve sztereoszelektív redukciójával. BAKOS JÓZSEF és munkatársai számos új királis foszfint, valamint azok vízoldható analógjait szintetizálták, és sikerrel alkalmazták telítetlen vegyületek enantioszelektív hidrogénezése során. KOLLÁR LÁSZLÓ a Pt-tartalmú katalizátorok hidroformilező sajátságait tanulmányozta.

A tanszék oktatóinak több területen az az alapvető törekvése, hogy a homogén katalízis eszköztárát finomkémiai szintézisekre, biológiailag aktív termékek előállítására alkalmazza. Az első ilyen gyakorlati eredményeket a növényvédőszer-ipar (BAKOS JÓZSEF), illetve a gyógyszeripar (KOLLÁR LÁSZLÓ) területén elfogadott szabadalmak jelzik. Jelenleg is többen foglalkoznak szteroidok funkcionalizálásával (SKODÁNÉ FÖLDES RITA, TŐRÖS SZILÁRD).

A tanszéken az elmúlt évtizedekben nemzetközi hírű, homogénkatalitikus-fémorganikus tudományos iskola alakult ki. A kutatási munkák eredményeként a különböző témákból eddig 9 tudományok doktora, 18 kandidátusi és 43 egyetemi doktori (illetve PhD) értekezés készült. A tanszék munkatársai eddig 32 könyvet, illetve könyvrészletet írtak, ezenkívül 609 közlemény jelent meg nagyrészt tekintélyes külföldi folyóiratokban. Az oktatók és kutatók rendszeresen látogatják a nemzetközi és hazai konferenciákat, amit az eddig megtartott 541 előadás illusztrál. A gyakorlati problémák iránti érdeklődést bizonyítja az a tény, hogy eddig 109 alkalommal nyertek a tanszék munkatársai az előállított új hatóanyagokra, műszaki megoldásokra szabadalmi oltalmat.

A tanszéknek időszakonként változó intenzitású, de mindig jelentős hazai ipari kapcsolatai voltak. Ezek az oktatáshoz nyújtott segítségen kívül főleg alkalmazott kutatásokra irányuló szerződésekben öltöttek testet. Ezen vállalatok között mindig jelen voltak a gyógyszergyárak

A tanszék oktatói

Tőrös Szilárd

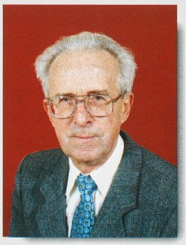

Markó László

Heil Bálint

Bakos József

Bencze Lajos

Speier Gábor

Ungváry Ferenc

Skodáné
Földes Rita

Palágyi József

Vastag Sándor

Személyi adatok:

Tőrös Szilárd: Pécs, 1950. november 7. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1975); műszaki doktor (VVE 1979). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1989). *Egyetemünk oktatója* 1975-től; egyetemi docens 1991-től; tanszékvezető 1997-től.

Markó László: Debrecen, 1928. október 16. *Egyetemi végzettség*: vegyészmérnök (BME 1951); műszaki doktor (VVE 1959). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1963); a kémiai tudomány doktora (1969); MTA levelező tag (1976); MTA rendes tag (1987). *Egyetemünk oktatója* 1965-től; egyetemi tanár (1969); professor emeritus (1998).

Heil Bálint: Nagyvejke, 1935. augusztus 27. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1959); vadgazdálkodási szakmérnök (DATE 1998). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1970); a kémiai tudomány doktora (1980). *Egyetemünk oktatója* 1959-től; egyetemi tanár (1980); rektor 1981-től 1989-ig; tanszékvezető 1986 és 1995 között; kutató professzor 1996-tól.

Bakos József: Tarnazsadány, 1946. július 25. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1976). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány doktora (1995); habilitált doktor (VE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi tanár (1997).

Bencze Lajos: Sümeg, 1936. augusztus 21. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1961); petrolkémiai szakmérnök (VVE 1965); szénhidrogén-kémiai szakmérnök (E. N. I. Scuola Enrico Mattei di Studi Superiori Sugli Idrocarburi, Miláno 1968); műszaki doktor (VVE 1965). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1976); a kémiai tudomány doktora (1987). *Egyetemünk oktatója* 1961-től (1983 és 1989 között az Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet oktatója); egyetemi tanár (1989).

Speier Gábor: Nyergesújfalu, 1939. december 14. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (Drezdai Műszaki Egyetem 1966); műszaki doktor (VVE 1968). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1974); a kémiai tudomány doktora (1986). *Egyetemünk oktatója* 1966-tól; egyetemi tanár (1988); 1995 és 1998 között rektorhelyettes.

Ungváry Ferenc: Budapest, 1940. október 8. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1963); műszaki doktor (VVE 1968). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1973); a kémiai tudomány doktora (1987). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól, egyetemi tanár (1989).

Skodáné Földes Rita: Várpalota, 1963. október 21. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1987); egyetemi doktor (VE 1991). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1996). Ösztöndíjas gyakornok 1987–1990. *Egyetemünk oktatója* 1990-től; egyetemi docens 1998-tól.

Palágyi József: Budapest, 1939. augusztus 19. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1963); műszaki doktor (VVE 1973). *Egyetemünk oktatója* 1966-tól, egyetemi adjunktus 1970-től.

Vastag Sándor: Ecséd, 1947. március 2. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1976). *Egyetemünk oktatója* 1971-től, egyetemi adjunktus 1976-tól.

MTA Petrolkémiai Kutató Csoport kutatói

Balogh Istvánné

Sisak Attila

Halmos Pálné

Szabóné
Ravasz Bernadett

Benedek Csilla

Kaiser József

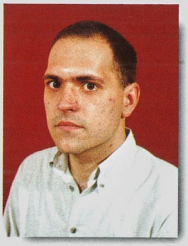

Kégl Tamás

Nagy Emese

Szűcsné
Cserépi Stefánia

Balogh Istvánné: Ólmod, 1947. július 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1978). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1987). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1971-től; tudományos főmunkatárs 1989-től, címzetes egyetemi docens 1992-től.

Sisak Attila: Szombathely, 1949. május 31. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE, 1973); műszaki doktor (VVE 1977). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1989). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1973-tól; tudományos főmunkatárs 1990-től, címzetes egyetemi docens 1992-től.

Halmos Pálné: Szombathely, 1948. november 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1972). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1976-tól; tudományos munkatárs 1976-tól.

Szabóné Ravasz Bernadett: Budapest, 1949. december 28. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1973); egyetemi doktor (VVE 1988). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1990-től; tudományos munkatárs 1990-től.

Benedek Csilla: Temesvár, 1971. március 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (Temesvári Műszaki Egyetem, 1994); PhD-hallgató 1994 és 1997 között. *Egyetemünk tudományos kutatója* 1997-től; tudományos segédmunkatárs 1997-től.

Kaizer József: Kaposvár, 1967. december 8. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1993); PhD-hallgató 1993 és 1996 között. *Egyetemünk tudományos kutatója* 1996-tól; tudományos segédmunkatárs 1996-tól.

Kégl Tamás: Várpalota, 1969. szeptember 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1993); PhD-hallgató 1993 és 1997 között. *Egyetemünk tudományos kutatója* 1997-től; tudományos segédmunkatárs 1997-től.

Nagy Emese: Székelyudvarhely, 1969. január 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár 1993); PhD-hallgató 1993 és 1997 között. *Egyetemünk tudományos kutatója* 1997-től; tudományos segédmunkatárs 1997-től.

Szűcsné Cserépi Stefánia: Miskolc, 1971. április 20. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1995); PhD-hallgató 1995 és 1998 között. *Egyetemünk tudományos kutatója* 1998-tól; tudományos segédmunkatárs 1998-tól.

*

Berty József: Kispest, 1922. október 25. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapest 1944); műszaki doktor (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapest 1950). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1952). *Egyetemünk oktatója* 1954-től 1957-ig; tanszékvezető 1954 és 1957 között; egyetemi docens (1954); honoris causa doktor (1989).

†Müller Sándor: Arad, 1903. október 12. *Egyetemi végzettség*: okl. közép-iskolai tanár (Pázmány Péter Tudományegyetem, Budapest 1925); bölcsészdoktor (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapest 1925). *Tudományos minősítés*: MTA levelező tag (1946). *Egyetemünk oktatója* 1957-től 1965-ig; tanszékvezető 1957 és 1965 között; egyetemi tanár (1957).

Bartik Tamás: 1952. május 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1976); műszaki doktor (VVE 1980). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1990); a kémiai tudomány doktora (1996). *Egyetemünk tudományos kutatója* 1978-tól 1997-ig; tanszékvezető 1995 és 1997 között; címzetes egyetemi tanár 1995-től.

(pl. Richter Gedeon Rt., EGIS, Chinoin). Hosszú időre nyúlik vissza a Budapesti Vegyiművekkel, illetve a Tiszai Vegyi Kombináttal való kapcsolat is. Természetesen jó szakmai viszonyban volt és van a tanszék számos hazai kutatóintézettel, illetve egyetemmel is (pl.: az MTA Központi Kémiai Kutató Intézetével – ma Kémiai Kutatóközpont –, a KLTE Fizikai Kémia Tanszékével, a JATE Szerves Kémia Tanszékével stb.).

A külföldi kapcsolatok kialakítását és ápolását nagymértékben elősegítették azok a nemzetközi konferenciák, amelyeket a tanszék oktatói szerveztek (pl.: International Symposium on Chemistry of Hydroformylation and Related Reactions, Veszprém, 1972., Symposium on Rhodium in Homogeneous Catalysis, Veszprém, 1978., VIIIth FECHEM Conference on Organometallic Chemistry, Veszprém, 1989. stb.). A tanszék nemzetközi kapcsolatainak rendszere mindig igen kiterjedt volt, és jelenleg is rendkívül szerteágazó, gyümölcsöző (közös publikációk, közös PhD-program). A terjedelmi korlátok miatt ezúttal csak néhányat említünk meg: Université Claude-Bernard, Lyon (D. Sinou); University of Georgia, Athens (J. F. Garst, R. B. King); Ruprecht-Karls Universität, Heidelberg (G. Huttner); University of Marseille (M. Reglier); Martin Luther Universität, Halle (A. Sorkau); University of Triest (M. Graziani); The Queen's University of Belfast (J. J. Rooney); University of Colorado (C. G. Pierpont); Universitàá di Sassari (S. Gladiali); Universitàá di Torino (G. Gervasio), stb.

A tanszék oktatói mindig kivették részüket az egyetemi közéleti tevékenységből is. Így – a különböző egyetemi bizottságokban végzett munkán túlmenően – jelentős feladatokat vállaltak az egyetem vezetésében (Heil Bálint, Speier Gábor) és az érdekképviselet területén is (Palágyi József, Tőrös Szilárd). Az elmúlt időszakban a tanszék több volt munkatársa eltávozott. Közülük sokan vegyipari cégeknél jelentős beosztásba kerültek, illetve más felsőoktatási intézményekben helyezkedtek el. Galamb Vilmos a Gyógyszerkutató Rt. igazgatója, Horváth István az Exxon kutatási osztályának, Tasi Miklós korábban a Shell, jelenleg az Akzo Nobel cégnek egyik vezető munkatársa. Váradi Gyula egy biofizikai intézet (University of Cincinnati) igazgatója, Pályi Gyula a University of Modena professzora. Kollár László a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára, a TTK dékánja. Farády László, Ötvös Irma, Vízinné Orosz Anna nyugalomba vonultak, Simon Ákos egyetemünk Továbbképző Központjának igazgatója lett.

Elhunyt volt munkatársaink – Müller Sándor (†1966), Babos Barnabás (†1970), Csontos Gyula (†1973), Papp Lajos (†1998) – emlékét kegyelettel őrizzük.

A tanszék oktató- és kutatómunkáját korábban huzamosabb ideig Bányai Pál, Boros Abáné, Böröcz István, Ferenczi László, Gőgös Károly, Kiskőrösi Józsefné, Kosaras Józsefné, Kottek Pálné, Kovács Zsuzsanna, Lohonyai Jenő, Major István, Mülner József, Nagy Perge Klára, Zwicker Tamásné segítették; jelenleg Balázs Ferencné, Bátori Imre, Bosnyák Béláné, Édes Béla, Fekete Miklósné, Károlyi István, Korányi Béláné, Klujber Lajosné, Nagy Ferenc, Vladár József segítik.

Szervezési és Vezetési Tanszék

Névváltozások

Központi Önálló Üzemgazdasági Tanszéki Csoport	1967–1969
Üzemgazdaságtani Tanszék	1969–1971
Vegyipari Rendszertechnikai Intézet	1971–1977
Vállalati Rendszerszervezési Önálló Tanszéki Csoport	1977–1984
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet	1984–1990
Vállalati Vezetés és Gazdaságtan Tanszék	1990–1996
Szervezési és Vezetési Tanszék	1996-tól

A gazdasági jellegű tárgyak oktatását 1957-től 1959-ig a Marxizmus-Leninizmus Tanszéken Balassa János, 1959-től 1967-ig a Kémiai Technológia Tanszéken Balassa János és (1964-től) Tímár László† látta el. 1967. augusztus 15-én Központi Önálló Üzemgazdasági Tanszéki Csoport létesült Vándor Józsefné vezetésével. 1969. március 1-jén alakult meg az Üzemgazdaságtan Tanszék, belőle vált ki 1977. július 1-jén, tanszéki jogállással, a Vállalati Rendszerszervezési Önálló Tanszéki Csoport.

Az Üzemgazdaságtan Tanszéket 1969. március 1. és 1984. június 30. között Vándor Józsefné irányította. A Vállalati Rendszerszervezési Önálló Tanszéki Csoport vezetője 1977. szeptember 1-jétől 1981. március 31-éig Bene László volt. 1981. április 1-jén Papp Sándor, 1981. június 1-jén Kindler József, 1982. február 1-jén Tímár László kapott megbízást a vezetői teendők ellátására. 1982. augusztus 1. és 1984. június 30. között Trethon Ferenc vezette a csoportot.

A művelődési miniszter 1984. július 1-jei hatállyal az Üzemgazdaságtan Tanszék és a Vállalati Rendszerszervezési Önálló Tanszéki Csoport összevonásával Vállalatgazdasági és Szervezési Intézetet létesített. Az intézet igazgatói teendőinek ellátására Trethon Ferenc egyetemi docens kapott megbízást. Az intézet két csoportra tagozódott: vállalatgazdasági csoport, vezetője: Trethon Ferenc, illetve vezetési és szervezési csoport, vezetője: Gaál Zoltán. Újabb szervezetátalakítással 1990. július elsejei hatállyal az intézetet Vállalati Vezetés és Gazdaságtan Tanszékké szervezték át Gaál Zoltán vezetésével. A műszaki menedzser szak alapítása és a gazdálkodási szak indítása a tanszék szakmai alapokon történő szétválásához vezetett. 1996. január 1-jén létrejött a Szervezési és Vezetési Tanszék (vezetője Gaál Zoltán) és a Gazdaságtan Tanszék (vezetője Józsa László).

A Központi Önálló Üzemgazdasági Tanszéki Csoport indulásakor három főállású és két másodállású oktatóval látta el a gazdasági ismeretek c. tantárgy oktatását. Az egyetem 1969 szeptemberében áttért a kétfokozatú képzésre, melynek keretében az első fokozaton üzemgazdaságtan, a második fokozaton ipargazdaságtan c. tantárgyakat oktatott a tanszék. Az 1971/72-es tanévben az oktatási feladatok tovább bővültek. Ebben az időszakban a tanszék oktatói létszáma 6 főre emelkedett.

A Művelődésügyi Minisztérium 1973. június 1-jei hatállyal, 45 fős beiskolázási létszámmal szervező vegyészmérnöki szakot létesített a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. A szervezőmérnök-képzést nagymértékben segítette az ipar, elsősorban a vegyipar, és mint ágazati minisztérium, a Nehézipari Minisztérium az úgynevezett bázisvállalati rendszer létrehozásával.

A vegyipar szervező szakemberigényének gyorsabb kielégítésére és az ellátottság színvonalának javítására a tanszék vegyipari szervező szakmérnöki szakot hozott létre. A kiegészítő képzés 1975-ben indult meg és 1978-ban fejeződött be. 1984-ben megindult a levelező tagoza-

VÁNDOR JÓZSEFNÉ

†TÍMÁR LÁSZLÓ

ton a szervező szak második fokozata. Az egyetem ezt a képzést 1984-től kezdve csak háromszor indította, és erősen korlátozta a felvehető létszámot.

Az utóbbi években, az egyetem erőteljes fejlődése folytán új szakokkal gyarapodott a mérnökképzés is. A vegyészmérnöki szak képzését akkreditálták, és ezzel együtt a szak menedzsment szakirányát is. A vegyészmérnöki szak tantervi reformja során a tanszéken művelt vezetésiszervezési és gazdasági tudományok oktatása kötelező vagy választható tárgyként mindenütt megjelent.

A permanens tantervfejlesztés eredményeként dolgozta ki a tanszék a menedzser szakmérnöki szak képzési tematikáját és részletes tantervét; az első évfolyam 1991 őszén indult. A szervezőképzés sokéves oktatási és kutatási, valamint külföldi tapasztalatok felhasználásával elkészült a műszaki menedzserek képzésének tanterve. A műszaki menedzserek képzése 75 hallgatóval 1993 szeptemberében kezdődött el.

A tanszék fontos szerepet szán a közép- és felső szintű vezetők szakmai továbbképzésére. A 3-5 napos szakmai programok 1991-ben kezdődtek a University of Wisconsin-Madison és a New York University amerikai egyetemekkel kötött együttműködés alapján a Mantree (Management Training for Eastern Europe) nevet viselő közös programban.

A környezet igényeit érzékelve készült el a minőségügyi szakmérnökök képzésének tanterve, melynek alapján 1996-ban 25 fő kezdte meg posztgraduális tanulmányait. A posztgraduális tanterv mellett elkészült a graduális minőségügyi szakemberképzés tanterve is, melynek akkreditálása jelenleg folyik. Jelentős lépés a műszaki menedzser szak doktori programjának kidolgozása az Alkalmazott Gazdaságtan és a Turizmus Tanszék közreműködésével. Az állandó megújulás követelménye, a kreditrendszer bevezetése jelentősen megnövelték az oktatási feladatokat. Ezek segítésére jelentős számú jegyzet és tankönyv készült az elmúlt időszakban.

VÁNDOR JÓZSEFNÉ docens 17 éven át vezette az Üzemgazdaságtan Tanszéket. Irányítása alatt alakult először a gazdasági és szervezési ismeretek oktatására önálló szervezeti egység az egyetemen. Vezetésével jött létre egy új típusú képzés, a szervezőmérnök-képzés, amely az egyetem történetében az első új szak.

BENE LÁSZLÓ tudományos tanácsadóként került kapcsolatba a tanszékkel. 1977-ben vette át a nappali tagozaton a vállalatvezetés és -szervezés, valamint a gazdasági rendszerek irányítása c. tárgy oktatását. Elméleti felkészültsége nagyban hozzájárult a szakmai színvonal emeléséhez és az industrial engineering iskola megteremtéséhez.

TÍMÁR LÁSZLÓ fél évig irányította a tanszék munkáját. Sajnos 1982-ben bekövetkezett korai halála egy sikeresnek indult karriert tört ketté. Munkájának hatása, szellemi jelenléte mindmáig

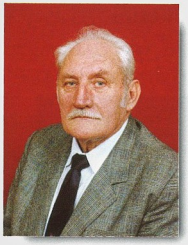

KINDLER JÓZSEF

TRETHON FERENC

érezhető. Ezt példázza az évenként megrendezésre kerülő TÍMÁR LÁSZLÓ tanulmányi emlékverseny.

KINDLER JÓZSEF egyetemi docens a szervező szak indulásakor került a tanszékre. Egyrészt tanácsaival segítette a tanterv kidolgozását, másrészt ő oktatta a vállalati rendszerek szervezése és vezetése c. tárgyat, amelyhez elsőként készített jegyzete is a tanszék gondozásában jelent meg.

TRETHON FERENC nyolc évig vezette a tanszéket. Széles körű társadalmi tevékenysége miatt a tanszéken töltött időt igen intenzíven használta fel, nagy teret engedve az önálló kezdeményezéseknek az oktatás, a kutatás területén.

Kiemelkedő szerepe volt HEGEDŰS TIBORnak†, aki a levelező tagozatot teljesen önállóan szervezte és irányította. Emellett nyugdíjas éveiben is menedzselte a szervező-szakmérnöki képzést. Váratlanul hunyt el 1984-ben.

GAÁL ZOLTÁN 1990 óta vezeti a tanszéket. Ő az egyik olyan vezető, aki itt végzett az egyetemen, és azóta tagja a tanszéknek. Részt vett a szervező-vegyészmérnöki szak tantervének kimunkálásában, illetve komoly érdemeket szerzett az országban vezetésével elsőként kidolgozott műszaki menedzser szak tantervének kidolgozásában és elfogadtatásában. A TÍMÁR LÁSZLÓval közösen megindított megbízhatóság vegyipari alkalmazása c. kutatási program kidolgozásával új iskola alapjait fektette le. A Mérnöki Kar alapító dékánja, jelenleg az egyetem rektora.

Az egyetem címzetes docensi címet adományozott SZŐRFI ISTVÁNnak, aki a szervező szak megalakulása óta volt a tanszék meghívott munkatársa. Címzetes egyetemi tanári címet kapott LÁSZLÓ FERENC c. egyetemi docens, aki 1981-től a környezetvédelem szervezése c. tantárgy előadója volt. Rajtuk kívül címzetes oktatója a tanszéknek JUHÁSZ ÁDÁM, HARSÁNYI IMRE, SZALAY LÁSZLÓ, BOD PÉTER ÁKOS, MENYHAY IMRE, a Montanuniversität Leoben nyugalmazott tanára és RIED JÓZSEF pszichológus.

Az 1972–76 közötti időszakra az egyéni kutatások, illetve ipari megbízások alapján végzett kutató-fejlesztő munkákból kialakultak a tanszék fő kutatási irányai, illetve a későbbi fejlesztés körvonalai.

Fokozatosan kiépültek a tanszék külföldi kapcsolatai, az akkori idők lehetősége szerint elsősorban a szocialista országok testvéregyetemeivel (Pardubice, Burgasz, Gliwice, Leningrád, Merseburg). Ebben az időszakban jelentek meg az első komoly publikációk a tanszék munkatársaitól a ma fő kutatási iránynak számító megbízhatóságelmélet vegyipari alkalmazása és más témakörben. A szakmai publikációk és előadások kutatási hátterében sikeresen működtek közre az ösztöndíjasok és a tanszék TDK hallgatói is.

1982 és 1990 között új kutatási irányok jelennek meg: a vezetés-motiváció, a marketing és az innováció. Közös kutatási tevékenység folyik a Technische Universität Magdeburggal a kar-

A tanszék oktatói

Gaál Zoltán

Veress Gábor

Bencsik Andrea

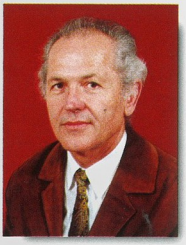

Bittner Péter

Kovács Zoltán

Tuczai Attiláné
Takács Éva

Ködmön István

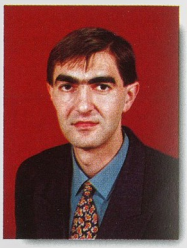

Szabó Lajos

Ihász Sándor

Wirth Ernő

Személyi adatok

GAÁL ZOLTÁN: Szentgotthárd, 1947. november 24. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); okl. vegyipari gazdasági mérnök (BME 1974); műszaki doktor (VVE 1975). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1984); habilitáció (ME 1995). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; tanszékvezető 1990-től; mérnök kari dékán 1991 és 1998 között; egyetemi tanár (1996); rektor 1998-tól.

VERESS GÁBOR: Budapest, 1938. május 28. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1961); okl. alkalmazott matematikus (ELTE 1967); egyetemi doktor (BME 1975). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1975); a kémiai tudomány doktora (1988); habilitáció (BME 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanár (1994).

BENCSIK ANDREA: Szentes, 1956. április 16. *Egyetemi végzettség*: okl. szervező vegyészmérnök (VVE 1984); egyetemi doktor (VE 1986). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1993). *Egyetemünk oktatója* 1984-től; egyetemi docens 1994-től.

BITTNER PÉTER: Győr, 1945. március 13. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); okl. vegyipari gazdasági mérnök (BME 1983); műszaki doktor (VVE 1982). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1996). *Egyetemünk oktatója* 1973-tól; egyetemi docens 1997-től.

KOVÁCS ZOLTÁN: Zalaegerszeg, 1955. december 15. *Egyetemi végzettség*: okl. szervező vegyészmérnök (VVE 1980); műszaki doktor (VVE 1984). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1991). *Egyetemünk oktatója* 1982-től; egyetemi docens 1992-től.

TUCZAI ATTILÁNÉ TAKÁCS ÉVA: Kemeneshőgyész, 1946. június 26. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (BME 1969); egyetemi doktor (VVE 1988). *Egyetemünk oktatója* 1978-tól; egyetemi adjunktus 1988-tól.

KÖDMÖN ISTVÁN: Eger, 1967. november 10. *Egyetemi végzettség*: okl. szervező vegyészmérnök (VE 1992); egyetemi doktor (VE 1996); PhD. hallgató (VE 1992–1996). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

SZABÓ LAJOS: Kaposvár, 1968. október 15. *Egyetemi végzettség*: okl. szervező vegyészmérnök (VE 1993). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1996); Master in Energy and Environmental Economics (Milánó 1995). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

IHÁSZ SÁNDOR: Devecser, 1966. december 22. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (BME 1991). *Egyetemünk oktatója* 1992-től; tudományos segédmunkatárs 1992-től.

WIRTH ERNŐ: Ajka, 1959. május 2. *Egyetemi végzettség*: okl. biológiai ipari mérnök (BME 1986); okl. pedagógia-pszichológia szakos tanár (ELTE 1994); okl. pszichopedagógus (GYPTF 1995). *Egyetemünk oktatója* 1997-től; tanszéki mérnök 1997-től.

*

TÖRÖK ÁDÁM: Budapest, 1952. október 23. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazda (MKKE 1976); Diplome d'Études Supérieures Européennes, Centre Européen Universitaire (Université de Nancy II. 1981). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1985); a közgazdaság-tudomány doktora (1993); habilitáció (JPTE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; tudományos tanácsadó 1998-tól.

VÁNDOR JÓZSEFNÉ: Makó, 1928. április 1. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazda (MKE 1966); egyetemi doktor (1981). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1981). *Egyetemünk oktatója* 1967-től 1987-ig; tanszékvezető 1967 és 1977 között; egyetemi docens 1967-től; nyugdíjas 1987-től.

BENE LÁSZLÓ: Egyházaskozár (Ráckozár), 1923. január 27. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazda (József Nádor Műszaki és Közgazdasági Egyetem 1949); műszaki doktor (BME 1958). *Tudományos minősítés*: közgazdaság-tudomány kandidátusa (1974). *Egyetemünk oktatója* 1976-tól 1981-ig; tanszékvezető 1977 és 1981 között; egyetemi tanár (1979); nyugdíjas 1983-tól.

KINDLER JÓZSEF: Budapest, 1929. február 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1954); okl. vegyipari gazdasági mérnök (BME 1965); műszaki doktor (BME 1969). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1976); a közgazdaságtudomány doktora (1990). *Egyetemünk oktatója* 1981 és 1982 között; tanszékvezető 1981-től 1982-ig; egyetemi docens (1981).

†TÍMÁR LÁSZLÓ: Békéscsaba, 1941. május 18. Elhunyt 1982. július 9-én. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1964); műszaki doktor (VVE 1969); okl. vegyipari gazdasági mérnök (BME 1971). *Egyetemünk oktatója* 1964-től 1982-ig; egyetemi adjunktus 1969-től; tanszékvezető 1982.

TRETHON FERENC: Eger, 1923. szeptember 9. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazda (József Nádor Műszaki és Közgazdaságtudományi Egyetem 1947). *Tudományos minősítés*: közgazdaság-tudomány kandidátusa (1958). *Egyetemünk oktatója* 1982 és 1990 között; tanszékvezető 1982-től 1990-ig; egyetemi docens (1982); nyugdíjas 1991-től.

*

A tanszéki oktató-kutató munkát jelenleg EGYED ILDIKÓ, SZÁNTÓ GÉZÁNÉ és KATONA LÁSZLÓNÉ segíti, korábban KISS KÁROLYNÉ, SZEMES KATALIN, ALEXY BÉLÁNÉ, CSISZÁR JÓZSEFNÉ, FALLMANN GYÖNGYI, GEIPL PÉTERNÉ, HORVÁTH JOLÁN, RÁDÓCZY CSABA, SOLYMOSI ISTVÁNNÉ, SZAPPANOS ISTVÁNNÉ és TÓSOKI ZSUZSANNA segítette.

---

bantartás irányítási rendszerének fejlesztése, a Technische Hochschule Darmstadttal a magyar és német vállalatok beszerzési magatartása, a BRD-magyar vegyes vállalatok létesítésének elméleti és gyakorlati problémái témakörben. Közös kutatási projekt indul a Technische Hochschule Merseburg oktatóival az optimális karbantartási stratégiák kialakítására, a Montanuniversität Leoben (Ausztria) Gazdaságtudományi Intézetével karbantartási teljesítmény mérése címmel. Több egyetemmel átfogó kutatási projekt létesül Vállalati K+F és a marketing közötti koordináció sikertényezői a termékinnováció folyamatában címmel.

Az intézet 1989-ben szervezett először konferenciát saját kutatási témáiból. Ettől kezdve évente megrendezi a nemzetközi karbantartási konferenciát több külföldi intézmény részvételével.

1990 után az alábbi kutatási irányok alakultak ki, illetve folytatódtak: A műszaki menedzser szak koncepciójának tisztázása a mérnöki és a közgazdaság-tudományokkal. Kidolgozói GAÁL ZOLTÁN vezetésével KOVÁCS ZOLTÁN, BITTNER PÉTER, BENCSIK ANDREA, FÜSTÖS JÁNOS és TUCZAI ATTILÁNÉ.

A vállalati siker és vállalati kultúra kölcsönhatásának elemzése témában GAÁL ZOLTÁN és SZABÓ LAJOS, a megbízhatóság szemléletű szervezetirányítás témákban KOVÁCS ZOLTÁN,

Bencsik Andrea és Ködmön István, az információs rendszerek tervezése, használata, működtetése témákban Veress Gábor, Ihász Sándor, az emberi erőforrás menedzsment témakörben Bittner Péter, Tuczai Attiláné és Wirth Ernő folytat kutatómunkát. Legújabb irányzatként jelent meg a minőségmenedzsment Veress Gábor és Ködmön István közreműködésével.

A Szervezési és Vezetési, az Alkalmazott Gazdaságtan, valamint a Turizmus Tanszék műszaki fejlesztés, termelés- és szolgáltatásmenedzsment címmel pályázati doktori programot dolgozott ki Török Ádám programvezető és Gaál Zoltán tanszékvezető irányításával.

A vállalati kultúra c. konferenciát a tanszék 1992-től kezdve rendezi és évente megismétli.

A szervező szak létrehozásával párhuzamosan jött létre az ún. bázisvállalati kapcsolatrendszer.

A bekövetkezett változások eredményeként ma a tanszéknek az alábbi vállalatokkal van érdemi együttműködése: Budapesti Kőolajipari Gépgyártó Rt., Magyaróvári Timföld Kft., MOL Rt., Ajkai Alumíniumipari Kft., Bakony Művek Rt., Nitrokémia Rt., Nitrokémia 2000 Rt., ALCOA KÖFÉM Kft., Alföldi Porcelángyár Rt., Szolnoki Cukorgyár Rt., Kaposvári Húskombinát Rt.

A tanszék az említetteken túl szakmai kapcsolatokat épített ki az alábbi egyetemek megfelelő tanszékeivel: University of Tulsa (USA), Universität Innsbruck (Ausztria), University of Göteborg (Svédország), Linköping University (Svédország), Tongji University Sanghai (Kína), Budapesti Műszaki Egyetem, Miskolci Egyetem, Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, Janus Pannonius Tudományegyetem.

Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék

Névváltozások

Szilikátipari Tanszék	1951–1954
Szilikátkémiai Tanszék	1954–1983
Szilikátkémiai és -Technológiai Intézet	1983–1990
Szilikátkémiai és -Technológiai Tanszék	1990–1996
Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék	1996-tól

A Szilikátipari Tanszék 1951-ben alakult, s ez volt a szilikátkémia területén az első önálló egyetemi tanszék hazánkban. Szervezésével HENSZELMANN FRIGYEST†, a Nehézvegyipari Kutató Intézet tudományos munkatársát bízták meg. A tanszék vezetésére BERECZKY ENDRE† Kossuth-díjas egyetemi tanárt kérték fel, aki nyugdíjazásáig (1963) látta el az irányító feladatot. 1973-ban bekövetkezett halálával a magyar szilikátipar nemzetközi hírű tudósát és a szilikátmérnöki iskola megteremtőjét veszítettük el. Az 1963/64-es tanévtől ugyancsak nyugdíjba vonulásáig, 1982. június 30-áig DÉRI MÁRTA egyetemi tanár volt a tanszék vezetője. Ezen időszak alatt, 1971. július 1-jétől a művelődésügyi miniszter rendelkezése alapján a tanszékvezető irányításával kutatócsoport is alakult a tanszéken, mely a tanszék intézetté alakulásakor megszűnt. 1982. július 1-jétől NEMECZ ERNŐ egyetemi tanár, majd 1983. február 1-jétől JUHÁSZ A. ZOLTÁN tudományos tanácsadó, később egyetemi tanár kapott megbízást a tanszék vezetésére. A tanszék 1983. július 1-jétől három csoporttal intézetté alakult: nyersanyag- és üvegcsoport (JUHÁSZ A. ZOLTÁN), cement- és betoncsoport (TAMÁS FERENC), kerámiacsoport (KOTSIS LEVENTÉNÉ). Az intézet igazgatója JUHÁSZ A. ZOLTÁN egyetemi tanár volt. 1990. augusztus 1-jétől az intézeti szerveződés helyett ismét egységes tanszéki szerkezet alakult ki, amelynek vezetői teendőit 1992. június 30-áig JUHÁSZ A. ZOLTÁN egyetemi tanár látta el. 1992. július 1-jétől KOTSIS LEVENTÉNÉ egyetemi docens a tanszék vezetője. 1996. január 1-jétől a korábban önálló szervezeti egységként működő nagyműszer-laboratórium egyesült a Szilikátkémiai és -Technológiai Tanszékkel, és így jött létre a Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék. E tanszéken belül KOVÁCS KRISTÓF egyetemi docens a nagyműszer-laboratóriumi csoport, SZALONTAI GÁBOR tudományos tanácsadó az NMR laboratóriumi csoport vezetőjeként tevékenykedik.

A tanszék oktatási feladata kezdetben a szilikátkémia és a szilikátipari technológia tárgykörébe tartozó ismeretanyag átadása volt. A hallgatók tanulmányaikat az utolsó szemeszterben elkészülő diplomadolgozattal zárták le, amelyek témája rendszerint vagy üzemi probléma, vagy tanszéki kutatási feladat volt.

A tanszék kezdetben nappali, esti és levelező képzés keretében végezte oktatómunkáját. A tanterv felépítésében komoly változást hozott a kétfokozatú képzés bevezetése 1969-ben, majd az ipar szerkezetváltozásához való alkalmazkodás 1990–91-ben. A vegyészmérnöki szak tantervét az angol mérnöki kamara ($IChem^E$) akkreditálta 1992-ben, reakkreditálta 1997-ben. Ettől kezdve a diplomamunkán kívül diplomatervet is kell készíteni a hallgatóknak, ami minden esetben technológiai tervezési feladatot jelent korszerű számítógépes szoftverek támogatásával. Az egyetem megalapítása óta a tanszéken 1014 diploma és 373 szakdolgozat készült. A '70-es évek kezdetével a szilikátipar lendületes fejlődése következményeként mint új igény jelentkező posztgraduális képzés keretében 1972-ben elektrokerámiai, 1975-ben épületkerámiai, 1978-ban

cement- és mészipari, 1981-ben üvegipari, 1986-ban pedig másodnyersanyag-hasznosítási 4 féléves szakmérnöki tanfolyamokat szerveztünk.

†Bereczky Endre

†Grofcsik János

A tanszék oktatási profiljában komoly bővülést jelentett az 1994-ben indított anyagmérnöki szak. Az anyagmérnökök a szerkezeti anyagok (kerámiák, fémek, polimerek, kompozitok) tervezésével, gyártásával és anyagi minősítésével kapcsolatos ismereteket szereznek. E szakon jelenleg két szakirányban (nemfémes szervetlen szerkezeti anyagok; műszer- és méréstechnika) lehet specializálódni. Az anyagmérnöki szak indítását a tanszék infrastrukturális hátterének jelentős bővítése tette lehetővé, amelyek hátterében PHARE, COST, INCO-Copernicus pályázatok állnak.

A Veszprémi Egyetem kiemelkedő oktatási és tudományos tevékenységük elismeréseként Déri Márta (1993), Juhász A. Zoltán (1995) és Tamás Ferenc (1998) professzoroknak a professor emeritus címet adományozta.

A tanszék szervezésével megbízott Henszelmann Frigyestől 1951. december 1-jén Bereczky Endre átvette annak irányítását. A nagy elméleti tudású, széles körű ipari tapasztalattal rendelkező, nagy szakmai tekintélyű, a cementipar minden fortélyát ismerő professzor a szilikátipar teljes vertikumában megszervezte az oktatást. A keramikusok Grofcsik János (1951–1956) professzor, az üvegipari szak tanulói Lőcsei Béla címzetes egyetemi docens irányítása alatt sajátították el a legfontosabb elméleti és gyakorlati ismereteket. Tamás Ferenc (1951–1956), Bereczky Éva (1951–56), Reuter Ottó (1954–1960), Balog Lajos (1956–1957), Wilverger Ferenc (1957–1958) csupán néhány évet töltöttek a tanszéken, főként hallgatói laboratóriumi gyakorlatok vezetésével. Kocsis Géza (1956–1990) az üvegipari szakemberek oktatását végezte. Csetényi József (1957–1993) a timföldporcelánok kutatási eredményeit foglalta kandidátusi disszertációba. Nagy Károly (1957–1981) mineralógiával és tűzállóanyag-ipari kutatásokkal foglalkozott. Somogyi Antal (1960–1996) a szilikátipar teljes vertikumában oktatott és kutatott. Amrich László (1960–1996) Bereczky professzor cementtechnológiai tapasztalatait közvetítette. Kovács Miklósné (1960–1982) az analitikai laboratóriumot irányította. Cementtechnológiai kutatásai közül a cementégető kemencék alkáli-anyag-tartalmának feldúsulására vonatkozó tanulmánya ma sem vesztett jelentőségéből.

1963-ban Déri Márta, a híradástechnikai kerámiai anyagok, mindenekelőtt a Seignette-elektromos anyagok kutatásának és gyártásának hazai úttörője, ipari tapasztalatai mellett a BME-n szerzett oktatói gyakorlatával átszervezte a szilikátkémia és technológia oktatását. Nagy hangsúlyt helyezett a szilikáttechnológia szilikátkémiai alapjainak kidolgozására. Nagy Szilárd (1963–1995) tevékenységét a fotólaboratórium kialakítása, a hőszigetelő anyagok ok-

DÉRI MÁRTA

JUHÁSZ A. ZOLTÁN

TAMÁS FERENC

tatása és kutatása, s a szilikátok szerepe a civilizáció fejlődésében c. tárgy kidolgozása fémjelezte. HENSZELMANN FRIGYES, a pigmentkutatás elismert szakembere tudományos minősítésének megszerzése után, a cementtechnológia területén az önporló cementek kutatásában ért el komoly eredményeket. Az adminisztrációs feladatok maradéktalan ellátásával a tanszék „lelkiismerete" volt 1986-ban bekövetkezett nyugdíjazásáig. AMRICH LÁSZLÓNÉ (1968–1991) eredményes analitikai laboratóriumi munkája számos kutatásba épült be. SZABÓ PÉTER (1970–) kerámiai, üvegtechnológiai és kolloidkémiai laboratóriumi gyakorlatokat irányít. FÜLÖP ISTVÁN (1971–1990) egyetemen eltöltött éveit a belső záróréteg kondenzátorkerámiák kutatásában elért eredményei és jó szervező egyénisége teszik maradandóvá. KOVÁCS KRISTÓF (1972–1985, 1996–) kezdetben a fázisdiagramok termodinamikai számítási módszereivel, majd a híradástechnikai kerámiákkal, 1985-től a nagyműszer-laboratóriumban az elektronmikroszkópos leképezéssel és képelemző módszerekkel foglalkozott, és e témából írta kandidátusi disszertációját is. VÁRADY TIBOR (1971–1989) munkásságát a Szilikátipari Kézikönyv egyik fejezete, a tanszék folyosóján levő, a szilikátipart reprezentáló kiállítás összeállítása őrzi. HORVÁTH TIBORnak (1972–1989) a tűzállóanyagok művelettani kutatásai terén elért eredményei nemzetközi hírnevet adtak. Munkásságának csúcspontját a nagytisztaságú MgO gyártástechnológiájának kidolgozása, az üzem megtervezése, a gyártás beindítása jelentette. TAMÁS FERENC 1973-ban visszakerülve az első munkahelyére, a VVE-re, a SZIKKTI-ben megkezdett cementkémiai kutatásait folytatta. Korábbi kandidátusi címéhez a cementhidratáció elméleti alapjainak kidolgozásáért a tudományok doktora fokozatot is megszerezte. Előadásait a fázisdiagramok témaköre alapján csoportosította. Munkássága alatt sok könyvet és jegyzetet szerkesztett, melyek közül a Szilikátipari Kézikönyv a legjelentősebb. ENISZNÉ BÓDOGH MARGIT (1974–) a klasszikus és a csúcstechnológiai kerámiák oktatásával és kutatásával foglalkozik. Az onditos kerámiai masszák- és a szupravezető anyagok gyártástechnológiájának kidolgozása és szilárdtest-kémiai elméleti alapjainak tisztázása legértékesebb eredményei közé tartozik; előadásait szilikátkémia és szilikáttechnológia témakörökben tartja. CZUPPON KÁROLY (1974–) tűzállóanyag-ipari technológiai kutatásokkal foglalkozik. FARKAS ISTVÁNNÉ (1974–1990) munkája főként a cementkémiai kutatásokhoz kapcsolódott, eredményeit több nemzetközi fórumon ismertette. SZABÓ ISTVÁN (1975–) tudományos minősítését az üvegkémiában elért eredményeiért kapta: az üvegek kristályosodásának kinetikai tanulmányozásával foglalkozik, üvegkémia és technológia témakörben tartja előadásait. FARKAS ZSUZSANNA (1976–1977, 1996–) és ORAVETZ DEZSŐ (1976–1977, 1996–) a scanning elektronmikroszkópos felvételek és EDAX-analízisek készítésének technikáját magas színvonalra fejlesztette.

JUHÁSZ A. ZOLTÁN ipari tapasztalatai alapján hangsúlyos területté tette a szilikátipari nyersanyagok megismertetését, a nyersanyag-feldolgozási technológiák elsajátíttatását, a mechanokémiai ismeretek bevezetését az oktatásba. Nyugdíjba vonulása előtt hallgatói jegyzetekbe foglalta a szilikátkémia kolloidikai alapjait. PÁTKAINÉ HORVÁTH MÁRTA (1983-tól) a műszaki menedzser hallgatók szilikátipari laboratóriumi gyakorlatának vezetésével, a tanszéki számítógépes hálózat fejlesztésével szerzett elismerést. KEPESNÉ VÖRÖS MARIANNA (1983–1991) a hallgatói laboratóriumi gyakorlatokat vezette. BALOGH ÁGNES (1984–1998) kerámiai színtestek kutatásával foglalkozott, és az 1996-ban Veszprémben rendezett nemzetközi konferenciának, az Euroforum '96-nak a fő szervezője volt. Előadásait a kerámiai technológia témaköréből tartotta. KORIM TAMÁS (1986–) csúcstechnológiai kerámiai termékekkel és eljárásokkal foglalkozik, a minőségbiztosítás témakörében előadásokat tart, valamint laboratóriumi gyakorlatot vezet. KRISTÓFNÉ MAKÓ ÉVA (1989–) mechanokémiai kutatásokkal foglalkozó témából készítette PhD-disszertációját, jelenleg a makro- és mikrofeszültségek kimutatására, a nagy hőmérsékletű röntgenfelvételek készítésére szerveződött laboratórium vezetője. CSETÉNYI LÁSZLÓ (1990–) érdeklődési területe a cementkémia; a hidratált termékek fázisegyensúlyi számításai témakörű PhD-disszertációjának eredménye alapján 1998-ban Bolyai-ösztöndíjas lett.

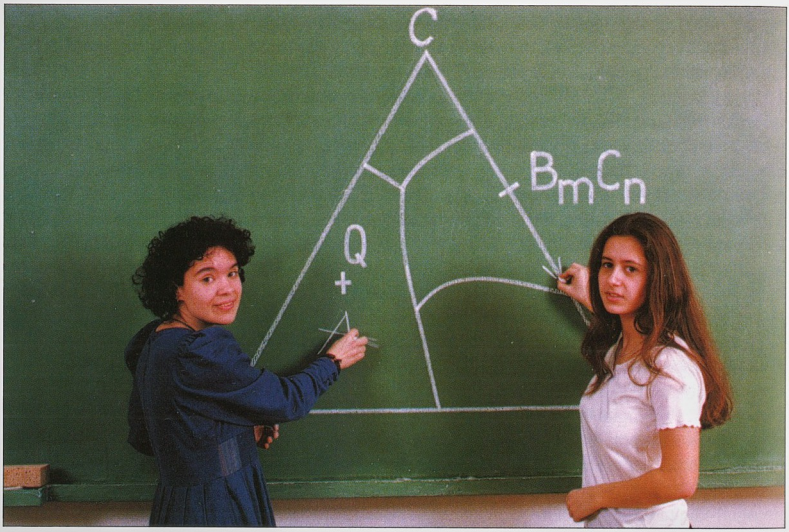

1992-ben a magyar gazdaság szerkezetváltása új szak kidolgozását követelte meg a tanszék élére kerülő KOTSIS LEVENTÉNÉ (1965–) docenstől, aki elsőrendű feladatának az anyagmérnöki szak tematikájának összeállítását és infrastrukturális hátterének megteremtését tekintette. A klasszikus és csúcstechnológiai kerámiák kutatásával új technológiák (biokerámia, szupravezető anyagok) telepítésével kapcsolta be a tanszéket a nemzetközi kerámiai kutatásba.

A tanszék munkáját nagyon nehezítette a létszámleépítés. AMRICH LÁSZLÓ, AMRICH LÁSZLÓNÉ, CSETÉNYI JÓZSEF, NAGY SZILÁRD, SOMOGYI ANTAL nyugdíjba vonulásával nagy szakmai tapasztalattal rendelkező munkatársaktól kellett idő előtt megválni. 1996-ban SZALONTAI GÁBOR (1996–) tudományos tanácsadó került a tanszékre, aki kandidátusi és akadémiai doktori disszertációját fémorganikus anyagok NMR-vizsgálatára vonatkozó eredményei alapján készítette, s ezeket az oktatásban hasznosította. JELINKÓNÉ TASNÁDY KATALIN (1996–) a transzmissziós elektronmikroszkópiai technika elsajátítására oktatja a hallgatókat; értékes munkát végez a vakolatok témaköréről összeállított előadás-sorozatával. BAGOSI SÁNDOR 1998-tól oktatási feladatok mellett PhD-munkáján dolgozik.

Hosszú éveken keresztül folytattak kutatást a tanszéken a cementipar területén heterogén (azaz klinkeren kívül más anyagokat, pl. kohósalakot vagy pernyét is tartalmazó) cementek megismerésére (BERECZKY ENDRE, AMRICH LÁSZLÓ, REUTER OTTÓ). További fontosabb cementkutatások: új szilárdulási elmélet kidolgozása (TAMÁS FERENC, PÁTKAINÉ HORVÁTH MÁRTA, AMRICH LÁSZLÓNÉ, FARKAS EDIT), klinkerek és cementek mikroalkotóinak vizsgálata azonosítás céljából (TAMÁS FERENC, PÁTKAINÉ HORVÁTH MÁRTA, KRISTÓFNÉ MAKÓ ÉVA), veszélyes, pl. sugárzó hulladékok befoglalására alkalmas cement kidolgozása (CSETÉNYI LÁSZLÓ, TAMÁS FERENC, BAGOSI SÁNDOR, TAKÁCS ZSUZSANNA).

Az üvegipari kutatások közül kiemelkedik az üvegek magképződésének és kristályosodásának vizsgálata oxid- és fluoridüvegekben (LŐCSEI BÉLA, SZABÓ ISTVÁN, RAPPENSBERGER MARIANNA, KOCSIS GÉZA, RASZTOVITS ZSOLT), a hulladéküvegek hasznosítása ipari célra (SZABÓ ISTVÁN) és a mikroelem-tartalmú üvegfritt kidolgozása mezőgazdasági célokra (SZABÓ ISTVÁN, SZABÓ PÉTER, CSOSZÁNSZKI TIBOR).

A kezdeti időkben fontos kutatás folyt a mullit képződése, szerkezete és kerámiai jelentősége területén (GROFCSIK JÁNOS, TAMÁS FERENC); ezt követte a porcelán képződésekor lejátszódó konszekutív reakciók kémiai és kinetikai leírása (KOTSIS LEVENTÉNÉ). A „nem klasszikus" kerámiai kutatások is új eredményekre vezettek: a hatvanas években nagy intenzitással folyt a $BaTiO_3$ alapú Seignette-elektromos kerámiai anyagok kutatása (DÉRI MÁRTA, NABIL M. GHONEIM). A kerámiák színezésének továbbfejlesztését jelentik a króm-diopszid és a „cirkonvasrózsa" szilárd oldatok tanulmányozása alapján kidolgozott új kerámiai színtestek (KORIM TAMÁS, KOTSIS LEVENTÉNÉ, BALOGH ÁGNES). A „csúcstechnológiai" kerámiai kutatások közül a nagy kritikus áramsűrűségű YBCO, EBCO tömbi szupravezető anyagok és kompozitok egyszerégetéses technológiájának kidolgozása, valamint a nagy mágneses lebegtető erővel rendelkező szupravezetőanyag-tartalmú többkomponensű rendszerek fázisösszetételére vonatkozó szabályszerűségek kutatása (KOTSIS LEVENTÉNÉ, ENISZNÉ BÓDOGH MARGIT). A plazmaszóráshoz alkalmazható hidroxiapatit és fluorapatit gyártástechnológiájának kidolgozása és ipari megvalósítása (KOTSIS LEVENTÉNÉ, FÁBIÁN RÉKA, ENISZNÉ BÓDOGH MARGIT), ugyanígy a biokompatibilis kerámiai csontpótló anyagok kidolgozása (KOTSIS LEVENTÉNÉ, KORIM TAMÁS, ENISZNÉ BÓDOGH MARGIT, FÜLÖP ATTILA, VALENTIK ATTILA, BAKÓ ZOLTÁN) orvosi szempontból is jelentős.

Új színt jelentenek a mechanokémiai kutatások: építőanyagok mechanikai aktiválása (JUHÁSZ A. ZOLTÁN, KOLLÁTH BERNADETT, GYENES RÓZSA), továbbá a porózus testek átnedvesedési kinetikájának tanulmányozása és erre alkalmas készülék (imbibométer) kifejlesztése (JUHÁSZ A. ZOLTÁN, SZABÓ PÉTER).

Nagy intenzitással folyik a fémorganikus vegyületek NMR-kutatása (SZALONTAI GÁBOR), valamint az elektronikus képfeldolgozás minőségének javítása (KOVÁCS KRISTÓF).

A tanszék oktatói

Kotsis Leventéné

Szalontai Gábor

Szabó István

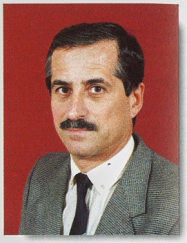
Kovács Kristóf

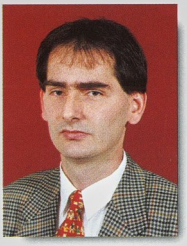
Cseténvi László

Kristófné Maró Éva

Balogh Ágnes

Eniszné Bódogh Margit

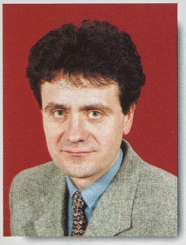
Korim Tamás

Czuppon Károly

Szabó Péter

Pátkainé Horváth Márta

Jelinkóné
Tasnádv Katalin

Bagosi Sándor

Farkas Zsuzsanna

Oravetz Dezső

Személyi adatok:

KOTSIS LEVENTÉNÉ: Újvidék, 1942. április 1. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1965); műszaki doktor (VVE 1968). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1981); PhD (VE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1965-től; egyetemi docens 1982-től; tanszékvezető egyetemi docens 1992-től.

SZALONTAI GÁBOR: Tatabánya, 1950. január 31. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (1973); műszaki doktor (VVE 1976). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1984); a kémiai tudomány doktora (1996); habilitáció (1996). *Egyetemünk oktatója* 1990-től; tudományos tanácsadó 1998-tól.

SZABÓ ISTVÁN: Szombathely, 1942. október 16. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1978). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1985); PhD (VE 1996); habilitáció (1997). *Egyetemünk oktatója* 1966-tól; tudományos főmunkatárs 1969-től; egyetemi magántanár 1998-tól.

KOVÁCS KRISTÓF: Szatmárnémeti, 1948. július 8. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1972); műszaki doktor (VVE 1974). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1994). *Egyetemünk oktatója* 1972-től; egyetemi docens 1994-től; PR-igazgató 1998-tól.

CSETÉNYI LÁSZLÓ: Veszprém, 1965. október 26. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1990). *Tudományos minősítés*: PhD (Univ. of Aberdeen 1993); a kémiai tudomány kandidátusa (1995); PhD (VE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi adjunktus 1995-től.

BALOGH ÁGNES: Sátoraljaújhely, 1956. szeptember 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1980); műszaki doktor (VVE 1982). *Egyetemünk oktatója* 1980-tól; egyetemi adjunktus 1988-tól.

ENISZNÉ BÓDOGH MARGIT: Dombóvár, 1951. február 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE 1976). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; egyetemi adjunktus 1983-tól.

KORIM TAMÁS: Salgótarján, 1962. szeptember 3. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1986); egyetemi doktor (VE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól; egyetemi adjunktus 1995-től.

KRISTÓFNÉ MAKÓ ÉVA: Budapest, 1966. augusztus 15. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1989), egyetemi doktor (VE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1989-től; egyetemi adjunktus 1998-tól.

CZUPPON KÁROLY: Devecser, 1946. január 18. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1989). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; tudományos munkatárs 1974-től.

SZABÓ PÉTER: Monor, 1946. október 2. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1976). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; tudományos munkatárs 1984-től.

PÁTKAINÉ HORVÁTH MÁRTA: Veszprém, 1957. augusztus 14. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1981); műszaki doktor (VVE 1984). *Egyetemünk oktatója* 1983-tól; tudományos segédmunkatárs 1983-tól.

JELINKÓNÉ TASNÁDY KATALIN: Sopron, 1954 március 21. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1977); műszaki doktor (VVE 1981). *Egyetemünk oktatója* 1977-től; tanszéki mérnök 1985-től.

Bagosi Sándor: Berettyóújfalu, 1966. november 21. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

Farkas Zsuzsanna: Szeged, 1946. szeptember 19. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (JATE TTK 1971). *Egyetemünk oktatója* 1976-tól; műszaki ügyintéző 1976-tól; tanszéki vegyész 1995-től.

Oravetz Dezső: Debrecen, 1952. március 21. *Egyetemi végzettség*: okl. villamos-üzemmérnök (KKVMF 1974). *Egyetemünk oktatója* 1976-tól; tanszéki mérnök 1995-től.

*

†Bereczky Endre: Budapest 1896. november 8. Elhunyt 1973. augusztus 7-én. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (Királyi József Műegyetem 1921); műszaki doktor (VVE 1960). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1952). *Egyetemünk oktatója* 1951–1964; tanszékvezető 1951–1963; egyetemi tanár 1951-től; dékán 1953–1954; nyugdíjas 1964-től. Kossuth-díjas (1949).

Déri Márta: Nagyvárad, 1918. június 6. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (Pázmány Péter Tudományegyetem 1939); műszaki doktor (BME 1951). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1953); a műszaki tudomány doktora (1963). *Egyetemünk oktatója* 1962–1982; tanszékvezető 1963–1982; egyetemi tanár 1963-tól; rektorhelyettes 1965–1969; nyugdíjas 1982-től; professor emeritus 1993-től.

†Grofcsik János: Pápa, 1890. július 20. Elhunyt 1977. január 6-án. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (Királyi József Műegyetem 1912); műszaki doktor (BME 1960). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1952); a kémiai tudomány doktora (1958). *Egyetemünk oktatója* 1953–1957; egyetemi tanár 1953–1957; nyugdíjas 1957-től.

Juhász A. Zoltán: Kispest, 1929. június 4. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (ELTE 1951); műszaki doktor (VVE 1959). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1971); a kémiai tudomány doktora (1981). *Egyetemünk oktatója* 1983–1992; tanszékvezető 1983–1992; egyetemi tanár (1983); nyugdíjas 1992-től; professor emeritus.

Tamás Ferenc: Budapest, 1928. május 11. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1951); műszaki doktor (VVE 1960): *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1969); a kémiai tudomány doktora (1978). *Egyetemünk oktatója* 1951–1956 és 1973–1998; egyetemi tanár (1978); nyugdíjas 1998-tól; professor emeritus 1998-tól.

Tanszékünk meghatározó személyiségei a jelenben és a múltban azok az emberek, akik ugyan nem közvetlenül az oktató munkájukkal, hanem adminisztratív vagy gyakorlati tevékenységükkel kötődtek és kötődnek egyetemünkhöz:

Árki Mária, Bakos Ferencné, Balogh Andrásné, Bolla Mária, Bráz Jánosné, Csiszár József, Csoszánszki Tibor, Dóczi Gábor, Donát Róbertné†, Erdei Ferencné, Fábiánné Keszei Márta, Fazekas Gábor, Gátai Jánosné, Iglewski Stanislav, Jordán Árpád, Kelemenné Mohácsi Éva, Kovácsné Toplak Margit, László Miklósné, Németh Aladár, Noszlopi Erzsébet, Pappné Schmidt Éva, Patakiné Jáki Ildikó, Rauscher Gáborné, Rádóczyné Bognár Tünde, Sándor Károlyné, Sári Dénes, Schuppán József, Somogyi Lajos, Szívós Lászlóné, Szlávik Istvánné, Tóth Sándorné, Varga Dezsőné, Vargáné Leidl Rózsa, Veszprémi Lajosné, akiket az egyszerűség kedvéért betűrendben említünk.

A tanszéki kutatómunka elismertsége a nemzetközi szervezetekben betöltött tagságokkal szoros korrelációban áll. A IUPAC International Mechanochemical Associationben JUHÁSZ A. ZOLTÁN, a European Ceramic Society (ECerS) Council Board-jában KOTSIS LEVENTÉNÉ, a European Society of Glass Science Technology (ESGST és ICG) egyesülésben SZABÓ ISTVÁN, a Réunion Internationale des Laboratoires dEssais et des Recherches sur les Mattériaux et les Constructions (RILEM) társaságban TAMÁS FERENC képviseli a magyar színeket, ő az olasz International Academy of Ceramics-nak is tagja.

A kezdeti időkben sokszorosított jegyzetek kiadásával segítettük a hallgatók felkészülését, de hamarosan megjelent a Szilikátipari vizsgálatok I. kötete (Kémiai vizsgálatok) 1953-ban, a II. kötet (Fizikai és technológiai vizsgálatok) 1954-ben, szerzői BERECZKY ÉVA, HENSZELMANN FRIGYES és TAMÁS FERENC. A könyv bővített kiadása, TAMÁS FERENC szerkesztő és 16 szerző munkájaként 1970-ben jelent meg a Műszaki Kiadó gondozásában, Szilikátipari laboratóriumi vizsgálatok címen. A kerámia oktatását segítette GROFCSIK JÁNOS szerkesztő és munkatársai által írt A kerámia elméleti alapjai c. könyv, mely az Akadémiai Kiadónál jelent meg 1956-ban. A szilikátkémia egyik legérdekesebb és ipari szempontból talán legfontosabb ásványi anyagával GROFCSIK JÁNOSNAK az Akadémiai Kiadónál 1960-ban megjelent könyve foglalkozik, A mullit szerkezete, képződése és jelentősége címen, amely 1961-ben angolul is megjelent. Ugyancsak kerámiai kérdést tárgyal DÉRI MÁRTA: Seignette-elektromos kerámiai anyagok c. könyve. Az Akadémiai Kiadó gondozásában 1963-ban megjelent magyar nyelvű változatot két évvel később az angol kiadás követte. A szilikáttudomány egyik legfontosabb segítőtársa a fázisdiagramok alakjában publikált információ. Ezek értékelésével foglalkozik TAMÁS FERENC és PÁL IMRE: Fázisdiagramok anaglif ábrázolása c. szakkönyve, mely magyarul 1964-ben (Műszaki Kiadó), angolul 1970-ben jelent meg (Iliffe Books Ltd.). Üvegipari tárgyú LŐCSEI BÉLA könyve: Olvasztott szilikátok és tulajdonságaik (Akadémiai Kiadó, magyarul 1967, angolul 1968). A teljes szilikátipari technológiát tárgyalja a Szilikátipari kézikönyv c., több mint 1000 oldalas munka. A 64 szerző munkáját főszerkesztői minőségben TAMÁS FERENC fogta össze. Végül a közelmúltban szemléletében új kolloidkémiai munka jelent meg: Szilikátok mechanikai aktiválása finomőrléssel, szerzői JUHÁSZ A. ZOLTÁN és OPOCZKY LUDMILLA (Akadémiai Kiadó, 1988, illetve angol nyelven 1990).

A tanszék munkatársai számos jegyzetet jelentettek meg: DÉRI MÁRTA és szerzőtársai: Szilikátkémiai technológia (1976). A Szilikátkémiai technológiai laboratóriumi vizsgálatok c. gyakorlati segédlet három kötetét: I. Kerámia, II. Kötőanyag, III. Üveg (1995) a tanszéki kollektíva állította össze. Ugyanebben az évben jelent meg JUHÁSZ A. ZOLTÁN: Általános és szilikátkémiai kolloidika c. jegyzetének három kötete. A régebbiek közül még ma is használatos a Bevezetés a szilikátkémiai technológiába c. jegyzetének (1985) két kötete. 1982-ben jelent meg a Diplomadolgozat – szakdolgozat c. összeállítás (TAMÁS FERENC), mely a szakmai írásmunkák szerkesztését mutatja be.

A tanszék igen sok külföldi oktatási intézménnyel épített ki rendszeres kapcsolatot. A közös tevékenység közül első helyre soroljuk a közös kutatást, amelynél a Ben Gurion University of Negev, Beer-Sheva (Izrael), a Drexel University, Philadelphia (USA), a Martin-Luther Universität, Halle-Wittenberg (Németország), a Technische Universität, Clausthal (Németország), a National Technical University of Athens (Görögország), a Friedrich Schiller Universität, Jena (Németország), a Pennsylvania State University, Philadelphia (USA), a Technische Universität Bergakademie, Freiberg (Németország), a National Research Centre

Dokki, Cairo (Egyiptom), a Technische Universität Graz (Ausztria), a University of Aberdeen (Nagy-Britannia), a University of Nagaoka (Japán) egyetemekkel folytatott munka eredményeként sok közös publikáció jelent meg. A legtöbb esetben a közös kutatáshoz a PhD-hallgatók cseréje is hozzátartozik.

Neves külföldi vendégprofesszorok előadásai emelik oktatásunk színvonalát. E helyütt kiemelnénk a svédországi Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg, a svájci Eidgenössische Technische Hochschule, Zürich, a kanadai Université de Sherbrooke, Québec és az orosz Mengyelejev Egyetem, Moszkva egyetemekkel kialakított kapcsolatainkat.

Tanszékünk az újonnan formálódó anyagmérnöki szak kapcsán a BME, az ME, az ELTE hasonló szakán tevékenykedő kollégákkal közös szemináriumokat, hallgatók részképzését, s természetesen közös kutatási feladatokat valósít meg. A hazai kutatóintézetek közül az MTA SZKKL-lel, az MTA MFKI-vel és a SZIKKTI Kft.-vel oktatási és kutatási területen is sok közös munkát végeztünk. A struktúrájában megváltozott szilikát- és rokon iparágakkal általában fejlesztési témák kapcsán működünk együtt. Felsorolásuktól közismert voltuk miatt eltekintünk.

Színháztudományi Tanszék

A színháztörténész szakos hallgatók képzése 1994 szeptemberében indult meg a Veszprémi Egyetemen. A szak létrehozására az első lépést Liszi János – akkori rektor – tette meg. Az egyetem vezetőségét az a felismerés vezette, hogy az egyetem jövője szempontjából humán vagy társadalomtudományi szakok létesítése is szükséges. Előzőleg létrehozták az Angol, illetve a Német Nyelv és Irodalom Tanszéket, s ez a tendencia erősödött a Színháztudományi Tanszék és a színháztörténész szak létesítésekor, amelyet az akkori Művelődési és Közoktatási Minisztérium ezzel az elnevezéssel engedélyezett.

A szak megindításának többféle indoka volt: a magyarországi színháztudomány megérett arra, hogy egyetemen oktassák, és az ifjúság igen határozottan érdeklődik ezen diszciplína iránt. Minden évben 7-8-szoros túljelentkezés mutatkozik a felvételi vizsgán, vagyis a tudományos és a társadalmi igény találkozott az egyetem kezdeményezésével. E két erővonal mentén még több más ok is érvényesült. A hazai színháztudományt – mind elméleti, mind történeti aspektusát – olyanok érlelték meg és emelték a megfelelő fokra, akik egyetemi éveik során irodalomtörténeti és irodalomelméleti képzést kaptak; lévén, hogy színháztudományhoz kapcsolódó szak és tanszék – a Színház- és Filmművészeti Főiskola kivételével – nem volt Magyarországon. További ok, hogy a színháztudomány elméleti és történeti ágazata a színházi előadások videoszalagra való rögzítése révén új szakaszba lépett. Ettől kezdve nyílt lehetőség arra, hogy a konkrét színházi előadás általánosan megismerhető és vizsgálható legyen – bár egy másik médium, jelrendszer közvetítésével – olyanok számára is, akik az előadást nem láthatták. A videoszalag révén az előadások eddig lehetetlen, de alapvetően szükséges összehasonlítása is megoldhatóvá vált.

Az új tanszék és új szak megindítása mindig nagy nehézségekkel jár. Nemcsak a helyiségek és azok berendezése, hanem az oktatói státusok kialakítása és megszervezése is megoldandó feladat. Elsősorban az új szak tantervét kellett kidolgozni, majd az oktatáshoz szükséges könyvek, jegyzetek beszerzését elvégezni. Mivel magyar egyetemen még soha nem oktatták, a tanterv kidolgozása egyes vonatkozásokban bizonytalanságot rejtett magában. Az eredeti elgondolást az első, a második, talán még a harmadik évfolyam kimenetele után is korrigálni kell. A jegyzet- és könyvállomány beszerzése a nulláról indult. Az egyetem könyvtárában – érthetően és szükségszerűen – a vegyészeti, illetve más természettudományos diszciplínák szakkönyveit találhattuk, a szak indításakor pl. sem a magyar, sem a világ drámairodalmából egyetlen mű sem volt. Nem számíthattunk arra, hogy a nagyon szűkös működési költségből megfelelő időn belül kellő számú könyvet szerezhetünk be. A beszerzés támogatásához sikerült üzemek, intézmények, magánszemélyek, illetve más egyetemi könyvtárak segítségét megszerezni. Ennek a szaknak nemcsak a legújabb művekre van szüksége, hanem az ókortól kezdve minden szépirodalmi szövegre, és a színészettel, színházzal, drámával foglalkozó szakmunkákra is. Nélkülözhetetlenek a magyar és külföldi előadásokat rögzítő videoszalagok, a lejátszók és átjátszók.

A tanszék oktatói

Nagy Imre

Bécsy Tamás

Ordasi Zsuzsanna

Pintér Márta Zsuzsanna

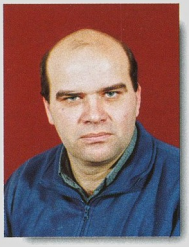

Gajdó Tamás

Simon Attila

Kékesi Kun Árpád

Jákfalvi Magdolna

Kiss Gabriella

Személyi adatok

NAGY IMRE: Pécs, 1940. július 25. *Egyetemi végzettség*: magyar nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár (ELTE 1966); bölcsészettudományi doktor (ELTE 1969). *Tudományos minősítés*: az irodalomtudomány kandidátusa (1985); habilitáció (JPTE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanár (1998); tanszékvezető 1998-tól.

BÉCSY TAMÁS: Budapest, 1928. augusztus 28. *Egyetemi végzettség*: okleveles középiskolai tanár; bölcsészettudományi doktor (JATE 1967). *Tudományos minősítés*: az irodalomtudomány kandidátusa (1972); az irodalomtudomány doktora (1978). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanár (1994); tanszékvezető 1994-től 1998-ig; szakvezető 1998-tól.

ORDASI ZSUZSANNA: Budapest, 1955. december 16. *Egyetemi végzettség*: magyar-olasz szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1979); művészettörténész (ELTE BTK 1984). *Tudományos minősítés*: PhD (Olaszország). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi docens 1997-től.

PINTÉR MÁRTA ZSUZSANNA: Dorog, 1961. november 21. *Egyetemi végzettség*: magyar-történelem szakos középiskolai tanár (ELTE 1985). *Tudományos minősítés*: az irodalomtudomány kandidátusa (1995). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi docens 1996-tól.

GAJDÓ TAMÁS: Dunaújváros, 1964. június 6. *Egyetemi végzettség*: okleveles magyar nyelv és irodalom-történelem szakos középiskolai tanár (ELTE 1988). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

KISS GABRIELLA: Budapest, 1970. június 24. *Egyetemi végzettség*: magyar-német szakos középiskolai tanár (KLTE 1993). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi tanársegéd 1996-tól.

SIMON ATTILA: Miskolc, 1968. november 29. *Egyetemi végzettség*: görög-latin-filozófia szakos középiskolai tanár (KLTE 1995). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

KÉKESI KUN ÁRPÁD: Szolnok, 1972. június 28. *Egyetemi végzettség*: angol-esztétika szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1995). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

JÁKFALVI MAGDOLNA: Budapest, 1965. június 6. *Egyetemi végzettség*: magyar-francia szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1989). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; tudományos munkatárs 1994-től.

A tanszék munkáját segítő munkatársak: SZIGETHY GÁBOR, LADÁNYI ISTVÁN, NAGY ANDRÁS, VÁNDORFI LÁSZLÓ, MEGYERI LÁSZLÓ, SZITÁR KATALIN, BAGOSSY LÁSZLÓ, MÉSZÁROS ZOLTÁN, BATI JÁNOS, KOLTI HELGA, PERLAKI RÓBERT, ZSÓTÉR SÁNDOR, HIRSCH TIBOR, TÓTHNÉ PÉTI MÁRIA, továbbá ZELLER IBOLYA tanszéki titkár.

A tanszék tevékenységi köréhez tartozik a tudományos konferenciák szervezése. Az első évtől kezdve minden év májusának elején szerveznek országos konferenciát. Az időpont egybeesik a Veszprém városában rendezendő Gizella-napokkal, így a tanszék részt vesz a város kulturális életében.

Az angol tanszékkel közösen létrehozták a magyarországi Byron Társaságot. Az adott tanév őszén került sor – 1998-ban a harmadik – Byronnal, illetve az angol romantikával foglalkozó konferenciára. A tanszéknek szoros kapcsolata van az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályával, illetve az MTA Színház- és Filmtudományi Bizottságával. Velük együtt is rendeztek konferenciát Budapesten, 1997 őszén.

Törekedtek arra is, hogy a város kulturális életében is jelen legyen a tanszék. Ez a törekvés előadások, tanárok továbbképzése révén valósítható meg. Sajnos voltak sikertelen próbálkozásaink is; jelenleg posztgraduális képzést tervez a tanszék, főként középiskolai tanárok számára.

A tanszéknek elengedhetetlenül szüksége van saját publikációs fórumra. Az első időszakban az egyetem Társadalomtudományi Tanszékével közösen szerkesztették a Pro Philosophia köteteit, azonban egyre kívánatosabbá vált egy önálló periodika megjelentetése. A Thália Színház és Megyeri László igazgató anyagi segítségével 1998 nyarán útjára indítottuk a Theatron c. folyóiratot, amely az első színháztudományi lap Magyarországon.

A tanszék tagjai aktív közéleti tevékenységet folytatnak. Vezető tisztségeket töltenek be az MTA I. Osztálya, a Színház- és Filmtudományi Bizottság, az Országos Akkreditációs Bizottság Irodalomtudományi Szakbizottsága, az Irodalomtudományi és Poétikai Bizottság képviseletében. Koordinálják számos szakfolyóirat munkáját. Publikációik az Irodalomtörténet, az Irodalomtörténeti Közlemények, a Literatura, a Színház, a Holmi, a Kortárs, a Jelenkor és más sajtóorgánumok hasábjain jelennek meg. Önálló könyveket is kiadtak az elmúlt években (Bécsy Tamás, Nagy Imre, Jákfalvi Magdolna, Kékesi Kun Árpád).

Az oktatás jelentős színvonalát az oktatóknak az irodalomtudomány területén már eddig elért tudományos fokozatai is alátámasztják. Az új munkatársak közül várhatóan négyen rövidesen megszerzik a PhD-minősítést. Óraadó tanárokat és meghívott előadókat is foglalkoztatunk, közöttük drámaírók, kritikusok, rendezők, szcenikai szakemberek, drámatörténészek találhatók.

A hallgatók rendszeresen látogatják az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet, valamint az Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tárának könyvtárát, és kutatóival kapcsolatot tartanak. A Veszprémi Petőfi Színház és több budapesti színház munkájában is részt vesznek. Két év óta már jelen vannak a helyi és az országos OTDK-konferencián is. Két hallgató több drámáját mutatták be a fővárosi színházak; ezek a munkák folyóiratokban is megjelentek.

Az első hallgatók 1999 nyarán végeznek. Diplomájuk lehetővé teszi, hogy az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézetben, az Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tárában, valamint bármely színháznál, újságnál, rádiónál, televíziónál állást vállalhassanak.

1998 nyarán változás történt a tanszék vezetésében. Az egyetem Nagy Imrét, az irodalomtudományok kandidátusát, habilitált egyetemi tanárt bízta meg ennek a tisztségnek a betöltésével.

Társadalomtudományi Tanszék

Névváltozások

Marxizmus-Leninizmus Tanszék	1951–1988
Társadalomtudományi Tanszék	1988-tól

Az 1951-ben alapított tanszék mai profilját az 1988–1989-es év folyamán alakította ki. 1951-től 1988. július 1-jéig Marxizmus-Leninizmus Tanszék néven működött. 1988. július elsejétől az oktatási struktúrában bekövetkezett tartalmi változásokat tükrözve jött létre a Társadalomtudományi Tanszék.

A tanszék első, megbízott vezetője PAPP GÉZA adjunktus, 1955-től kinevezett vezetője SZABÓ JÁNOS adjunktus volt. 1958-ban VARGÁNÉ ZOLTÁN EDIT adjunktus, majd 1960-ban JÁNKA JÓZSEF egyetemi docens vette át a tanszék vezetését. 1972-től BESZTERI BÉLÁNÉ adjunktus volt a tanszék megbízott vezetője. 1975-től FÜLÖP GÁBOR egyetemi tanár, 1980-tól VÁNDOR JÓZSEFNÉ egyetemi docens, 1983-tól TÓTH LÁSZLÓ egyetemi docens, 1985. március 1-jétől SZILÁGYI ISTVÁN egyetemi docens, 1998. július 1-jétől egyetemi tanár, a tanszék vezetője.

A tanszék az Európai Közösség Jogi és Közigazgatási Tanszékével együtt alkotja az 1998 márciusában létrejött Európai Tanulmányok Központját, amelynek igazgatója SZILÁGYI ISTVÁN.

Az 1990-ben létrejött Tanárképző Kar alapító tanszékei sorába tartozó Társadalomtudományi Tanszék az egyetem mindkét karán oktat. Elsődleges feladatának az általánosan és szakmailag művelt, a társadalomban eligazodni képes, értelmiségi mentalitású, autonóm személyiségek kialakítását, illetve az ebben való közreműködést tekinti. A tanszék a fenti célt három alaptantárgy: a filozófia, a politikatudomány és a szociológia oktatásával, valamint az ezekre épülő speciális kollégiumokkal kívánja elérni.

A filozófia tárgy a filozófia történetének főbb korszakait, jelentős gondolati rendszereit, forrásait és metodológiáját tárgyalja. Bemutatja Platón és Arisztotelész, az angol és a francia felvilágosodás morálfilozófiáját. Elemzi Kant, a német idealizmus és romantika; a jelenkorból Heidegger, Habermas és Wittgenstein munkáit. Ismeretelméleti, antropológiai, metafizikai és etikai kérdésfeltevések mellett nyelvfilozófiai és hermeneutikai problémákat is vizsgál.

A politikatudomány a politikai hatalom elméletének alapját képező viszonyrendszerek és történeti vonatkozásaik bemutatására vállalkozik. Foglalkozik a politika, a hatalom, az uralom, a hegemónia, a legitimitás, a konszenzus és a modernizáció kérdéskörével. Vizsgálja a politikai rendszer alapintézményeinek működését, a demokrácia, a bürokrácia, a nyilvánosság, a politikai kultúra, a parlamentarizmus, a tekintélyuralmiság és a nemzet problémakörét.

A szociológia, a szociológiai gondolkodás kialakulásával és megközelítési módjaival, a társadalom struktúrájával, rétegződésével, egyenlőtlenségi rendszereivel és azok értelmezésével, a társadalmak működésének törvényszerűségeivel és zavaraival, a társadalmi kiscsoporttal, a társadalmi szervezettel, az intézményekkel foglalkozik. Azokra a témákra koncentrál, amelyek a legszorosabban kapcsolódnak a leendő tanárok és mérnökök munkájához.

A speciális kollégiumi tanfolyamok sorában a '90-es évek eleje óta rendszeresen meghirdetésre kerülnek az európai integrációval összefüggő programok (Európai Unió – kihívások és

A tanszék oktatói

Szilágyi István

Albert József

Farkas István

Gergó Zsuzsanna

Jáger Ida

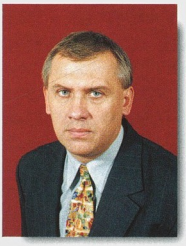

Kondorosi Ferenc

Kalmár Zoltán

Kaszásné
Leveleki Magdolna

Garaczi Imre

Kaiser Tamás

Személyi adatok

Szilágyi István: Kisvárda, 1950. január 20. *Egyetemi végzettség*: okl. jogász (JATE ÁJK 1974); bölcsészdoktor (JATE BTK 1977). *Tudományos minősítés*: a politikatudomány kandidátusa (1984); habilitáció (ELTE ÁJK 1998); a politikatudomány doktora (1998). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; tanszékvezető 1985-től; egyetemi tanár (1998).

Albert József: Gara, 1944. április 29. *Egyetemi végzettség*: magyar nyelv és irodalom-népművelés szak (ELTE BTK 1969); szociológia szak (ELTE BTK 1986); bölcsészdoktor (ELTE BTK 1974). *Tudományos minősítés*: a szociológiai tudomány kandidátusa (1996). *Egyetemünk oktatója* 1984-től; egyetemi docens 1996-tól.

Farkas István: Mezőkövesd, 1940. szeptember 29. *Egyetemi végzettség*: magyar-filozófia szak (ELTE BTK 1964); fizika szak (ELTE TTK 1972); bölcsészdoktor (ELTE BTK 1969). *Tudományos minősítés*: a filozófiai tudomány kandidátusa (1979). *Egyetemünk oktatója* 1976-tól; egyetemi docens 1983-tól.

Gergó Zsuzsanna: Kútfej, 1950. szeptember 24. *Egyetemi végzettség*: történelem szakos középiskolai tanár, új- és legújabb kori történeti muzeológus (ELTE BTK 1974); bölcsészdoktor (ELTE BTK 1984). *Tudományos minősítés*: a történelemtudomány kandidátusa (1991). *Egyetemünk oktatója* 1978-tól; egyetemi docens 1992-től.

Jáger Ida: Veszprém, 1939. május 11. *Egyetemi végzettség*: okl. gyógyszerész (Semmelweis Orvostudományi Egyetem 1962); okl. filozófia szakos előadó (ELTE BTK 1970); bölcsészdoktor (ELTE 1973). *Tudományos minősítés*: a filozófiai tudomány kandidátusa (1980). *Egyetemünk oktatója* 1969-től; egyetemi docens 1981-től.

Kondorosi Ferenc: Zalaegerszeg, 1954. május 25. *Egyetemi végzettség*: okl. jogász (JPTE ÁJK 1977). *Tudományos minősítés*: jogtudományi PhD (JPTE ÁJK 1997). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi docens 1998-tól.

Kalmár Zoltán: Jászkisér, 1966. december 14. *Egyetemi végzettség*: történelem-filozófia szakos középiskolai tanár (JATE BTK 1991); bölcsészdoktor (JATE BTK 1995). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi adjunktus 1997-től.

Kaszásné Leveleki Magdolna: Nyírbátor, 1954. december 24. *Egyetemi végzettség*: okleveles közgazdász (JPTE Közgazdasági Kar 1978); szociológia szak (ELTE BTK 1986); egyetemi doktor (ELTE BTK 1993). *Egyetemünk oktatója* 1986-tól; egyetemi adjunktus 1995-től.

Garaczi Imre: Budapest, 1957. október 15. *Egyetemi végzettség*: történelem szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1984); filozófia szakos középiskolai tanár (ELTE BTK 1989). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

Kaiser Tamás: Budapest, 1965. április 9. *Egyetemi végzettség*: magyar-történelem szakos középiskolai tanár (JATE BTK, 1989. *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; egyetemi tanársegéd 1998-tól.

*

A tanszék adminisztrációs ügyeit Baranyai Csabáné előadó intézi.

esélyek; az európai integráció története; az Európai Unió intézményrendszere és működése; új demokráciák születése Európában; hispán történelem – hispán kultúra; német történetfilozófia; környezet és társadalom; kisebbségek – etnikumok; korok és vallások; gazdaságszociológia; az emberi jogok európai rendszere; demokrácia-jogállam-civil társadalom; regionális fejlesztési stratégiák az Európai Unióban; európai civilizációtörténet), amelyeket további szabadon választható (etika; esztétika; személyiségfilozófia; értelmiség, hivatás, műveltség; bevezetés a jogtudományba; nemzet, nemzettudat Magyarországon a XX. században; az amerikai szociológia története; megapopuláció; Amerika online; a technikai ember kijózanodása; modern politikai és pártrendszerek; a XX. századi magyar politikai gondolkodás főbb jellemzői) és szakirányú-szakmai kötelező tárgyak (környezetszociológia, polgári jog, gazdasági-társasági jog) egészítenek ki.

A kilencvenes években a Veszprémi Egyetemen végbement jelentős profilbővülés és a kreditrendszer bevezetése következtében a tanszék oktatási feladatai megsokszorozódtak: az ötezer fős egyetem valamennyi hallgatója kapcsolatba került a tanszékkel. Az oktatómunka hatékonyabbá tétele és a hallgatók felkészülésének támogatása érdekében a tanszék több, más egyetemen is használt jegyzetet (Környezetszociológia), illetve tankönyvet (Demokratikus átmenet és konszolidáció Spanyolországban; Európa és a hispán világ) jelentetett meg.

A tanszék tudományos tevékenységét a sokszínűség jellemzi; eredményei publikációkban, hazai és nemzetközi konferenciákon tartott előadásokban, dokumentumfilm forgatókönyveinek megírásában, tudományos fokozatok megszerzésében nyilvánulnak meg. A befejezett kutatások sorában említést érdemelnek az Életmód és környezeti attitűdök a Szigetközben (Albert József), Választási magatartás és stratégiák régiónkban (Albert József), a Veszprémben végzett vegyészmérnökök életútjának szociológiai vizsgálata (Farkas István), A magyar szakszervezeti mozgalom a Horthy-korszakban (Gergó Zsuzsanna), Politikai rendszerek és a modernizáció (Szilágyi István), a Vállalkozói életutak és stratégiák a '90-es évek fordulóján (Kaszásné Leveleki Magdolna), Az érintkezés filozófiájának analízise (Jáger Ida) témák.

A hazai és nemzetközi kooperációban megvalósított kutatások anyagi fedezetét eredményes OTKA-, TEMPUS- és Phare-pályázatok is biztosították.

A tanszéken jelenleg folyó kutatások közül kiemelésre kívánkoznak a nemzetközi és hazai intézményközi együttműködésben művelt következő témák: Politikai és jogrendszerek összehasonlító elemzése (Gergó Zsuzsanna, Kondorosi Ferenc, Szilágyi István); Az Európai Unió: alkotmányfejlődés és regionalizmus (Gergó Zsuzsanna, Kondorosi Ferenc, Szilágyi István); A demokratikus átmenetek, alkotmányozási folyamatok, mediterrán világ (Szilágyi István); Német történetfilozófia a XX. században (Kalmár Zoltán, Garaczi Imre); A periféria történetfilozófiája (Kalmár Zoltán); A kultúrák összehasonlító elemzése (Jáger Ida); A társadalmi egyenlőtlenségek szociológiai leírása (Farkas István); Új munkaszervezeti formák az észak-dunántúli régióban (Kaszásné Leveleki Magdolna); Az önkormányzatok szociálpolitikája (Albert József); Környezeti állapot és környezeti érdekek az Európai Unióban (Albert József).

A tanszéknek kiterjedt hazai és nemzetközi kapcsolatai vannak. Sikeres együttműködést alakított ki a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Tanszékével, az ELTE Bölcsészettudományi Karának Filozófiatörténeti és Politikaelméleti Tanszékével, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának Politológia Tanszékével, a JATE Bölcsészettudományi Kar Filozófia, Politikatudományi, Hispanisztikai, valamint Újkori Egyetemes Történeti és Mediterrán Tanulmányok Tanszékével, a JPTE Modernkori Történeti Tanszékével, az MTA Regionális Kutatások Központja Dunántúli Tudományos Intézetével

(Pécs), az MTA Regionális Kutatások Központja Nyugat-dunántúli Tudományos Intézetével (Győr), a Soproni Egyetem Közgazdaságtan Tanszékével, a Győri Széchenyi István Főiskola Jogi Intézetével, valamint az MTA Politikai Tudományok Intézetével.

A tanszék eredményes szakmai kapcsolatot épített ki a madridi Alkotmány és Politikai Tudományok Intézetével, az Universidad de Granada, az Universidad de La Laguna, az Universidad de Las Palmas, az Universidad de Valencia, a University of Nottingham, a Leeds Metropolitan University, valamint az Universidade de Coimbra hasonló profilú tanszékeivel.

A gyümölcsöző együttműködést hazai és külföldi publikációk, nemzetközi konferenciák, külföldi ösztöndíjak, vendégprofesszori meghívások, magyar és idegen nyelvű kötetek dokumentálják. A tudományos együttműködést szolgálják a tanszék által megjelentetett Társadalomtudományi Írások, valamint a Pro Philosophia c. folyóiratok is.

A tanszék három szakcsoportból áll. A politikatudományi-jogi szakcsoport tagjai: Gergó Zsuzsanna, Kaiser Tamás, Kondorosi Ferenc és Szilágyi István. A filozófia szakcsoport három főállású oktatója: Jáger Ida, Kalmár Zoltán és Garaczi Imre. A szociológia szakcsoportot Albert József, Farkas István és Kaszásné Leveleki Magdolna alkotja.

Testnevelés Tanszék

A magyar felsőoktatási intézményekben 1952-től törvény írta elő a testnevelés tanórai bevezetését. Az egységes követelményrendszer kidolgozására és megvalósítására az Eötvös Loránd Tudományegyetemen központi testnevelési tanszéket hoztak létre. Ennek részeként egyetemünkön László István† irányításával testnevelési tanszéki csoport kezdte meg működését. Az egyetemi testnevelés és sport központi irányítását már a következő tanév elején megszüntették, és 1953 szeptemberétől önálló Testnevelési Tanszék alakult többek között a Veszprémi Vegyipari Egyetemen is. A tanszék vezetésére továbbra is László István† kapott megbízást, aki különösen az atlétika fejlesztése, valamint a testnevelés- és sporttudományi kutatások terén ért el jó eredményeket. Ezt a tevékenységét az 1957/58-as tanév végéig folytatta Veszprémben, majd Budapestre távozott, ahol a Testnevelési Tudományos Kutató Intézet osztályvezetőjeként dolgozott 1970-ben bekövetkezett haláláig.

Utóda Illyés József, a Pápai Tanítóképző Intézet testnevelő tanára volt, aki 1958-tól 1959-ig látta el a tanszékvezetői feladatokat. Az egyetemi testnevelés fejlesztése mellett a kosárlabda sportágra fordított megkülönböztetett figyelmet.

1959 nyarán került az egyetemre a Testnevelési Főiskoláról Győri Pál, a tanszék jelenlegi vezetője. Az eltelt 40 év alatt megszakítás nélkül irányította a tanszék munkáját, szervezte a hallgatók kötelező és fakultatív testnevelését, valamint a szabadidő- és versenysport tevékenységét.

A kezdeti időszakban az egyetemnek nem voltak saját sportlétesítményei, a veszprémi iskolák tornatermeiben és a városi sportegyesületek szabadtéri sportlétesítményeit bérelve tartották a hallgatók testnevelési foglalkozásait. A műszaki és az orvostudományi egyetemeken, így Veszprémben is viszonylag kis óraszámban (heti 1 órában) és csak az I-II. évfolyamon volt kötelező a testnevelés, amit az 1960/61-es tanévtől heti 2 órára emeltek. A fakultatív testnevelés keretében megkezdték a sportági szakosítás alapján történő oktatást a III-V. évfolyamon. Számottevően nőtt a hallgatók érdeklődése az úgynevezett tömegsport-foglalkozások és az egyetemi sportegyesület szakosztályaiban szervezett versenysport iránt, ami nagymértékben befolyásolta az egyetem vezetőit, amikor egyértelműen állást foglaltak az egyetemi tornacsarnok felépítéséről. Az egyetem hallgatói 1963 decemberében használatba vették a korszerű és kitűnő adottságú, közel 500 négyzetméter alapterületű egyetemi tornacsarnokot. Ugyanakkor még ebben a tanévben elkészült egy másik nagy jelentőségű, több évtizedes hiányt pótló sportlétesítmény, a város stadionja, ami 1966-ban került az egyetem kezelésébe.

A tanszék elsődleges feladata a tantervben előírt testnevelési foglalkozások feltételeinek biztosítása, az órák megszervezése és ellátása volt. A tanszék a heti 2 testnevelési órát kezdettől fogva minimális követelményként kezelte, és arra törekedett, hogy azt egyre sokrétűbb és gazdagabb fakultatív foglalkozásokkal, szabadidő-sportrendezvényekkel és versenyekkel gazdagítsa. Hallgatóink nagy többsége élt is ezekkel a kedvező alkalmakkal és a gazdag kínálattal.

A tanszék oktatási tevékenysége a tanórai testnevelésen túl a fakultatív testnevelésre, a gyógytestnevelésre, a szabadidősport-programokra és az egyetemi sportegyesület több mint 12 szakosztályában kialakult versenysportra irányult.

Az 1960/61-es tanévben életbeléptetett első oktatási reform kedvezőtlen helyzetet teremtett a testnevelés terén. A heti 2 testnevelési óra helyébe a mindennapos 20 perces reggeli tornát rendelték el, ami szerencsére három hónapon belül megszűnt. Tanulva az első reform kedvezőtlen tapasztalataiból, a következő alkalommal már körültekintőbben járt el az egyetem, és a testnevelés jövőbeni helyzetét alaposan mérlegelve hozott pozitív döntést. Az 1969/70-es tanévtől, hazánkban akkor egyedülállóan, a III. évfolyam hallgatóira is kiterjesztették a kötelező testnevelést. Ez az intézkedés a többfokozatú képzési modell első szakaszát alkotó évfolyamokat érintette. Alig egy évtizeddel később az egyetem vezetősége a testnevelést – a hazai és nemzetközi összehasonlításban elsőként – a képzés teljes időszakára kiterjesztette. Ezt a kiemelkedő jelentőségű képzési struktúrát kis változtatással sikerült napjainkig is tartani (a Tanárképző Karon 8 féléves, a Mérnöki Karon 9 féléves a kötelező testnevelés).

Az órakeret színvonalas tartalmi kitöltésére nagy figyelmet kellett fordítani. Először az 1960-as évek elején a nagy népszerűségnek örvendő fakultatív testnevelési órák keretében nyílt lehetőség a sportági programok megvalósítására (atlétika, kosárlabda, labdarúgás, röplabda), majd az 1967/68. tanévtől a tantervben előírt testnevelési órákat is sportági szakosításban tartották. A hallgatók szabadon választhattak az atlétika, a cselgáncs-önvédelem, a kézilabda, a kosárlabda, a labdarúgás, a súlyemelés és a torna sportágak közül, és lehetőségük nyílt a választott sportág mozgásanyagának, technikai és taktikai elemeinek elsajátítására és versenyszerű gyakorlására. A testnevelési órák szakmai jelentősége nagymértékben felértékelődött, a szakosított sportági foglalkozások népszerűsége megnövekedett. A testnevelési órákon gyakorolt sportágak száma az 1980-as években 10, az 1990-es években 20 fölé emelkedett. Az 1997/98. tanévben már 34 sportág közül választhattak a hallgatók. A tanszék a következő sport- és testgyakorlási ágak oktatásához teremtette meg a személyi és tárgyi feltételeket: aerobik, asztalitenisz, atlétika, barlangászat, baseball, body building, callanetics, cselgáncs, csi-gung, palánklabda, falmászás, íjászat, karate-kyokushinkai, karate-taek wondo, kendo, kézilabda, kocogás, kosárlabda, labdarúgás, röplabda, sí, sportlövészet, tájfutás, társastánc, tánc-rock and roll, teke, tenisz, természetjárás, testnevelési játékok, tollaslabda, triatlon, úszás, vitorlázás, vívás. Az 1972/73. tanévben bevezetett és orvosi felügyelettel tartott gyógytestnevelés és a könnyített testnevelési foglalkozások is jelezték, hogy a tanszék fontosnak tartja a hallgatók egészségvédelmét. Nagy gondot fordítottunk az elváltozások megelőzésére és a rehabilitációra. Már ezekben az években különös figyelmet szenteltünk az egyetemisták fizikai fittségére, illetve a fizikai aktivitás fejlesztésére alkalmas programok kidolgozására.

A felsőoktatási intézményekben elismert veszprémi testnevelési program megvalósításához jelentős személyi és tárgyi feltételekre volt szükség, amit az egyetem folyamatosan biztosított. Az egyetemi tornacsarnok rövid időn belül kicsinek és túlzsúfoltnak bizonyult. A megyeszékhely nem tudta üzemeltetni a városi stadiont, és átadta az egyetemnek, melynek vezetői felügyeleti szervük támogatásával gondoskodtak a sportlétesítmény fenntartásáról és üzemeltetéséről. A megyei támogatással, társadalmi összefogással korszerűsített egyetemi stadion ma már kitűnő szabadtéri (rekortán borítású atlétikai futó-, ugró-, füves labdarúgó-, salakos atlétikai dobó- és kézilabdapályák) és fedett (munkacsarnok, tornagyakorló, futófolyosó és kondíciófejlesztő) sportlétesítményekkel áll a hallgatók rendelkezésére.

A tanszék személyi feltételei kedvezően alakultak, segítették az emelt szintű testnevelési program megvalósítását. Az első tíz évben 1, az 1960-as évektől 2, az 1970-es évektől 3, az

1994/95. tanévtől 7 testnevelő tanár tartozott a tanszék állományába. Molnár Sándor (1962–63), Maxim Imre (1963–66) és Verner Istvánné (1970–71) rövid működés után távoztak. Hosszabb ideig volt a tanszék oktatója Sipőcz József (1976–85). A főállású oktatók száma a kilencvenes évek elején emelkedett nagyobb ütemben, amikor a hallgatók létszáma is ugrásszerűen növekedett. Ebben az időszakban az óraadók száma is magas volt (heti 42 órában tartottak sportági szakos foglalkozásokat).

Kihasználva a kedvező lehetőségeket, növelhető volt a teljes munkaidőben dolgozó, az egyetem státusát nem terhelő testnevelő tanárok száma. Így került a tanszékre Abe Tetsushi kendó mester. A katonai szolgálat teljesítéséről hozott törvény értelmében polgári alkalmazottként a tanszéken végzett és végez oktatói tevékenységet Vándor Róbert (1996–97), Kóródi Zsolt (1997–98), Lennert Norbert (1998-tól) és Lennert László (1998-tól).

A tanszék munkáját viszonylag sok óraadó segítette. Az első években a hallgatónők óráinak megtartásában vett részt: Magyari Miklósné (1952–63), Bucsányi Mária (1964–65), Pajter Anna (1965–66), Németh Csabáné (1966–67) és (1968–70), Bodor Barnáné (1967–68).

Az 1970/71. tanévtől a sportági szakosodás széles körű elterjesztése szükségessé tette edzői, szakedzői minősítéssel rendelkező szakemberek alkalmazását. Így került a tanszékre óraadói megbízással: Imreh László (vívás), Kopár Istvánné (úszás), Zsupanics István és Bankó Zsuzsanna (kézilabda), Somlai János (karate), Déri Csaba (kosárlabda), Nagy Zoltán, Szabó Ernő és Stiglic Edit (atlétika), Fehér Imre és Bácskai Sándor (röplabda), Károly Gábor (cselgáncs). Részt vettek a testnevelésórák ellátásában középfokú edzői szaktanfolyamot végzett hallgatók is: Kóródi Zsolt, Mészáros Balázs, Kovács Katalin, Dömény Krisztina, Dömötör Katalin, Bogdán Olivér, Németh László.

Mint minden tárgy, a testnevelés oktatása sem nélkülözheti a megalapozott, szakmailag fontos kutatómunkát. A tanszéken különösen az egészségfejlesztés, a fizikai aktivitás, a tel-

A tanszék oktatói

Győri Pál

Lennert László

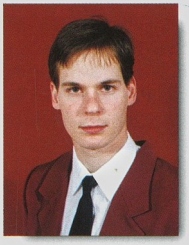

Lennert Norbert

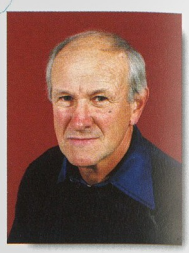

Németh János

Petőfi Lajos

Petőfiné
Pál Zsuzsanna

Pischné
Bankó Zsuzsanna

Szentessy Balázs

Tungliné
Sötét Zsuzsanna

Abe Tetsushi

Személyi adatok

GYŐRI PÁL: Kemence, 1937. március 10. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Főiskola, Budapest 1959); okl. labdarúgó szakedző (Magyar Testnevelési Főiskola, Budapest 1966). *Egyetemünk oktatója* 1959-től; tanszékvezető 1959-től.

LENNERT LÁSZLÓ: Veszprém, 1974. november 9. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola, Szombathely 1997). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól.

LENNERT NORBERT: Veszprém, 1973. március 29. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1997). *Egyetemünk oktatója* 1997-től.

NÉMETH JÁNOS: Szombathely, 1943. április 29. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Főiskola, Budapest 1966); okl. labdarúgó szakedző (Magyar Testnevelési Főiskola, Budapest 1966). *Egyetemünk oktatója* 1966-tól.

PETŐFI LAJOS: Nagykanizsa, 1948. november 17. *Egyetemi végzettség*: biológia-testnevelés szakos általános iskolai tanár (Pécsi Tanárképző Főiskola 1972); okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1978); kosárlabda szakedző (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1979). *Egyetemünk oktatója* 1981-től.

PETŐFINÉ PÁL ZSUZSANNA: Székesfehérvár, 1956. október 30. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1979); gyógytestnevelő tanár (Magyar Testnevelési Egyetem, 1993). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól.

PISCHNÉ BANKÓ ZSUZSANNA: Veszprém, 1962. január 13. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1987); okl. gyógytestnevelő tanár (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1991); okl. kézilabda szakedző (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1992). *Egyetemünk oktatója* 1993-tól.

SZENTESSY BALÁZS: Esztergom, 1968. október 21. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Egyetem, Budapest 1994). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

TUNGLINÉ SÖTÉT ZSUZSANNA: Ónod, 1947. október 12. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár (Magyar Testnevelési Főiskola, Budapest 1970). *Egyetemünk oktatója* 1971-től.

ABE TETSUSHI: Kofu, 1964. április 25. *Egyetemi végzettség*: okl. testnevelő tanár és kendószakedző (International Budo, 1987); okleveles budo szakedző (Tsukuba Egyetem 1990). *Egyetemünk oktatója* 1995-től.

jesítménynövelés, a hallgatók életmódja, testi-lelki harmóniája állt az érdeklődés középpontjában. A kezdeti időben a műszerek hiánya befolyásolta és megszabta a tudományos munkát. László István a testnevelés és sport történetével, a sportágak fejlődésével, Illyés József tantárgymódszertani kérdésekkel foglalkozott. Győri Pál a hallgatók antropometriai és teljesítmény-élettani, valamint fizikai képességeit vizsgálta, melyekről szakdolgozatokban, szakcikkekben számolt be.

A tanszéki kutatások az oktatás fejlődésével, ahhoz szorosan kapcsolódva a hetvenes évektől vettek jelentős fordulatot, az I-III. tanévekre kiterjesztett testnevelés hatását vizsgálták a hallgatók életmódjára és fizikai képességeik kedvező alakulására. A nyolcvanas évek elején, a testnevelés I-V. évfolyamokra kiterjesztésének időszakában az életmódkutatások a hallgatók állóképességének vizsgálatával bővültek. Ugyancsak a nyolcvanas évek elején kezdődött a jelenleg is működő kutatási program, mely az óvodások fizikai aktivitását, motoros képességeit és a sokmozgásos testnevelési játékok kedvező hatását vizsgálja.

Számottevő a tanszék közéleti és tudományszervezési tevékenysége, ami kifejeződik a Veszprémi Akadémiai Bizottság sporttudományi munkabizottságában, valamint a Magyar Sporttudományi Társaságban és szakbizottságaiban végzett tevékenységben, a tudományos konferenciák szervezésében.

Kezdeményezőnek bizonyult a tanszék a hazai (keszthelyi, szombathelyi, soproni, győri, egri, miskolci, több budapesti) és a külföldi (pozsonyi, pardubicei, hallei, burgaszi, darmstadti, gliwicei, ottignies-louvain-la-neuve-i) egyetemekkel, főiskolákkal kialakult kapcsolatok ápolásában. Az egyetemi-főiskolai bajnokságok a hazai felsőoktatási intézmények sportéletének nagy versenyei. A tanszék rendszeresen vállalt különböző sportágakban versenyrendezési feladatokat: 1996-ban megrendezte az egyetemisták-főiskolások tájfutó világbajnokágát. 1972-ben és 1975-ben részt vett a magyar egyetemi-főiskolai labdarúgó-válogatott felkészítésében. A Romániában megrendezett világbajnokságon és az egyiptomi mérkőzéseken is a tanszék vezetőjét bízták meg a válogatott szakmai irányításával. Részt vett a buffalói (1993) és a szicíliai (1997) universiadén mint a magyar válogatott egyik vezetője.

A tanszék 1959-től fontos szerepet tölt be a Veszprém megyei edzők képzésében. Mint vizsgabizottságot működtető testület, gondoskodik az oktatás színvonalának biztosításáról.

A tanszéken 1993-ban megkezdődött egy nagy jelentőségű program kidolgozása azzal a céllal, hogy segítse a közép-dunántúli régió testnevelőtanár-ellátottságának megoldását. Nem a tanszéken múlott, hogy a nyelvtanári szakhoz kapcsolódó testnevelőtanár-képzés az Országos Akkreditációs Bizottság engedélye ellenére sem valósulhatott meg.

A tanszék továbbra is részt vesz a Veszprém megyei igényeket is kielégítő sportszakemberképzésben, és 1998 őszén rekreáció szak indítására nyújtott be részletes javaslatot.

A tanszék fél évszázados tevékenységét a hallgatók testkultúrájának fejlesztése terén elért eredményeket kiváló minősítéssel ismerte el 1997-ben a Veszprémi Egyetemet akkreditáló bizottság.

Turizmus Tanszék

A Turizmus Tanszék 1996-ban alakult, a közgazdasági képzés bővítése keretében indított idegenforgalmi és szálloda szakkal kapcsolatos oktatási és szervezési feladatok részbeni ellátására. A tanszék vezetője JANDALA CSILLA egyetemi docens. Oktatói közül néhányan többéves, illetve több évtizedes oktatói és szakmai múlttal a hátuk mögött kezdték meg munkájukat a Veszprémi Egyetemen. Az évről évre növekvő hallgatói létszámnak köszönhetően a tanszék személyi állománya folyamatosan bővül, elsősorban szakirányú végzettségű közgazdászokkal.

A tanszék alapvető feladata a turizmus társadalmi, gazdasági, környezeti és kulturális vonatkozásait taglaló szaktárgyak oktatása. Ennek megfelelően tevékenysége igen széles területet fed le, jellegükben erősen eltérő ismereteket tartalmazó tárgyakkal. A palettán megtalálható a művészettörténet vagy a földrajz csakúgy, mint a védett természeti értékek ismerete, a turizmus gazdasági sajátosságainak vizsgálata, a turisztikai vállalkozások működésének elemzése vagy a terület- és térségfejlesztéssel kapcsolatos önkormányzati és vállalati feladatok megismerése.

A tanszék szemléletmódja leginkább a fenntartható fejlesztés elvének és követelményeinek tiszteletben tartásával jellemezhető. Ennek megfelelően a multidiszciplináris megközelítés, a turizmus gazdasági, természeti és szocio-kulturális kapcsolatrendszerének komplex vizsgálata, a globális változások helyi hatásainak figyelembevétele egyaránt jellemző a tanszék oktatási módszerére.

A tanszék egyúttal az idegenforgalmi és szálloda szak felelőse is. Ennek megfelelően az oktatáson túl az alábbi feladatokat is ellátja: óraadó tanárok, vendég-előadók munkájának szervezése, a szakon oktató tanszékek munkájának összehangolása, tantárgyi tematikák egyeztetése, a szakmai gyakorlatok szervezése, a szak tantervének felügyelete és fejlesztése, a szakkal kapcsolatos egyéb tevékenységek koordinálása.

A tanszék oktatási feladatai folyamatosan bővülnek; ez elsősorban a növekvő hallgatói létszámnak, a levelező képzés megindulásának és a más szakokról egyre nagyobb számban áthallgatni kívánó hallgatóknak köszönhető. A hallgatók felkészülésének támogatására a tanszék oktatói valamennyi általuk oktatott szaktárgyhoz jegyzetek írását kezdték meg, melyek 1998-tól folyamatosan jelennek meg.

A tanszék munkájában többféle tudományterületről érkezett oktatók vesznek részt: a többséget alkotó közgazdászok mellett földrajztudós, művészettörténész, jogász is tevékenykedik az oktatásban és a kutatásban. Kiemelendő, hogy a Turizmus Tanszék oktatói között három olyan személy is van, aki a turizmus témakörében írt disszertációval szerezte meg kandidátusi fokozatát (JANDALA CSILLA, KOLLARIK AMÁLIA és CZEGLÉDI JÓZSEF).

A szakképzést támogató tudományos tevékenység igen kiterjedt. A szakképzésben részt vevő oktatók nagymértékben támaszkodnak saját korábbi, illetve most is folyó tudományos kutatá-

A tanszék oktatói

Jandala Csilla

Kollarik Amália

Czeglédi József

Vadas Gábor

Jancsik András

Igaz Rita

Formádi Katalin

Mayer Péter

Hercz Ágnes

Gál Éva

Személyi adatok:

JANDALA CSILLA: Budapest, 1957. február 15. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász (MKKE 1980); egyetemi doktor (MKKE 1983). *Tudományos minősítés*: közgazdaság-tudomány kandidátusa (1992). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi docens, tanszékvezető 1996-tól.

KOLLARIK AMÁLIA: Újpest, 1928. március 9. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász és gazdaságföldrajz szakos középiskolai tanár (MKKE 1953, 1958). *Tudományos minősítés*: a földrajztudomány kandidátusa (1971). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; kutató professzor, tanszékvezető-helyettes 1996-tól.

CZEGLÉDI JÓZSEF: Szombathely, 1939. július 18. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász (MKKE 1965). *Tudományos minősítés*: a közgazdaság-tudomány kandidátusa (1973). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi docens 1996-tól.

VADAS GÁBOR: Budapest, 1941. június 17. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász (MKKE 1969); idegenforgalmi szakközgazdász (MKKE 1985); egyetemi doktor (MKKE 1986). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi adjunktus 1998-tól.

JANCSIK ANDRÁS: Budapest, 1967. október 13. *Egyetemi végzettség*: okl. közgazdász (BKE 1992). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; egyetemi tanársegéd 1997-től.

IGAZ RITA: Budapest, 1961. október 17. *Egyetemi végzettség*: okl. művészettörténész és középiskolai némettanár (ELTE BTK 1989). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól.

FORMÁDI KATALIN: Kecskemét, 1973. július 19. *Egyetemi végzettség*: idegenforgalmi közgazdász (VE 1997); okl. szociológus-közgazdász (BKE 1999). *Egyetemünk oktatója* 1997-től.

MAYER PÉTER: Pécs, 1970. július 3. *Egyetemi végzettség*: idegenforgalmi közgazdász (VE 1997); okl. szociológus-közgazdász (BKE 1999). *Egyetemünk oktatója* 1997-től.

HERCZ ÁGNES: Budapest, 1967. november 10. *Egyetemi végzettség*: idegenforgalmi üzemgazdász (KVIF 1991); gazdasági szaktanár (KVIF 1992). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól.

GÁL ÉVA: Békéscsaba, 1974. október 22. *Egyetemi végzettség*: idegenforgalmi közgazdász (VE 1998). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól.

saik eredményeire. A tanszék valamennyi oktatója jelentős kutatómunkát folytat, melynek eddigi eredményeit a hazai turisztikai oktatásban széles körűen hasznosítják.

A tanszék fő kutatási témái: a turizmus közgazdasági elemzése, makrogazdasági összefüggésrendszerének vizsgálata (JANDALA CSILLA, MAYER PÉTER, FORMÁDI KATALIN); a turizmus integrált tervezése, a terület- és turizmusfejlesztés összefüggései (JANDALA CSILLA, KOLLARIK AMÁLIA, CZEGLÉDI JÓZSEF), az Európai Unió és a turizmus (JANDALA CSILLA, JANCSIK ANDRÁS); a turizmus és a környezet kölcsönhatásai, ökoturizmus (MAYER PÉTER, FORMÁDI KATALIN); a turizmus kulturális vonatkozásai (IGAZ RITA, JANCSIK ANDRÁS); a turizmus marketingje és menedzsmentje (JANCSIK ANDRÁS, VADAS GÁBOR, FORMÁDI KATALIN, HERCZ ÁGNES, GÁL ÉVA).

A tanszék részt vesz a Mérnöki Kar mérnök-közgazdász doktori programjának előkészítő munkálataiban, a szolgáltatások minőségbiztosításával foglalkozó alprogram várható felelőseként. A megfelelő szakirányú képzettségű felsőoktatási szakemberek országos hiánya miatt a tanszék nagy hangsúlyt fektet az utánpótlás nevelésére. A tanszék jelenlegi állományából három fő (FORMÁDI KATALIN, MAYER PÉTER, GÁL ÉVA) az idegenforgalmi és szálloda szak hallgatója volt egyetemünkön.

A tanszéknek széles körű nemzetközi oktatási és tudományos kapcsolatai vannak, melyeket a kutatásban, vendégprofesszorok meghívásában, szemináriumokon és konferenciákon való részvételével kamatoztat. A tanszék korábbi kapcsolatait elmélyítve 1997-ben közös oktatási program kidolgozására tett javaslatot a Bornemouth University-vel, amely veszprémi és angliai egyeztetés alapján várhatóan 1999 szeptemberében indul meg, mindkét intézmény oktatóinak bevonásával. A tanszék felvette a kapcsolatot néhány, német nyelvterületen működő egyetemmel és főiskolával is, megkezdve az egyeztetést az együttműködés kiépítésének lehetőségeiről (Fachhochschule Bochum és Universität Mannheim, Németország, Universität Innsbruck, Ausztria). Vendégelőadók kölcsönös meghívása, konferenciákon való részvétel és közös tanulmányok készítése jellemzi a Malta University-vel 1996-ban kialakított kapcsolatot. 1998 őszén került sor a Zambia University-vel való kapcsolatfelvételre, mely ígéretes együttműködési lehetőségeket ígér, elsősorban a hallgatók cseréje és a közös kutatási programok terén. Az osztriai Kohl & Partner Tourismusberatung, az ország egyik legrangosabb turisztikai tanácsadó szervezetének szakemberei vendégelőadóként és tudományos tanácsadóként segítették a tanszék munkáját. A tanszék a madridi székhelyű World Tourism Organization társult tagja; mely, mint az ágazat legfontosabb nemzetközi szervezete, saját tudományos kutatómunkát is folytat, amelynek eredményeit oktatási tevékenységünkben folyamatosan hasznosítunk.

A tanszék két oktatója is (JANDALA CSILLA, CZEGLÉDI JÓZSEF) tagja az Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme (AIEST) nevű szervezetnek, mely a turisztikai szakértők egyik legrangosabb nemzetközi tudományos fóruma. Mindkét munkatársunk rendszeresen részt vesz a szervezet évente megrendezett konferenciáin, ezzel is folyamatosan szélesítve a tanszék nemzetközi kapcsolatait.

CZEGLÉDI JÓZSEF volt az egyik alapítója a Club Pannonia nevű szervezetnek, mely osztrák és magyar turisztikai szakembereket, vállalkozásokat és intézményeket tömörít, egyfajta összekötő kapocs szerepét kívánva betölteni a két ország közötti turisztikai együttműködés terén, kiterjesztve többek között az oktatási szférára is.

Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék

Névváltozások

Vegyipari Kibernetikai Önálló Tanszéki Csoport 1977–1990
Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék 1990-től

A vegyészmérnökképzésben a hatvanas évek elejétől kezdve párhuzamosan folyt a technológia egységére épülő, iparágak szerint differenciált technológiai, illetve a természettudományos törvényeket integráló műveleti tantárgyak oktatása. Az előbbit a technológiai tanszékek, az utóbbit pedig az 1963-ban László Antal professzor által alapított Vegyipari Műveletek Tanszék reprezentálta, amely a Benedek Pál és László Antal által megalapozott műveletlantant oktatta. Mohilla Rezső docens a műveleti egységek vizsgálatát a folyamatdinamikával tette teljessé, utat nyitva ezzel az egyre fontosabbá váló automatizálásnak. A számítógépek, a számítástechnika fejlődésével a vegyipari technológia dekompozíciója nem állt meg a műveleti egységek szintjén, s ezt új tanszék megjelenése jelezte. 1977-ben Árva Péter vezetésével, tanszéki jogállással létrejött a Vegyipari Kibernetikai Önálló Tanszéki Csoport, amely 1990-ben tanszékké alakult. A Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék 1993 óta, a megalakuló Vegyészmérnöki Intézet részeként, az Ásványolaj és Széntechnológiai Tanszékkel, illetve a Vegyipari Műveleti Tanszékkel együtt a vegyészmérnökképzés felelős tanszéke. A tanszék vezetését – változatlan profil és célkitűzések mellett – 1995-ben Szeifert Ferenc vette át.

A tanszék fő profilja a vegyipari folyamatmérnökség, amely magában foglalja a kémiai technológiai rendszerek és alrendszereik modellezését és szimulációját, a kémiai technológiai rendszerek irányítását és annak technikáját, a számítógépes folyamatirányítást, a technológiatervezést, illetve a technológiafejlesztést a korszerű kibernetikai módszerek alkalmazásával.

Az oktatásban a teljes spektrumot, a kutatásban pedig a tanszék hagyományaihoz és adottságaihoz leginkább kötődő területeket (modellezés, modellbázisú irányítás és technológiafejlesztés) kívánja képviselni. Szorosan kötődik a vegyészmérnökképzéshez, ugyanakkor az ismeretkörök nagy része egyaránt érvényes a különböző mérnöki területeken, ezért a tanszék jelentős óraszámban a műszaki menedzser, a környezetmérnöki és az anyagmérnöki szakokon is oktat.

1967-ben kerülhetett sor a vegyipari folyamatszabályozási ágazat megszervezésére Árva Péter és Mohilla Rezső közreműködésével. 1971-ben indult a vegyipari rendszermérnöki ágazat, amelynek a megalakuló tanszéki csoport lett az ágazati felelőse. A két ágazati képzés 1976-ban vegyipari rendszermérnöki és folyamatszabályozási ágazat néven egyesítve fejlődött tovább.

A jelenlegi, IChem^{E} által másodszor is akkreditált vegyészmérnöki tantervet Szeifert Ferenc vezetésével a tantervi műhely tagjai dolgozták ki. Ebben a folyamatmérnöki ismeretek már a műveleti és technológiai ismeretekkel azonos súllyal szerepelnek, s ezáltal a tanszék az ágazati kereteken túlmenően a teljes vegyészmérnökképzésben is meghatározóvá vált. A tanszék oktatói az anyagmérnöki, a környezetmérnöki, a műszaki menedzser és a vegyészmérnöki szakokon mintegy 30 tantárgy oktatását végzik.

A tanszék felújította a vegyipari rendszertechnikai szakmérnöki szak tantervét, s a Vegyészmérnöki Intézet másik két tanszékével közösen kidolgozta a vegyipari üzemviteli szakmérnöki

szak tematikáját. Évente igény szerint több mérnök-továbbképző tanfolyam indul, elsősorban a korszerű technológiaanalízis, folyamatirányítás, batch analízis, mérnöki szoftverek alkalmazása témakörökben. A tanszék jelentős szerephez jut a PhD-képzésben is. A VM2 vegyészmérnöki kibernetika alprogram vezetője Árva Péter, témavezetők: Lakatos Béla és Szeifert Ferenc. Eddig 7 hallgató végezte, illetve végzi kutatómunkáját a tanszéken.

Az oktatásban az elméleti megalapozás mellett nagy figyelem kíséri a gyakorlati alkalmazásokat. Ezt szolgálja a technológiai labor, amely több, számítógéppel irányított műveleti egységet, kisebb méretű technológiai rendszert foglal magába. A tanszéki számítástechnikai hálózat mintegy 50 számítógépből áll, az egyetemi hálózaton keresztül kapcsolódik a világhálózathoz, s az otthoni munkavégzést is lehetővé teszi. A technológia-szimuláció, irányítás, folyamatirányítás, tervezés és dokumentálás témaköreiben felhasználói szoftverek készlete egészíti ki az integrált rendszert.

A tanszéket Árva Péter azokkal a munkatársakkal szervezte meg, akikkel korábban a Vegyipari Műveletek Tanszéken a műveleti egységek modellezése, szimulációja, irányítása témakörökben együtt dolgozott. Így az alapítók közé tartozik Boros Aba, Moser Károly, Nagy Dezső, Szeifert Ferenc, valamint Vass József. A tanszék létrehozása folyamatirányított műveleti egységeket tartalmazó laboratórium kialakításával kapcsolódott össze, s az egyetemen – országos viszonylatban is előremutatóan – ez alapozta meg az oktatásban és a kutatásban a számítógépes folyamatirányítás terjedését. Ehhez az alapvető vegyészmérnöki ismeretek mellett villamosmérnöki, számítás- és programozástechnikai ismeretekre is szükség volt, amit Delzsényi Miklós, Imreh László, Molnár Miklós tanszékre kerülése biztosított. A szellemi háttér erősítéséhez, a tanszék formálásához nagyban hozzájárult Almásy Gedeon, Pallay Iván és Blickle Tibor címzetes egyetemi tanárok, továbbá Jedlovszky Pál és Veress Gábor részvétele az oktatásban. A külföldi együttműködést illetően V. V. Kafarov és J. M. Berty professzoroknak, az egyetem tiszteletbeli doktorainak hatása jelentős. A későbbiekben az ágazaton tanuló és végzett tehetséges fiatalok biztosították az utánpótlást (Chován Tibor, Nagy Lajos és Németh Sándor). Az oktatást és a kutatást Csukás Béla erősítette, akinek a távozása után oktatási feladatát Lakatos Béla vette át.

A tanszéki paradigma kialakítása Árva Péter érdeme, aki a termodinamikai és műveleti ismereteket rendszertechnikai keretekbe helyezve a vegyipari technológiát kölcsönhatásban álló molekulák hierarchikus rendszereként fogalmazta meg. Mindezt következetesen alkalmazta a szerteágazó kutatási területeken, s beépítette az oktatási rendszerbe. A klasszikus irányításelmélet és -technika, valamint a közvetlen számítógépes irányítás kultúráját Chován Tibor, Delzsényi Miklós, Horváth János, Moser Károly, Nagy Lajos, Papczun Tibor, Sinkó László és Vass József honosította meg. A vegyészmérnöki és irányításelméleti diszciplínák összekapcsolását, a teljes technológiairányítást Szeifert Ferenc fogalmazta meg és vezette be a képzési rendszerbe. Az operációkutatás eszközeit, módszereit alkalmazó technológia-tervezés Lakatos Béla szakterülete. A korszerű információtechnológia alkalmazását Nagy Lajos, Chován Tibor és Németh Sándor vezette be. Az integrált technológiai laboratórium kialakításában Árva Péter és Vass József vezetésével elsősorban Boros Aba és Delzsényi Miklós vett részt. A minőségi korszerűsítést Nagy Lajos vezetésével a tanszék jelenlegi tagjai végezték, illetve végzik.

Munkatársként és doktoranduszként többen hozzájárultak a tanszék jelenlegi képének formálásához, így Dén József, Ernhöffer Ferenc, Meszler János, Török Mónika, Varga Károly, Józsa László, Kiss Péter, Kozár Zoltán, Piglerné Lakner Rozália, Szakályné

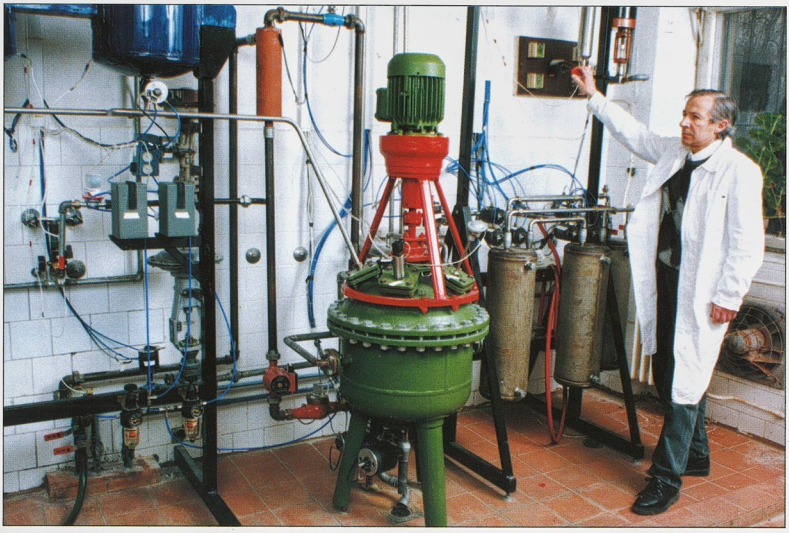

SINKA ÁGOTA, VAJDA KATALIN, ABONYI JÁNOS, BÓDIZS ÁRPÁD, ÉRSEK PÉTER, KOVÁCS KÁLMÁN, PÓZNA ESZTER, SERGUEI PEREZ URIZA, ULBERT ZSOLT.

A tanszék kutatási profilja szerint tágabb értelemben ahhoz, a veszpréminek is nevezett vegyészmérnöki iskolához tartozik, amely elsősorban BENEDEK PÁL és LÁSZLÓ ANTAL nevével fémjelezhető. A moszkvai KAFAROV-iskola hatása is jelentős, hiszen ÁRVA PÉTER a hatvanas évek végén ott készítette kandidátusi disszertációját. A tanszék által képviselt vegyészmérnöki szakterület Magyarországon a hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején alakult meg, s napjainkban teljesedik ki, amennyiben a mikroelektronikát magába foglaló technikai környezet lehetővé teszi az elmélet közvetlen alkalmazását a működő technológiai rendszerekben. A szakterület hazai fejlődésével párhuzamosan a tanszék kutatói is a mindig jellemző tipikus feladattal foglalkoztak: a műveleti egységek matematikai modellezése és szimulációja, a teljes technológiai rendszer szimulációja, a kémiai technológiai rendszer totális leírása (a molekuláktól a teljes gyártásig), a koordináló szintű technológiairányítás, a vegyészmérnöki modellek felhasználása a technológia irányításában (modellbázisú irányítás), illetve tervezésében és a fejlesztésében (modellbázisú technológiafejlesztés), illetve ezekkel párhuzamosan numerikus, számítástechnikai, információtechnológiai, mesterségesintelligencia-problémák megoldása, a számítógépes folyamatirányítás technikája, felhasználói szoftverek alkalmazása. A tanszék ideális hátteret biztosít az elméleti és gyakorlati problémák harmóniájának megteremtésére, amit az akadémiai és az alkalmazás jellegű témák szoros összefogásával ér el. A vegyipari kibernetikai alapkutatások elsődleges funkciója azon módszerek és eszközök fejlesztése, amelyek kiválasztják és integrálják a szükséges természettudományi és gazdasági ismereteket a gazdasági szempontból optimálisan működő vegyipari rendszer megismerésére, tervezésére és irányítására. A tanszék nyitott a legújabb módszerek (fuzzy-technika, mesterséges neurális

A tanszék oktatói

Szeifert Ferenc

Árva Péter

Lakatos Béla

Chován Tibor

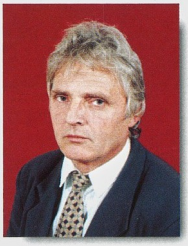

Moser Károly

Nagy Lajos

Németh Sándor

Boros Aba

Nagy Dezső

Személyi adatok:

SZEIFERT FERENC: Debrecen, 1948. június 15. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1973). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1991). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi docens 1991-től; tanszékvezető 1995-től.

ÁRVA PÉTER: Balmazújváros, 1938. szeptember 7. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1961); műszaki doktor (VVE 1964). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1970). *Egyetemünk oktatója* 1961-től; egyetemi docens 1971-től; rektorhelyettes 1974-től 1980-ig; tanszékvezető 1977 és 1995 között.

LAKATOS BÉLA: Mezőgyán, 1946. október 17. *Egyetemi végzettség*: okl. villamosmérnök (Bányászati és Kohászati Akadémia, Krakkó 1973); műszaki doktor (VVE 1975). *Tudományos minősítés*: a műszaki tudomány kandidátusa (1982). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi docens 1994-től.

CHOVÁN TIBOR: Monor, 1953. december 11. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1978); egyetemi doktor (VE 1994). *Egyetemünk oktatója* 1980-tól; egyetemi adjunktus 1995-től.

MOSER KÁROLY: Rudabánya, 1948. szeptember 17. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1973); műszaki doktor (VVE 1980). *Egyetemünk oktatója* 1973-tól; egyetemi adjunktus 1985-től.

NAGY LAJOS: Nova, 1962. június 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1986); egyetemi doktor (VE 1991). *Egyetemünk oktatója* 1988-tól; egyetemi adjunktus 1994-től.

NÉMETH SÁNDOR: Körmend, 1963. szeptember 28. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1988); egyetemi doktor (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1988-tól; egyetemi adjunktus 1997-től.

BOROS ABA: Takácsi, 1945. december 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1976). *Egyetemünk oktatója* 1976-tól; tanszéki mérnök 1977-től.

NAGY DEZSŐ: Kemecse, 1950. február 28. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1973); műszaki doktor (VVE 1981). *Egyetemünk oktatója* 1973-tól; tanszéki mérnök 1984-től.

hálózatok, egyéb mesterségesintelligencia-eszközök, stb.) és eszközök (elsősorban szoftverek) gyors „használatbavételére" és alkalmazására. Az elmúlt és a jelen időszak legfontosabb OTKA alapkutatási témakörei az alábbiak: vegyipari rendszerek tervezése és irányítása éles és életlen információk felhasználásával (ÁRVA PÉTER); kémiai technológiai rendszerek hierarchikus modellezése és többszintű irányítása (ÁRVA PÉTER); fejlődő struktúrák és tanuló logikai programok (CSUKÁS BÉLA); kristályosítók modellbázisú irányítása (LAKATOS BÉLA); rugalmas vegyipari rendszerek tervezése és irányítása (SZEIFERT FERENC).

Mindegyik alapkutatási témakörhöz K+F témák kapcsolódnak. A tanszék kutatói által a hatvanas évek végén kifejlesztett ammóniagyári, timföldgyári szimulátoroknak a technológiafejlesztésben, illetve az irányításban való közvetlen felhasználása abban az időben ritkaságnak számított. Vegyészmérnöki feladatok megoldására az elsők között alkalmaztuk a mesterségesintelligencia eszközeit is (fuzzy, illetve neurális hálózati szabályozás).

A jelenleg folyó fontosabb kutatások keresztmetszetét az alábbiak reprezentálják: polimerizációs gyártástechnológiák (PE, PP, PVC, MDI) hierarchikus modellezési módszerének, szimulációs algoritmusának, számítógépes programjának kidolgozása; modellbázisú technológiafejlesztési algoritmus kidolgozása (zárt fejlesztési információs lánc); mesterségesintelligencia-módszerek (szakértői rendszer, fuzzy-neurális hálózati modellek) alkalmazása vegyipari és környezetvédelmi technológiai rendszerek tervezésére, irányítására és hibadiagnózisra; modellbázisú irányítási algoritmusok kidolgozása; rugalmas technológiai rendszerek dinamikus szimulációja és számítógépes irányítása; a szakaszos rendszerben megvalósítandó alapműveletek hierarchikus irányítási algoritmusainak kidolgozása; katalizátorok ipari teljesítményének becslése, toxikus anyagok megsemmisítésének kinetikai vizsgálata; a szilárd-fluidum (diszperz) heterogén rendszerek modellezése (CMSMPR-kristályosítók, szilárd-nukleációs oszcillátorok, nemlineáris rendszerek rezonanciajelenségei); a kémiai technológiai rendszerek számítógéppel támogatott elemzése, szintézise és tervezése; flow sheeting szimulátorok alkalmazástechnikája.

A tanszék oktatási és kutatási tevékenységében fontos szerepe van az iparvállalatokkal való szoros munkakapcsolatoknak. A hetvenes évek elején a kutatások arra irányultak, hogy bizonyítsuk, a matematikai modellek leírják a kémiai technológia részeit, s a modell alapján szimulálható a technológia. A számítógépes folyamatirányítás és az információtechnológia terjedésével a különböző objektumok modelljei már közvetlenül beépülnek a technológia irányítási, illetve tervezési algoritmusaiba. Ezáltal a matematikai modell a működő technológia részévé válik. Ilyen jellegű kutatási témáinkat mindig élő ipari feladat megoldásával kapcsoltuk össze.

A hetvenes évek végén a Magyar Alumíniumipari Tröszt vállalataival együttműködve kidolgoztuk a timföldgyári körfolyamat szimulációs rendszerét, aminek alapján egy ma is működő koordináló szintű irányítási stratégiát fogalmaztunk meg. A TVK Rt.-vel, illetve a BorsodChem Rt.-vel több évtizede kiterjedt együttműködést folytatunk, amely napjainkban elsősorban a műanyaggyárakhoz kapcsolódik. A fejlesztések alapját az általunk kidolgozott hierarchikus polimerizációs modellrendszer adja. 1990. óta folyamatosan együttműködünk a CHINOIN Rt.-vel, egy rugalmas gyártórendszer irányítási struktúrájának kifejlesztésén. Újabban a modellalapú technológiafejlesztés zárt információs láncának kialakításán, mely a méretnövelést is magában foglalja. A Richter Rt.-vel a folyamatirányító rendszerek minőségbiztosítását vizsgáltuk. A Batch Control Kft.-vel és a ComForth Kft.-vel a batchrendszerek folyamatirányításának fejlesztésén dolgozunk együtt. Egy-egy témakörben jelentős feladatokat oldottunk meg a BVM Rt., Dunastyr Rt., Nitroil Rt., Nitrokémia Rt., Paksi Atomerőmű Vállalat megbízásából is.

A hazai intézetek közül, a PATE MÜKKI, illetve a BME néhány tanszékének munkatársaival alakítottunk ki munkakapcsolatot. A Veszprémi Egyetem tanszékei közül a Vegyipari Művele-

tek, a Fizikai Kémia, a Környezetmérnöki és Kémiai Technológia, a Föld- és Környezettudományi, illetve a Számítástudomány Alkalmazása Tanszékkel állunk munkakapcsolatban.

A külföldi egyetemekkel, illetve cégekkel kialakult kapcsolataink a kutatott témakörökkel együtt az alábbiak alapján ítélhetők meg: Universite Catholique de Louvain, Louvain-la-Neuve, Belgium: sztirol szuszpenziós polimerizációjának vizsgálata; Department of Chemical Engineering, UMIST, Manchester, UK: kristályosítási folyamatok modellezése, folyamatos kristályosítók dinamikus viselkedésének és stabilitásának vizsgálata; Institute of Chemical Engineering, Bulgarian Academy of Sciences, Szófia, Bulgária: hőátadási és tömegátadási folyamatok modellezése, dinamikus vegyipari folyamatok számítógépes szimulációja; Department of Chemical Engineering, University of Bradford, Bradford, UK: kristályosítási folyamatok modellezése, agglomerizáció a kristályosítókban; Babeş-Bólyai University, Kolozsvár, Románia: modellpredikciós szabályozási algoritmusok vizsgálata; Osaka University, Osaka, Japán: szilárd-fluidum diszperz rendszerek áramlásának szimulációja; Katholieke Universiteit, Leuven, Belgium: mesterségesintelligencia-módszerek alkalmazása a vegyipari folyamatok irányításában; Universitat Politechnica de Catalunya, Terrassa (Barcelona), Spanyolország: rendszerek modellezése és identifikálása; Berty Reaction Engineers, Ltd., Fogelsville, PA, USA: katalitikus reakciók kinetikai vizsgálata RotoBerty® reaktorrendszerben, toxikus anyagok megsemmisítési technológiájának fejlesztése.

A tanszék oktató- és kutatómunkáját Andorka Zoltán, Bánhegyiné Solymosi Klára, Bencze Lajosné, Cseh István, Kalmár Attila, Koroknay András, Németh Ferencné, Szabó Istvánné, Szalay Károlyné, Szemethy Tivadarné, Szigligethy Tibor, Tatai Erzsébet, Tréber Sándorné és Zámbó Éva segítették.

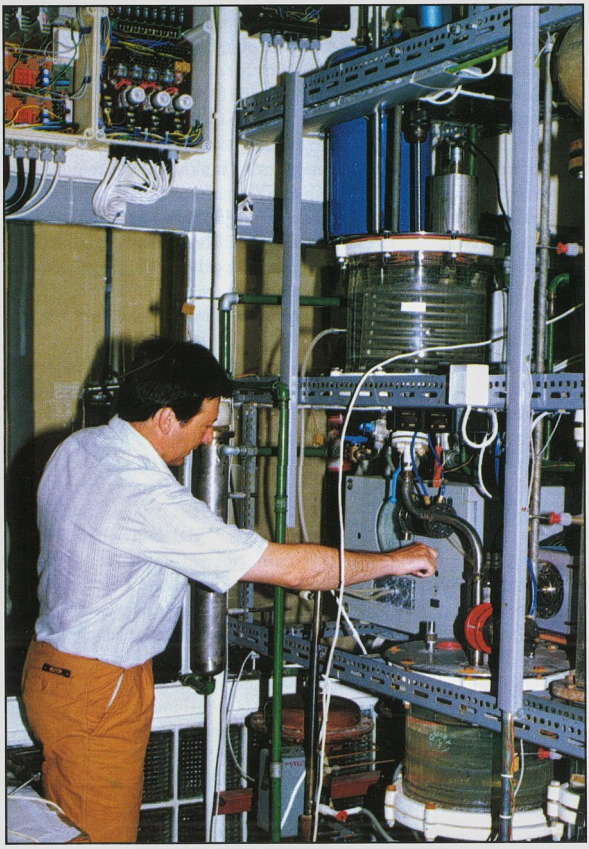

Vegyipari Műveleti Tanszék

Névváltozás:

Vegyipari Műveletek Tanszék	1963–1980
Vegyipari Műveleti Tanszék	1980-tól

A tanszék 1963-ban alakult László Antal† Kossuth-díjas egyetemi tanár vezetésével a Fizikai Kémia Tanszéken működő vegyipari műveleti tanszéki csoportból. Kezdetben alapvető feladat volt a vegyipari művelettan bevezetése a hagyományos vegyészmérnöki ismeretkörökbe, később a műveleti egységek matematikai modellezése került előtérbe. Itt foglalkoztak az országban először a vegyipari folyamatok dinamikájának kérdéseivel és ezen keresztül a műveleti egységek önműködő szabályozásának lehetőségeivel. Ebből a célból speciális ágazati képzést valósítottak meg a vegyipari folyamatszabályozási ágazat keretében, ahol az oktatás 1967–78 között folyt.

1976-ban a tanszék irányítását Szolcsányi Pál professzor vette át. Ebben az időszakban bővült az oktatási és kutatási tevékenység a határfelületi jelenségek tanulmányozásával, elsősorban a szilárd-gáz és szilárd-folyadék fázisérintkeztetés területén. Jelentős szerepet kapott az oktatásban a transzportfolyamatok és az irreverzíbilis termodinamika mérnöki alkalmazása. 1977-ben a tanszékből kivált a Vegyipari Kibernetikai Önálló Tanszéki Csoport, a későbbi Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék, így a matematikai modellezéssel szűkült a tanszék profilja.

A tanszék irányítását 1989-ben Marton Gyula egyetemi docens, később egyetemi tanár vette át. 1990-ben megindult a képzés a finomkémiai műveleti ágazaton, ahol speciális és nagytisztaságú anyagok előállításának elméletével és gyakorlatával ismerkedhetnek meg a hallgatók. A néhány évvel azelőtt még csak csírájában meglevő biotechnológiai műveleti kutatások beértek, és elméletileg megalapozott új oktatási területté is váltak. Ezen időszak alatt az IChem^{E} akkreditálta a vegyészmérnökképzést.

1997 óta Horváth Géza egyetemi docens a tanszékvezető. Fő törekvése a tanszéki eszközellátottság modernizálása külső erőforrások felhasználásával, hogy a fenti akkreditációnak hosszú távon is megfelelő háttér álljon az oktatás rendelkezésére. A tanszék a Vegyészmérnöki Intézet tagjaként felelős a vegyészmérnök képzésért, tevékenysége egyéb területekhez is szorosan kapcsolódik (energetika, környezetvédelem, minőségbiztosítás, informatika). Ebben az évben létrejön egy – külső ipari szakemberekből álló – tanácsadó testület, ami a nemzetközi kapcsolatok mellett támaszt nyújt az oktatás tartalmi fejlesztéséhez.

A tanszék első oktatói: László Antal, Árva Péter, Ferencz Béla, Hódossy Lajos, Marton Gyula, Podhorányi Gyula és Szolcsányi Pál. Külső előadóként kezdettől Mohilla Rezső, majd 1964-től Szabó Zoltán és Mózes Gyula kapcsolódtak be az oktatásba. 1964-től Mohilla Rezső, 1965-től – két éves megszakítással – Kotsis Levente került tanszéki állományba. Hódossy Lajos 1967-ben politikai okok miatt távozni kényszerült, ugyanebben az esztendőben változtatott állást Podhorányi Gyula is. Munkatársaink közé került Szabó Miklós†, aki 1977-ben bekövetkezett haláláig itt dolgozott. Bélavári János 1968 és 1970 között állt a tanszék alkalmazásában.

†László Antal

Szolcsányi Pál

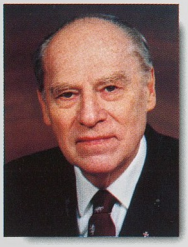

Bakos Miklós

A tudományos munkát matematikusok is támogatták, 1964–68 között Fáy László, 1966–77 között pedig Varga Dezsőné.

Az oktatómunkába a tanszék mindig szívesen bevont ipari és kutatóintézeti szakembereket. A vegyipari üzem létesítésével és működtetésével kapcsolatos témakörökből Németh András, Péceli Béla, Stefkó Béla, rehabilitáció eredményeként Hódossy Lajos tartottak előadásokat. A vegyipari műveletek egyes fejezeteinek mélyebb megismeréséhez nyújtottak értékes támogatást előadásaikkal Gyenis János, Ormós Zoltán, Péterfi Tiborné, Sisak Csaba, Szajáni Béla. Nagyban segítették munkánkat az irányítástechnika, számítástechnika területén Almásy Gedeon, Baradits György, Pallai Iván és Szepesváry Pál.

A tanszék az általános vegyészmérnöki ismeretek oktatásának fő letéteményese. Az oktatott ismeretek témakörei alapvetően nem változtak, de mindig igazodtak a nemzetközi kutatási és fejlesztési irányokhoz, a stabilizálódott ismeretek pedig rövid időn belül a graduális oktatás részévé váltak. Így kerülhetett sor a művelettan olyan egységes tárgyalására, amelyet a Benedek–László: A vegyészmérnöki tudomány alapjai c. tankönyv tükröz (1964). Később új fejezetet nyitott a folyamatdinamika egységes tárgyalására a Mohilla–Ferencz szerzőpáros a Vegyipari folyamatok dinamikája c. könyv megjelenésével. Oktatásunkat segítették a Szolcsányi Pál tollából megjelent Transzportfolyamatok és a Vegyipari műveleti egységek energetikai analízise c. szakkönyvei (1972). A külföldi kapcsolatok szorosabbá válását és a vegyészmérnöki tudomány globalizálódását mutatják a nemzetközi kooperációban megjelent könyvek, melyekből oktatóink fejezeteket írtak. Marton–Dencsné–Szokonya: Principles of Biomass Refining (Handbook of Heat and Mass Transfer Vol. 4) 1986; Horváth–Suzuki: Pore Calculation in the Case of Different Geometrical Shapes, Horváth–Kutics–Suzuki: Adsorption Engineering (Physical Adsorption: Experiment, Theory and Application) 1996; Horváth–Suzuki: Advanced Technical Tools for the Solution of High Capacity Adsorptive Separation (Adsorption and Its Application in Industry and Environmental Protection) 1998. A képzést oktatóink számos, folyamatosan megújított egyetemi kiadású jegyzet írásával segítették, illetve segítik. Minden szeptemberben kétéves szakmérnöki tanfolyamot hirdetünk meg, amelynek célja a modern üzemekben biotechnológiai, gyógyszeripari, hidrometallurgiai, vízkezelő, gázszeparációs, hulladékkezelő stb. területeken dolgozó mérnökök tudásának és gyakorlati ismereteiknek korszerűsítése.

Az elméleti előadásokat minden szinten számítási és laboratóriumi gyakorlatok teszik teljessé, így az elsajátított anyag alkalmazhatóságáról is ismereteket szerezhetnek a hallgatók. A számítástechnikai és kísérleti laboratóriumok európai szintű fenntartása nem lenne lehetséges külső kutatási, fejlesztési és szponzori támogatások nélkül. (Biogal Rt., Ciba-Geigy, EGIS Rt.,

Ipari Minisztérium, japán kormány, Messer Griesheim Hungaria Kft., New Energy Development Organisation, Nitrogénművek Rt., Nitroil Rt. OMFB, OTKA, Paksi Atomerőmű Rt., Richter Gedeon Rt., VEGYTERV Rt.). Hallgatóink képzését támogatja az Ipar a Veszprémi Mérnökképzésért Alapítvány (Baumax Kft., Budapesti Vegyiművek, Nitrogénművek Rt., Nitrokémia Rt., Tiszamenti Vegyiművek Rt., TVK Rt.), Peregrinátio Alapítvány (MOL Rt.), valamint a kizárólagosan tanszéki kezelésben levő Bőr és Finomkémiai (Nitroil Rt., Pécsi Bőrgyár Rt., Reanal Rt.), valamint a Richter Alapítványok. Mindezekből látszik, hogy a tanszék meghatározó jelentőséget tulajdonít a külső, elsősorban ipari érdekeltségű kapcsolatoknak.

Ez a szemléletmód tükröződik a tanszék kutatási tevékenységében is, amely a következő területekre terjed ki: transzportelméletek (komponens és hőátszármaztatás), szeparációs műveletek és eljárások (paraméteres szivattyúzás, membránok, kombinált műveletek, nagytisztaságú anyagok előállítása és kezelése), reaktor- és bioreaktor-technika (biomassza-hasznosítás, recycling), vegyipari energetika, minőségbiztosítás.

A tudományos tevékenység az elmúlt 35 év során nemzetközi szinten is elismertté tette a tanszéket és munkatársait. Fontosabb témakörök: dimenziómentes mennyiségek egységesített rendszere, kibővített DAMKÖHLER-egyenlet, lángreaktorok elmélete, irreverzíbilis termodinamika vegyészmérnöki alkalmazása, instacionárius műveletek egységes tárgyalása, HORVÁTH–KAWAZOE-egyenlet, műveleti paraméterek számítása valószínűségi alapon, erős elektrolitok elmélete. Az alapkutatások lehetővé tették számos konkrét feladat megoldását egészen az ipari berendezések, kisebb üzemek megépítéséig. Többségük nemzetközi és/vagy hazai szabadalommal védett. (H_2–N_2, O_2–N_2, He–Ne, CO–H_2 szeparációk; T 50 minőségű gázok gyártása; affinitás-kromatográfiai töltetek előállítása optikai izomerek szeparációjára; preparatív HPLC-berendezések; B12 izolálása fluid-ágyas adszorpcióval; ergolinvázas, indolvázas alkaloidák,

A tanszék oktatói

Horváth Géza

Marton Gyula

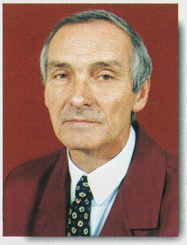

Kotsis Levente

Szánya Tibor

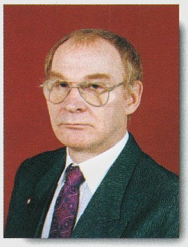

Argyelán János

Dencs Béláné

Ferencz Béla

Szokonya László

Hanák László

Személyi adatok:

HORVÁTH GÉZA: Esztergom, 1948. június 22. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1973). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1990). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi docens 1991-től; dékánhelyettes 1992-től 1996-ig; tanszékvezető 1997-től.

MARTON GYULA: Kaposvár, 1940. augusztus 13. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1963); műszaki doktor (VVE 1968). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1987); habilitáció (VE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól; tanszékvezető 1989–1997; rektorhelyettes 1989–1992; egyetemi tanár (1997); dékán 1998-tól.

KOTSIS LEVENTE: Sándorfalva, 1941. december 27. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1965); műszaki doktor (VVE 1968). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1982). *Egyetemünk oktatója* 1965-től; egyetemi docens 1983-tól.

SZÁNYA TIBOR: Nagysalló, 1946. szeptember 24. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1974). *Tudományos minősítés*: PhD (VE 1997). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi docens 1998-tól.

ARGYELÁN JÁNOS: Esztergom, 1947. november 18. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1971); műszaki doktor (VVE 1977). *Egyetemünk oktatója* 1971-től; egyetemi adjunktus 1985-től.

DENCS BÉLÁNÉ: Békéscsaba, 1947. február 16. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1970); műszaki doktor (VVE 1973). *Egyetemünk oktatója* 1970-től; egyetemi adjunktus 1976-tól.

FERENCZ BÉLA: Egyek, 1939. október 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1963); műszaki doktor (1967). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól; egyetemi adjunktus 1969-től.

SZOKONYA LÁSZLÓ: Nagykőrös, 1950. február 2. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1974); műszaki doktor (VVE 1967). *Egyetemünk oktatója* 1974-től; egyetemi adjunktus 1978-tól.

HANÁK LÁSZLÓ: Abaújszántó, 1957. január 14. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1982); műszaki doktor (1984). *Egyetemünk oktatója* 1982-től; tudományos munkatárs 1987-től.

*

†LÁSZLÓ ANTAL: Gyergyóalfalu (Erdély), 1922. június 5. Elhunyt 1982. december 8-án. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem 1945); műszaki doktor (VVE 1956). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1956); a kémiai tudomány doktora (1962). *Egyetemünk oktatója* 1957-től 1982-ig; egyetemi tanár (1957); rektorhelyettes 1962-től 1964-ig; tanszékvezető: 1963 és 1976 között; rektor 1964-től 1966-ig.

SZOLCSÁNYI PÁL: Szeged, 1924. november 14. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1950); műszaki doktor (BME 1959). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1962); a kémiai tudomány doktora (1973). *Egyetemünk oktatója* 1950 és 1989 között; egyetemi tanár (1967); tanszékvezető 1976-tól 1989-ig; nyugdíjas 1989-től.

BAKOS MIKLÓS: Balatonfüred, 1926. január 15. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (BME 1950); műszaki doktor (BME 1968). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1968); a kémiai tudomány doktora (1982). *Egyetemünk oktatója* 1973–1989; egyetemi tanár (1973); nyugdíjas 1989-től.

A tanszék tevékenységét személyes áldozatvállalásukkal nagyban segítették: Kas Ferenc†, Horváth Zoltán, Seliga János†, Nagy Béla†, Kovács István, Imreh László, Hoppál Dezsőné, Börzsönyi Sándorné, Gombás Péter, Jáhni Mária, Csorja Sándorné, Tar Gézáné, Strabka Andrásné, Kelemen János, Szabó Béla, Prem István, Kovács Éva, Bíró Gábor, Csapó László, Bőczy József, Horváth Attila, Tóth Gábor, Tamási Piroska, Hessheimer Pál, Szénási Ferenc, Völgyi Ferenc, Kovács Miklós, Szontágh Ferenc, Dietzel Gyula†, Tóth Jánosné.

---

ciklopeptidek szeparációja HPLC-vel; polimer adszorbensek regenerálása ozmotikus pulzációval, aminosavak előállítása; biopolimerekből ioncserés HPLC-vel; ultraszűréssel koncentrált kollagén hidrolizátum előállítása felületaktív anyag gyártásához; nagytisztaságú anyag gyártása termikus ioncserés paraméteres szivattyúzással; ciklizáló zónás ioncserés víz-sótalanítás; környezetvédelmi gázstandardok; víz- és hulladékkezelési eljárások; ioncsere hulladékelektrolitok feldolgozására; biokatalizátorok alkalmazása környezetvédelmi célokra; biomassza hidrolízise; organoszolv ligninkinyerés; aktívszén-előállítás; tiszta cukor előállítása hidrolizátumból; polielektrolitok keményítőből, cellulózból és ligninből; ragasztók keményítőből, cellulózból és ligninből.

Állandó kutatási és oktatási kapcsolatot tartunk fenn a következő hazai és külföldi egyetemekkel, illetve intézményekkel: Budapesti Műszaki Egyetem; Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron; József Attila Tudományegyetem, Szeged; PATE Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Keszthely; PATE-MÜKKI, Veszprém.

Case Western Reserve University, Cleveland, USA; Institut National Polytechnique de Lorraine, Nancy Franciaország; James Cook University, Townsville, Ausztralia; Michigan State University, East Lansing, USA; National Technical University of Athens, Athens, Görögország; Technical University of Vienna, Vienna, Ausztria; University of Hannover, Hannover, Németország; University of New Brunswick, Kanada; University of Tokyo, Institute of Industrial Science, Japán.

Előterjesztésünkre lettek egyetemünk díszdoktorai az alábbi tudósok: T. Fan, Kansas State University, USA; V. V. Kafarov†, Mendelejev University, Oroszország; E. G. Koukios, National Technical University of Athens, Görögország; P. T. Ruggenthaler, EBS. Simmering, Ausztria; M. Suzuki, University of Tokyo, Japán.

Zoológia Tanszék

Névváltozások

Biológia Tanszék	1994–1998
Zoológia Tanszék	1998-tól

A biológiai tárgyak oktatása a Veszprémi Egyetemen 1994-ben kezdődött, a Biológiai Tanszék szervezésével, melynek alapító vezetője KISS ISTVÁN egyetemi docens. Az egyetemen biológia szak nincs, így ennek a tanszéknek kell biztosítania a különböző mérnöki és tanári szakok biológiai alapképzését. A tanszék vezetője egyben a környezettan szak szakfelelőse, ennek megfelelően a tanszék elsősorban a kémia-környezettan szakos tanári és a környezetmérnök-képzés területén oktat. A globális biológiai szemlélet kialakítására törekszik, és lehetővé teszi, hogy az érdeklődő hallgatók komplex témákban dolgozhassanak. 1994 és 1998 között a tanszék dinamikusan fejlődött: biokémiai és mikrobiológiai vizsgálatokra és hallgatói gyakorlatokra alkalmas modern laboratóriumokkal rendelkezik, az Általános és Szervetlen Kémia Tanszékkel közösen használja a szakmódszertani laboratóriumot. Sikerült elérni, hogy (a kezdeti időszakkal ellentétben) a biológiaoktatás gyakorlatait már nem külső intézményeknél, kihelyezve végeztesse.

Jó kapcsolatokat tart fenn a környékbeli intézményekkel: az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetével kialakított sokoldalú munkatársi viszony például azt jelenti, hogy a BLKI minősített kutatói rendszeresen oktatnak az egyetemen, és közös kutatómunka is folyik. A fejlődésben segítséget jelentett a más tanszékekkel, elsősorban a Környezetmérnöki és Kémiai Technológia, valamint az Általános és Szervetlen Kémia Tanszékkel való együttműködés. A Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék laboratóriumi helyiségeket biztosított, és számítógépekkel felszerelt szemináriumi termükben a gyakorlati foglalkozások megtartására is lehetőség nyílik.

Az egyetem a biológiaoktatást prioritásként kezeli, és 1996-tól kiemelt központi költségvetési támogatást nyújtott erre a területre, biztosítva az oktatáshoz és kutatáshoz szükséges legfontosabb műszereket, számítógépes infrastruktúrát.

1998-ban az Egyetemi Tanács döntött a biológiaoktatás szervezeti kereteinek fejlesztéséről, és létrehozta a Biológiai Intézetet. Ennek egyik tagja a Zoológia Tanszék, mely a korábbi Biológia Tanszék jogutódja. A tanszék vezetője KISS ISTVÁN egyetemi docens.

A tanszékek közti együttműködés lehetővé teszi, hogy a hallgatók komplex, gyakran interdiszciplináris kutatási témákba kapcsolódjanak be, ilyeneket válasszanak diplomamunkájuk témájául. Ennek kedvező hatása a posztgraduális képzésben is érezhető, ahol mérnök- és tanárhallgatók egyaránt részt vesznek környezettani és kémiai PhD-témában.

A tanszék fel van szerelve PC-terminálokkal, melyek többsége hozzáférést biztosít az Internethez is. Jó statisztikai programcsomagokkal rendelkezünk, jelentős a komputeres szimulálás, különböző oktatóprogramok használata, pl. a molekulamodellezés és az adott molekulák toxikológiai sajátságainak előrejelzése.

A kémia-környezettan szakos tanárképzés 1993-ban indult meg, és a tanszék a következő évben átvette e szak gondozását a Környezetmérnöki és Kémiai Technológiai Tanszéktől, ahol

Rédey Ákos volt a szakfelelős. Ekkor készült az országos képesítési követelményrendszer, amelynek kidolgozásában már a Biológia Tanszék is részt vett. Ennek alapján 1995-ben felülvizsgáltuk, hogy ez a tanterv teljes mértékben összhangban van-e a képesítési követelményrendszerrel, és bizonyos mértékű korrekciót hajtottunk végre. Már itt figyelembe vettük az 1996/97. tanévtől tervezett (azóta hatályba lépett) kreditrendszert. A tantervi korrekciók a következő területekre terjedtek ki: a biológiai tárgyak részarányának növelése, különös tekintettel a környezeti szemlélet megalapozásához elengedhetetlen szervezettani, taxonómiai és evolúciós ismeretekre; az ökológiai és populációgenetikai ismeretek nagyobb mértékű beépítése a tananyagba; az élettelen és élő természettel foglalkozó tudományok egyensúlyának nagyobb mértékű figyelembevétele, különösen azokon a területeken, amelyek az ökológiai egyensúly, valamint az ember és környezete egyensúlya, a káros környezeti hatások és civilizációs ártalmak megértéséhez feltétlenül szükségesek. Ide tartozik a kötelezően és szabadon választható tárgyak körének bővítése.

Az oktatott tárgyak az első 6 félévben szervesen egymásra épülnek, és kapcsolódnak a megértésükhöz szükséges más tantárgyakhoz, amelyekhez általában szeminárium vagy laboratóriumi gyakorlat is tartozik.

Fontos a toxikológia oktatása, amely szorosan kapcsolódik a kutatási témákhoz.

Fentieken kívül számos kötelezően választható, illetve fakultatív tárgy tartozik a tanszék gondozásába pl. a hidrobiológia, humánökológia, gyógynövényismeret, szaporodásbiológia, biológiai membránok stb.

A tanszék könyvtárát folyamatosan fejlesztjük. Az alapállományt Kerkay Gyula, az USA-ból hazatelepült neves egyetemi tanár adománya alapozta meg, melyet azután célirányosan bővítettünk, részben külföldi ajándékok, részben pályázatok útján.

A tanszék tudományos tevékenysége 1994 és 1998 között főként a környezetvédelmi toxikológiához kapcsolódott (új ökotoxikológiai módszerek beállítása és azok alkalmazása veszélyes vegyi anyagokra). A toxikológiához és részben a farmakológiához csatlakozik a biológiailag aktív anyagok hatásainak in vitro tesztekben és mikrobiológiai rendszerekben történő vizsgálata, valamint az élelmiszer-ipari termékek mikrobiológiai vizsgálata.

A Balaton befolyó vizeinek ellenőrzésére szolgáló folyamatos biomonitoring rendszer céljára 1996–97-ben a Miniszterelnöki Hivataltól nyertünk támogatást.

A vízi ökoszisztémát alkotó élőlények számára toxikus hatást jelentő ismeretlen vagy váratlanul bekövetkező szennyezések megjelenésükkel közel egy időben csak biológiai előrejelző rendszerek (Biological Early Warning Systems) alkalmazásával mutathatók ki. 1996-tól e projekt keretében Oláh Béla vezetésével ilyen közvetlen (online) biomonitoring-rendszer (BEWS) létrehozásán dolgozunk.

A bioindikációban használt multispecies tesztek mellett újabban a TOXKIT rendszer használata kezd elterjedni, amelyet az USA-ban és az EU területén fejlesztettek ki. A téma vizsgálata a Genti Egyetemmel kooperációban folyt, melynek vezetője Oláh Béla volt. A projekt célja a mikrobiotesztek validálása, különböző felszíni vízmintákkal és szennyvizekkel.

A tanszék részt vett a THAMNOTOX kit ökotoxikológiai célokra történő validálásában, melyet az OKI Vízhigiénés Osztálya szervezett, jelenleg pedig az OECD ökotoxikológiai bizottsága által kezdeményezett Lemna körvizsgálatban működik közre.

Több kutatást végeztünk a Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszékkel közösen, ilyen pl. a környezeti állapotértékelés ökológiai paraméterek figyelembevételével, amelyen belül kiemelten szerepel a növénytársulások tápanyagterhelése, továbbá a fajok stressztűrésének felmérése. Ez téma nagyrészt a rövid ideig a tanszéken dolgozó Kováts Nóra PhD-munkájához kapcsolódott.

Az 1997/98. tanévben a River Watch program keretében kitekkel és biológiai mintavételezéssel részt vettünk a Séd és Pécsely patak környezeti állapotának vizsgálatában. A River Watch program az USA Békeszolgálat (Peace Corps) által kezdeményezett környezetvédelmi vizsgálat, amelyben egyetemek, középiskolák, önkormányzatok és más költségvetési intézmények vesznek részt. Célja a folyóvizek állapotának felmérése, biológiai módszerekkel és analitikai gyorstesztekkel, és eközben az egyetemi hallgatók és a lakosság környezetvédelmi képzése.

A tanszék 1996-ban bekapcsolódott a környezettudomány doktori programba. Szamosiné Hernádi Dalma, Kiss István témavezetése mellett, környezetszennyező anyagok, elsősorban PAH, PCB vegyületcsalád, továbbá az élővizekbe esetleg bekerülő növényvédőszer-maradványok bioindikációval történő kimutatásával foglalkozik (Pseudomonas putida, és Photobacterium phosphoreum baktériumtörzsek).

Ugyanebben az évben kezdte el Cserépné Bendik Ildikó az ELTE doktori programjában Az UV-sugárzás hatása egysejtű algák néhány anyagcsere-élettani tulajdonságára c. levelező PhD tevékenységét, amelynek során szoros kutatási kapcsolat alakult ki a BLKI-val.

Szakértői tevékenységet végzünk az EU-harmonizációval kapcsolatos és más nemzetközi ügyekben. Így elkészült Kiss Istvánnak az EU veszélyes anyagok környezetvédelmi szabályozásával kapcsolatos tanulmánya (KTM belső anyag), továbbá 1997-ben részt vett a klór-benzolok, dioxinok és furánok környezetre gyakorolt hatásával foglalkozó nemzetközi videokonferencián.

A tanszék részt vett a WHO Environmental Health programjaiban, illetve a hazai adaptációban. Hasonló területen pályáztunk és nyertünk a USAID-nél a VE Központi Könyvtárával együtt (Környezetnevelési Kiskönyvtár). Jelenleg részt veszünk ennek az angol nyelvű szakkönyvtárnak az adaptációs programjában.

A tanszék oktatói

Kiss István

Ábrahám Sándor

Kacsur István

Rózsa Lajos

Vörös Lajos

Cserépné
Bendik Ildikó

Földi Aranka

Személyi adatok

KISS ISTVÁN: Szombathely, 1944. június 26. *Egyetemi végzettség*: okl. biológus (ELTE 1967). *Tudományos minősítés*: a biológiai tudomány kandidátusa (1978). *Egyetemünk oktatója* 1994-től; egyetemi docens 1994-től; tanszékvezető: 1994-től.

ÁBRAHÁM SÁNDOR: Torda, 1932. július 24. *Egyetemi végzettség*: okl. kémiatanár (Kolozsvári Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár 1955); a kémiai tudomány doktora (Bukaresti Tudományegyetem 1967). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

KACSUR ISTVÁN: Biharkeresztes, 1928. október 13. *Egyetemi végzettség*: okl. biológia-földrajz és kémia szakos tanár (KLTE 1953); egyetemi doktor (KLTE 1985). *Tudományos minősítés*: a neveléstudomány kandidátusa (1976). *Egyetemünk oktatója* 1994-től.

RÓZSA LAJOS: Budapest, 1961. január 31. *Egyetemi végzettség*: okl. biológus (KLTE 1985). *Tudományos minősítés*: a biológia tudomány kandidátusa (1995). *Egyetemünk oktatója* 1998-tól; tudományos főmunkatárs.

VÖRÖS LAJOS: Szeged, 1944. július 11. *Egyetemi végzettség*: biológia-kémia szakos tanár (JATE TTK 1968). *Tudományos minősítés*: a biológiai tudomány kandidátusa (1986). *Egyetemünk oktatója* 1997-től.

CSERÉPNÉ BENDIK ILDIKÓ: Pápa, 1956. március 1. *Egyetemi végzettség*: okl. biológia szakos tanár (JATE 1988). *Egyetemünk oktatója* 1995-től; egyetemi tanársegéd 1995-től.

FÖLDI ARANKA: Kikinda, 1953. december 15. *Egyetemi végzettség*: biológia szakos tanár (Belgrád 1976, az ELTE-n honosítva); okleveles biológus (Újvidék 1982, az ELTE-n honosítva). *Egyetemünk dolgozója* 1994-től; műszaki ügyintéző 1994-től.

SZAMOSINÉ HERNÁDI DALMA: Dunaújváros, 1973. július 5. *Egyetemi végzettség*: biológia-német szakos középiskolai tanár (JATE 1996). *Egyetemünk oktatója* 1996-tól; PhD-ösztöndíjas 1996-tól.

*

A tanszék munkáját segítik: HORVÁTH FERENCNÉ és VARGA MARIANNA.

A környezetegészség-tan vonatkozásában kapcsolódási lehetőségünk van a más hazai intézmények résztvételével folyamatban lévő PHARE-projekthez (CRE/Copernicus: Environment and Health).

Az intézet oktatói eddig 7 jegyzetet, illetve tankönyvet jelentettek meg.

Két oktató és több hallgató bevonásával közösen részt vettünk a Balatonfelvidék természetvédelmi felmérésében és tájrehabilitációs feladatok szakmai megalapozásában. Ezenkívül SONNEVEND IMRE, a KDTI volt igazgatója 1996–1998 között óraadó volt a kémia-környezettan tanár szakon.

Az MTA Balatoni Limnológiai Kutató Intézetével sokoldalú szakmai együttműködés alakult ki a tanszéki kutatás és oktatás szinte teljes vertikumában, különösen a Balaton-kutatás területén, a biológiai monitoringrendszer kiépítésében, hallgatók TDK-munkáiban és tapasztalatcsere a laboratóriumi munkákban.

BÍRÓ PÉTER, majd később G. TÓTH LÁSZLÓ oktatta a hidrobiológia tárgyat a kémia-környezettan tanár szakon. HERNÁDI LÁSZLÓ részt vett az állatszervezettan tantárgyi tematikájának kidolgozásában és az 1996/97. tanév 2. félévétől a tárgy oktatásában. VÖRÖS LAJOS óraadóként több növénytani jellegű kötelező és fakultatív tárgyat oktat, valamint részt vesz diplomamunkák témavezetésében. SALÁNKI JÁNOS az elméleti és gyakorlati neurobiológiai képzést vezeti.

A PATE Keszthelyi Georgikon Karával is volt együttműködésünk, így VÁRNAGY LÁSZLÓ kutatócsoportjával a toxikológiai kutatómunka területén továbbá a szaporodásbiológia tárgy oktatásában vett részt. Legújabban NÁDASY MIKLÓSsal a mezőgazdasági kártevő rovarok tanulmányozása terén ígéretes együttműködés körvonalai bontakoztak ki.

Központi Könyvtár

A Központi Könyvtár elsőrendű feladata az egyetem oktatóinak, hallgatóinak és kutatóinak ellátása információval, szakirodalommal, a hallgatók támogatása a korszerű információforrások és a szakirodalom használatának elsajátításában. A könyvtár feladatai magukban foglalják a gyűjtemény tervszerű gyarapítását, feltárását, a saját állományról szóló tájékoztatást, az online hozzáférhető adatbázisok használatának közvetítését, a könyvtár tulajdonában lévő elektronikus adathordozók használatának biztosítását. A könyvtár hálózatként működik, támogatja az egyetemen folyó oktató- és kutatómunkát, szervezi és irányítja a hálózat tagkönyvtárainak, azaz az egyetem intézeti, tanszéki, diákotthoni és hivatali könyvtárainak tevékenységét. Országos feladatkörű tudományos szakkönyvtárként részt vesz az országos és a regionális információ- és szakirodalom-ellátásban.

Mint a Budapesti Műszaki Egyetem Nehézvegyipari Karának könyvtára, 1949-ben kezdte meg munkáját. A könyvtár szervezését ekkor NAGY KÁROLY, az Ásványtan Tanszék tanársegéde végezte oktatási feladatai ellátása mellett. Tőle 1950 áprilisában vette át a munkát STRAUB GYULÁNÉ BODONYI JUDIT, aki 1963 közepéig állt a könyvtár élén. Utána TAKÁCS VILMOS† osztályvezető irányította a könyvtárat 1965-ig. A következő könyvtárigazgatók: KOVÁTS ZOLTÁN 1965-től 1981-ig, majd DÖMÖTÖR LAJOSNÉ 1982-től 1997-ig és EGYHÁZY TIBORNÉ 1997-től.

A könyvtár alapításakor mint kémiai, illetve vegyipari szakkönyvtár működött. 1990-től, a Tanárképző Kar megalakulása után gyűjtőköre kibővült.

A könyvtár első feladata a könyv- és folyóirat-állomány létrehozása volt. Az első könyveket, folyóiratokat az egyetem alapítója, POLINSZKY KÁROLY és munkatársai hozták magukkal a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárából és tanszékeiről. Ezeket ajándékként vagy tartós használatra kapta meg a veszprémi könyvtár. Már az első években élénk állománygyarapítás folyt, elsősorban vásárlás útján, de a különféle ingyenes akciók is folyamatosan gazdagították a könyvtár gyűjteményét. Az első évben az akkor még szerény könyvtári állomány az oktatói feladatok ellátását szolgálta, azonban hamarosan megkezdődött a tankönyvek, jegyzetek több példányban történő beszerzése és kölcsönzése a hallgatók számára is. A könyvtár tervszerűen gyarapította a vegyészmérnöki oktatás hátteréül szolgáló kézikönyvtári anyagot. Visszamenőleg beszerezték a legfontosabb kézikönyveket, sorozati műveket, a referáló folyóiratok régebbi évfolyamait. A vegyészmérnöki terület legfontosabb folyóiratait előfizették, sok új megjelenésű szakkönyvet vásároltak. A könyvtárnak már 1950 májusában gondosan kidolgozott használati szabályzata volt, amely intézkedett a helyben olvasás és a kölcsönzés rendjéről, a tanszékek számára hosszabb időre kölcsönözhető kézikönyvekről, ezzel megelőlegezve a letéti könyvtárak megalapozását. Rögzítette a könyvtárhasználók felelősségét, meghatározta a nyitvatartási órákat.

A kölcsönzés és a helyben való használat mellett a könyvtárközi kölcsönzés volt a legkiterjedtebb szolgáltatás, hiszen ezekben a korai években a könyvtárnak még nem volt olyan gazdag állománya, hogy abból minden olvasói kérést teljesíthessen. 1950-ben már élénk könyvtárközi kölcsönzésről tanúskodnak a dokumentumok. Eleinte főleg könyveket és folyóiratokat kértek más könyvtáraktól, hamarosan szabványokat, szabadalmakat, disszertációkat, kutatási jelentéseket, konferenciaanyagokat is megszerzett a könyvtár az olvasók kérésére, és a könyvtárközi kölcsönzés már nemcsak az oktatókat, hanem a diplomamunkát készítő hallgatókat is szolgálta. Ugyanígy a könyvtár is küldött szakirodalmat könyvtárközi kölcsönzés keretében iparvállalatoknak, kutatóintézeteknek, külső igénylőknek.

A könyvtár fejlődésében új korszak kezdődött 1960 januárjában, amikor a B épület II. emeletére, a már könyvtárnak tervezett és épített helyiségekbe költözhetett. Rövidesen szervezetileg is lényeges változásokon ment keresztül, a fotolaboratóriummal, sokszorosító és könyvkötő műhellyel, valamint a jegyzetleíróval összevonva könyvtári és dokumentációs osztállyá alakult át. 1964-ben a könyvtáron belül megalakult az állománygyarapítási, hálózati és módszertani, valamint a feldolgozó, az olvasószolgálati csoport, és a dokumentációs szolgálat is létrejött. A könyvtár 1966-ig tartozott a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának hálózatához, ekkor alakult át önálló könyvtárrá.

Straubné Bodonyi Judit

†Takács Vilmos

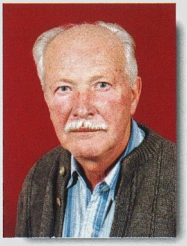

Kováts Zoltán

Dömötörné Plech Anna

1965-től alakult ki a könyvtár korszerű szolgáltatásainak rendszere, ami Kováts Zoltán nevéhez fűződik. Ő az egyetem Fizikai Kémia Tanszékéről került a könyvtár élére. Szemléletében erősen érezhető volt tudományos múltja, a könyvtári munkát az olvasó, a szakirodalmat használó, információt igénylő kutató oldaláról közelítette meg. Felismerte a korszak meghatározó jelenségeit, az információrobbanás tényét, a nagymennyiségű adatot kezelni képes számítógépek felhasználásában rejlő lehetőséget és a kutatók igényeit, akik nem elégedtek meg a kutatási területük szakirodalmáról szóló információk áttekintésével, hanem a legfontosabb dokumentumokat eredetiben, teljes terjedelmükben akarták felhasználni. A kutatói igényeket 1967-ben széles körű, kérdőíves felmérés eredményeivel támasztotta alá, ami azt bizonyította, hogy az 552 válaszadó 82,7%-a kívánt számítógépes szakirodalom-figyelést igénybe venni, és 72,2%-a tartotta fontosnak a másolatszolgáltatást. A felmérés eredményeit figyelembe véve Kováts Zoltán megkezdte a számítógépes kémiai információkeresés megszervezését. 1969-ben, az egyetem fennállásának 20. évfordulóján a könyvtár a korszaknak megfelelő, jó színvonalon állt az egyetem 1000 hallgatója és 150 fős oktató- és kutatógárdája rendelkezésére. Megvoltak a könyvtárban a szakterület legfontosabb kézikönyvei, referáló folyóiratai, 61 000

kötet szakkönyv és tankönyv, 720 kurrens folyóirat. A folyóiratcikkeket másolatban kapták meg az olvasók, a könyvtárközi kölcsönzés biztosította a könyvtári állományban nem található, de szükséges dokumentumokat. A számítógépes kémiai szakirodalom-figyelés honosításának előkészületei folytak, és négyéves kemény munka után, 1971-ben megindult a szolgáltatás a Chemical Abstracts Condensates (CAC) elnevezésű mágnesszalagos adattárra alapozva. Ez igen korai időpontban történt, hiszen ekkor az Egyesült Államokon kívül a szolgáltatást Európában mindössze 8 intézmény fizette elő, s ezek közül egyik a veszprémi egyetemi könyvtár volt. A szolgáltatás 120 téma folyamatos figyelésével indult. A számítógép számára a kérdések megfogalmazását, a keresőprofilok kidolgozását EGYHÁZYNÉ VALLÓ MÁRTA végezte. A keresőprofiloknak megfelelően a 120 téma bibliográfiáját a mágnesszalagokról az MTA KFKI ICT1905-ös típusú számítógépe válogatta ki.

A '70-es években a könyvtár szolgáltatásai már vertikálisan egymásra épülő elemek rendszerének tekinthetők, amelyben a számítógépes kémiai szakirodalom-figyelést a dokumentumszolgáltatás és a fordítószolgálat egészítette ki. A számítógépes kémiai szakirodalom-figyelés megindulása utáni években nemcsak a szolgáltatás továbbfejlesztése folytatódott, hanem annak megismertetésére, népszerűsítésére is volt energia, és nemcsak a hazai szakmai közvélemény körében, hanem külföldön is. Publikációk sora jelent meg a könyvtárigazgató és munkatársai tollából, előadások hangzottak el, melyek ismertették a veszprémi egyetemi könyvtár komplex szolgáltatásának elméleti hátterét, tapasztalatait. 1979-ben a szakirodalmi szolgáltatásokkal kapcsolatban összegyűjtött ismereteket KOVÁTS ZOLTÁN kandidátusi disszertációjában foglalta össze. Tájékoztatási rendszerek szervezése és adaptálása a Veszprémi Vegyipari Egyetem Központi Könyvtárában működő szakirodalmi szolgáltató lánc tapasztalatai és hasznosításuk lehetősége más szakterületeken címmel. A mágnesszalagos szakirodalom-figyelés Veszprémben 16 évig működött, ezalatt 29 millió forint ráfordítás ellenében 1,2 millió bibliográfiai tételt keresett ki az ebben az időszakban megjelent 6,5 millió szakmai közlemény adatait tartalmazó mágnesszalagokról. Egy bibliográfiai tétel átlagos költsége 22 Ft 60 fillér volt. A szolgáltatás használói között megtalálhatók voltak az egyetem tanszékein kívül a kutató-fejlesztő intézmények és az iparvállalatok az ország minden részéről. Az igénybe vevő intézmények száma évente átlagosan 20 és 30 között volt.

A '70-es években már színvonalas felhasználói oktatás folyt a könyvtárban, órarendi tárgy keretében, előadásokon és gyakorlatokon oktatták a hallgatóknak az információ- és szakirodalom-keresés korszerű módszereit.

A könyvtárnak kiterjedt nemzetközi kapcsolatai voltak: cseretevékenységet, könyvtárközi kölcsönzést folytatott külföldi könyvtárakkal, vendégeket fogadott a világ minden részéről, aktív tagja volt az IATUL-nak (International Association of Technical University Libraries).

A '80-as években tovább fejlődtek a korábban megalapozott szolgáltatások. 1982-ben, DÖMÖTÖR LAJOSNÉ könyvtárigazgató működése alatt létesült az első online kapcsolat a veszprémi egyetemi könyvtár és a kaliforniai Lockheed (később Dialog) adatbázis-szolgáltató központ között, amely ekkor 150 adatbázis 60 millió adatából szolgáltatott. Azóta az online információkeresés mindennapi gyakorlattá vált, évente több száz online keresés történik hazai és nemzetközi adatbázisokból. Az információ-szolgáltatásban újdonságot jelentett a CD-ROM adattárak használata. Ugyanekkor kezdődött a könyvtár saját adatbázisainak kiépítése. Először saját erőből, minden külső támogatás nélkül, MicroISIS-programmal készültek az egyetemen megvédett disszertációk, diplomamunkák, konferencia-kiadványok adatbázisai, később ez a munka pályázati forrásból támogatást élvezett.

A könyvtár oktatási tevékenysége tovább fejlődött. Folytatódott az információ- és szakirodalom-keresés korszerű módszereinek oktatása az egyetem hallgatói részére speciálkollégiumok, szemináriumok keretében, a könyvtár munkatársai részt vettek a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola könyvtár szakos hallgatóinak oktatásában, gyakorlat-sorozatot tartottak az ELTE Könyvtártudományi Tanszéke informatikus hallgatóinak, mérnöktovábbképző tanfolyamokat vezettek, elkészítették A kémiai szakirodalom-keresés vázlata c. jegyzetet.

A nemzetközi szakmai tevékenység fontos eseménye volt, hogy 1988. július 4. és 8. között az IATUL szemináriumot rendezett Veszprémben „Az információs szolgáltatások a tudományos és műszaki könyvtárakban" címmel, melynek főrendezője a veszprémi egyetemi könyvtár volt. A szemináriumon 18 országból 81 vendég vett részt, és 26 előadás hangzott el. A szeminárium sikerének volt köszönhető, hogy Dömötörné 1989-től 1993-ig az IATUL második alelnöke és kiadványaik szerkesztőbizottságának tagja volt.

1990-ben a Tanárképző Kar megalakulása és a hallgatói létszám nagymértékű megnövekedése kihívást jelentett a könyvtár számára. Megkezdődött a humán szakok kézikönyvtárának megalapítása a pedagógia, az angol és német nyelv és irodalom, majd később a színháztudomány legfontosabb kézikönyveinek, lexikonjainak, enciklopédiáinak, bibliográfiáinak, referáló folyóiratainak és index-műveinek beszerzésével. Természetesen a monográfiák, tankönyvek és a kötelező szépirodalom beszerzése is folyamatosan történt. A humán szakok könyvtári hátterének megteremtése érdekében a könyvtár minden lehetséges forrást (pályázatok, alapítványok) igénybe vett. A politikai, gazdasági és társadalmi rendszer megváltozása alkalmazkodást, rugalmasságot kívánt a könyvtártól. A '90-es évektől a fejlesztés forrásait részben pályázatok segítségével kellett megteremteni. A könyvtár minden lehetséges pályázatot benyújtott, és jelentős összegeket kapott fejlesztésre.

A veszprémi egyetemi könyvtár fejlődéstörténetének mérföldköve volt 1993-ban az ALEPH integrált könyvtári rendszer telepítése, amely szintén pályázati forrásokból valósult meg. Az integrált könyvtári rendszer egységes számítógépes programmal képes elvégezni valamennyi könyvtári műveletet a szerzeményezéstől a kölcsönzésig, lehetővé teszi az egyszer bevitt adatok többszöri felhasználását, és hálózaton keresztül elérhetővé teszi a könyvtár katalógusait az egyetem különböző egységei, tanszékei, kollégiumai, hivatalai és más hazai és külföldi felhasználók számára is. Az ALEPH rendszerbe átvitték a korábban a könyvtárban készült adatbázisok mintegy 20 000 rekordját, így az online katalógus (OPAC) már 1993 októberében használható volt, majd decemberben működésbe lépett a katalogizáló modul is. Ezt követte 1994-ben a szerzeményezési, 1995-ben a kölcsönzési modul és 1998-ban a folyóiratmodul bevezetése. Az integrált rendszert az 1993-ban telepített CD-ROM információs rendszer egészíti ki. A CD-torony és a hozzá kapcsolt terminálok hálózata lehetővé teszi, hogy egyidejűleg több olvasó is használhassa a legkorszerűbb információhordozóként értékelt CD-ROM adatbázisokat. A '90-es évek technikai fejlesztéseinek sorába tartozik a NEDAP könyvtári biztonsági rendszer üzembe helyezése is. A rendszer biztonsági kapuból és a könyvekbe ragasztott speciális címkékből áll. A kapu érzékeli, ha valaki a könyvet szabályos kölcsönzés, ellenőrzés nélkül kísérli meg kivinni a könyvtárból. A felsorolt technikai fejlesztések mind pályázati forrásból valósultak meg.

A könyvtár igazgatója jelenleg Egyházy Tiborné. A 172 000 kötetes állomány, az olvasótermek és a szolgáltatások igen színvonalas könyvtári ellátást biztosítanak az egyetem oktatóinak, kutatóinak és hallgatóinak. A könyvtár gyűjtőköre kiterjed az egyetemen oktatott és kutatott tárgyak, tudományágak magyar és idegen nyelvű szakirodalmára, a kötelező és az ajánlott tankönyvekre, jegyzetekre és szépirodalomra, valamint az általános tájékozódást szolgáló

művekre. A könyvtár gyűjti az egyetemen készült szakdolgozatokat, diplomamunkákat, egyetemi doktori és PhD-értekezéseket, az egyetemi oktatók publikációit és az egyetem saját kiadványait. A könyvtár állományát 1994. december 31-éig terjedően betűrendes cédulakatalógusok és ETO szerinti szakkatalógus segítségével is feltárta. A különgyűjteményekről és az egységek könyvtáraiban található dokumentumokról további szempontok szerinti nyilvántartásokat is vezet. 1995 január óta cédulakatalógusait nem építi tovább, állományát kizárólag az érvényes szabványok előírásainak megfelelő, korszerű ALEPH rendszerű, számítógépen hozzáférhető katalógusban tárja fel.

A könyvtár információszolgáltatásai között megtalálható a hagyományos információkeresés, melynek forrásai a lezárt cédulakatalógusok, a könyvtárban található referáló folyóiratok, indexek, enciklopédiák és egyéb kézikönyvek. Az információ-szolgáltatás legfontosabb eszköze az ALEPH nyilvános online katalógus, amelyben a könyvtár által 1992 óta beszerzett könyvek, a régebbi állományból 1993 óta kölcsönzött és a legértékesebbnek tartott régebbi könyvek adatai találhatók. A katalógus a nap 24 órájában az Interneten is hozzáférhető. A könyvtári adatbázisba belépve a felhasználók más, ALEPH rendszert használó könyvtárak katalógusait is elérhetik anélkül, hogy a VE ALEPH adatbázisából kilépnének. Jelenleg is folytatódik az 1982-ben elkezdett online információkeresés. A két leggyakrabban használt adatbázisszolgáltató központ a Dialog Information Service és az STN International. Naponta közel 800 adatbázisból végez a könyvtár online kereséseket egyetemi felhasználóknak és térítés ellenében iparvállalatoknak, más intézményeknek is. A CD-ROM adatbázisok is fontos információforrássá váltak. Jelenleg 27 adatbázis érhető el a könyvtárból helyi használók számára. A könyvtár SunSparc-szerverén keresztül olyan további információforrásokhoz is hozzá lehet férni, melyeket nem a könyvtár fejlesztett ki, de előfizetett rájuk vagy használatukra jogosultságot szerzett. Ilyen a SwetScan tartalomjegyzék-szolgáltatás, amelynek segítségével 14 000 szakfolyóirat tartalomjegyzékében kereshet a felhasználó, vagy a Beilstein adatbázis, amely a szerves vegyületek legfontosabb adatait tartalmazza.

A dokumentumokat leggyakrabban helyben olvasásra vagy kölcsönzésre kérik ki. A könyvtárban két olvasóterem (humán tudományok, műszaki tudományok) és folyóirat-olvasó áll a használók rendelkezésére hétköznapokon 8-tól 19 óráig, vizsgaidőszakban szombaton is 8-tól 12 óráig. A nem kölcsönözhető dokumentumokról vagy azok részleteiről az olvasók önkiszolgáló módon másolatot készíthetnek. A könyvtár az állományában nem található dokumentumokat más hazai és külföldi könyvtáraktól, dokumentumszolgáltató központoktól szerzi be és bocsátja az egyetem oktatóinak, kutatóinak és hallgatóinak rendelkezésére. A leggyakrabban igénybe vett dokumentumszolgáltató központok a CAS Document Delivery Service, a British Library Document Supply Center, a TIB Hannover, a TUB Delft és az EBSCO/Doc.

A könyvtár havonta készít gyarapodási jegyzéket, amely a beszerzett könyvek leírását tartalmazza a szerzők és a címek betűrendjében. Évente jelenik meg a folyóiratjegyzék, mely az előfizetett folyóiratok egyetemen belüli lelőhelyét is megjelöli. A könyvtárigazgató évente készít beszámolót, amely statisztikákat, táblázatokat, szöveges értékelést tartalmaz a könyvtár munkájáról. Két nyelven készült színes tájékoztató a könyvtár szolgáltatásairól.

A könyvtár jelenleg is ellát oktatási feladatokat. A könyvtárosok rendszeresen tartanak könyvtárhasználati tájékoztatót, folyamatosan történik a hallgatók megismertetése a számítógépes katalógus használatával és a CD-ROM adatbázisokkal. A könyvtár két féléven át tanrendi óra keretében végzi a III. éves nappali vegyészhallgatók Kémiai információkeresés I., II. c. tárgy oktatását, a levelező kémiatanár szakos hallgatóknak pedig a Könyvtárismeret c. tárgyat adja elő. A könyvtár a korszerű információ-szolgáltatás oktatása terén eddig elért eredményei alapján

A könyvtár egyetemi diplomás dolgozói

Egyházyné
Valló Márta

Albert Gyöngyvér

Kun-Szabó Tiborné

Szánya Tiborné
Horváth Veronika

Tóth Gábor

Tóth Gyuláné
Maár Hilda

Személyi adatok:

Egyházyné Valló Márta: Győr, 1944. október 30. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969); okl. vegyipari szervező szakmérnök (VVE 1977); műszaki doktor (VVE 1984). *Egyetemünk dolgozója* 1969-től; könyvtárigazgató 1997-től.

Albert Gyöngyvér: Marosvásárhely, 1946. szeptember 14. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár (Babeş-Bolyai Tudományegyetem 1969). *Egyetemünk dolgozója* 1989-től.

Kun-Szabó Tiborné: Pápa, 1945. május 18. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1969). Egyetemünk dolgozója 1979-től.

Szánya Tiborné Horváth Veronika: Szigetvár, 1948. augusztus 31. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1973); okl. könyvtáros (ELTE 1989). *Egyetemünk dolgozója* 1985-től.

Tóth Gábor: Zirc, 1970. november 25. *Egyetemi végzettség*: okl. könyvtáros (ELTE 1998). *Egyetemünk dolgozója* 1993-tól.

Tóth Gyuláné Maár Hilda: Bakonykoppány, 1942. október 6. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár, okl. könyvtáros (ELTE 1965). *Egyetemünk dolgozója* 1965-től 1977-ig és 1990-től.

*

Dömötörné Plech Anna: Budapest, 1939. október 31. *Egyetemi végzettség*: okl. középiskolai tanár, okl. könyvtáros (ELTE 1964); bölcsészdoktor (ELTE 1976). *Egyetemünk dolgozója* 1971-től; könyvtárigazgató 1982-től 1997-ig; nyugdíjas 1997-től.

Kováts Zoltán: Hercegszántó, 1921. október 10. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyész (ELTE 1950); természettudományi doktor (ELTE 1960). *Tudományos minősítés*: a kémia tudomány kandidátusa (1982). *Egyetemünk oktatója* 1963-tól; könyvtárigazgató 1965-től 1982-ig; nyugdíjas 1982-től.

Straubné Bodonyi Judit: Budapest, 1929. augusztus 7. *Egyetemi végzettség*: okl. könyvtáros (ELTE 1961). *Egyetemünk dolgozója* 1949-től; könyvtárvezető 1950-től 1963-ig; nyugdíjas 1984-től.

†Takács Vilmos: Budapest, 1922. február 22. Elhunyt 1987. szeptember. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1968). *Egyetemünk dolgozója* 1963–1965; a könyvtár és dokumentációs osztály vezetője 1963-tól 1965-ig.

1998–1999. években az Európai Unió Könyvtári Telematikai Program keretében a DEDICATE (Hatékony információ-felhasználás távoktatása hálózaton keresztül) elnevezésű nemzetközi projektben vesz részt, amelynek tapasztalatait és eszközeit a hallgatói oktatás során hasznosítja.

A könyvtár keretében működő Kiadói Iroda és Nyomda az egyetem oktató- és tudományos munkáját támogatja különféle kiadványok, jegyzetek, oktatási segédletek kiadásával és terjesztésével. Munkájukat az egyetemi tanszékekkel és a Hallgatói Önkormányzattal összehangolva végzik, és biztosítják a hallgatók korszerű tananyagellátását.

A könyvtár szervezeti egységei: igazgatási, szerzeményezési és módszertani, feldolgozó, tájékoztató, kölcsönző és könyvtárközi kölcsönző, folyóirat-, számítógépes információszolgáltató csoport, valamint a Kiadói Iroda, a Nyomda és az Amerikai Továbbtanulási Tájékoztató Iroda.

A könyvtár a harmadik évezred küszöbén új fejlődési szakaszba lép. A hazai és a nemzetközi ajánlásoknak megfelelő, korszerű, önálló épület, a számítógépes rendszer folyamatos fejlesztése és az állomány jelentős gyarapítása tenné lehetővé a Veszprémi Egyetem színvonalas könyvtári ellátását.

Egyetemi Nyelviskola

Az Egyetemi Nyelviskola a Tanárképző Kar, illetve azon belül a Nyelvi Intézet részeként 1990-ben jött létre. Szakmai felügyeletét a Nyelvi Intézet mindenkori igazgatója és a Tanárképző Kar dékánja látja el. Igazgatója a Nyelvi Intézet igazgatóhelyettese Németh Attila egyetemi adjunktus.

Az Egyetemi Nyelviskola az ország egyik legnagyobb, egyetemen működő nyelviskolarendszere. A Veszprémi Egyetem keretében működő oktatási intézmény, amely 1990 óta – tevékenysége révén – „non-profit" szervezetnek minősül, önmagát tartja el, jelentős anyagi forrást jelent az egyetem, a Tanárképző Kar és a Nyelvi Intézet számára. A közel 130 fős tantestület szakmai munkájában a Nyelvi Intézet hazai és külföldi tanárai, továbbá a régió kiváló nyelvtanárai vesznek részt.

A hétvégi intenzív tanfolyamok heti kétnapos rendszerben 1989-ben indultak meg, míg a nyáriak (július hó folyamán) elsősorban a régió középiskolásait készítik fel az állami nyelvvizsgára, illetve az egyetemi felvételire. 1990-ben az Egyetemi Nyelviskolának 1300 hallgatója volt; 70 (angol, német, kisebb számban olasz, francia, spanyol, orosz és magyar) csoporttal.

A Veszprémi Egyetem oktatóinak, munkatársainak rendszeres, csoportos nyelvi képzését 1990 óta végzi az Egyetemi Nyelviskola. Ennek keretében a középfokú vagy felsőfokú állami nyelvvizsgát mintegy 900 „hallgató" tette le Veszprémben vagy Budapesten.

1990-től esti és nappali képzés indult hétközi és hétvégi általános és intenzív alakban, Veszprémben és a régió több városában is (Pápa, Balatonalmádi, Várpalota, Tapolca, Ajka). Ezek a kurzusok az utóbbi években elsősorban állami nyelvvizsgára előkészítő tanfolyamokká váltak.

Az egyetem angol szakos hallgatóinak külföldi részképzését 1993 óta az Egyetemi Nyelviskola szervezi az Angol Nyelv és Irodalom Tanszékkel közösen, jelentős anyagi hozzájárulással (évente közel 3-3,5 millió Ft). 1997 őszéig több mint 230 angol szakos nappali és levelező hallgató, vezetőtanár külföldi részképzését (Leeds University, Anglia, Hastings ITS, Anglia) szervezte, finanszírozta.

Az Egyetemi Nyelviskola tehetséggondozásként középiskolás diákok számára egyetemi felvételire (nyelvszakon) évek óta hirdet előkészítő tanfolyamokat nemzetközi és felsőfokú hazai nyelvvizsgára. A volt orosz tanárok átképzéséhez az Egyetemi Nyelviskola kétéves nyelvi-szakmai programot indított, amely eredményesnek bizonyult.

Országos igényt elégít ki a post-secondary (nulladik évfolyamos) képzés, amely 1994-ben 95 hallgatóval indult meg lényegében angolszász minta alapján, zömében kreditrendszerben, csak tanszéki tanárokkal és külföldi vendégoktatókkal. A képzés részletes szakmai programját országos akkreditációra nyújtottuk be, amelyet 1997 őszén a Magyar Akkreditációs Bizottság értékelt, és az Egyetemi Nyelviskola szakmai tevékenységét jelentős nyelvi szolgáltató egységnek minősítette.

A nyelviskola a nappali hallgatók (kezdők) nyelvi képzését is vállalta, mivel 1995-ben az Egyetemi Tanács megváltoztatta a nyelvoktatás rendjét az intézményben. Az évente közel 400 hallgató állami nyelvvizsgára való felkészítése, külön támogatást igényel a nyelviskola költségvetéséből.

Az Egyetemi Nyelviskola nemzetközi konferenciát (1995), országos szakmai konferenciákat (1995, 1996, 1997) szervezett a szaktanszékekkel együtt, és azokat anyagilag is segítette, főként szakmai kiadványok, prospektusok, taneszközök vásárlása és a dologi kiadások támogatása révén.

Az egyetem és a nyelviskola számára a jövő szempontjából valószínűleg a legfontosabb kapcsolat a Honvédelmi Minisztérium által 1993-tól kért „szuperintenzív" (évi 1000-1200 tanegység) tanfolyami rendszer angol nyelvből, mivel Veszprém vált ezen terület központjává. A Budapest-NATO Nyelvi Központ az Egyetemi Nyelviskolát kérte fel a regionális nyelvi képzésre. Ebben a formában (1997 szeptemberétől) magas rangú katonatisztek nyelvi képzését és továbbképzését végzik tanszéki tanáraink, külföldi oktatóink. Az Egyetemi Nyelviskola saját költségvetéséből biztosította, hogy ezeknek a tanfolyamoknak hallgatói közül húszan 1997 és 1998 nyarán angliai részképzésen vehessenek részt (Hastings, ITS). 1999-ben 10 magas rangú katonatiszt a Leeds-i Egyetemen fog tanulni.

1996 őszétől posztgraduális, egyetemi diplomát adó tanfolyamok indultak a tanár-átképzésben. A szakmai feladatokat a szaktanszékek, míg a szervezési és pénzügyi feladatokat a nyelviskola végzi. Ezen tevékenység révén a szakjainkra jelentkező jövendő nappali hallgatók tájékoztatását is segítjük információs anyagokkal, sokszorosítással, technikai munkával.

A nyelviskola rendszeresen működtet vállalati, intézményi csoportokat, nemcsak angol és német, hanem más nyelvekből is. Az EU-csatlakozást megelőző folyamatban a veszprémi önkormányzat felkérte az egyetemet, illetve a nyelviskolát, hogy segítse a vezető önkormányzati képviselők nyelvi felkészítését tanfolyami formában az integrációs szakaszra.

Az Egyetemi Nyelviskola alapvető feladata a minőségbiztosítás a képzés teljes vertikumában. Erre a célra saját tantervei, angolszász és hazai rendszert ötvöző vizsgarendje, vizsgabizonyítványa, értékelési módszerei, formái vannak. Teljes mértékben alkalmazza az állami nyelvvizsga és a külföldi nyelvvizsgák szakmai követelményrendszerét. Az egyes területeket minősített tagozatvezetők irányítják és koordinálják, szakfelügyeleti keretben működő tanárokkal és szaktanárokkal együtt. A szaktanszékek vezetői és szakfelügyeleti oktatói a minőségbiztosítás elsődleges garanciái. A Veszprémi Egyetemnek, így az Egyetemi Nyelviskolának saját könyvesboltja van. A speciális tanfolyamok tananyagait, tananyagrendszerét az Egyetemi Nyelviskola tanárai, tagozatvezetői írják, dolgozzák ki, másolják, sokszorosítják a nyelviskolán belül. 1997 őszétől a meglévő tanszéki nyelvi laboratórium mellett Tandberg-típusú nyelvi számítógépes szaktanterem (multimédia-központ) létesült a legfejlettebb számítógépekkel és tananyaggal.

A kölcsönös szakmai és gazdasági előnyök kihasználása céljából az Egyetemi Nyelviskola az elmúlt három évben szoros szakmai és technikai együttműködést alakított ki a Veszprémi Egyetem Továbbképző Központjával, a Nyelvi Intézetben működő Nyelvvizsga Központtal, a Nyelvi Lektorátussal és a Német Nyelv és Irodalom Tanszékkel, ami gyakorlatilag az adott oktatási egységek beruházásainak, eszközbővítésének komoly támogatását, az egyetemi költségvetés „kímélését" jelenti. Az Egyetemi Nyelviskola összes munkatársa munkáját nem a költségvetés terhére végzi, hanem ún. „témaszámos formában" működik; javadalmazása nem terheli az egyetemi költségvetést.

Az Egyetemi Nyelviskola kutatási területei: a nyelvi tudásszintek mérése; a motiváció szerepe a nyelvtanulásban; életkorok és nyelvtanulás; beválási mutatók meghatározása; a kétnyelvűség kérdései (angol-magyar, német-magyar); szuperintenzív tanfolyamok (HM) hallgatóinak nyelvelsajátítási formái és szociolingvisztikai tényezői.

Kutatási kapcsolatok elsősorban a VE Nyelvi Intézet tanszékeivel, továbbá a Leeds-i Egyetemmel (Anglia) és vezetőivel (Dick Knight, Penny Adams, Susan Kutor), a Hastings ITS-szel (Anglia) (John Palim, Richard Palim) alakultak ki.

Személyi adatok

Németh Balázs

Az Egyetemi Nyelviskola igazgatója és titkárai a megfelelő nyelvi tanszékek egyikén vannak státusban.

Németh Attila: igazgató, főállásban az Angol Nyelv és Irodalom Tanszéken.

Rácz Gabriella: nyelviskolai titkár, főállásban a Német Nyelv és Irodalom Tanszéken (1990–1993).

Forintos Éva: nyelviskolai titkár; főállásban az Angol Nyelv és Irodalom Tanszéken (1993–1995).

Németh Balázs: Veszprém, 1969. november 30. *Egyetemi végzettség*: középiskolai angol szakos tanár (JPTE BTK 1997). *Egyetemünk dolgozója* 1994-től; a nyelvi számítógépes multimédia labor vezetője 1994-től.

Adminisztratív munkát végző munkatársak Szalontay Szilvia (1993–1995), Pataki Tímea és Kasler Szilvia.

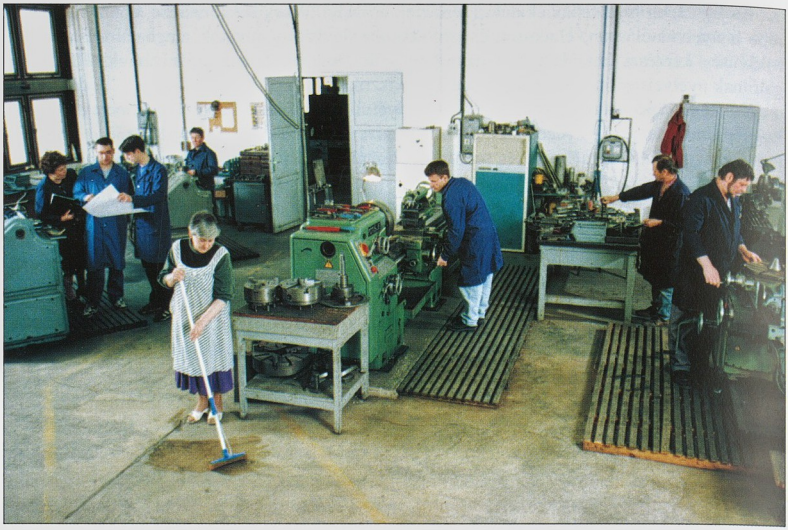

Központi Gépműhely és Laboratórium

Az egységet 1953-ban LÁSZLÓ ALFRÉD közreműködésével és vezetése alatt létesítették, feladatául tűzve ki, hogy az egyetemen folyó oktató- és kutatómunkához, valamint a szak- és diplomadolgozatot készítő hallgatók munkájához szükséges speciális berendezések és eszközök tervezését és elkészítését, valamint az oktatást és üzemeltetést biztosító berendezések hibáinak elhárítását, alkatrészeinek pótlását végezze.

Az egység csaknem kezdettől fogva FÁTRAI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök, műhelyvezető-helyettes irányításával nagy hangsúlyt helyezett felkészült szakembergárda kinevelésére, szakmai továbbképzésére. Ez tette lehetővé, hogy a műhely többre tudott vállalkozni és bonyolultabb munkafeladatokat ellátni, mint amit műszaki-technikai szintje lehetővé tett.

A gépműhely az egyes szakok oktatási programjának megfelelően kezdettől fogva bekapcsolódott a gépészeti tárgyak oktatásába, és nyári szakmai gyakorlatokra is fogadta az egyetem hallgatóit. Az egység megnevezésében megjelölt „laboratórium" kifejezés is jelzi, hogy az oktatási feladatok az egység kapacitásának egyre nagyobb hányadában veszik igénybe. A mérnöki szakokon folyó képzésben egyre fokozottabban és egyre nagyobb mértékben került előtérbe a műhely területén és eszközeivel folytatott gyakorlati oktatás. A gépműhelyben mechanikai anyagvizsgálati laboratórium létesült, amely jellegét tekintve egyetlen az egyetem területén. A gépész üzemmérnökképzés elindításával a gépműhely a szerkezeti anyagok és technológiájuk c. szaktantárgy gyakorlati oktatásának színhelye lett.

Az egység kutatásfejlesztési tevékenysége alapvetően az egyes tanszékek tudományos munkáihoz kötődik. Ide sorolható a Vegyipari Műveleti Tanszék munkatársaival közösen kifejlesztett, a gyógyszeriparban sikeresen alkalmazott, preparatív HPLC-berendezések és oszlopok gépészeti tervezése és kivitelezése különleges szabadalmaztatott műszaki megoldások és új szerkezeti anyagok felhasználásával. Itt említhető a MÜKKI szakembereivel közösen a '60-as, '70-es években kifejlesztett rotációs filmkészülékek széles körű alkalmazására irányuló gépészeti tervezőmunka, valamint ezen készülékek üzembiztonságát javító, a cseresza batosság feltételeit teljesítő gyártás megvalósítását célul tűző korszerűsítés, új szerkezeti anyagok, anyagpárosítások és műszaki megoldások alkalmazásával. Ma már az országban egyedülállóként gyártja és terjeszti ezen készülékek különböző konstrukcióit.

A műhely vállalkozási munkáinak eredményeképpen gyártmányai országszerte megtalálhatók: pl. BME (filmbepárló), MÜKKI (filmkészülékek), JATE (nagynyomású kísérleti autoklávok), JPTE (nagynyomású kísérleti autokláv), EGIS (cianidbontó reaktor, HPLC készülék), Richter Gedeon (HPLC), Biogal (HPCL készülék, filmkészülék).

Az egység dolgozói

Pencz István

Hornyák Péter

Személyi adatok

PENCZ ISTVÁN: Nagyvárad, 1966. január 8. *Egyetemi végzettség*: okl. gépészmérnök (Temesvári Műszaki Egyetem 1990). *Egyetemünk dolgozója* 1996-tól; tanszéki mérnök 1996-tól.

HORNYÁK PÉTER: Veszprém, 1976. május 30. *Egyetemi végzettség*: gépészmérnök (VE 1998); polgári alkalmazott 1998-tól.

*

A gépműhely működéséhez és fejlődéséhez tevékenységükkel kezdettől hozzájárultak: FÁTRAI LÁSZLÓ, BADÁCZY KÁROLYNÉ, CZIGLER FERENC, HERGOVITS FERENC, KÁSA IMRÉNÉ, KÉRI GÁBOR, MATULA VENDEL, ÓVÁRI ISTVÁN, SOMOGYI GÁBOR, VONDERVISZT LAJOS. Nekik és BALOGH TIBOR, KOMÁROMI LAJOS, NAGYVÁRI SÁNDOR, SCHEFFER IMRE, STUMPFHAUSER JÓZSEFNÉ, SZŐLLŐSY GYÖRGY, USZKIEWICZ ANDRÁSNÉ, VINKLER GYÖRGY jelenlegi munkatársainknak itt mondunk köszönetet.

Központi Üvegtechnikai Műhely

Vegyészmérnököket képző egyetem elképzelhetetlen a korszerű követelményeknek megfelelő, korszerű üvegtechnikai műhely nélkül. Mint ahogy az első tanszékvezetői együttes kiváló budapesti szakemberekből állt, úgy az üvegtechnikusokat is a fővárosból kellett idehívni. 1950-ben az egyetem vezetése talált is több üvegtechnikus-mestert, akik vállalták a Veszprémbe költözést. Losonczi Rezső a NEVIKI-nél, Tóvízi Sándor a MÁFKI-nál dolgozott egészen nyugállományba vonulásig. Vincze László ezzel szemben arra vállalkozott, hogy Budapesten létrehoz az egyetem vezetésével együtt egy minden igényt kielégítő üvegtechnikai műhelyt. 1952–53-ban az addig a budapesti MÁFKI-nál Benedek Pál professzor irányítása alatt dolgozó Vincze László átkerült az egyetem állományába és a Budapest XI., Budafoki út 15 sz. alatt megkezdte működését a VVE üvegtechnikai műhelye. 1954-ben a műhely a XI., Csiki u. 2. szám alatti lényegesen nagyobb alapterületű helyiségbe költözött. A műhellyel szemben volt a VVE budapesti irodája, így a Budapesten beszerzett minden egyéb anyag (vegyszer, műszer, segédanyagok stb.) mellett az üvegtechnikai műhely által gyártott termékeket is teherautó szállította Veszprémbe.

1954 és 1957 között átmenetileg Hornyák Vilmos és Ranyák György dolgozott az üvegtechnikán. 1958. május 2-án Hatás Tamás üvegtechnikus lépett az egyetem állományába, majd 1960-ban Lohonyai Jenő kezdte el tanulmányait (Vincze László irányítása mellett), mint üvegműves ipari tanuló. Hatás Tamás 1962 novemberében bevonult tényleges katonai szolgálatra. 1963-ban Szabó Csaba üvegművest (üvegtechnikust) alkalmazta az egyetem. Lohonyai Jenő 1963-ban tett szakmunkás-vizsgát és Veszprémben a Szerves Kémia Tanszéken dolgozott 1977 októberéig. 1965-től Vincze László (műhelyvezető), Hatás Tamás és Szabó Csaba látták el az egyetemet a szükséges laboratóriumi üvegeszközökkel. Közben üvegműves tanulókat is képeztek (Hargitay Kálmán, Halász György, Major Csaba, Ferenczi Károly, Fényes György). 1977-ben, miután véglegessé vált az üvegtechnikai műhely Veszprémbe költözése, két veszprémi tanulót (Bán Tamást és Kovács Sándort) szerződtettek, akik az üvegműves szakvizsga letétele után eltávoztak. 1978 elsejével a műhely vezetését Hatás Tamás vette át, miután vállalta a Veszprémbe költözést. Lohonyai Jenő a Szerves Kémiai Tanszék állományából az üvegtechnikai műhely állományába került. Vincze László korkedvezménnyel nyugdíjba vonult. 1990-ben a gondnokságtól Foityik Csaba került a műhely állományába, előbb mint segédmunkás, majd betanított munkásként dolgozik a mai napig. A jelenlegi létszám 3 fő: Hatás Tamás üvegtechnikus, műhelyvezető, Lohonyai Jenő üvegtechnikus és Foityik Csaba betanított munkás.

Az üvegtechnikai műhely fő feladata az oktatáshoz, kutatáshoz szükséges egyedi tervezésű üvegkészülékek, berendezések elkészítése, valamint a laboratóriumi gyakorlatokhoz nélkülözhetetlen, a kereskedelemben nem kapható üvegeszközök legyártása. Részt vesz a tanszékek által

vállalt szerződéses munkák teljesítésében, a diplomadolgozatokhoz, a doktori disszertációkhoz szükséges üvegeszközök tervezésében és elkészítésében. Év közben, de főként a laboratóriumi gyakorlatok befejezése után történik a törött, de még használható üvegeszközök javítása.

Az elmúlt ötven év alatt a Központi Üvegtechnikai Műhelyben a vegyészmérnökökkel közösen tervezett (illetve gyártott) üvegberendezések felsorolása szinte lehetetlen. A laboratóriumokban használt berendezések és eszközök széles választékán túl mindenkor vállalkozott nagy értékű importkészülékek javítására és elkészítésére (vákuumköpenyes kriosztát edény, ICP-porlasztó, ICP-ködkamra, katalizátorvizsgáló nagyvákuum (10^{-6}) rendszer, fém-üveg forrasztások (kvarc, molibdén, platina, volfrám).

A Központi Üvegtechnikai Műhely kezdettől fogva igyekezett lépést tartani az üvegiparban vezető országokkal. Ennek köszönhető, hogy az elsők között vezette be Magyarországon a menetes csatlakozásokat, teflonszelepeket stb.

Szakmérnökképzés

A szakmérnökképzés tanszéki kezdeményezés alapján indult, adott szakmérnöki szak meghatározott tanszékhez tartozott és tartozik. Felügyeletét a továbbképzési dékán-, illetve rektorhelyettes gyakorolja. A képzés interdiszciplináris jellegű, abban a társegyetemek, kutatóintézetek, országos szervek szakértői és a Továbbképző Központ munkatársai is közreműködnek. Időtartama négy félév, amely szakdolgozat készítésével és államvizsgával zárul. A diploma egyetemi előtanulmányokon alapuló „másoddiploma".

A statisztikai adatok szerint 1989-ig 4140 nappali tagozatú vegyészmérnöki diplomára 14 különböző területen 903, 1998 végéig további 289, összesen 1192 szakmérnöki oklevél jut, de már csak négy (analitikai minőségbiztosítás, környezetvédelem, mérnökmenedzser és tribológia) szakterületen, miközben a garduális formában képzettek száma az utóbbi tíz év alatt megkétszereződött. A szakmérnökképzés részaránya az első negyven évre vetítve 22%-ot, a teljes időszakra 14-15%-ot tesz ki. A magas arány önmagában is meglepő, de még inkább az, ha figyelembe vesszük, hogy az első diplomaosztás éve 1953, az első szakmérnöki okleveleké pedig 1966, ami azt jelenti, hogy a nehézvegyiparban bekövetkezett változások már egy évtized múlva komoly igénnyel követelték meg a szakmai ismeretek megújítását.

Petrolkémiai szakmérnöki szak

Az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék 1962-ben indította a petrolkémiai szakmérnöki szak első évfolyamát, majd az ásványolaj-feldolgozás hazai szerepének folyamatos növekedésével kétévenként megismételve 1989-ig 61 szakmérnököt adott az országnak. Ebben a szakaszban a hazai, illetőleg ennek többszörösét kitevő és eltérő összetételű import-nyersolaj feldolgozását biztosító finomítók (Százhalombatta, Tiszai Finomító) fejlesztése, a meglévő kenőolajbázis (Szőny, Almásfüzitő) bővítése, s ezen keresztül az optimális termékszerkezet kialakítása, az olajipari berendezések hatásfokának növelése állt az érdeklődés homlokterében. A képzést az olajipari szakemberek bevonásával a tanszék szervezte. A kurzusokon a veszprémi előképzettségűek mellett főleg gépészmérnökök vettek rész.

Tribológiai szakmérnöki szak

A későbbiekben kitűnt, az olajipar termékkínálatát és minőségét hagyományos módszerekkel gazdaságosan tovább fokozni már nem lehet, ezért a kutatási eredmények alapján kidolgozott új eljárások elméletének megismertetése és gyakorlati megvalósítása (szelektív katalitikus folyamatok és azok katalizátorainak, motorhajtó anyagok, kenőolajok, zsírok adalékanyagainak kidolgozása) jelentett új feladatot. A szakképzés ily módon a tribológia gyűjtőfogalmába tartozó szakterületek felé tolódott el, ami a szak nevének megváltoztatásában is tükröződik. A tanszék az adminisztratív feladatok ellátásában a Továbbképző Központ segítségét is igénybe veszi, a szakmai vezetést Bartha László docens fogja össze.

1992 és 1998 között három évfolyamon 50 szakmérnök végzett. A továbbképzés folyamatos.

Korróziós szakmérnöki szak

A Kémiai Technológia (ma Környezetmérnöki és Kémiai Technológia) Tanszék 1963-ban szervezett első ízben korróziós szakmérnöki szaktanfolyamot. Ebben közrejátszott a korróziós károkat túlértékelő nemzetközi közhangulat, de a valóságban alátámasztották a háborúban elpusztult hidak, a vasúthálózat, a kőolaj- és földgáztávvezetékek, a szabadon telepített ipari üzemek reális gondjai. A képzésben a NEVIKI korróziós osztályának munkatársai (Bácskay Gyula, Kovács Klára, P. Nagy Sándor) és más előadók működtek közre.

A következő évfolyam laboratóriumi gyakorlatainak lebonyolításában az első évfolyamon részt vett oktatók (Óvári Ferenc, Reisz Tivadar, Ubrankovics István) vállaltak szerepet.

A későbbi profilmódosítás következtében a Dévay József professzor vezette Fizikai Kémiai Tanszék vette át a korróziós szakmérnöki szak felügyeletét. Az oktatásban a tanszékvezető mellett Lengyel Béla és elektrokémiai csoportjának tagjai működtek közre (Garai Tibor, Janászik Ferenc, Mészáros Lajos, Molnár Ferenc). Több egymást követő évfolyamon 1989-ig 143 szakmérnöki oklevelet adtak ki. Újabb átszervezés miatt több évfolyam már nem indult.

Mezőgazdasági korróziós szakmérnöki szak

A Fizikai Kémiai Tanszék kifejezetten a mezőgazdasági gépészmérnökök számára szervezte a fenti szakmérnökképzést, amelyen 1973-ban 8-an végeztek. Talán itt kell kiemelni, hogy a korrózió elektrokémiai vonatkozásai mellett a szerkezeti anyagok konstrukciós és statikai problémái is hangsúlyosak, ezért természetes, hogy a korróziós szakmérnökképzésben a gépész előképzettségűek aránya mindenkor magas volt.

Elektrokerámiai szakmérnöki szak

A Szilikátkémiai Technológia (ma Szilikát- és Anyagmérnöki) Tanszék, mint a legnagyobb ipari háttérrel rendelkező „ágazati tanszék" átfogó elképzelést valósított meg a szakmérnökképzésben. Időeltolással a tanszék minden lényeges szakterületén kezdeményezte a posztgraduális szakmérnökképző kurzusokat. Az elektrokerámiai szakmérnöki szak beiskolázására 1972-ben került sor, és két év elteltével 32 szakmérnöki oklevél átadásával zárult. Ipari háttérként a hazai elektromos távvezeték hálózat kiépítése tekinthető, amihez nagy átütési szilárdságú szigetelőanyagokra volt szükség, amelyek hazai előállításához fontos gazdasági érdek is fűződött. DÉRI MÁRTA professzor e téren folytatott kutatásai és gyakorlati eredményei tették lehetővé e termékcsalád gyártásának bevezetését, ahol az itt képzett szakmérnököknek fontos szerep jutott.

Épületkerámiai szakmérnöki szak

Az elektrokerámiai szakmérnökképzés eredményei nyomán a tanszék megkezdte az épületkerámiai szakmérnöki szak szervezését. Az 1975-ben indított szakon 23 szakmérnök végzett. Az előrelátás szinte csak most látszik igazolódni, hiszen ez volt a ma már meghaladott és elhibázott „panel-sivárság" korszaka, az épületkerámiai termékek alkalmazására most kerülhet ismét sor. Ugyanakkor természetes, hogy annak idején ezen a szakon új évfolyamot indítani nem lehetett.

Cement- és mészipari szakmérnöki szak

1978-ban indult, 1980-ban zárult, a végzettek száma 21 fő. Az építőanyagok képezik az ágazat tömegtermékeit. A régi és elavult technológiájú üzemeket a modern cement- és mészművek sora váltotta fel új technológiai megoldásokkal és új kutatási feladatokkal az alapanyagok, a gyártás és a gyártásfejlesztés területén. Ez a szakmérnöki kurzus is az éppen aktuális feladatok megoldását szolgálta.

Üvegipari szakmérnöki szak

A posztgraduális képzés következő állomása az 1981-ben indított üvegipari szakmérnöki szak, amelyen 33-an végeztek. A sok profillal rendelkező tanszék az üvegipari ágazatban sem kívánt megmaradni a graduális képzésnél, hanem az ismeretek átadását szakmérnök-képző kurzus formájában realizálta.

Másodnyersanyag-hasznosító szakmérnöki szak

A szilikátipar nemcsak nagytömegű nyersanyagot dolgoz fel, de a gyártás közben ugyancsak tekintélyes mennyiségű selejt, törmelék, hulladék, szemét is keletkezik. A termelés növekedésével a bányászat és a kohászat mellett a szilikátipar is a nagy hulladékemittálók sorába lépett. A tanszék kárelhárító, kármegelőző tevékenységét az 1986-ban indított másodnyersanyag-hasznosító szakmérnöki szak 18 végzettje mutatja. Az ipari hulladékkezelés globális megoldását sürgetők az egy iparágra leszűkített megoldási javaslatot bizonyos ellenérzéssel fogadták. A tapasztalatok ennek ellenkezőjét igazolták. A szak szervezése és lebonyolítása TAMÁS FERENC nevéhez fűződik.

Nitrogénipari szakmérnöki szak

A tervutasításos gazdaságirányítás korszakában a hazai igények többszörösét meghaladó nitrogénipari beruházások kezdődtek (Pét, Peremarton, Tiszaszederkény, Kazincbarcika). A Kémiai Technológia Tanszék a jelentkező szakemberhiány kielégítésére 1969-ben nitrogénipari szakmérnöki szakot hozott létre. A kis létszámú évfolyamon mindössze 8-an végeztek. A megvásárolt és megvalósított új nitrogénipari technológiák többsége már kezdettől elmaradt a világszínvonaltól, elévülésük felgyorsult. A túltermelés nyomán fellépő recesszió a fejlesztést átmenetileg háttérbe szorította, új évfolyam nem indult.

Műszeres analitikai szakmérnöki szak

A képzés 1964-ben az Analitikai Kémia Tanszéken PUNGOR ERNŐ akadémikus irányításával kezdődött, majd – kisebb megszakításoktól eltekintve – periodikusan megismétlődött, s ma is folytatódik. 1964–79 között 38, 1979–89 között további 51, 1988-ban 2, összesen 91 szakmérnöki oklevelet adtak ki.

A képzés nagyobb részét a tanszék vállalta magára, bevonva abba a társtanszékek előadóit, továbbá egyes speciális részterületek szakértőit is. Az oktatás szervezését tanszéken belül 1989-ig SZABADKA ÖDÖN docens látta el.

A szak sikere többek között annak köszönhető, hogy a műszeres analitikai módszerek rohamos fejlődésen mentek keresztül, és a legújabbak már nem férnek be az adott évfolyam programjába, ismertetésükre csak a következő kurzuson kerülhet sor.

Analitikai mérések minőségbiztosítása szakmérnöki szak

Az analízis, mint az anyagok összetétele megállapításának eszköze fokozatosan új szerepkörben lép elénk. Egy-egy összetevő vagy tulajdonság meghatározására számos módszer áll rendelkezésre. Kérdés annak eldöntése, melyik adja a helyes, az elfogadható választ. A piacgazdaság keretei között a termék előírt méréstechnikai módszerrel megállapított összetételének, minőségének a szavatolása, a minőségbiztosítás lett az alapvető feladat, ami a szakmérnöki kurzus nevének megváltoztatásában is kifejezésre jut. 1992 és 1998 között három tanfolyamon 40 szakmérnök végzett.

Az analitikai minőségbiztosításban járatos szakembereket többek között a szigorú követelményeket támasztó gyógyszeripar igényli, ezért az idevonatkozó ismereteket a gyógyszergyártásban, illetőleg a nemzetközi akkreditálásban elismert szakemberek oktatják.

A tanszék mind a műszeres analitikára, mind a minőségbiztosításra specializált szakmérnökképző tanfolyamokat párhuzamosan indít. Az oktatásszervezési feladatokat PAP TAMÁS docens fogja össze.

Kutató-fejlesztő-tervező szakmérnöki szak

Az egyetem tudományos és külügyi osztálya szervezésében jött létre azok részére, akik posztgraduális szakmérnökképző tanfolyamon benyújtott dolgozatukat műszaki doktori cím elnyerésére is felhasználták. A szervezett doktoranduszképzés bevezetésével ez a forma megszűnt.

A szakot a Vegyipari Műveletek Tanszék az iparvállalatok részéről felmerült igény alapján 1972-ben indította. Az oktatási cél olyan ismeretek közlése, melynek segítségével kimutatható és megvizsgálható, hogy egy adott technológián belül milyen, eddig ki nem használt műszaki tartalékok vannak. A gyártási folyamat egyes műveleti lépcsőinek elemzése, modellezése, a tényleges és a szükséges ráfordítások összehasonlítása és a szükséges intézkedések végrehajtása beruházás nélkül is megtakarítást eredményez. Ugyanakkor szemléletváltozás is végbemegy, és a mérnök számára a műveleti lépcsők sora rendszertechnikai egységgé szerveződik. A szakot főleg üzemi szakemberek látogatták, 42 fő szerzett szakmérnöki oklevelet, 1989 után új évfolyam már nem indult.

Vegyipari szervező szakmérnöki szak

A szakot a Vegyipari Rendszertechnikai Intézet részeként működő Üzemgazdaságtan Tanszék indította 1975-ben. A graduális mérnökképzés csak a gyártástechnológia műszaki vonatkozásaival foglalkozott, de nem terjedt ki az emberi tényező vizsgálatára. Ez a kurzus éppen ezért az üzem- és munkaszervezés elméleti és gyakorlati kérdéseit tekintette a továbbképzés súlypontjának. Több évfolyamon 1989-ig 73 szakmérnöki oklevelet adtak ki.

Menedzser szakmérnöki szak

A Szervezési és Vezetési Tanszék 1991-től szervezi a menedzser szakmérnöki szak évfolyamait. A hangsúlyeltolódás a megelőzően felsorolt utóbbi két szakhoz képest abban mutatkozik, hogy bebizonyosodott: adott termelési szektorban csak a minőségi terméket gyártók maradtak meg, a gyengék megszűntek. A megmaradt egyenlők vagy hasonlók versenyében viszont a piac veszi át a vezető szerepet. A szak stratégiája arra kíván útmutatást adni, hogyan lehet a terméket a piacra bevezetni, reklámozni és eladni. A következő körben pedig azt vázolja fel, milyen üzletpolitika, milyen menedzsment, milyen vezető és milyen vezetési stílus szükséges az eredményességhez. 1991 és 1998 között hét egymást követő évfolyamon 102 szakmérnöki oklevél mutatja a képzés aktualitását.

Környezetvédelmi szakmérnöki szak

Előzményeiben eltér az eddig ismertetettektől. A Művelődésügyi Minisztérium 1973-ban a műszaki egyetemek feladatául tűzte a posztgraduális környezetvédelmi szakmérnöki szak oktatásának megszervezését. A PÉCHY LÁSZLÓ (VVE) elnökletével, BERECZ ENDRE (NME) és SZEBÉNYI IMRE (BME) professzorok részvételével megalakult oktatási bizottság rövid idő alatt kidolgozta a szak tantervét, és a képzés már 1974 januárjában megindult Veszprémben, s vele szinte egy időben Budapesten és Miskolcon is.

A veszprémi képzésbe a szervező intézményeken kívül a KATE, a VITUKI, a MÁFKI és országos intézmények szakemberei is bekapcsolódtak. Ez a munkamegosztás a mai napig fennmaradt.

A szak felügyeletét PÉCHY LÁSZLÓ mint továbbképzési rektorhelyettes látta el, a szervezés feladata az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszékre hárult, 1977-ig SÁGI MIHÁLY, azóta SCHULTHEISZ ZOLTÁN folyamatos közreműködésével. Tekintettel a nagy érdeklődésre a szakmérnöki kurzusok eleinte évente indultak. Két alkalommal Miskolc és Veszprém közös képzést valósított meg. Az első 10 évfolyamon 1990-ig 376 fő végzett. Ehhez járult Miskolc részesedése további 38 szakmérnökkel. 1991-ben a szak felügyeletét a Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék vette át, itt 1998-ig újabb 3 évfolyamon 51 szakmérnök szerzett oklevelet. A soron következő évfolyam 1999-ben végez, új beiskolázás ezzel egyidejűleg kezdődik.

Továbbképző Központ

Az Egyetemi Tanács a Továbbképző Központot 1992-ben alapította azzal a céllal, hogy az egyetemen felhalmozott szellemi értékeket a nappali oktatás keretein túl további ismeretközlő formákban is hasznosítsa. Gazdálkodását tekintve az egyetem önfinanszírozó egysége, kiadásait, ráfordításait a tanfolyamok bevételeiből fedezi. Szervezetileg közvetlenül a rektor irányítása alatt áll, vezetője az igazgató.

Az igazgatói tisztséget 1992-től 1994-ig Sági Mihály adjunktus, 1994-től 1996-ig Kovács Zoltán adjunktus töltötte be, 1996-tól Simon Ákos adjunktus a Továbbképző Központ igazgatója.

Az egyetem továbbképző tevékenységét korábban a Budapesti Műszaki Egyetem Mérnöktovábbképző Intézete szervezte úgy, hogy az egyetem által meghirdetett tanfolyamok összefoglalói a félévenként kiadott tájékoztatóiban jelentek meg. Az adminisztratív ügyek intézése Budapesten, a kurzusok lebonyolítása Veszprémben, esetleg kihelyezett formában üzemekben, vállalatoknál történt.

Az egyetem profilbővülése, új szakok, szakirányok, továbbá a Tanárképző Kar megindítása szükségessé tette önálló továbbképző szervezet létrehozását. Így ez a munkakapcsolat később megszűnt. A tapasztalat azt mutatja, hogy a műszakiak felsőfokú továbbképzésére alapozott korábbi program és igény ma már kiterjed a humán, gazdasági, menedzsment és környezetvédelmi tárgykörökre is. A tervezett képzések felölelik a továbbképzés minden szintjét és formáját.

A kurzusokon elsősorban az egyetem oktatói tanítanak, de más közép- és felsőfokú tanintézmények oktatói, valamint a város és a megye kvalifikált szakemberei is közreműködnek. Tevékenységük igény szerint változik, a továbbképzésben 1994 óta résztvevő oktatók létszáma 100 felett van.

A képzés elsősorban az egyetem oktatói által írt tankönyvek és jegyzetek felhasználásával folyik, de támaszkodik más intézmények, szakkönyvkiadók és országos hálózattal rendelkező, oktatással foglalkozó cégek kiadványaira is. A tanfolyamok lebonyolítása a Továbbképző Központ modern számítógépekkel ellátott oktatótermeiben történik. Ezen túlmenően az egyetem infrastruktúrája (laborok, műhelyek, könyvtár, nyomda stb.) szintén a továbbképzés sikerét szolgálja.

A Továbbképző Központ a kreditrendszer feltételeinek alkalmazásával biztosítja a továbbképzés magas tartalmi színvonalát, így a tanfolyamok látogatása a nappali tagozatos hallgatók számára is hasznosíthatóvá válik. További fontos célkitűzés a távoktatás bevezetése, ami munkavégzés mellett is lehetővé teszi az át- vagy továbbképzésre fordítható szabadidő jobb kihasználását. Tervek szerint néhány éven belül a tanfolyamok egyre növekvő hányadát lehet majd ebben a formában lebonyolítani.

A továbbképzés volumenének bemutatására a tanfolyamok időtartamából kiindulva az 1997/98. tanévre vonatkozó összefoglaló adatok a következők: 20 órás tanfolyamon részt vett 84, 300 órás tanfolyamon 167, 2 féléves kurzuson 271, diplomát adó képzésen 312, szakmérnöki diplomát szerzett 29 fő (utóbbi adat csak a TK szervezte szakmérnökképzésre vonatkozik).

A Továbbképző Központ vezetői

Sági Mihály

Simon Ákos

A képzési szintek szerint a következő típusú tanfolyamok említhetők: akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzés, amelynek előírt eredménnyel történő elvégzése az egyetemre történő bejutást felvételi vizsga nélkül teszi lehetővé; speciális felvételi előkészítő tanfolyamok, amelyek kreditpontok megszerzésével is járnak. Országos képzési jegyzék szerinti szakképzések, melyek közül többet a Megyei Munkaügyi Központ anyagi támogatásával szervezünk. A Gábor Dénes Műszaki Főiskola kihelyezett tagozata távoktatásos rendszerben főiskolai diploma megszerzésére nyújt lehetőséget.

A posztgraduális kurzusok iránt mind a műszaki, mind a nem műszaki területeken változatlan az érdeklődés. Főbb tárgykörei: gazdaság, menedzsment, mérnöki ismeretek, környezetvédelem, ipar, mezőgazdaság, kereskedelem, szolgáltatás, pedagógia.

A rövid tanfolyamok közül növekvő fontosságúak, amelyek államilag elismert, illetve a Továbbképző Központ által kiadott tanúsítvány megszerzésével zárulnak. Rövid konzultációs tanfolyamok indulnak a társadalmat érintő aktuális kérdésekről különböző tématerületeken, egy-egy célcsoportra és különböző képzettségi szintre alapozva.

Személyi adatok

Kovács Zoltán: adatait lásd a Szervezési és Vezetési Tanszéknél.

Simon Ákos: Rákoshegy, 1942. január 9. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1974). *Egyetemünk oktatója* 1966-tól; egyetemi adjunktus 1974-től; a Továbbképző Intézet igazgatója 1996-tól.

Sági Mihály: Csongrád, 1931. augusztus 13. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1956); műszaki doktor (VVE 1966). *Egyetemünk oktatója* 1956–1992; egyetemi adjunktus 1965-től; a Továbbképző Intézet igazgatója 1992–1994; nyugdíjas 1992-től.

Itt mondunk köszönetet azoknak a munkatársainknak, akik a munkát messzemenően támogatják: Csoszánszki Judit, Nagyné László Mária, Szűcs Judit, illetve támogatták: Abonyi László, Benedek Gyuláné, Palágyné Fényes Borbála.

Az egyetem hivatalai

Az első két évben az egyetem a Budapesti Műszaki Egyetem Veszprémbe kihelyezett Nehézvegyipari Karaként működött. Az ügyintézést végző hivatalok Budapesten voltak, Veszprémben az adminisztrációs tevékenységet Bodonyi Judit (Straub Gyuláné), az oktatással kapcsolatos nyilvántartási feladatokat Breinich Hilda†, a gazdasági ügyeket pedig Szücs Zoltán† mérlegképes könyvelő intézte. Az egyetem hivatalai 1951 őszén alakultak meg.

Rektori-dékáni-tanulmányi hivatalok

Az egyetem vezetőjének, a dékánnak, majd 1963-tól a rektornak a titkárságát közel harminc éven át Magyari Miklós† okleveles jogász vezette, aki még a jogászi feladatokat is ellátta. Helyettese, majd utóda Marosi Attila volt. Jelenleg ketten, Perkovics Géza okl. jogász és Balogh Ágnes okl. vegyészmérnök látják el ezt a feladatot.

A tanulmányi ügyekkel foglalkozó hivatal tanulmányi osztály néven működött, első vezetője Harmath Jenő† okleveles jogász volt, aki néhány év megszakítással 1979-ig volt az egyetem dolgozója. A tanulmányi osztály vezetését 1965-ben Farkas József okl. vegyészmérnök vette át, aki ezt a tisztet 1976-ig töltötte be. Szabó Béla okl. vegyészmérnök 1968-tól az Általános és Szervetlen Kémia Tanszéken oktatott, 1976 és 1988 között a tanulmányi osztály vezetője volt. Őt követte Lakatos Lászlóné okl. gyógyszerész, aki 1992-ben az egyetem főtitkára lett. A tanulmányi osztály a dékáni hivatalok megalakulása után az oktatással kapcsolatos általános feladatok ellátására oktatási és információs osztály néven működik tovább Nagyné Stribl Tünde okl. vegyészmérnök vezetésével.

Dékáni hivatal néven (dékán volt akkor az egyetem vezetője) először 1954-ban alakult hivatal az egyetem életében. Akkori vezetője Kulcsár Miklós okl. vegyészmérnök volt, aki a Nehézvegyipari Kutató Intézetből jött át az egyetemre. Ezt a tisztséget csak 1957-ig töltötte be, mivel az 1956-os megnyilatkozásai miatt távoznia kellett az egyetemről. Ezután két éven át, 1957 és 1959 között Meskó Gábor egyetemi docens vezette a dékáni hivatalt. Tőle Harmath Jenő vette át a hivatal vezetését, ami 1962-ben, amikor is az egyetem vezetője rektori címet kapott, rektori hivatal néven működött tovább. Ezzel egy időben a dékáni titkárság neve rektori titkárságra változott, ennek első vezetője Paczolay Gyula egyetemi docens volt. Tőle 1966-ban Magyari Miklós vette át a titkárság vezetését.

Az egyetem tevékenységének bővülése, a belföldi és külföldi kapcsolatok fejlődése, valamint a rektort terhelő protokolláris és adminisztratív feladatok sokasodása indokolttá tette az egyetemeken az 1950-es években megszüntetett főtitkári tisztség újbóli visszaállítását. A

Veszprémi Vegyipari Egyetemen 1971-ben létesült ez a rektor alá rendelt és egyes területeken a rektort helyettesítő állás. A VVE első főtitkára HARMATH JENŐ lett, aki nyugdíjba vonulásáig 1971 és 1979 között töltötte be ezt a tisztséget. CSAPÓ ZOLTÁN, aki már 1960 óta először az Analitikai Kémia Tanszéken, majd a Radiokémia Tanszéken az egyetem oktatója volt, 1980-tól 1991-ig töltötte be a főtitkári tisztséget. BITTNER PÉTER okl. vegyészmérnök, okl. gazdasági mérnök 1991 és 1992 között. LAKATOS LÁSZLÓNÉ okl. gyógyszerész 1992 és 1993 között, HORVÁTH JENŐNÉ okl. közgazda 1993 és 1996 között és KOCZKA ATTILA okl. jogász 1996 és 1998 között volt a Veszprémi Egyetem főtitkára.

A dékán, illetve a dékáni hivatal, majd 1963-tól a rektor, illetve a rektori hivatal, majd 1971-től kezdve a főtitkár irányítása alatt működnek a személyzeti, valamint a tudományos és külügyi kérdésekkel foglalkozó osztályok.

A személyzeti csoport (1951 és 1964 között), illetve osztály vezetője (1964-től 1977-ig) HORVÁT JÓZSEF volt. BARÓTI LÁSZLÓ, aki 1957-től a Géptan Tanszéken volt az egyetem oktatója, 1978 és 1986 között vezette a személyzeti osztályt. 1986-ban GYIMESI JÓZSEF okleveles vegyészmérnök (előző években az egyetem Központi Könyvtárában is dolgozott) vette át az osztály vezetését, amelynek a nevét 1991-ben személyi osztályra változtatták.

A tudományos és külügyek intézésére az Egyetemi Tanács az 1966/67. tanévben hozott létre önálló osztályt. A tudományos és külügyi osztály első vezetője PACZOLAY GYULA volt. Az 1969/70-es tanévtől két részre: tudományos osztályra (vezetője PACZOLAY GYULA) és külkapcsolatok osztályára (vezetője SZABÓ ISTVÁN okleveles vegyészmérnök, aki jelenleg a Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszéken habilitált tudományos főmunkatárs) választották szét. Az 1971/72-es tanévtől ismét egy egység, a tudományos és külügyi osztály létezik SZABÓ ISTVÁN vezetésével. Az osztály vezetője 1975 és 1977 között HORVÁTH LÁSZLÓNÉ, 1977 és 1992 között SÁGI MIHÁLY, aki 1956-tól már az Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszéken oktatott. Az osztály az 1987/88-as tanévtől két csoportra: külügyi csoportra (vezetője KÁRPÁTI ÁRPÁDNÉ okl. vegyészmérnök) és tudományos csoportra (vezetője ANTAL EDIT okl. vegyészmérnök) tagozódott. Az 1992/93-as tanévtől a csoportok megszűntek és az osztály neve tudományszervezési osztályra változott, amelynek vezetője ANTAL EDIT.

A Mérnöki Kar és a Tanárképző Kar megalakulásával egy időben két dékáni hivatal is alakult a kar ügyeinek intézésére. A Mérnöki Kar dékáni hivatalát BOGNÁRNÉ SABJANICS ANGÉLA általános iskolai tanár, a Tanárképző Kar dékáni hivatalát 1997-ig FARKA ISTVÁNNÉ okl. közgazdaság szakos középiskolai tanár – aki 1976-tól az egyetem oktatója volt a Marxizmus-Leninizmus Tanszéken –, majd MÁTÉFINÉ STEFLER MÁRIA hivatalvezető irányítja.

A fenti rektori, dékáni hivatalokban és osztályokban számos olyan dolgozó működött és működik még ma is, akiknek emléke a hallgatókban és a tanszékeken dolgozó munkatársakban él. Közülük elsősorban BREINICH HILDÁT: említjük meg, aki 1950-től 1964-ig a tanulmányi csoport, illetve osztály előadója volt. „HILDA néni" valamennyi hallgatónak összes gondját-baját ismerte, igyekezett rászorítani őket az eredményes munkára, amiben csak lehetett, segítette őket, és a diploma megszerzése után nyomon követte pályafutásukat. Természetes volt, hogy nyugdíjba vonulása után, 1992-ben bekövetkezett haláláig az évfolyam-találkozók fő szereplője és előadója volt.

Hosszú időt töltöttek munkaviszonyban az egyetem hivatalaiban CSAPÓNÉ MIKSA RÓZSA, CSEH ISTVÁNNÉ, EDELÉNYI GIZELLA, KOVÁCS PÁLNÉ SOMLAI MARGIT, MAJOR LAJOSNÉ, SZLÁVIK SÁNDORNÉ és még jelenleg is dolgoznak BAKONYI ANTALNÉ, GAÁL MÁRIA.

Gazdasági-műszaki igazgatóság

A gazdasági hivatal intézte a pénzügyeket és foglalkozott a beszerzéssel, építkezéssel. Első vezetője ANTAL SÁNDOR volt, aki ezt a feladatot 1954-ben átadta HŐGYÉSZI JÁNOSnak, aki nyugdíjba vonulásáig, 1985. december 31-éig volt az egyetem gazdasági és műszaki főigazgatója. Rövid ideig PUSKÁS ISTVÁN, aki 1959-től a pénzügyi osztály vezetőjeként, majd főigazgató-helyetteseként működött, vette át a főigazgatói tisztséget. SZUDOCZKY FERENC okl. közgazdász 1986. március 1-jétől, HORVÁTH JENŐNÉ 1990-től az egyetem gazdasági főigazgatója.

A gazdasági és műszaki ügyekkel foglalkozó csoportok, illetve osztályok elnevezése az eltelt ötven év alatt többször változott. Áttekinthetőbb, ha a témakörök szerint csoportosítva adjuk meg a vezető tisztségeket betöltöttek és az osztályokat most irányító munkatársak nevét.

A beruházásokat, valamint a műszerek beszerzését 1950-től nyugdíjba vonulásáig SOMKUTI LAJOS† okl. vegyészmérnök bonyolította le. A beszerzési osztály mostani vezetője KÖVECSESNÉ TÓTH ÁGNES okl. közgazda. A pénzügyek irányítója 1959-től PUSKÁS ISTVÁN volt. A mostani pénzügyi osztályt ZSIBORÁCSNÉ PETRÓ MÁRIA vezeti. A bér- és munkaügyekkel először TALABÉR LÁSZLÓ†, majd TAKÁCS JÁNOS† foglalkozott. Jelenleg RÓZSÁNÉ KIS ERIKA a munkaügyi osztály vezetője, aki 1986 óta az egyetem dolgozója. Évtizedekig dolgozott 1958-tól NÉMETH DEZSŐNÉ a számviteli osztályon, amelyet most MALKOVICSNÉ VÁROSI KATALIN vezet. Több mint két évtizedig vezette a műszaki osztályt VÖRÖS LÁSZLÓ okl. építészmérnök, jelenleg SÁGI TAMÁS vezeti. 1962-től dolgozott az egyetemen különböző elnevezésű műszaki osztályokon vezetőként BUKVAI KÁROLY okl. gépészmérnök. A gondnokságot hosszú ideig vezette HARGITAI KÁLMÁN, 1995-től GYIMESI KÁROLY a gondnoki osztály vezetője.

Az egyetemi hivatalok vezetői

Horváth Jenőné

Koczka Attila

Bognárné
Sabjanics Angéla

Mátéfiné
Stefler Mária

Szabóné
Antal Edit

Kövecsesné
Tóth Ágnes

Rózsáné
Kis Erika

Malkovicsné
Városi Katalin

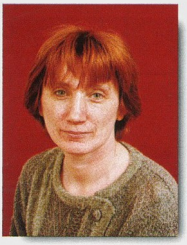

Nagyné
Stribl Tünde

Zsiborácsné
Petró Mária

Gyimesi József

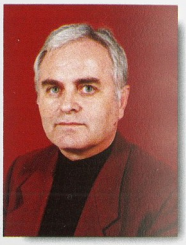

Gyimesi Károly

Kővári Éva

Sági Tamás

Pulai Gábor

Bakonyi Antalné

Az egyetemi betegellátás

Az egyetem orvosi ellátásának megszervezése 1949-ig nyúlik vissza. Az állami intézményekre vonatkozó előírások szerint megnyílt az "üzemorvosi rendelő", ami szervezetileg a városhoz, majd a megyei kórházhoz tartozott. A betegellátást és a vele kapcsolatos adminisztratív feladatokat az egyetemi orvos látta el, asszisztenseket csak később, az ellátandók létszámának növekedésével alkalmazhattak. A veszprémi kutatóintézetekben hasonló rendszer működött, így ismételten előfordult, hogy az egyetemi orvos munkakörét helyettesként a NEVIKI vagy MÁFKI üzemorvosa látta el és viszont.

Az orvos és az asszisztensek nem voltak egyetemi állományban, ugyanakkor a rendelőt "házon belül" létesítették. E kettősség ellenére sincs még egy olyan osztály, hivatal vagy részleg, amely szorosabban kapcsolódnék az egyetem egészéhez, mint az orvosi rendelő. Ennek egyszerű oka abban keresendő, hogy valóban háziorvosi rendszer működik. Az egyetemi hallgatók panaszinak túlnyomó része olyan, hogy a tapasztalt orvos rövid úton megállapíthatja a helyes diagnózist. Az oktatókat és dolgozókat illetően pedig az az előnyös helyzet adódik, hogy az orvos és páciense hosszabb ideje ismeri egymást, ami egyrészt megteremti a kölcsönös bizalom légkörét, másrészt a rendelkezésre álló adatok leegyszerűsítik az orvos munkáját.

Ha az orvosi ellátás kérdését az ellátandók oldaláról tekintjük, kitűnik, hogy az egyetem alapításában résztvevő oktatók és dolgozók átlagéletkora alig érte el a 35 évet, amely az évek múlásával (figyelembe véve a létszámnövekedést is) fokozatosan növekedett. A '80-as évek közepén általános generációváltás következett be. Az alapítók fokozatosa nyugdíjba mentek, helyüket a fiatalok foglalták el. A '90-es évek elején alakult a Tanárképző Kar, oktatógárdájának átlagos életkora hasonló az 1949-ben mért adatokhoz. Ami az egyetemi dolgozókat illeti, intenzív fluktuáció következtében dinamikus egyensúly alakult ki, benne az idősebb korosztály is megtalálható.

A hallgatókat illetően a helyzet még egyszerűbb. A beiratkozók átlagos életkora 18–21, a diplomázóké 23–25 év közötti. Az utóbbi adat várhatóan emelkedni fog, mert a 10 félévre tervezett modell tanterv előírásait a hallgatók egy része csak hosszabb idő alatt tudja teljesíteni. Az egyetem orvosára jutó terhelés érzékeltetésére szolgáljanak az alábbi adatok. 1974-ben, az egyetem fennállásának 25-ik évében 16 tanszéken mintegy 170 oktató működött, a dolgozók létszáma az előbbinek kétszeresét tette ki, valamint a 25 év alatt összesen 4100 diplomát osztottak ki. 1998-ban a tanszékek száma 32-re, az oktatóké közel 450 főre nőtt. A dolgozók létszáma nagyobb arányban emelkedett, a hallgatói létszám 3600 fő, a kiadott diplomák száma pedig meghaladta az újabb 4000-et.

Az orvosi ellátás igénybevétele jelenleg szabad választáson alapszik, az egyetemi orvost közös megegyezéssel a FOURMED Kft. delegálja.

Az egyetem orvosai

Mózes Gyula†, az egyetem első éveinek kiemelkedő orvosi egyénisége, aki szerteágazó magán-, és kórházi praxisa és közéleti tevékenysége mellett vállalta magára ezt az új munkakört. Ebben az időben még nem létezett szakrendelés, minden feladatot egymaga látott el. A háziorvosi szemléletét egyfajta katonás fegyelemmel ötvözte. Gyorsan és szakszerűen intézkedett. Városszerte elismert tekintélyét mindvégig az egyetem javára kamatoztatta.

SZAKÁL KÁROLY a veszprémi orvosi kar megbecsült tagja hosszú ideig együtt élt az egyetemmel. Pácienseit nem csupán a kórlapokról, de emberi közelségből is ismerte. Tudása mellett elsősorban a hallgatók támogatásában kifejtett tevékenysége érdemel említést. Közismert, hogy az egyetemi tanulmányok során a feladatok (zárthelyi, beszámoló, kollokvium stb.) határidőhöz kötöttek, elmulasztásuk utóvizsgával, esetleg évvesztéssel járhat. A közhiedelem szerint nem volt olyan eset, hogy az adott bajt elhárító orvosi igazolást bárkitől is megtagadta volna, pedig jól tudta, hogy a Tanulmányi Osztály éppen lecsapni készül a notórius mulasztókra. Neki volt igaza. A segítségnyújtás megelőlegezett bizalom, és az arra érdemtelen ettől függetlenül is elbukik. Bölcs, önironikus humorára jellemző a következő eset. Recski munkatábort megjárt professzor izületi panaszokkal kereste fel. Megvizsgálta, kicsit hümmögött, majd ennyit mondott: amíg a gyomrod fájt, tudtam segíteni, de ezzel menj inkább orvoshoz. 1974-ben ment nyugdíjba. Amikor az utcán látják, neki mindenki előre köszön.

MIHÁLFFY FERENC, mint a NEVIKI üzemorvosa működött, s emellett SZAKÁL KÁROLY nyugdíjba vonulása után rövidebb ideig látta el az egyetemen az orvosi feladatokat. Az egyetem toszomszédságában lakik és túl a kilencvenen, közel a százhoz ma is szálfa egyenesen sétál az utcán, bevásárol beszélget, tréfálkozik.

SZABÓ SÁNDOR† különös szerénységével és az ezt meghazudtoló aktivitásával maradandó nyomot hagyott maga után. Belépése után igen rövid idő alatt áttekintette a feladatokat, és ettől kezdve egyéni munkastílust vezetett be. A rendelési időben személyesen fogadta a beteget, de rendelt telefonon, és otthon is bármikor kereshették. A menzára csak azért járt ebédelni, mert útközben az egyetemi portákon leadta a telefonon kért recepteket. Orvosi tanácsokat adott jövetmenet. Óvott a dohányzás ártalmaitól, miközben állandóan cigarettázott. Közel két évtizeden át mindig mosolyogva tette dolgát, míg élete gyertyája el nem lobbant. Utolsó útjára az egyetem és a város osztatlan szeretete kísérte.

Félbehagyott munkáját felesége BURQUET GIZELLA folytatta, akinek működési idejére esik a betegek kartonjain szereplő adatok ellenőrzése és a páciensek részletes vizsgálati adataival történő kiegészítése.

VARGA EDIT 1995-től látta el az orvosi teendőket, aki egy év elteltével távozott.

A megyei kórház az egyetemi orvosi rendelő üzemeltetését megszüntette, feladatait 1996. január 1-jétől a FOURMED Kft. vette át, a rendelőt egy évig ERDÉLYI ZSUZSANNA vezette. 1996 december 1-jétől HOLLER OLGA az egyetem orvosa, tevékenységét két asszisztens segíti.

A rendelő épületében az általános betegellátás mellett fogorvosi rendelő is működik.

Az egyetemi ifjúság

A diákélet

Ahogyan az egyetem egészének története, a diákélet emberöltőnyi időszaka is bővelkedett eseményekben, fordulatokban. Újonnan alapított intézményről lévén szó, nem voltak kialakult közösségek, szokások, hagyományok, mindezeket az egyetem fejlődésével párhuzamosan kellett kialakítani a diáksággnak.

A kezdet avagy a „hőskor"

Az egyetem alapításának időszakára még a II. világháború utáni bizakodó, lelkes hangulat volt jellemző. A Veszprémbe került ifjúság is vidámságot, pezsgést hozott a városba. Fogadtatásuk ellentmondásos volt. A városi fiatalság riválisokat látott az egyetemistákban, gyakoriak voltak az összetűzések a bálokon, a szórakozóhelyeken. Az első két-három évben célszerű volt egyensapkában és csoportosan közlekedniük a városban. A „verik az egyetemistákat az SZMT-ben" hírre – ez volt a szombat esténkénti zenés szórakozóhely – az egész kollégium sietett bajbajutott társaik segítségére.

A „hiánygazdaság" időszakában – az ötvenes évek elején – tovább növekedett a feszültség, mivel az egyetem telepítését ellenzők – ilyenek is voltak – a tejért, kenyérért, húsért való sorban állásért az egyetemistákat okolták. A szembenállás annak arányában oldódott, ahogyan az egyetem és diákjainak szerepe növekedett a város fejlődésében, kulturális-, valamint sportéletében.

A hallgatóság az egész országból verbuválódott, s benne minden osztály, réteg képviselve volt. Érdekesen alakult az első években a szakmai érdeklődés szerinti megoszlás. Minthogy a „tervezett" létszámnál kevesebb volt a vegyészmérnöknek jelentkezők száma, a más egyetemekre, főiskolákra felvettek közül is sokukat átirányították ide (zenei, művészi, írói, pedagógiai, sportolói stb. érdeklődésűek). Voltak, akiket Veszprémbe irányítottak (megsemmisítve a más felsőoktatási intézményben – pl. a Testnevelési Főiskola – érvényes felvételüket), „az országnak tízezer mérnökre van szüksége" jelszó teljesítésének érdekében. Ugyanakkor a hallgatók szerteágazó érdeklődési körének és válogatási aktivitásának köszönhetően sorra alakultak a kulturális csoportok (énekkar, tánccsoport, színjátszó kör stb.), és megkezdődött a sportszakosztályok (labdarúgó-, kosárlabda-, röplabda-, kézilabda-, asztalitenisz stb.) működése is.

A hallgatók politikai érdeklődése a különböző ifjúsági szervezeteknek (MEFESZ, MADISZ stb.) megfelelő sokszínűséget tükrözött. A légkör nem volt feszült, a diákélet nem volt „túlpolitizált".

A születés vajúdási kínokkal járt. A hallgatók létszámához képest kis és félig kész. A épületben két műszakban folyt az oktatás. Menza nem lévén, egymástól nagy távolságban levő, három különböző vendéglátóhelyen bonyolódott a napi étkezés (reggeli: volt Szarvas vendéglő; ebéd:

Payer vendéglő; vacsora: tiszti kaszinó). Az egyetemisták három, egymástól és az egyetemtől is ugyancsak távol eső ideiglenes diákszállóban laktak (volt Davidikum, zsidóiskola, a rendőrség Rákóczi téri, épülete, szegényház, nagypapi szeminárium és ferencesek apácazárdája stb.). Az oktatással párhuzamosan folyt az egyetem építése (C épület, D csarnok stb.) és a kémiai valamint egyéb laboratóriumok felszereléseinek beépítése. Azok a hallgatók, akik a kétműszakos oktatás egyikén sem tudtak részt venni, (szubjektív okok (lógás, alvás, késés, más irányú elfoglaltság stb.) miatt), az egyetemhez szorosan hozzátartozó kármentő intézményekben múlathatták idejüket (pl. Séd-, Fejesvölgy-, Marosvölgyi-Tanszék, Szarvas-, Zámbó-Művek, Kéményseprő, Kispipa egyetemista menedékek stb.).

A fogadtatás ellentmondásossága, az indulás nehézségei, a szegényes együttlakás, a szűkös oktatási lehetőségek, az aktivitás kifejezési lehetőségei a kulturális és sporttevékenységben, a nyári kötelező katonai táborok, a nyári építő munkatáborok (egyetemi építkezés, Mohács, Hanság stb.) külön-külön és együttesen is a közösséggé kovácsolódás színterei voltak. Megszületett a vegyészinduló (Vegyészek, vegyészek megjöttek-e már?) a műdalok átköltésével a vegyésznóták (Huszonegy, 22, 23, nehézvegyész a legelső ..., Hullámzó Balaton tetején ..., Az alumínium edény ... stb.), valamint a hagyományok születése.

Mindezekkel együtt, vagy párhuzamosan színvonalas oktató-nevelő munka folyt, szigorú tanulmányi rendben. Ahogyan azt a későbbi időszak bizonyította, a születő nehézvegyipar vezér- és törzskara kovácsolódott ki ebben az időszakban.

A növekedés avagy a „felnőtté válás"

Az '50-es évek első harmadának bel- és külpolitikai változásai (kommunista hatalomátvétel, egypártrendszer, egységes diákszervezet, jugoszláv probléma, Rajk-per, hamarosan éreztették hatásukat az egyetemi életben is. Megjelent a hidegháborús ellenségkép (imperialisták, Tító, egyház, kulákok). Néhány hallgatót „kulák" származása miatt meghatározott időre kizártak az egyetemről. A diákok nagyobb része a kizártakkal szimpatizált, s miután ezek visszakerültek az egyetemre, a legnépszerűbb hallgatókká váltak. Még keményebben éreztette hatását az elhibázott gazdaságpolitika (irreális növekedési ütem és fejlesztési célok, irányok, elsősorban a mindenkitől „független" önálló ország ideája). 1952/53-ban gazdaságpolitikai korrekció keretében további rossz döntések születtek. Így például az, hogy az összes befejezetlen, nem termelő beruházást termelő beruházássá kellett volna átalakítani. Egyetemünkön az aula, illetve a B épületszárny helyén kesztyűgyárat akartak létrehozni. Az egyetemi diákság körében tiltakozó röpcédulák és transzparensek jelentek meg. Drasztikus hallgatói felvételi keretszám csökkenés következett be, nevezetesen a mintegy 200 fős első éves felvételi létszám 60 főre csökkent.

Az egyetemi hallgatók párt- és diákszervezetének vezetői az egyetem vezetőivel együtt majd egy éven keresztül sikerrel érveltek felsőbb párt és állami szerveknél az eredeti (egyetemi) célú beruházás befejezése mellett.

És következett 1956. A diákság aktivitása nem változott, továbbra is nagy számban és eredményesen szerepeltek a kulturális csoportokban, valamint a sport szakosztályokban. Jelentős fordulat következett be azonban a politikai érdeklődés és tevékenység területén. Miután a nehézségek hivatalos magyarázatai késtek, vagy elfogadhatatlanok voltak, az ifjúság maga kereste ezekre a válaszokat. Egyre keményebb bírálatok születtek az ideológiai oktatás egysíkúsága, a kötelező orosz nyelvoktatás, a katonai oktatás alacsony színvonala miatt is.

Az ifjúság országos méretekben radikalizálódott, és Veszprémben is az egyetemisták lettek a változásokat követelők. A forradalom eseményei hasonlóan játszódtak le, mint más egyete-

meken. A tömeges kilépések miatt felbomlott ifjúsági szervezet (DISZ) helyett létrejött a MEFESZ. Gyűlések, tüntetések követték egymást komolyabb rendzavarások nélkül. A követelések között a helyi aktualitások mellett az országos követelések is (sajtó, gyülekezési szabadság, szovjet csapatok kivonása stb.) helyet kaptak. Az egyetemisták katonákkal és rendőrökkel együtt fegyveres nemzetőri szerepet vállaltak a rend biztosítása érdekében. Példamutató volt az oktatók és a hallgatók együttműködése a forradalom időtartama alatt, s ennek is köszönhetően viszonylag nyugodt légkör uralkodott.

A forradalom leverése után mintegy 85 egyetemi hallgatót és fiatal oktatót városi fiatalokkal együtt a Szovjetunióba deportáltak. Kiválogatásuk nagyon esetleges volt, hiszen közöttük párttagok, DISZ Bizottsági tagok, DISZ titkárok is voltak. Az egyetem vezetőinek pontos információi voltak róluk, sőt tartózkodási helyükről is, és minden fórumot – többek között külföldi nyilvánosságot, a helyi szovjet parancsnokot és a Szovjetunió Nagykövetségét – megmozgattak hazatérésük érdekében. Az 1956/57-es tanév második félévében, ha döcögve is, megindult az oktatás, sikerült befejezni a tanévet.

A forradalmat követő időszakban nyugodtabb légkörben kezdődött meg az oktatás, s újra aktivizálódott a kulturális- és sportélet. Míg a sport területén továbbra is az egyetemi csapatok képviselték a legmagasabb szintet a városban, a kulturális életben változás következett be. Városi zenekarok, énekkarok jöttek létre (egyetemi hallgatók részvételével), önálló színház, művelődési ház kezdte meg működését. Az egyetemi kulturális tevékenység belterjesebbé vált (versmondók, színjátszók, filmklub stb.). Az oktatási reformok időszaka következett be, s ez újabb kihívást és témát adott a diákságnak. Nevezetesen részvételt a reformok célkitűzéseinek megfogalmazásában, illetve azok szenvedő alanyaiként a végrehajtásukban; a reformok visszásságai pedig a témát a színjátszóknak, az egyetemi lapnak, a Mikulás esteknek stb. Színvonalas, nagy létszámú tudományos diákköri munka kezdődött, melynek eredményességét számos országos első díj igazolta.

A végzett hallgatók összetartozása és kapcsolataik mind az egyes évfolyamokon belül, mind az ALMA MATER-rel példamutatóan alakultak. Természetes eseménynek számít, hogy az évfolyamok kivétel nélkül megtartják hivatalos „találkozóikat" (10, 25, ...). Több évfolyam ötévenként rendezi ezeket, sőt ismeretes olyan évfolyam is, amelynek tagjai minden hónap első szerdáján találkoznak Budapesten. A „veszprémi összetartozásra" sok olyan példát lehetne felhozni, amikor egy-egy itt végzett diáknak a problémája könnyebben oldódott meg a munkahelyén, de az élet egyéb területein is, ha a „Te is Veszprémben végeztél?" kérdésre a válasz „IGEN" volt.

Hűen tükrözi egy fűzfapoéta (volt diák) alkalmi versének utóirata a már végzettek Veszprémhez és az egyetemhez fűződő viszonyát.

„UTÓIRAT
Ki nem járt Veszprémben mint az Egyetem diákja
sosem tudhatja meg milyen e kis város varázsa.
Gyűlöltek, vertek, okolva sok bajért megvetettek;
míg végül már szerettek, s el nehezen engedtek.
Ezért sodorhat bárkit, bárhová a vihar szele szerteszét
az ALMA MATER falai közé minden diákja szívesen visszatér."

Az egyetemmel való kapcsolat szerves formát öltött a „Veszprémi Egyetem Baráti Köre" megalakulásával, illetve az évfolyamok szeniorjainak megválasztásával. Működésük objektív

és szubjektív okok miatt eddig nem hozta meg a várt eredményeket, talán az újjászerveződött Baráti Kör nagyobb sikerekről tud majd beszámolni.

A hagyományok azonban tovább születtek és gyarapodtak. A kis hallgatói létszámok miatt szinte mindenki az új kollégiumban lakott, és ez a hely vált az oktatáson kívüli egyetemi diákélet központjává. Megalakult a Kol-Klub, amelynek vezetősége speciális előadásokkal, színvonalas műsorokkal biztosította a hallgatók kulturális igényeinek kielégítését. Megalakították a Tiszteletbeli Kol-Klub Tagság intézményét, ebben a megtiszteltetésben, illetve az ezt szimbolizáló „szög" beverésében részesülni a legnagyobb kitüntetésnek számít.

Az országban az elsők között, ha nem elsőként, szerveződött meg 1969-ben a Veszprémi Egyetemi Napok (VEN) rendezvénysorozata, amelyet azóta is kétévente rendeznek meg a hallgatók a maguk, az egyetem és a város szórakoztatására. Diákrektorrá választatni, diákrektorként programot adni, a diákoknak tetsző határozatokat hozni profi munkát igényel a jelöltektől és korteskedőktől egyaránt.

A diákélet új fejezete kezdődött a '80-as évek elején. Ettől kezdődően a politikai-, kulturális-, sport tevékenységeken kívül közvetlen résztvevői lettek az egyetemi élet minden területét érintő döntéshozatalnak. Demokratikusan választott képviselőik tagjai lettek az Egyetemi Tanácsnak, s ezt a közéleti szerepüket nagyon rövid idő alatt megtanulták, és sikeresen gyakorolják ma is. A KISZ szervezet folyamatos gyengülésével párhuzamosan növekedett a diákok civil önszervező képessége, s jutott el a diákság a rendszerváltó fordulathoz, illetve napjainkig. Érdekeit egyre növekvő sikerrel a Hallgatói Önkormányzat képviseli.

Nem kisebb feladatok várnak a következő jubileumi időszakba lépő veszprémi hallgatókra, mivel a körülmények változásai az értékálló hagyományok megőrzésén túl újakat követelnek.

Epilógus

1. Ma a Veszprém határát jelző közúti táblák mellett egy másik, az egyetem és a város címereit tartalmazó tábla is áll, ezzel a felirattal:

VESZPRÉM
EGYETEMI VÁROS

2. Az első évesek tanévnyitója alkalmából az egyetem rektora az egyetem hallgatóivá, a helyi polgármester a város polgáraivá fogadja az ideérkező gólyákat.

Egyetemi Kollégium

Az egyetem indulásakor sem idő, sem pénz nem volt arra, hogy a hallgatóság részére – elhelyezésüket véglegesen megoldó – kollégiumot építsenek.

Az első évfolyam hallgatói a „Davidikumban"(egykori kisszeminárium), és albérletben laktak. 1950 őszén egyetemi diákszálló nyílt a Rákóczi téri, volt Rosos kúriában, a „zsidóiskolában", a „nagyszeminárium" épületében és másutt. A sportoló fiúkat a „szegényházban" (ma szociális otthon), a lányokat a ferencesek volt zárdájában helyezték el.

A szétszórtan lakó egyetemisták kollégiumainak vezetésére Hungler József középiskolai tanár, lelkes helytörténész és amatőr régész kapott megbízást, aki teendői lelkiismeretes ellátása mellett a várban lakó egyetemi hallgatók segítségével megkezdte és sikeresen feltárta az elpusztulni vélt Szent György kápolna, a vár legrégibb épületének romjait.

Az egyetemi hallgatók kollégiumi elhelyezését 15 éven keresztül ideiglenes megoldások sora jellemzi. Volt idő, amikor átmenetileg tornatermeket kellett igénybe venni. Az '56-os forradalom tovább nehezítette a helyzetet. A szálláshelyül szolgáló épületek részben megrongálódtak, illetve azokat más célra történő igénybevétel miatt át kellett adni. Ekkor több éven keresztül, az éppen elkészült, de oktatási célra igénybe nem vett B épületi tantermeket rendezték be kollégiumnak.

A helyzet tarthatatlan volt, a fejlődés végleges megoldást kívánt. Végre elkezdődött a Központi Kollégium építése, amelyet 1964-ben adtak át. A beköltözéssel lezárult az egyetemi kollégium történetének első szakasza.

A kollégium fejlődésének második szakasza 1964-től 1992-ig tartott. Meghatározó jellemző: gyakorlatilag egy épület 600 férőhellyel, mellette olyan hallgatói létszám, amely lehetővé tette, hogy elvben minden igénylő elhelyezést kapjon. A kollégium – amelynek létszáma ugyan majd kétszerese volt az amerikai campusokon optimálisnak tartottnak – szorosabb együttműködést, bensőségesebb hangulatot, átfogóbb közösségfejlesztésre adott lehetőséget. Alapjában véve ekkor alakult ki a kollégium szervezete és rendje, amely az évek folyamán főleg szervezeti változásokon ment keresztül. 1966-ban bekapcsolódott az egyetemi–főiskolai kollégiumok tevékenységébe. A közösségi munka eredményeinek értékelése alapján az egyetemi diákszálló 1968-ban megkapta a „kollégium", 1980-ban pedig a „kiváló kollégium" címet.

A kollégium igazgatásával az Egyetemi Tanács Meskó Gábor egyetemi docenst bízta meg, aki húsz éven át látta el ezt a feladatot. Utóda 1984-től 1996-ig Varga István egyetemi adjunktus volt. 1996-tól Kővári Éva az egyetemi kollégiumok igazgatója.

A kollégium vezetésében kezdettől fogva részt vettek a diákok képviselői. A kollégium igazgatója az egyetem képviselője, a pedagógiai vezető, a kollégiumi önkormányzat segítője és a technikai működés elvi irányítója is egy személyben. A kollégiumi munkát segítő kollégiumi nevelőtanárok, akik a korábbi években fiatal tanársegédek voltak, ma többnyire PhD-ösztöndíjas vagy másoddiplomás (esetleg felsőbb éves) egyetemi hallgatók. Feladatuk egy-egy kollégiumi munkaterület, tevékenység irányítása, felügyelete.

A Központi Kollégium tevékenységének főbb területei:

– Kollégiumi Önkormányzat,
– öntevékeny csoportok, és
– hagyományos programok.

A Kollégiumi Önkormányzat legfelsőbb szintű szerve a Kollégiumi Közgyűlés. A napi irányító, szervező feladatokat a Kollégiumi Intéző Bizottság (KIB) végzi. A Kollégium Szervezeti és Működési Szabályzata határozza meg, az egyes csoportok, körök, szakkollégiumok működését. A belső szabályzatok a kollégium „házi törvényei". A Kollégiumi Önkormányzat, a KIB teljes hatáskörrel rendelkezik a kollégistákkal kapcsolatos ügyek intézésében. Többéves gyakorlat bizonyítja, hogy a jól működő kollégiumi önkormányzat a demokrácia és a társadalmi–közösségi tevékenység hatékony iskolája.

A hallgatók személyiségfejlesztését szolgálják az öntevékeny csoportok, szakkollégiumok, amelyek készség- és képességfejlesztő tevékenységet folytatnak. Az öntevékeny csoportok és szakkollégiumok lelkes hallgatói kezdeményezésre alakulnak meg, néhány évig működnek, majd átmeneti szünetelés után ismét életre kelnek.

Ilyen csoportok voltak a kémiatörténeti, a szervezési, a szociológiai, menedzser szakkollégiumok. A szakmai munkához kapcsolódtak „a nemzeti önismeret–társadalmi valóság" előadássorozat, agrárkémikus hallgatók részére megszervezett gombaismereti, a nyelvvizsgára felkészítő évközi és nyári nyelvtanfolyamok.

1974 óta működik a számítástechnikai szakkollégium, amelynek tevékenységi köre jól kapcsolódott a számítástechnika fejlődéséhez.

Mintegy húsz esztendeig működött a „klasszikus" Kol-klub. Rövid idő alatt országos hírnévre jutott a Sci-fi klub, amely több nemzetközi, országos és helyi rendezvénnyel és kiadvánnyal ért el sikereket. A Pol-presszóban működő zenei körök (komolyzenei, jazz) az éppen aktuális igényeket szolgálták. A bridzs-, a szövő-, a kerámia-kör ma is eredményesen működik.

A kollégiumban hagyományai vannak az újság készítésének. Egyetemisták írták, szerkesztették az „Egyetemünk" c. egyetemi újságot, a QAP hetente megjelenő aktuális programtájékoztatót, a „Máshonnan" c. sajtókiadványt. A jelenleg megjelenő UV független diáklap arculatát az irodalmi jelleg határozza meg.

A kollégiumi stúdió és a fotókör a kollégium indulása óta jól működő öntevékeny csoportok. Az audiostúdió mellett közel tíz éve videóstúdió is működik. Új csoport az ezoterikus teaház és az egyre népszerűbb világjáró klub.

A hagyományos kollégiumi programoknak rendkívül nagy szerepük van a közösség kialakításban. A tanév megkezdése előtt rendezik a hagyományőrző és a kopogtató tábort (korábban gólyatábor). Az előbbi az éves kollégiumi program része, az utóbbi az elsőéves kollégisták fogadását szolgálja. A kollégiumi és a szintvetélkedők, a külföldi hallgatók részére szervezett karácsonyi megemlékezések, a végzős kollégisták búcsúztatása, a kollégium társalgójában rendezett ismeretterjesztő és tudományos előadások jó hangulatú programok.

Az egyetem Központi Kollégiuma kezdettől fogva jelentős szerepet vállalt az országos kollégiumi mozgalomban, képviselői folyamatosan látnak el országos és regionális feladatokat. Korábban a József Attila Tudományegyetem Móra Ferenc Kollégiumával, az Észak-dunántúli régióhoz tartozó felsőoktatási intézmények kollégiumaival jött létre szakmai, sport, és kulturális kapcsolat. A kollégiumban szerveződött „Köménymag" kórus hollandiai, (utazás, fogadás) és a kollégiumi focicsapat franciaországi kapcsolatának kialakítását a KIB támogatta. A Központi Kollégium 1984-ben ismét elnyerte a „kiváló kollégium" és 1998-ban a többéves kiemelkedő munka eredményeként az „év kollégiuma" címet.

A Hallgatói Önkormányzat

A Veszprémi Egyetemen a hallgatók képviseletét kezdetekben a Hallgatói Tanács látta el. 1993 őszén került sor a Veszprémi Egyetemen az utolsó Hallgatói Tanács választására, mivel a testület még ezen az őszön, az új felsőoktatási törvény szellemében, Zenkovics Ferenc HT-elnök vezetésével Hallgatói Önkormányzattá (továbbiakban HÖK) alakult és új Szervezeti és Működési Szabályzatot fogadott el. Az SZMSZ-ben rögzítésre került többek között, hogy a Hallgatói Önkormányzatnak három tisztségviselője (elnök, alelnök, titkár) van, valamint a HÖK kötelezettségei, feladatai, jogai, egyetértési jogai, kollégiumokhoz való viszonya stb.

A HÖK létrehozta a Veszprémi Egyetem Hallgatói Életért Alapítványt, ami a tavaszi XIII. Veszprémi Egyetemi Napok (VEN) megrendezését segítette. A VEN-en kívül az 1994-es gólyatábort is a HÖK rendezte meg Zánkán. Az első Hallgatói Önkormányzat munkájának köszönhetően a HÖK általánosan elfogadottá vált a Veszprémi Egyetemen.

Az egyetem hallgatói 1994-ben Mészáros Balázst választották HÖK-elnöknek, akinek működése idején egyfajta munkamegosztás kezdődött el, hiszen különböző bizottságok alakultak adott feladatkörökkel. Ez a kezdeményezés előremutató volt abból a szempontból, hogy a

három tisztségviselőn kívül a többi hallgatói önkormányzati képviselő ne csak HÖK-ülésre járjon, hanem vegyen részt valamilyen formában a napi munkában.

A HÖK 1994-ben a gólyabált, 1995 tavaszán pedig az AKÓ-t rendezte meg. Az előző években mind a két rendezvényt az ekkorra már nem működő Veszprémi Hallgatói Kamara (VHK) rendezte meg. 1995. szeptember végén, október elején a Veszprémi Egyetem hallgatói részt vettek a tandíjelleni tüntetéseken, a budapesti Kossuth téren közel 800 hallgató volt Veszprémből.

1995-ben Szabó Péter Krisztián lett a HÖK elnöke, aki Hóbor Péter elnökhelyettes segítségével átalakította a HÖK struktúráját. Megszűnt a titkári poszt, az elnökség tagjai az elnök, elnökhelyettes, és 5 alelnök (szociális, kulturális, külügyi és PR, informatikai, tudományos) lettek. Ebben az időszakban megbízotti státusokat alakítottak ki különböző feladatok elvégzésére. Hökörkör néven internetes levelezési lista születik.

Megszűnt a NEVIKI Diákcentrum, és tárgyalások kezdődtek az egyetem vezetőségével, új, nagyobb Diákcentrum (DC) kialakításáról. A már nem működő Veszprémi Egyetem Hallgatói Életért Alapítvány helyett Hlavay József oktatási rektorhelyettes megalakította a Veszprémi Egyetem Hallgatói Alapítványt. Az öttagú kuratóriumnak négy hallgató és az oktatási rektorhelyettes a tagja. 1996-ban megrendezésre került a XIV. VEN. Ettől az évtől a Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetségének (HÖKOSZ) északnyugat-magyarországi régiójának a központja a Veszprémi Egyetem. Megkezdődött a Hallgatói Vásárlói Klub (HVK) szervezése és az albérleti adatbázis kialakítása.

1996-ban ismét Szabó Péter Krisztián lett a HÖK elnöke. Új SZMSZ-módosításra kerül sor, mely szerint az egyetemi HÖK kari HÖK-ökből áll. Ebben az évben alkották meg az oktatók hallgatói véleményezésének (OHV) szabályzatát. 1996 őszén került sor az egyetemen a kreditrendszer bevezetésére, amellyel kapcsolatban számos szabályzatot kellett átalakítani. A VEHÖK tagjai aktívan részt vettek ebben a munkában. Február végén a Veszprémi Egyetemen rendezték meg a HÖKOSZ utolsó, illetve másnap a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának az első rendes közgyűlését. Mivel az elnök egyik választási ígéretét – új DC 1997. februári megnyitása – nem tudta teljesíteni, lemondott. A HÖK-elnökválasztást márciusra írták ki.

Az 1997. márciusi HÖK-elnök választást Ollár Tamás nyerte meg, így 1998. márciusig ő volt a HÖK elnöke. Ez idő alatt megalakították a Mérnök-és Tanárképző Kari Hallgatói Önkormányzatokat. Meiczinger Máté (MK) és Gál Péter (TK) lettek a kari HÖK-elnökök.

Az egyetemen nagy vitát váltott ki az ösztöndíjindex kérdése, amelyet végül több javaslat figyelembevételével a HÖK kidolgozott, és mai napig is ez alapján kapják a hallgatók az ösztöndíjukat.

Megalakult a VEHÖK Külügyi Bizottság Fehérvári Annamária vezetésével. Az új bizottság feladata a kapcsolattartás más intézményekkel, pályázatok figyelése és rendezvények szervezése. A HÖK-iroda területe újabb szobával bővült. Az új Diákcentrum működési szabályzatát elfogadta az Egyetemi Tanács, és Kovács Kristóf vezetésével megalakult a DC bizottság. 1997 szeptemberében adták át a Veszprémi Egyetem Diákcentrumát, vezetője Muraközi Péter lett, aki azóta is ellátja ezt a feladatot. A Diákcentrum az egyetem önálló szervezeti egységeként működik.

Októberben került sor az új HÖK tagok-választásra. Ezen testület mandátuma csak fél évre szólt. A Mérnök Kari HÖK új elnöke Leé Dániel lett, a Tanárképző Karon maradt Gál Péter. Az Egyetemi Tanács 1998. január 1-jétől duplájára emelte a HÖK költségvetését. Megalakult a XV. VEN Központi Szervező Bizottsága. A Külügyi Bizottság februárban vezetőképző tréninget

rendezett, amelyen a Veszprémi Egyetem és más felsőoktatási intézmények hallgatói vettek részt veszprémi középiskolai diákönkormányzati vezetőkkel együtt.

1998 márciusában a hallgatók Szabó Ervint választották HÖK-elnöknek. Az új elnök új szervezeti struktúrát alakított ki. Megszűnt az informatikai alelnök pozíciója, a külügyi és PR-alelnök posztja is átalakult. A továbbiakban a külügyi feladatokat a Külügyi Bizottság, a PR-feladatokat a PR-alelnök látja el.

Áprilisban sikeresen lezajlott a XV. Veszprémi Egyetemi Napok, ahol Ahmed Ven Khalifa nyerte a diákrektor-választást. A VEN történetében ez volt az első alkalom, hogy külföldi hallgató lett a diákrektor. Májusban a VEHÖK úgy döntött, hogy az 1998-as gólyatábort Zánkán rendezi meg. A nyári gólyatábor több mint 1000 résztvevővel sikeresen lezajlott. A HÖK tavasszal dolgozta ki a kiemelt ösztöndíj pályázatok egységes pontozási rendszerét. Ebben a félévben a szociális támogatási pályázat is átalakításra szorult, amelyet a HÖK a tapasztalatok alapján minden félévben fejleszt.

1998 ősze ismét jelentős változásokat hozott. Kibővült a tandíjmentesek köre, az első diploma megszerzése ingyenessé vált. Az albérletben lakó hallgatók lakhatási támogatást kaptak, amelynek elosztási elveit a HÖK dolgozta ki a kollégiumok képviselőivel közösen.

Ebben a félévben az egyetem vezetősége hallgatói egyetértéssel úgy határozott, hogy a régi Hallgatói Információs Rendszert egy új, országosan támogatott rendszerre cseréli le. A bevezetés folyamatában a VEHÖK aktívan vett részt. A főpróbára a téli vizsgaidőszak vizsgajelentkezése során került sor több-kevesebb sikerrel.

Az őszi szorgalmi időszak folyamán az elnök bizottságot jelölt ki az 1999-es AKÓ megszervezésére. A továbbiakban a szervezési feladatokat valószínűleg hasonló, tapasztalt bizottságok, csapatok végzik majd. A Külügyi Bizottság márciusban hagyományteremtés céljából ismét megrendezte a külügyi tréninget.

Az új tagok megválasztására 1999 márciusában kerül sor, akik remélhetőleg továbbra is sikeresen látják majd el a Veszprémi Egyetem hallgatóinak képviseletét.

Az egyetem sportja

Veszprém város fejlődése 1945 után jelentős mértékben felgyorsult. Ebben a folyamatban központi szerepe volt a vegyiparnak és a kapcsolódó kutatóintézeteknek, valamint a Budapesti Műszaki Egyetem Nehézvegyipari Karaként Veszprémbe telepített felsőoktatási intézménynek.

Az egyetem alapítása, a kutatóintézetek létrehozása egyúttal színes, sokrétű és mozgalmas egyetemi élet kialakulását eredményezte. Az egyetemi hallgatók, a fiatal oktatók és kutatók szervezett közösséget alkottak, melyben központi szerepet kapott a rendszeres testedzés, az egyre terebélyesedő sporttevékenység és a fokozatosan erősödő szabadidősport és versenysport.

A növekvő igények kielégítésére 1950. április 15-én a Nehézvegyipari Kutató Intézet (NEVIKI), a Magyar Ásványolaj- és Földgázkísérleti Intézet (MÁFKI) és a Budapesti Műszaki Egyetem Veszprémi Nehézvegyipari Karának hallgatói, oktatói, kutatói és dolgozói létrehozták a Veszprémi Nehézvegyipari Lombik Sportegyesületet (Lombik SE). Elnöke Polinszky Károly†, a Veszprémi Nehézvegyipari Kar kurátora, titkára P. Nagy Sándor többszörös magyar vitorlázóbajnok, tagjai Beke György, Jónás Klára†, Lengyel Tamás†, Paczolay Gyula, Szőnyeg János és Varga Dezső†.

Az újonnan alakult sportegyesület szinte azonnal bekapcsolódott a város és a megye sportéletébe. A sportmozgalomban elfogadott szervezeti formák, előírások figyelembevételével egymás után alakultak a szakosztályok, és indították csapataikat, sportolóikat a városi, illetve megyei bajnokságokon. Rövid időn belül, már 1950 májusában, 11 szakosztályban (asztalitenisz, atlétika, kosárlabda, labdarúgás, röplabda, sakk, sí, tenisz, turisztika, vitorlázás, vívás) edzettek és versenyeztek a Lombik SE sportolói. A kezdeti nehézségeket, a személyi és tárgyi feltételekben jelentkezett hiányokat lelkesedéssel és rendkívül nagy aktivitással győzték le, és mostoha körülmények között is kiemelkedő eredményeket értek el több sportágban, mindenekelőtt vitorlázásban és röplabdázásban. P. Nagy Sándor négyszer nyert országos bajnokságot dingi hajóosztályban. A röplabdacsapat (Bide József, Csurgai Lajos, Korcsog András, Kosda Béla, Mészáros Imre, Molnár Gyula, Szeiler Béla, Szigeti László) az országos bajnokságon 6. helyezést ért el.

Az 1950-es évek elején a sportfejlesztés stratégiai célkitűzései között az iskolai sportmozgalom támogatása – mint a tömegsport és élsport alapja – kiemelkedő helyet foglalt el. Ennek egyik fontos megnyilvánulásaként 1952-ben a felsőoktatási intézményekben bevezették és kötelezővé tették a testnevelést.

A magyar testnevelési és sportmozgalom 1951. évi átszervezése az egyetemi és főiskolai sport központi irányítását, az országosan kiemelt Haladás Sportegyesület megalakulását és rövid időn belül élvonalbeli sportegyesületté fejlesztését eredményezte. A központi irányítás eredményeként a növekvő anyagi támogatás és mindenekelőtt a veszprémi egyetemisták nagyfokú érdeklődése a versenysport iránt minőségi változásokat eredményezett. Megalakult a Veszprémi Haladás Sport Klub (Haladás SK), és gyors ütemű fejlődésnek indult több szakosztály. A vitorlázó-, kézilabda-, röplabda-, labdarúgó-, kosárlabda-szakosztályokban alakult ki a legpezsgőbb élet, itt végezték a legintenzívebb edzéseket, itt érték el a legkiemelkedőbb eredményeket.

A Veszprémi Haladás SK első nagy sikerét az 1951/52-es tanévben érte el, nevezetesen, hogy a labdarúgók megnyerték az országos egyetemi-főiskolai bajnokságot (Alaitner István, Bánhidi Ferenc, Bencze Károly, Hőgyészi János, Kiss István, Korcsog András, Lencz Mihály, Lohner László, Lukász Pál, Németh István, Németh Zoltán, Pauli Ferenc, Vida László).

1953-ban már több mint 500 sportolót tartottak nyilván a Haladás SK 14 működő szakosztályában. Az egyetem sportolói bebizonyították, hogy több sportágban is képesek kiemelkedő teljesítményekre és országos szintű eredményekre. Erre jó példa a férfi kispályás kézilabdacsapat, melynek tagjai rendkívül intenzív fejlődés eredményeként az NB I. osztályában 8. helyezést értek el (Korcsog András, Kunovics György, Lukász Pál, Merényi Gyula, Oszvald Sándor, Pauli Ferenc, Sági Mihály, Sineger Dezső és Veszprémi József). Hasonló teljesítményt produkáltak az egyetem hallgatói, amikor a fénykorát élő magyar labdarúgás második vonalában, az NB II-es bajnokságban képviselték a veszprémi sportolókat (Bencze Károly, Böröcz György, Heil Bálint, Héjja Lajos, Horváth Arisztid, Hőgyészi János, Korcsog András, Kovács József, Kovács Miklós, Magasházi József, Modrovics György, Németh Lajos, Palotás Imre, Schlögl Ede, Tardi Imre, Wilverger Ferenc).

Az egyetemi sportéletben már kezdettől fontos szerepet töltöttek be az egyetem oktatói, dolgozói. Többségük elkötelezetten támogatta a hallgatók sporttevékenységét és rendszeresen látogatta a sportrendezvényeket. Közülük is kiemelkedtek azok, akik versenyzőként vagy edzőként aktívan közreműködtek a Haladás SK elnökségében, illetve a szakosztály-vezetőségekben. Személy szerint is nagy szerepük volt az egyetemi sport fejlődésében, és elévülhetetlen érde-

meket szereztek: VARGA DEZSŐ† (1951–1952), HARMATH JENŐ† (1952–1953), SZIGETI GYÖRGY† (1953–1956).

Kiváló edzői tevékenységet végeztek LÁSZLÓ ISTVÁN† az atléták, KALOCSAY ABA† a labdarúgók, és BORS ÁGOSTON†, a vívók tiszteletben álló mesterei. Nagy részük volt azokban a kiemelkedő sporteredményekben, amit az egyetemi hallgatók alkotta szakosztályok, illetve csapatok elértek az ötvenes években.

Az 1956 októberében megszűnt Haladás SK utódjaként, rövid szünet után az újjászervezett Veszprémi Egyetemi Atlétikai Club (VEAC) szakosztályaiban indult meg a sportélet. A hallgatóknak a versenysportban elért eredményei jelentősen túllépték a megyei szinteket és elvárásokat. Az egyetem, a város és a megye sportvezetői felismerték az egyetemi hallgatók sporttevékenységében rejlő lehetőségeket, és az erők összpontosítására fúziós tárgyalásokba kezdtek. Az egyetem és a megyei tanács sportegyesületei 1958. április 1-jén egyesültek, és létrehozták a Veszprémi Haladás-Petőfi Sport Club-ot (VHPSC 1958–1966). Ezzel létrejött a város és a megye legeredményesebb sportegyesülete. A VHPSC 12 működő szakosztályában a fúziót követően 398 kiváló sportoló versenyzett, akik több országos szintű eredményt értek el. Különösen a vívók, atléták, röplabdázók és tekézők teljesítménye dicsérhető.

A '60-as évek elején számos sportágban szereztek országos elismerést a sport-klub versenyzői. Közöttük is a vidék legjobbjának elismert vívók jártak az élen. Minden fegyvernemben többször is szerepeltek az országos bajnokság élvonalában. A labdarúgók két bajnoki idényben a megyei I. osztályból ismét felküzdötték magukat az NB II-be (BÖRÖCZ GYÖRGY, FAJD ERNŐ, FAJD TIBOR, GYŐRI PÁL, HAMAR GYULA, HEGYI ZSOLT, HEIL BÁLINT, LAKINGER LAJOS, NEMES NÁNDOR, NYULÁSZ ISTVÁN, RÁKOS JÓZSEF, SÁRKÖZI ÁRPÁD, SZABÓ GYÖRGY, SZALÓCZY JÓZSEF, SZARVAS ANDRÁS, SZIGETHY GYÖRGY, TITZ IMRE, TÓTH BÉLA, ZÁVODSZKY GÉZA, ZSEBE IVÁN). A sakkozók biztosan tartották jó helyezésüket a Maróczy Kupa (OB II) erős mezőnyében. A tájékozódási futók is az ország élvonalába tartoztak (PÜNKÖSTI ÁRPÁD), sikeresen szerepeltek az NB II-ben az asztaliteniszezők, tekézők, röplabdázók és a kosarasok is.

Több szakosztály sportlétesítményhez jutott, amikor 1963-ban elkészült az egyetemi tornacsarnok és átadták a városi stadiont.

A megyeszékhely versenysportjának továbbfejlesztése érdekében központi határozat született. Az érdekelt sportegyesületek vezetői 1967. január 29-én kimondták a VHPSC megszűnését és a Veszprémi Vegyész Sport Club (Vegyész SC 1967–1969) megalakulását. A város nem tudta fenntartani a stadiont, ezért az az egyetem kezelésébe került.

Pezsgő élet indult meg a Vegyész SC 13 szakosztályában. A 664 nyilvántartott sportoló közül 3 csapat (férfi tőrözők, férfi kosárlabdázók, férfi tájfutók) az országos bajnokság I. osztályában szerepelt, 9 csapat pedig váltakozó sikerrel a II. osztályban. A legjobb teljesítményt az 1968-ban bajnokságot nyert és az NB I-be került kosárlabdacsapat érte el (BENDL JÁNOS, BERNÁTH JENŐ, BORSZÉKI JÁNOS, DOMONKOS LÁSZLÓ, EDELÉNYI ANDRÁS, FÜLÖP ISTVÁN, G. NAGY ÁDÁM, KISBEREK FERENC, KOMENCZI LAJOS, KONCZ KÁLMÁN, LAJTAI ISTVÁN, MOGYOROSSY JENŐ, PATAKI PÉTER).

Az egyetemi sportklub megalakulásának második évtizedében tovább növelte eredményeit. Ebben a sikeres időszakban – a városi érdekeket fokozottabban előtérbe helyező törekvések erősödése következtében – már csökkent az egyetemi sportolók aránya. Nem csökkent, sőt növekedett a Haladás-Petőfi SC, majd a Vegyész SC elnökségében, szakosztályai vezetőségeiben aktív sportvezetőként tevékenykedő egyetemi oktatók, dolgozók száma. Ide kell sorolnunk VARGA DEZSŐT (1958–1959), MESKÓ GÁBORT (1959–1961), HŐGYÉSZI JÁNOST (1961–1962), MALECZKI EMILT† (1962–1963 és 1967–1969), MAKRANCZY JÓZSEFET (1965–1966) és GYŐRI

Pált (1966–1967), a sportclub elnökeit, valamint a nemzeti bajnokságokban (NB I–NB II) és az országos bajnokságokban (OB I–OB II) sikeresen szereplő csapatok, illetve sportolók edzőit: Kocsis Rudolfot és Lika Antalt (labdarúgás), Gurszky Rezsőt (teke), Nagyőszi Sándort† (asztalitenisz), Háli Józsefet (röplabda), Sági Mihályt (kézilabda), Mélykuti Ottót és Bodor Barnát (kosárlabda), Demény Antalt (sakk), Bors Ágostont, Tisztartó Tibort és Major Ferencet (vívó). Közreműködésükkel Veszprém sportélete intenzív fejlődésnek indult, a VHPSC a megye legnagyobb és legeredményesebb sportegyesületévé vált.

Alig 3 évvel az átszervezés után ismét felvetődött a bázis továbbszélesítésének gondolata, a megye legnagyobb sportegyesületének továbbfejlesztése, mindenekelőtt a labdarúgás élvonalba juttatásának igénye. 1969. december 8-án a Vegyész SC és a Veszprémi Vasas Torna Club egyesüléséből megalakult a Bakony-Vegyész Torna Club (BVTC 1969–1985). A szakosztályok zavartalan működésének szervezeti keretei és gazdasági feltételei az egyesülés időszakában adottak voltak. A közel 2,5 millió forintos költségvetésből már a kezdetekkor 18 csapatot NB-s (OB-s), 21 csapatot pedig a megyei bajnokságban szerepeltettek. Az NB I-ben sikert sikerre halmozó női kézilabdacsapaton kívül hosszabb-rövidebb ideig az NB I-ben játszottak a férfi kosárlabdázók, női tekézők, női-férfi vívók és a tájékozódási futók. A legkiemelkedőbb sikert a női kézilabdázók érték el 1971-ben a magyar nemzeti bajnokság megnyerésével és további kiváló hazai és nemzetközi eredményekkel. Több mint két évtizedes kiemelkedő szakmai munka eredményeként a vívók egyre sikeresebben szerepeltek hazai és nemzetközi versenyeken. Imreh László párbajtőrben lett magyar egyetemi-főiskolai bajnok, a női tőrözők (Bodor Beáta, Kovács Edit, Kovács Judit, Pintér Éva, Tantos Ágnes, Tantos Judit) junior kategóriában nyertek országos bajnokságot.

A BVTC ebben az évben 14 szakosztályban 1106 sportolót tartott nyilván, akiket 40 edző – köztük 9 főfoglalkozásban – készített fel a versenyekre. Sajnos már ebben az időben jelentősen, 64 főre csökkent a BVTC-ben sportoló egyetemi hallgatók száma. A szakosztály-vezetők, sportvezetők között ugyanakkor jelentős arányban tevékenykedtek az egyetem oktatói, dolgozói. A BVTC kiemelten támogatta az atlétika-, a kézilabda-, a labdarúgó-, a torna- és a vívószakosztályokat. Az országos rangsorban fokozatosan előbbre lépő BVTC legtöbb minősítő pontját is ez az 5 szakosztály gyűjtötte össze.

A BVTC legeredményesebb évét 1980-ban érte el, mikor az atléták 230 minősített szakosztály közül a 13. helyre kerültek, a vívók az országos rangsorban a 10. helyet szerezték meg, a tornászok az I. osztályú bajnokságban értek el kiemelkedő eredményeket. A női NB I-es kézilabdacsapat biztosan tartotta A kategóriás minősítését. Egyedül a labdarúgók szereplését nem kísérte a várva várt siker, az NB II-es bajnokság megnyerése.

Az 1985-ös esztendő mérföldkövet jelentett a BVTC életében. A versenysport eredményeinek megtartása és a labdarúgócsapat NB I-be kerülése érdekében erős társadalmi bázis létrehozását határozták el. Ennek érdekében a Bakony-Vegyész Torna Club nevét a májusi közgyűlésen Veszprémi Sportegyesületre (VSE 1985) változtatták. A sportolók száma közel 1000 fő, de közöttük csak 28 egyetemi hallgatót tartottak nyilván, és valójában már csak a kosárlabdaszakosztályban sportoltak nagyobb létszámban az egyetem hallgatói.

A VSE fokozatosan vált meg nagy múltú szakosztályoktól, és egyre nyíltabban törekedett a labdarúgás kiemelt fejlesztésére. Csupán az atlétika- és a tornaszakosztályok értek el a korábbiakhoz hasonlóan kiemelkedő eredményeket.

A vívószakosztály megszüntetése (1985) után a kosárlabdázók is fokozatosan hátrányos helyzetbe kerültek. Egy ideig még az egyetemhez tartozás jeleként a VSE támogatta az NB II-

ben váltakozó sikerrel szereplő férfi kosárlabdacsapatot, majd 1987 őszén felajánlották 300 ezer forint működési költséggel a szakosztály átadását.

Az egyetem hallgatói eltávolodtak a VSE-től, ezért célszerűnek tűnt új egyetemi sportegyesület létrehozása, melyben az átvett kosárlabda NB II-es csapat mellett további 11 szakosztály sportolói versenyezhettek városi, illetve megyei bajnokságokban. Az 1987. december 4-én megtartott alakuló közgyűlésen megjelent 87 egyetemi hallgató és 12 oktató-dolgozó egyhangú szavazással megalakította a Veszprémi Egyetemi Diáksport Egyesületet (VEDSE 1987–1993), vállalva a Lombik SE jogutódjaként létrehozott sportegyesület támogatását. A VEDSE elnöke ez alkalommal is az egyetem rektora, HEIL BÁLINT, egykori kiváló labdarúgó lett. Az ügyvezető elnöki teendőket GYŐRI PÁL, a Testnevelés Tanszék vezetője látta el. Az elnökség tagjai SZUDOVSZKY FERENC, az egyetem gazdasági-műszaki főigazgatója és HEGEDŰS ANIKÓ, SZIRMAI LÁSZLÓ, TAMASKA LÁSZLÓ, ZSIGMOND IMRE egyetemi hallgatók voltak.

A kosárlabda-szakosztály számára biztonságot jelentett a VEDSE-hez való tartozás, ami jelentős fejlődést eredményezett. A férficsapat rövid időn belül az NB I/B csoportban versenyzett, és férfi, illetve női csapatokat is indítottak az NB II-ben. Sikeresen szerepeltek a vívószakosztály OB I–OB II-ben részt vevő férfi-női tőr- és párbajtőrcsapatai. Jó eredményeket értek el a küzdősportokban (cselgáncs, karate, kendó) és az utóbbi években atlétikában is az egyetem hallgatói. Kiemelkedő teljesítménynek minősül BÁRÁNY TIBOR kendo-világbajnoki érme a csapatbajnokságban, és egyéni Európa bajnoki 5. helyezése, SCHÖNEK ANDRÁS 100 m, 200 m gyors- és 200 m vegyesúszásban elért országos egyetemi-főiskolai bajnoksága, HITES VIKTOR 10 000 m-es futó, HORVÁTH RÓBERT súlylökő és diszkoszvető, ZENTAI TIBOR kalapácsvető érmes helyezése a magyar egyetemi-főiskolai bajnokságban. Veszprém város és Veszprém megye legkiemelkedőbb teljesítménye a Veszprémi Egyetemi és Diák Atlétikai Club és jogelődje, a BVTC atlétikai szakosztályában nevelkedett és világraszóló eredményt elért KISS BALÁZSnak, a kalapácsvetés olimpiai bajnokának nevéhez fűződik.

A magyar testnevelési és sportmozgalomban bekövetkezett jelentős változások hatására 1993. március 22-én összehívott közgyűlés kimondta a VEDSE nevének Veszprémi Egyetemi Sport Club (VESC 1993) névre történő változtatását. A VESC megőrizte a Lombik SE hagyományait, valamint a jogutód egyetemi sportegyesületek értékeit, és arra a nagyfokú érdeklődésre, vonzalomra építkezik, ami a hallgatók részéről az egyetemi sportélet iránt mindenkor megnyilvánult. A VESC hallgatói bázisa egyre szélesedik: jelenleg 12 szakosztályában több mint 600 egyetemi hallgató sportol, 19 sportcsoportban közel 1000 hallgató vesz részt szervezett szabadidős sportprogramokban. A VESC az egyetemi hallgatók olyan sportklubja, ahol alapszintű versenyektől az élsportig gazdag lehetőség nyílik a testkultúra differenciált fejlesztésére. Tényként fogalmazhatjuk meg, hogy a testnevelés, a szabadidő- és versenysport mindig fontos és kiemelten kezelt tevékenység volt az egyetemi hallgatók körében, amit az egyetem vezetői is mindenkor megkülönböztetett elismerésben és támogatásban részesítettek.

Az egyetem dolgozóinak érdekvédelmi szervezetei

A szakszervezet

Az egyetemmel egyidejűleg alakult meg a szakszervezet, mint a Közalkalmazottak Szakszervezetének helyi csoportja. Ezekben az években a tevékenysége szinte kizárólag a fizikai és az adminisztratív dolgozókra korlátozódott. A „kor szellemének" megfelelően a szakszervezet munkafelajánlásokkal, munkaversenyek szervezésével és üdültetéssel foglalkozott.

1952-ben az egyetemi csoportot a Közalkalmazottak Szakszervezetéből a Pedagógus Szakszervezethez helyezték át. Ettől kezdve a Szakszervezeti Bizottság elnöke, titkára és tagjainak többsége az oktatók közül került ki, így lehetőség nyílt arra, hogy a szakszervezet az egyetem oktatási és tudományos munkájával is foglalkozzék. 1964-ben befejeződött a bizalmi hálózat kiépítése.

Annak ellenére, hogy a szakszervezet a pártállami időszakban közismerten erős politikai befolyás alatt állt, tevékenységének súlypontja az idők során a dolgozók között végzett „állandó politikai nevelőmunkáról" fokozatosan áttevődött az érdekvédelmi feladatok ellátására. 1971 januárjában az egyetem rektora és a Szakszervezeti Bizottság elnöke aláírta Az állami és szakszervezeti szervek együttműködésének alapelvei, és a szakszervezeti jogosultságok gyakorlásának rendje c. megállapodást, mely alapján jó munkakapcsolat alakult ki az egyetem vezetése és a szakszervezet között, ami lehetővé tette a különböző egyetemi szabályzatok (bér és jutalmazás, kitüntetés, lakásépítési és -vásárlási támogatás, üdülés, költségvetésen kívüli munkák stb.) közös kidolgozását. Rendszeres munkakapcsolat alakult ki a társegyetemek, a veszprémi kutatóintézetek (NEVIKI, MÁFKI, MÜKKI) szakszervezetével, valamint a Pedagógus Szakszervezet megyei bizottságával.

Ebben az időszakban döntően a szakszervezet hatáskörébe tartoztak a dolgozók szociális és jóléti helyzetének javítását szolgáló feladatok (pl.: segélyezés, szociális üdültetés, csereüdültetés, turistaház működtetése Gézaházán, résztulajdon vásárlása a soproni Pedagógus Üdülőben, vízi sporttelep építése Káptalanfüreden kirándulások, kulturális programok, nyugdíjasklub stb.) szervezése, lebonyolítása is. A szakszervezet jelentős mértékben támogatta az óvodát, a káptalanfüredi és a budatavai üdülőt.

A szakszervezet költségvetésében az állami támogatás a bevételek 70-80%-át tette ki, annak nagy részét az üdültetés támogatására (50-70%) és a segélyezésre (10-20%) fordította.

1988 őszén már a szakszervezetben is érezhetőek voltak a közelgő társadalmi változások. A Pedagógus Szakszervezetből kivált és megalakult az önálló Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete, amely később a hangsúlyozottan politikailag semleges ÉSZT (Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés) konföderáció alapító tagja lett. Alapszabályában a demokratikus, „alulról" történő szerveződést (szakszervezeti csoportok, szakszervezeti bizottságok, országos FDSZ központ) deklarálta. Az új körülmények között átértékelődött a szakszervezet szerepe.

Legfontosabb feladatává a munkavállalóknak a munkáltatóval szembeni érdekvédelme lett. Ennek megfelelően megkezdődött a kollektív szerződés kidolgozása.

A rendszerváltás után a szakszervezeti tevékenység jogszabályi körülményei alapvetően megváltoztak. A korábbi „jogosítványok" egy része teljesen megszűnt, bizonyos jogokat pedig a törvények az összes dolgozó által újonnan megválasztott Közalkalmazotti Tanács hatáskörébe utalták. A szakszervezet bevételei az állami támogatások megszűnése után kizárólag a tagdíjakra korlátozódtak. A dolgozók a '90-es évek elején a bizonytalan politikai és munkajogi helyzet miatt tömegesen léptek ki a szakszervezetből, a szervezettség a korábbi, közel 100%-os értékről 35-40%-ra esett vissza.

A Veszprémi Egyetemen – más intézményekkel ellentétben – 1991-től folyamatosan volt és van hatályos, aláírt kollektív szerződés. Sikerült megőrizni a szakszervezeti mozgalom egységét, és kezdettől (1993) fogva jó munkakapcsolat alakult ki a Közalkalmazotti Tanáccsal.

1995-ben a szakszervezet jelentős szerepet vállalt a központi létszámleépítés kérdésének humánus megoldásában (korkedvezményes nyugdíjazás, egyetemen belül más munkahelyre való áthelyezés stb.), később a technikusok magasabb közalkalmazotti fizetési kategóriába történő átsorolásában, a különböző pótlékok körének meghatározásában és kibővítésében, az egyetemi szabályzatok kidolgozásában, valamint azok szükség szerinti módosításaiban. 1996-ban sikerült az 1975-ben a Pedagógusok Szakszervezetével közösen vásárolt hévízi üdülő résztulajdonjogát a FDSZ Veszprémi Egyetemi Szervezete nevére bejegyeztetni. Az üdülő közös üzemeltetéséről új megállapodás született. Újra megkezdte működését a szakszervezeti könyvtár.

Az érdekvédelemben elért eredmények hatására a szervezettség az utóbbi években kismértékben emelkedett, jelenleg 53% felett van.

*

Az egyetemi Szakszervezeti Bizottság korábbi elnökei Végh György (1952), Szolcsányi Pál (1953), Kovács János (1954), Wild Frigyes (1955), Halász András (1956), Meskó Gábor (1957), Bacskay Sándor (1958), Jánosi Antal (1959), Szabadka Ödön (1960–61), Házi Endre (1962–63), Szolcsányi Pál (1964–69), László Alfréd (1970–73), Mohai Béla (1974–85), Győrvári János (1986–89) és Salamon Tamás (1990–93); titkárai Ubrankovics István (1960–62), CseténYi József (1963–64), de Jonge János (1965), Balog Lajos (1966–69), Palágyi József (1970–81), Bittner Péter (1982–89), Fülöp István (1990), Horváth Géza (1990–92), és Bakonyi Pál (1994) voltak. A SZB jelenlegi elnöke Törös Szilárd (1994-től), titkára Czuppon Károly (1995-től).

Közalkalmazotti Tanács

A Veszprémi Egyetemen a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény alapján 1993-ban demokratikus választással megalakult, majd 1995-ben újjáalakult a Közalkalmazotti Tanács.

A tagok egymás közül titkos szavazással elnököt választottak, akinek legfontosabb feladata, hogy az egyetem vezetésében képviselje a dolgozók, illetve közalkalmazottak érdekeit.

A képviseleti jog gyakorlásának szabályozásáról a Közalkalmazotti Szabályzat rendelkezik, melynek végleges 2000. december 31-éig érvényes formáját többszöri egyeztetés után a VE rektora és a KT elnöke írta alá.

Az általános szabályok mellett tartalmazza a KT jogainak értelmezését és a joggyakorlás módját a munkáltatóval való kapcsolatát és a működési feltételek biztosításának körülményeit.

A KT működésének feltételeit az ügyrend tartalmazza, amely rendelkezik a választás és visszahívás szabályairól, az ülések és határozatok rendjéről. Meghatározza a KT tagjainak jogait és kötelességeit és azok gyakorlásának módját. A KT-tagok évente előre meghatározott munkatervben rögzítik azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyeket vizsgálni kívánnak.

A Közalkalmazotti Tanács elnökei: Bittner Péter (1993-1995), Salamon Tamás (1995) és Tőrös Szilárd (1995-től).

Tagjai: Rózsáné Kis Erika, Gergó Zsuzsanna, Rajki László, Czuppon Károly, Gulyás Éva, Lang Tibor, Zetényi-Csukás Ágnes, Kun-Szabó Tiborné, Nagyné Stribl Tünde, Wilde Lászlóné, Tungli Józsefné, Földiné Polyák Klára, Balogh Ágnes, Egyházy Tibor, Kéri Gábor, Vonderviszt Lajos.

Függelék

Az egyetem honoris causa doktorai

1962. június 23.

†Giacomo Fauser: mérnök, a Novara, a Montecatini Vegyipari Tröszt alelnöke (Kémiai Technológia Tanszék).

1963. május 3.

Nikolaj Mihajlovics Zsavoronkov: a Moszkvai Mengyelejev Vegyipari Egyetem tanára, a Szovjet Tudományos Akadémia tagja (Kémiai Technológia Tanszék).

1968. március 20.

†Viktor Vjacseszlavovics Kafarov: a Moszkvai Mengyelejev Vegyipari Egyetem tanára, az SZTA levelező tagja (Vegyipari Műveleti Tanszék).

Max Jefimovics Pozin: Vegyészmérnök, a Leningrádi Lenszovjet Egyetem tanára (Kémiai Technológia Tanszék).

1974. április 25.

†Erdey-Grúz Tibor: az ELTE egyetemi tanára, az MTA rendes tagja, Kossuth-díjas (Fizikai Kémia Tanszék).

Liselott Herfort: a Drezdai Műszaki Egyetem tanára (Radiokémia Tanszék).

†Stefan Pawlikowski: vegyészmérnök, a Gliwiczei Műszaki Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára (Kémiai Technológia Tanszék).

1980. április 2.

Gennagyij Alexejevics Jagodin: egyetemi tanár, szovjet közép- és felsőfokú szakoktatási miniszter volt (Vegyipari Műveleti Tanszék).

Angelo Mangini: a Bolognai Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára.

Vlagyimir Alexandrovics Proszkurjakov: a Leningrádi Lenszovjet Egyetem rektora (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).

1983. május 25.

Ernst Otto Fischer: a Müncheni Műszaki Egyetem tanára. Nobel-díjas (Szerves Kémia Tanszék).

Merszei Zoltán: kémikus (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).

1986. szeptember 10.

Gerhardt Pahl: a Darmstadti Műszaki Egyetem tanára (Géptan Tanszék).

1988. szeptember 20.

Josef Franz Karl Huber: a Bécsi Tudományegyetem tanára (Analitikai Kémia Tanszék).

Karl Heinz Thile: a Merseburgi Egyetem tanára (Szerves Kémia Tanszék).

1989.

KOVÁTS SZ. ERVIN: a Lausanne-i Egyetem tanára (Fizikai Kémia Tanszék)

BERTY JÓZSEF: egyetemi tanár (Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék).

MAGYAR BALÁZS: a Zürichi Egyetem tanára (Analitikai Kémia Tanszék).

1989. november

LIANG-TSENG FAN: a Kansasi Állami Egyetem tanára.

1991. október 30.

MOTOYUSKI SUSUKI: a Tokiói Egyetem tanára (Vegyipari Műveleti Tanszék).

1992. március 18.

HANS PAPE: a Deutsche Perlite Gesellschaft GmbH alapítója (Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék).

1992. június 27.

GÜNTER KNAPP: a Gráci Műszaki Egyetem tanára (Analitikai Kémia Tanszék).

HELMUT BÖHME: a Darmstadti Egyetem tanára (Géptan Tanszék).

1992. november 26.

PETER THOMAS RUGGENTHALER: a Bécsi Simmering Hulladékfeldolgozó igazgatója (Vegyipari Műveleti Tanszék).

1995. április 25.

WOLFGANG A. HERRMANN: a Müncheni Egyetem tanára.

1995. május 6.

HARSÁNYI JÁNOS: közgazdász, az MTA tiszteletbeli tagja, Nobel-díjas (Szervezési és Vezetési Tanszék).

OLÁH GYÖRGY: vegyészmérnök, az MTA tiszteletbeli tagja, Nobel-díjas (Szerves Kémia Tanszék).

1996. március 25.

HANS-CHRISTIAN PFOHL: a Darmstadti Műszaki Egyetem tanára (Szervezési és Vezetési Tanszék).

1996. június 3.

WOLFGANG BECHOFER: a Hamburgi Egyetem tanára (Német Nyelv és Irodalom Tanszék).

EMMANUEL G. KOUKIOS: az Athéni Nemzeti Műszaki Egyetem tanára (Vegyipari Műveleti Tanszék).

1996. szeptember 17.

JAMES VICTOR P. LONG: a Cambridge-i Egyetem tanára (Fizika Tanszék).

1997. április 19.

†POLINSZKY KÁROLY: az MTA rendes tagja, Kossuth-díjas (Kémiai Technológia Tanszék).

1997. szeptember 26.

HABSBURG OTTÓ: a Páneurópai Unió elnöke (Német Nyelv és Irodalom Tanszék)

1997. november 3.

FEJES TÓTH LÁSZLÓ: az MTA rendes tagja, Kossuth-díjas (Matematikai és Számítástechnikai Tanszék).

Az egyetem címzetes egyetemi tanárai

Almási Gedeon: okl. vegyészmérnök (Vegyipari Műveleti Tanszék).
†Bácskai Gyula: okl. vegyész (Kémiai Technológia Tanszék).
Balázs János: okl. középiskolai tanár (Matematika Tanszék).
Bartik Tamás: okl. vegyészmérnök (Szerves Kémia Tanszék).
Blickle Tibor: okl. vegyészmérnök (Kémiai Technológia Tanszék).
Bod Péter Ákos: okl. közgazdász (Szervezési és Vezetési Tanszék).
Bor György: okl. vegyészmérnök (Általános és Szervetlen Kémia Tanszék).
Csokán Pál: okl. középiskolai tanár (Fizikai Kémia Tanszék).
Fejes Tóth László: okl. középiskolai tanár (Matematika Tanszék).
†Freund Mihály: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).
Gegus Ernő: okl. vegyészmérnök (Analitikai Kémia Tanszék).
†Gyenes István: okl. gyógyszerész (Analitikai Kémia Tanszék).
Haskó Ferenc: okl. vegyész (Fizikai Kémia Tanszék).
Hegedűs Lóránt: püspök.
Horkai Ferenc: okl. vegyész (Fizikai Kémia Tanszék).
Juhász Ádám: okl. közgazda (Szervezési és Vezetési Tanszék).
Kalló Dénes: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).
Károlyi József: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).
László Ferenc: okl. közgazda (Vállalatgazdasági és Szervezési Tanszék).
†Lőcsei Béla: okl. vegyészmérnök (Szilikátkémia Tanszék).
†Matolcsy Kálmán: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).
Menyhay Imre: okl. gazdaság-pedagógia szakos tanár (Szervezési és Vezetési Tanszék).
Molnár Gábor: okl. fizikus (Fizika Tanszék).
Németh András: okl. vegyészmérnök (Vegyipari Műveleti Tanszék).
Németh Jenő: okl. gépészmérnök (Géptan Tanszék).
Opoczky Ludmilla: okl. vegyészmérnök (Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék).
Orosz Sándor: okl. középiskolai tanár.
Paál Zoltán: okl. vegyészmérnök (Kémiai Technológia Tanszék).
Pallai Iván: okl. vegyész (Vegyipari Műveleti Tanszék).
Pallos László: okl. vegyészmérnök (Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék).
Pályi Gyula: okl. vegyészmérnök (Szerves Kémia Tanszék).
†Papp Elemér: okl. vegyészmérnök (Kémiai Technológia Tanszék).
Schanda János: okl. fizikus (Műszaki Informatika és Automatizálás Tanszék).
Simon Pál: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).
Szajáni Béla: biológia-kémia szakos középiskolai tanár (Vegyipari Műveleti Tanszék).
†Szalai Sándor: szociológus (Központi Könyvtár).
Tóth József: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék).
†Varga Dezső: okl. matematika-fizika szakos tanítóképző intézeti tanár (Matematika Tanszék).
Zámbó János: okl. vegyészmérnök (Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék).
Wojnárovits László: okl. vegyészmérnök (Általános és Szervetlen Kémia Tanszék).

Az egyetem címzetes egyetemi docensei

Antal János: okl. vegyészüzemmérnök (Szerves Kémiai Technológiai Intézet).
Bakonyi Árpád: okl. vegyészmérnök (Kémiai Technológia Tanszék).
Balogh Istvánné Hergovits Éva: okl. vegyészmérnök (Szerves Kémia Tanszék).
Banai József: okl. vegyipari gépészmérnök (Kémiai Technológia Tanszék).
Blazsek István: okl. vegyészmérnök (Kémiai Technológia Tanszék).
Bors József: okl. középiskolai tanár, okl. villamosmérnök (VE).
Czenkvári István: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet).
Csikós Rezső: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet).
Galamb Vilmos: okl. vegyészmérnök (Szerves Kémiai Intézet).
Garai Tibor: okl. vegyész (Fizikai Kémia Tanszék).
†Harsányi Imre: okl. vegyészmérnök (Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet).
Hódossy Lajos: okl. vegyészmérnök (Vegyipari Műveleti Tanszék).
†Horváth Pál: okl. fizikus (Kémiai Technológia Tanszék).
Kerényi Ervin: okl. vegyész (Szerves Kémiai Intézet).
†Kerényi István: okl. vegyészmérnök (Analitikai Kémia Tanszék).
†Keszler József : okl. gépészmérnök (Géptan Tanszék).
Kincses Gyula: okl. vegyészmérnök (Szervetlen Kémiai Technológiai Intézet).
Kiss István: okl. biológus (Kémiai Technológia Tanszék).
Kocsis Albert: felső ipariskola (Szilikátkémiai és Technológiai Intézet).
Korcsog András: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék)
Kovács Imre: okl. villamosmérnök (Matematikai és Számítástechnikai Tanszék).
Körtvélyes István: okl. vegyészmérnök (Szervetlen Kémiai Technológiai Intézet).
Lengyel Zoltán: (Szerves Kémia Tanszék).
†Majdik Ferenc: okl. vegyészmérnök (Kémiai Technológia Tanszék).
Marton Aurél: okl. vegyészmérnök (Analitikai Kémia Tanszék).
Mohai Jenő: okl. gyógyszerész (Analitikai Kémia Tanszék).
Nagy István: okl. gépészmérnök (Analitikai Kémia Tanszék).
Ormos Zoltán: okl. vegyészmérnök (Ásványtan Tanszék).
Péceli Béla: okl. vegyészmérnök (Vegyipari Műveleti Tanszék).
†Pfeifer Gyula: okl. vegyészmérnök (Analitikai Kémia Tanszék).
Rátosi Ernő: okl. vegyészmérnök (Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézet).
Ried József: okl. biometeorológus (Vállalati Vezetés és Gazdaságtan Tanszék).
Sarudi Imre: okl. vegyészmérnök (Analitikai Kémia Tanszék).
Sárközi Dezső: okl. vegyészmérnök (Szilikátkémiai és Technológiai Intézet).
Sisak Attila: okl. vegyészmérnök (Szerves Kémia Tanszék).
Szabó István: okl. vegyészmérnök (Szilikátkémiai és Technológiai Tanszék).
†Szabó Zoltán: okl. vegyészmérnök (Vegyipari Műveleti Tanszék).
Szalay László: (Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet).
Szántó András: okl. vegyészmérnök (Szervetlen Kémiai Technológiai Intézet).
Szántó András: okl. orvos (Radiokémiai és Fizikai Intézet).
Szepesy László: okl. vegyészmérnök (Vegyipari Műveleti Tanszék).
Székely Levente: okl. kohómérnök (Géptan Tanszék).
Szénási Tibor: okl. vegyészmérnök (Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet).

Terényi Gyula: okl. vegyészmérnök (Szilikátkémiai és Technológiai Intézet).
Tóth Béla: okl. vegyész (Szervetlen Kémiai Technológiai Intézet).
Víziné Orosz Anna: okl. vegyész (Szerves Kémiai Intézet).
Wojnárovits Lászlóné: okl. vegyészmérnök (Szilikátkémiai és Technológiai Intézet).

Az egyetem magántanárai

Marton Aurél: Miskolc, 1943. szeptember 14. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1971). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1986); a kémiai tudomány doktora (1995); habilitáció (VE 1995).

Szabó István: Szombathely, 1942. október 16. *Egyetemi végzettség*: okl. vegyészmérnök (VVE 1966); műszaki doktor (VVE 1978). *Tudományos minősítés*: a kémiai tudomány kandidátusa (1985); PhD (VE 1996); habilitáció (1997). *Egyetemünk oktatója* 1966-tól; tudományos főmunkatárs 1969-től; egyetemi magántanár 1998-tól.

A Veszprémi Egyetem volt főállású oktatói

ABE, TETSUSHI okl. testnevelő tanár
Testnevelés Tanszék (1995–98)
ADONYI ZOLTÁN okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Kémiai Technológia Tanszék (1953–54)
ALISON, KRISTEN D. egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalomtanszék (1993–94)
ALBERT TIVADAR okl. szervező vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1985–87)
AMRICH LÁSZLÓ okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék (1960–96)
AMRICHNÉ SÁMPÁR MÁRIA okl. vegyészmérnök, tudományos segédmunkatárs,
Szilikátkémiai és Technológiai Intézet (1959–92)
ANTAL BÉLA okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szilikátipari Tanszék (1953–54)
ARÁNYI LÁSZLÓ okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Vegyipari Műveleti Tanszék (1975–92)
ARATÓ ÉVA okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1975–83)
†BABOS BARNABÁS okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1952–70)
BACHOFER, WOLFGANG okl. középiskolai tanár, tudományos tanácsadó
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1996–98)
†BACSKAY SÁNDOR okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémiai Tanszék (1949–58, 1960–66)
BADACSONYI TIVADAR okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Radiokémiai és Fizikai Intézet (1956–87)
BAKONYI PÁL okl. szervező vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Vállalati Vezetés és Gazdaságtan Tanszék (1984–95)
BAKOS MIKLÓS okl. vegyészmérnök, intézetigazgató egyetemi tanár
Vegyipari Műveleti Tanszék (1972–89)
BALÁZS JÁNOS okl. tanítóképző intézeti tanár, egyetemi adjunktus
Matematika Tanszék (1951–52)
BALOGH GIZELLA okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Üzemgazdaságtan Tanszék (1968–71)
†BALOGH JÁNOS okl. középiskolai tanár, vezető nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1955–72)
BALOGH LAJOS okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szilikátkémiai Tanszék (1956–57)
†BALOG LAJOS okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1963–95)
BÁLINT TIBOR okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Fizikai Kémia Tanszék (1951–57)

Baratiné Dési Katalin okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1962–92)
Baróti László okl. gépészmérnök, egyetemi adjunktus
Géptan Tanszék (1958–94)
Barótiné Lábár Zsuzsanna okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Fizikai Kémia Tanszék (1966–92)
Bartha Ákos okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Analitikai Kémia Tanszék (1980, 1985–91)
Baumann Miklós okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1965–85)
Baumgartner Ferenc okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1972–74)
Becker, Melitta, mag. phil, lektor
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1992–93)
Bélavári János okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Vegyipari Műveleti Tanszék (1968–71)
Bellini, Alfred okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–95)
Bencze János okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
MTA petrolkémiai kutató csoport (1966–67)
Bene László okl. közgazda, tanszékvezető egyetemi tanár
Vegyipari Rendszertechnikai Intézet (1976–81)
Benedek Pál okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Fizikai Kémia Tanszék (1950–66)
†Benkő István okl. középiskolai tanár, egyetemi tanár
Radiokémia Tanszék (1950–78)
†Bereczky Endre okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Szilikátkémia Tanszék (1951–64)
Bereczky Éva okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szilikátkémia Tanszék (1952–57)
Berty József okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi docens
Szerves Kémia Tanszék (1954–57)
Beszteriné Blickle Ilona okl. középiskolai tanár, megbízott tanszékvezető adjunktus; Társadalomtudományi Tanszék (1961–90)
Bodnár István okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1991–92)
Bodor Endre okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1954–81)
Bokorné Simon Piroska okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1984–91)
Bor György okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1950–57)
Bordásné Rózsa Anikó okl. gépészmérnök, okl. vegyipari gazdasági mérnök, egyetemi tanársegéd; Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1977–85)
Bordie, René bölcsészdoktor, egyetemi adjunktus
Nyelvi Lektorátus (1993–95)

Borlay Oszkár okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Kémiai Technológia Tanszék (1956–59)
Bors József okl. középiskolai tanár, okl. villamosmérnök, egyetemi adjunktus
Nagyműszer Laboratórium (1962–94)
Borsné Jelinkó Borbála okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Radiokémiai Tanszék (1960–92)
Budavári László okl. közgazda, egyetemi tanársegéd
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1983–86)
Buenaventura, Oscar P. okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1992–93)
†Bunyitai János okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1952–60)
Catling, John okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Nyelvi Lektorátus (1996–97)
Catling-Hagl, Karin okl. középiskolai tanár, tudományos munkatárs
Nyelvi Lektorátus (1996–97)
Chovanecz Tibor okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1955–56)
Cunningham, John bölcsészdoktor, egyetemi adjunktus
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–95)
Cunningham, Patricia okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–95)
Csapó Zoltán okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus, főtitkár
Radiokémiai és Fizikai Intézet (1960–91)
Cserhegyi Andor okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1955–57)
Csetényi József okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Szilikátkémiai és Technológiai Tanszék (1957–93)
Csizmadiáné Simon Jolán okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1964–77)
†Csontos Gyula okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1970–73)
†Csontosné Arany Klára okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Ásványtan Tanszék (1970–73)
Csukás Béla okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék (1984–96)
Dandy, Darlene okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–94)
Darmody, Sean A. bölcsészdoktor, egyetemi adjunktus
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1992–93)
Delzsényi Miklós okl. villamosmérnök, tudományos munkatárs
Vegyészmérnöki Kibernetika Önálló Tanszéki Csoport (1968–87)
Déri Márta okl. vegyész, tanszékvezető egyetemi tanár
Szilikátkémia Tanszék (1962–82)
†Dévay József okl. vegyész, tanszékvezető egyetemi tanár
Fizikai Kémia Tanszék (1963–80)

DIACZYSZYN, ZBIGNIEW okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–98)
†DOBOS DEZSŐ okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Elektrokémia Tanszék (1949–57)
DOBOS DEZSŐNÉ SZABÓ ÉVA okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Kémiai Technológia Tanszék (1954–59)
DOMBI ANDRÁS okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1971–76)
DOMINYÁK IMRE okl. középiskolai tanár, egyetemi docens
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1960–95)
DOMINYÁKNÉ ROZSONDAI MARGIT okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1961–93)
DE JONGE JÁNOS okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Kémiai Technológia Tanszék (1953–91)
DE JONGENÉ SZÁSZ ÁGNES okl. gyógyszerész, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1962–91)
DIETRICH, ALISON KRISTEN okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–94)
†EGYED LÁSZLÓ okl. középiskolai tanár, vezető nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1972–92)
ELEK SAROLTA okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványtan Tanszék (1957–87)
FÁBRY GYÖRGY okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szervetlen Kémiai Technológiai Tanszék (1949–52)
FABUS BÉLA okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1952–56)
†FALUDI GYÖRGY okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Radiokémia Tanszék (1964–95)
FARÁDY LÁSZLÓ okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Szerves Kémia Intézet (1951–89)
FARKAS GÁBOR okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1993–97)
FARKAS JÁNOS okl. középiskolai tanár, egyetemi docens
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1957–68)
†FARKAS JÓZSEF okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Vállalati Vezetés és Gazdaságtan Tanszék (1963–94)
†FARKASNÉ CZIRKOVICS KLÁRA okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Vállalati Vezetési és Gazdaságtan Tanszék (1966–91)
FARKASNÉ FARKAS EDIT okl. vegyész, műszaki ügyintéző
Szilikátkémiai és Technológiai Intézet (1974–90)
FARKASNÉ VITA ÉVA okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Társadalomtudományi Tanszék (1976–98)
FATULA, EMILY KATHERINE okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Nyelvi Lektorátus (1992–93)
FÁY LÁSZLÓ okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Vegyipari Műveletek Tanszék (1951–68)

Fejes Tóth László okl. középiskolai tanár, tanszékvezető egyetemi tanár
Matematika Tanszék (1949–65)
Fekete Gyula okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Üzemgazdaságtan Tanszék (1967–70)
†Ferenczy Zoltán okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1949–50)
Ferrie, Abigail okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Nyelvi Lektorátus (1993–94)
Földeák János okl. gépészmérnök, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1955–56)
Franciáné Müller Márta okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1977–85)
Fux Lajos okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1954–57)
†Fülöp Gábor okl. közgazdász, tanszékvezető egyetemi tanár
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1975–86)
Fülöp István okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szilikátkémiai és Technológiai Intézet (1971–90)
Füstös János okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szervezési és Vezetési Tanszék (1987–97)
Gaggs, Joana okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–95)
Galamb Vilmos okl. vegyészmérnök, tudományos főmunkatárs
Szerves Kémia Intézet (1976–86)
Garai Tibor okl. vegyész, tudományos főmunkatárs
Fizikai Kémia Tanszék (1966–87)
†Gárdos György okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Ásványolaj-és Széntechnológiai Intézet (1953–90)
Gent, Uta okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–96)
Gere Lajos okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1953–56)
Gersey Ferenc okl. gépészmérnök, egyetemi tanársegéd
Géptan Tanszék (1951–54)
†Goll György okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Fizika Tanszék (1952–58)
Görög Ottó okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1949–50)
Gregor Gábor okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Vegyipari Rendszertechnikai Intézet (1973–77)
†Grofcsik János okl. vegyészmérnök, egyetemi tanár
Szilikátkémia Tanszék (1952–57)
Gröpler, Eberhard okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1984–91)
Gyetvai László okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1964–69)

Hajnal Mihály jogász, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1951–53)
Hajnóczi Márta okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1965–67)
Hajós Zoltán okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1952–53)
†Halász András okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Analitikai Kémia Tanszék (1950–78)
Halász Aurél okl. gépészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Géptan Tanszék (1950–88)
Halmágyi László okl. középiskolai tanár, tanszékvezető egyetemi docens
Fizika Tanszék (1949–51)
Hanák Ferenc általános iskolai tanár, egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1951–58)
Hanákné Szeigfired Magdolna okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1952–84)
Harkins, Mathew okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–95)
Hartner Antal okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Kémiai Technológia Tanszék (1955–56)
Havas Jenő okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1966–67)
Házi Endre okl. középiskolai tanár, egyetemi tanár
Radiokémiai és Fizikai Intézet (1950–92)
Hegedűs Melinda okl. közgazda, egyetemi tanársegéd
Szervezési és Vezetési Tanszék (1987–96)
Hegedűs Zoltán okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1952–54)
Heil Bálint okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Szerves Kémia Tanszék (1959–95)
†Henszelmann Frigyes okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi docens
Kémiai Technológia Tanszék, Szilikátkémia Tanszék (1952–86)
Hernesz Ferenc közgazdász, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1953–54)
†Hitesné Papp Erzsébet okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Analitikai Kémia Tanszék (1966–90)
Hódi Klára okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1951–55)
Hódossy Lajos okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Vegyipari Műveletek Tanszék (1963–66)
Hornyák József okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematika és Számítástechnikai Tanszék (1994–95)
Horvath, John okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–94)
Horváth Tibor okl. vegyészmérnök, tudományos tanácsadó
Szilikátkémiai és -Technológiai Intézet (1972–89)

†Huszák Péter okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Kémiai Technológia Tanszék (1957–60)
Ibos Gyula okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1974–78)
Illyés József okl. testnevelő tanár, vezető tanár
Testnevelés Tanszék (1958–59)
Imre Miklós okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék (1962–68)
Inczédy János okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Analitikai Kémia Tanszék (1970–90)
Iványi Antal okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1965–70)
Jaksa Margit okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Társadalomtudományi Tanszék (1975–98)
Janászik Ferenc okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1965–84)
Jánka József okl. közgazdász, tanszékvezető egyetemi docens
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1960–72)
Jánosi Antal okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1951–88)
Jánossy András okl. vegyész, egyetemi docens
Ásványtan Tanszék (1979–94)
Janzsó Szilvia okl. pszichológus, egyetemi tanársegéd
Vállalati Rendszerszervező Önálló Tanszéki Csoport (1976–81)
Juhász A. Zoltán okl. vegyész, tanszékvezető egyetemi tanár
Szilikátkémiai és -Technológiai Tanszék (1983–95)
Juhász Béla okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1953–92)
†Káldi Pál okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Kémiai Technológia Tanszék (1951–83)
Kalló Dénes okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1955–56)
Kása Zoltán okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1982–98)
Katona József okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1954–57)
Kemény Gézáné Hajdú Emőke okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1963–72)
Kerti József okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Elektrokémia Tanszék (1951–56)
Kindler József okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi docens
Vállalati Rendszerszervező Önálló Tanszéki Csoport (1981–82)
Kiss Lajos okl. közgazda, egyetemi adjunktus
Vállalati Vezetés és Gazdaságtan Tanszék (1979–94)
Kiss Sándor okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1951–54)

Kocsis Géza okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szilikátkémia és -Technológia Tanszék (1956–90)
Kolics Artur okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Radiokémia Tanszék (1993–97)
Kollár László okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Szerves Kémia Tanszék (1979–97)
Korcsog András okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1956–77)
Kotsis Tivadar okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Ásványtan Tanszék (1951–58)
Kovács Ferenc okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1961–66)
Kovács Imre okl. villamosmérnök, műszakvezető mérnök
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1971–92)
Kovács János okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1952–56)
Kovács József okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1962–71)
Kovács Magda okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1961–95)
Kovács Miklós okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1958–90)
Kovácsné Feledi Katalin okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Szilikátkémia Tanszék (1960–82)
Kovácsné Nagy Ildikó okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1969–95)
Kováts Ervin okl. vegyészmérnök, egyetemi tanár
Fizikai Kémia Tanszék (1995–98)
Krammer Gergely okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematika Tanszék (1959–61)
Kraxner Mária okl. vegyészmérnök, ösztöndíjas egyetemi gyakornok
Kémiai Technológia Tanszék (1957–58)
Kriskó Nándor okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1982–96)
Kruzslicz Ferenc okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1991)
Kurucz Jenő okl. villamosmérnök, egyetemi adjunktus
Matematika Tanszék (1966–77)
Kuticsné Mátz Andrea okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1987–94)
Kvintovics Pál okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1973–96)
†Lábdy Kálmán okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1950–85)
Lambrecht, Horst okl. középiskolai tanár, egyetemi docens
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–98)

LAMBRECHT, UTA okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Német Nyelv és Irodalom, Tanszék (1996–98)
LÁSZLÓ ALFRÉD okl. vegyipari gépészmérnök, egyetemi docens
Géptan Tanszék (1951–96)
†LÁSZLÓ ANTAL okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Vegyipari Műveleti Tanszék (1957–82)
LÁSZLÓ ZOLTÁN okl. középiskolai tanár, tanszékvezető egyetemi docens
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1960–95)
†LÁSZLÓ ISTVÁN okl. testnevelő tanár, vezető tanár
Testnevelés Tanszék (1951–58)
LÁSZLÓNÉ KOTYMÁN ETELKA okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1967–78)
LÁSZLÓNÉ PARRAGI MÁRIA okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Fizikai Kémia Tanszék (1962–92)
LEARY, ANNE okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Nyelvi Lektorátus (1994–96)
†LEHOSSYNÉ DEUTSCH JUDIT okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1962–92)
LÉGRÁDY LÁSZLÓ okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szervetlen Kémia Technológia Tanszék (1950–53)
LENGYEL BÉLA okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1963–84)
†LENGYEL SÁNDOR okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi docens
Elektrokémia Tanszék (1951–54)
†LENGYEL TAMÁS okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Radiokémia Tanszék (1965–95)
LESTYÁK FRIGYES okl. vegyészmérnök, tudományos segédmunkatárs
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1989–92)
LOPILATO, David okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1992–93)
MACRAE, CLAIRE LUISE okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–95)
MAGYAR MIKLÓS okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1950–64)
MAGYARI MIKLÓS GÁBOR okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Fizikai Kémia Tanszék (1992–98)
MÁDL ANTAL okl. középiskolai tanár, tanszékvezető egyetemi tanár
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1991–94)
MAKRANCZY JÓZSEF okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1959–92)
†MALECZKI EMIL okl. vegyész, egyetemi docens
Radiokémiai és Fizikai Intézet (1953–92)
MALECZKINÉ SZENESS MÁRTA okl. vegyész, egyetemi docens
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1953–92)
MARIÁK ANDRÁS okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1972–79)

MÁTÉ (BECK) ÉVA okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1971–85)
MAXIM IMRE okl. testnevelő tanár
Testnevelés Tanszék (1963–65)
MESKÓ GÁBOR okl. vegyészmérnök, egyetemi docens, kollégiumi igazgató
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1950–84)
MÉSZÁROS IMRE okl. vegyészmérnök, ösztöndíjas aspiráns
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1971)
MÉSZÁROS LAJOS okl. matematika-fizika szakos tanár, egyetemi adjunktus
Fizikai Kémia Tanszék (1965–84)
MÉSZÁROS PÁL okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék (1959–96)
MÉSZÁROSNÉ MOLNÁR ÉVA okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Matematikai és Számítástechnikai Intézet (1965–85)
MILNER, MARTIN okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1992–94)
†MOHAI BÉLA okl. vegyészmérnök, egyetemi tanár
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1951–87)
MOHILLA REZSŐ okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Vegyipari Műveleti Tanszék (1963–90)
MOLNÁR JÓZSEF okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematika Tanszék (1950–52)
MOLNÁR KLÁRA okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Intézet (1973–84)
MORRIS, LEIGH okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–94)
MURPHY, MICHAEL F. okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1992–93)
†MÜLLER SÁNDOR okl. vegyész, tanszékvezető egyetemi tanár
Szerves Kémia Tanszék (1957–65)
MÜLLER ZOLTÁN okl. vegyipari gépészmérnök, egyetemi tanársegéd
Géptan Tanszék (1956–58)
NAGY KÁROLY okl. geológus, egyetemi adjunktus
Ásványtan Tanszék, Szilikátkémiai Tanszék (1949–81)
NAGY SÁNDOR okl. közgazda, egyetemi adjunktus
Vállalatvezetési és Gazdaságtan Tanszék (1987–93)
NAGY SZILÁRD okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szilikátkémiai és -Technológia Tanszék (1963–95)
NAGYNÉ MAGOS ZSUZSANNA okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Szerves Kémia Tanszék (1965–92)
†NAGYŐSZI SÁNDOR okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1963–75)
NÁRAY MIKLÓS okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1965–70)
NÉHER ERZSÉBET okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1958–67)

Nemes Nándor okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1965–93)
Nemecz Ernő okl. középiskolai tanár, tanszékvezető egyetemi tanár
Ásványtan Tanszék (1949–91)
Newton, Julie okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–95)
Nickerson, Deborach okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–94)
Nyirő József okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1955–57)
Nyirő Miklós ösztöndíjas egyetemi gyakornok
Ásványtan Tanszék (1957–58)
Ochsenfeld Vilmos okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék (1949–56)
Odbert, Gertrude okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–96)
Odry Tihamér okl. közgazda, egyetemi adjunktus
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1968–85)
Olaszi Vendel okl. vegyészmérnök, tanszéki mérnök
Ásványtan Tanszék (1977–93)
Ollári István okl. vegyészmérnök, egyetemi gyakornok
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1958)
Orosz Sándor okl. középiskolai tanár, címzetes egyetemi tanár, megbízott tanszékvezető;
Pedagógia-Pszichológia Tanszék (1991–96)
Országh Imre okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Kémiai Technológia Tanszék (1962–91)
Óvári Ferenc okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék (1961–98)
Ötvös Irma okl. vegyészmérnök, tudományos segédmunkatárs
Szerves Kémia Tanszék (1966–91)
Pachner József okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1994–95)
Paczolay Gyula okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Fizikai Kémia Tanszék (1963–91)
Pál Mária okl. vegyészmérnök, egyetemi gyakornok
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1969)
Palágyi József okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1970–95)
Palágyiné Fényes Borbála okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Fizikai Kémia Tanszék (1966–91)
Palicska János okl. vegyészmérnök, egyetemi gyakornok
Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék (1958–59)
Pallainé Varsányi Erzsébet okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1950–60)
Pályi Gyula okl. vegyészmérnök, tudományos főmunkatárs
Szerves Kémia Tanszék (1966–86)

Pap János okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szilikátkémia Tanszék (1958–60)
†Pápai Mária okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1952–54)
Papp Géza okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszélk (1953–55)
†Papp Lajos okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1964–90)
Patona Ferenc okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Szervetlen Kémiai Technológia Intézet (1968–87)
Patyi Lajos okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1971–79)
†Péchy László okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1954–82)
Pekli József okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Nyelvi Lektorátus (1971–97)
Pera Ferencné okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Társadalomtudományi Tanszék (1981–88)
Perger József okl. vegyészmérnök, ösztöndíjas aspiráns
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1970–73)
Petrovicsné Hiripi Anna okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Nyelvi Lektorátus (L970–96)
†Pfeifer Gyula okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1957–59)
†Pfitzner György okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1964–80)
Pleva László okl. vegyipari gépészmérnök, egyetemi docens
Géptan Tanszék (1950–88)
†P. Nagyné Jónás Klára okl. vegyész, egyetemi docens
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1954–95)
Podhorányi Gyula okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Vegyipari Műveletek Tanszék (1963–68)
Polinszky András okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1979–92)
†Polinszky Károly okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Kémiai Technológia Tanszék (1949–74)
Pongor Gábor okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1993–95)
Próder József okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1969–98)
Pungor Ernő okl. vegyész, tanszékvezető egyetemi tanár
Analitikai Kémia Tanszék (1962–70)
Pusztai Ferenc okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1971–73)
Pünkösti Árpád okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Ásványtan Tanszék (1959–60)

RÁCZ ANDRÁS okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1984–92)
RÁCZ KATALIN okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1985–91)
RATKOVICS FERENC okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Fizikai Kémia Tanszék (1963–91)
RATKOVICSNÉ SCHÜTZ RÓZSA okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1957–91)
REISZ TIVADAR okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék (1961–96)
REISZNÉ SZABÓ KATALIN okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1962–92)
†RETEZÁR ÁRPÁD okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi docens
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1954–60)
RÉTFALVI PÁL okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1983–92)
REUTER OTTÓ okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szilikátkémiai Tanszék (1954–60)
ROZMANITH ANTAL okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Szénfeldolgozó Tanszék (1951–56)
ROZMANITHNÉ SÖRÖS JOLÁN okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék (1953–56)
RUSSEL, MARTIN okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–95)
†RUSZ LÁSZLÓ okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1963–96)
RUSZNÉ SZÓRÁD JUDIT okl. vegyészmérnök, tudományos munkatárs
Analitikai Kémia Tanszék (1969–76)
SÁGI MIHÁLY okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1956–92)
SALAMON TAMÁS okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Fizikai Kémia Tanszék (1961–98)
SALÁT ANDRÁS okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1962–66)
SAS ZSUZSANNA okl. szervező vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1986–88)
SCHOLTZ JÓZSEF okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Szervetlen Kémiai Technológia Intézet (1951–90)
SCHULTHEISZ ZOLTÁN okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1954–90)
SEYBOLD KÁROLY okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1971–72)
SIMON ISTVÁN okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Radiokémiai és Fizikai Intézet (1980–87)
†SIPOSS GÉZA okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1956–59)

Sipőcz József okl. testnevelő tanár
Testnevelés Tanszék (1975–85)
Somogyi Antal okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék (1960–96)
Sós Katalin okl. közgazda, egyetemi gyakornok
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1970–71)
Sörös Géza okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Matematikai és Számítástechnikai Intézet (1985–89)
Stowe, Katherine okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–95)
Straub Gyula okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Radiokémia Tanszék (1949–81)
Switzer, Furugh okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–95)
Switzer, Raymond okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1994–95)
Szabadka Ödön okl. vegyész, egyetemi docens
Analitikai Kémia Tanszék (1950–90)
Szabó Béla okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1971–87)
Szabó Domonkos okl. villamosmérnök, műszakvezető mérnök
Matematika Tanszék (1971–83)
Szabó István okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1953–58)
†Szabó János okl. középiskolai tanár, tanszékvezető egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1955–58)
Szabó János okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Kémia Technológia Tanszék (1971–94)
Szabó Klára okl. közgazda, egyetemi tanársegéd
Vállalati Rendszerszervező Önálló Tanszéki Csoport (1971–79)
Szabó László általános iskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1953–57)
†Szabó Miklós okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Vegyipari Műveletek Tanszék (1968–77)
Szabó Zsuzsa okl. közgazdász, egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1957–64)
Szakonyi János okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1970–86)
†Szalai Ferenc szakmérnök, egyetemi adjunktus
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1956–58)
†Szalay Tibor okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Fizikai Kémia Tanszék (1956–59)
Szalcinger János okl. gépészmérnök, egyetemi adjunktus
Géptan Tanszék (1962–95)
Szecsődi István okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1954–55)

Székely János okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1977–84)
Szekeres Imre okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Vegyipari Műveletek Tanszék (1974–77)
Szepesváry Pálné Ráth Éva okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1960–70)
Szepesváry Tamásné Tóth Klára okl. gyógyszerész, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1962–72)
†Szigeti György okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szervetlen Kémiai Technológia Intézet (1953–87)
Sziklai Géza okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szervetlen Kémiai Technológia Intézet (1954–9o)
Szilvássyné Vámos Zsuzsanna okl. középiskolai tanár, egyetemi docens
Fizika Tanszék (1961–96)
Szinkovich Zsuzsa okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Idegennyelvi Lektorátus (1961–63)
Szolcsányi Pál okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Vegyipari Műveleti Tanszék (1950–89)
Szontágh Jenő okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szervetlen Kémiai Technológia Tanszék (1950–56)
Szőke Béla okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Kémia Technológia Tanszék (1956–57)
Szőnyi Jenő okl. gépészmérnök, egyetemi docens
Géptan Tanszék (1960–87)
Szűcs Ferenc okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Kémiai Technológia Tanszék (1958–94)
Szűcs Gyula általános iskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1953–55)
Szűcs Imre okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Kémiai Technológia Tanszék (1957–94)
Szvitacs István okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Fizikai Kémia Tanszék (1974–79)
Takács László okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Kémiai Technológia Tanszék (1964–69)
†Taky Ferenc okl. gépészmérnök, egyetemi docens
Géptan Tanszék (1964–66)
Tamás Ferenc okl. vegyészmérnök, egyetemi tanár
Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék (1951–56, 1968–98)
Terényi Antal okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Kémiai Technológia Tanszék (1969–71)
Tierman, Katryn okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Nyelvi Lektorátus (1993–94)
Tikk István okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1972–74)
†Timár László okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi adjunktus
Vállalati Rendszerszervező Önálló Tanszéki Csoport (1964–82)

TOMOR BENEDEK okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (1961–95)
TÓTH KÁROLY okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1954)
TÓTH LÁSZLÓ okl. közgazda, tanszékvezető egyetemi docens
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1983–85)
TÖLL LÁSZLÓ okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Fizikai Kémia Tanszék (1958–62)
TÖRTELY SÁNDOR okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1959–74)
TRETHON FERENC okl. közgazda, tanszékvezető egyetemi docens
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1982–90)
TURNER, GORDON okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1993–94)
UBRANKOVICS ISTVÁN okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szervetlen Kémiai Technológia Intézet (1959–88)
ÚJHIDY AURÉL okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Szerves Kémia Tanszék (1954–65)
ÚJHIDYNÉ FARKAS KLÁRA okl. vegyész, egyetemi adjunktus
Radiokémiai és Fizikai Intézet (1951–84)
UTASINÉ SZABÓ ÁGNES okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1977–81)
VAJDA SÁNDOR okl. villamosmérnök, programozó
Matematika Tanszék (1973–75)
VÁNDORNÉ TÉZSLA MÁRIA okl. közgazda, tanszékvezető egyetemi docens
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1967–87)
VÁRADI GYULA okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1972–74)
VÁRADI SÁNDOR okl. vegyipari gépészmérnök, egyetemi tanársegéd
Géptan Tanszék (1971–75)
VÁRADI TIBOR okl. vegyészmérnök, tudományos segédmunkatárs
Szilikátkémiai Tanszék (1971–82)
†VARGA DEZSŐ okl. tanítóképző intézeti tanár, tanszékvezető egyetemi docens
Matematika Tanszék (1949–74)
VARGA ISTVÁN okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus, kollégiumi igazgató
Radiokémiai Tanszék (1962–95)
†VARGA JÓZSEF okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (1952–56)
VARGA KÁROLY okl. középiskolai tanár, vezető lektor
Idegennyelvi Lektorátus (1951–54)
†VARGA DEZSŐNÉ IMRE MARGIT okl. középiskolai tanár, egyetemi adjunktus
Matematikai és Számítástechnikai Intézet (1952–87)
VARGA FERENCNÉ ZOLTÁN EDIT jogász, tanszékvezető egyetemi adjunktus
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1958–60)
VARGA ISTVÁNNÉ PUCHONY ZITA okl. vegyészmérnök, tudományos segédmunkatárs
Analitikai Kémia Tanszék (1966–96)

VÁRHEGYI GYŐZŐ okl. kohómérnök, tanszékvezető egyetemi tanár
Kémiai Technológia Tanszék (1983–91)
VAS JOLÁN okl. vegyészmérnök, ösztöndíjas egyetemi gyakornok
Szerves Kémia Tanszék (1958–59)
†VASSÁNYI ISTVÁN okl. vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi docens
Ásványtan Tanszék (1963–95)
VÉGH GYÖRGY okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Analitikai Kémia Tanszék (1950–54)
VIDA JÁNOS okl. villamosmérnök, egyetemi docens
Képfeldolgozás és Neuroszámítógépek Tanszék (1992–98)
VIGH ANTAL okl. vegyész, egyetemi tanársegéd
Szerves Kémia Tanszék (1955–58)
VIGH GYULA okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Analitikai Kémia Tanszék (1970–87)
VIRÁGH MAGDA okl. középiskolai tanár, egyetemi tanársegéd
Marxizmus-Leninizmus Tanszék (1954–55)
VITÉZ ZSOLT okl. közgazda, egyetemi tanársegéd
Vállalatgazdasági és Szervezési Intézet (1985–88)
VÍZI BÉLA okl. vegyészmérnök, egyetemi docens
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1961–98)
VÍZINÉ OROSZ ANNA okl. vegyész, címzetes egyetemi docens
Szerves Kémia Tanszék (1967–95)
VÖRÖS TIBOR okl. vegyészmérnök, egyetemi tanársegéd
Szilikátipari Tanszék (1953–54)
WELTHERNÉ SÁNDOR MÁRIA okl. vegyészmérnök, egyetemi adjunktus
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (1966–98)
WERNER, FRANK okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (1992–94)
WERNERNÉ TAKÁCS ÉVA okl. testnevelő tanár
Testnevelés Tanszék (1971)
WILD FRIGYES okl. középiskolai tanár, vezető lektor
Idegennyelvi Lektorátus (1954–55)
WILWERGER FERENC okl. vegyészmérnök, egyetemi gyakornok
Szilikátkémiai Tanszék (1957–58)
WITTMANN ZSUZSA okl. vegyészmérnök, ösztöndíjas
Analitikai Kémia Tanszék (1971–73)
WOOD, NANCY okl. középiskolai tanár, nyelvtanár
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (1990–93)
ZÁDORI ANTAL okl. vegyipari gépészmérnök, egyetemi adjunktus
Géptan Tanszék (1950–54)
ZSIROS LÁSZLÓ okl. gépészmérnök, egyetemi adjunktus
Géptan Tanszék (1961–1995)

A felsorolásból esetleg kimaradtaktól elnézésüket kérjük.

Rövidítések, idegen kifejezések

AGIP	olasz kőolajipari vállalat
AIEST	Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme, Turisztikai Szakértők Nemzetközi Tudományos Szervezete
AKP	Akadémiai Kutatási Pályázat
ALEPH	integrált könyvtári rendszer
ÁNYV	Állami Nyelvvizsga
B.A.	Bachelor of Arts, a bölcsészettudományok baccalaureusa (baccalaureus = legalsó egyetemi fokozat)
BASF	Badische Anilin- und Sodafabrik
BBT	Babeş–Bolyai Tudományegyetem (Kolozsvár)
BDTF	Berzsenyi Dániel Tanárképző Foiskola
BEWS	Biologocal Early Warning System, Biológiai korai jelzőrendszer
BKE	Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem
BLKI	Balatoni Limnológiai Kutatóintézet
BME (ME)	Budapesti Műszaki Egyetem (Műszaki Egyetem)
BNYE	Balatoni Nyári Egyetem
BP	British Petrol, koolajipari vállalat
BRD	Bundesrepublik Deutschland
BVM	Budapesti Vegyművek
BVTC	Bakony–Vegyész Torna Club
CAC	Chemical Abstracts Condensates
CAD	Computer Aided Design, Számítógéppel segített tervezés
CANMET	Canada Centre for Mineral and Energy Technology, Kanadai ásvány- és energia technológiai központ
CAS	Chemical Abstracts Service
Chinoin	Chinoin–Sanofi Rt., gyógyszergyár
CNN	celluláris neurális hálózat
CNRS	Centre National de la Researche Scientifique, Nemzeti Tudományos Kutató Központ
COSMOS	Védjegy, fantázianév
COST	Cooperation in Science and Technology, Tudományos és Műszaki Együttműködés
CRE-Copernicus	Centre of Natural Reseources & Environmental Health, Stockholm University/Copernikus Network, a Stokholmi Egyetem Természeti Eroforrások és Környezetegészségügyi Központja/Copernicus hálózat
DC	Diákcentrum
DEDICATE	Distance Education Information Courses with Access through Network
Dipl. Ing.	okleveles mérnök
DISZ	Demokratikus Ifjúsági Szövetség
DL	Diplomás Levelező
Dr. habil	doctor habilis (tanításra alkalmas)
DSP	Digital Signal Processor, digitális jelprocesszor
DTA	Diffferenciál Termoanalízis

DTG	Differenciál Termogravimetria
EBCO	$EuBa_2Cu_3O_7$
ECerS	European Ceramic Society
EFE	Erdészeti és Faipari Egyetem (Sopron)
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem
ELTE BTK	ELTE Bölcsészettudományi Kar
ELTE TTK	ELTE Természettudományi Kar
ERATO	Exploratory Research for Advanced Technology, fejlett technológiák megalapozására szolgáló alapkutatási program
ESGST	European Society of Glass Science Technology
ESMU	Egyetemi Menedzsment Kutatóközpont (Brüsszel)
EST	Assotiation Echanges Solidarités Territories
ÉSZT	Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés
ETH	Eidgenössische Technische Hochschule (Svájc)
ETO	Egyetemes Tizedes Osztályozás (könyvtár)
EU	Európai Unió
FDSZ	Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete
FEFA	Felsőoktatási Fejlesztési Alap
FKFP	Felsőoktatási Kutatási és Fejlesztési Pályázat
Haladás SK	egyetemi sportkör, (Veszprém)
HEC	Közgazdasági Egyetem (Párizs)
HIETE	Haynal Imre Egészségtudományi Továbbképző Egyetem
HÖK	Hallgatói Önkormányzat
HÖKOSZ	Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetsége
HPLC	High Pressure Liquid Chromatography, nagy nyomású folyadék kromatográf
HT	Hallgatói Tanács
Hung. J. Ind. Chem.	Hungarian Journal of Industrial Chemistry
HVK	Hallgatói Vásárlói Klub
I^2R	Interaction Information Retrieval, kölcsönhatásos információ-visszakeresés
IATUL	International Assotiation of Technical University Liblaries (Műszaki Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Egyesülése)
IChem^E	Institution of Chemical Engineers (Brit Vegyészmérnöki Kamara)
ICG	International Council of Glasses
IDEAS	védjegy, fantázianév
IFP	Institut Français du Pétrole, Francia Koolajipari Intézet
INCO-Copernicus	Inernational Cooperation-Copernicus
ISE	International Society of Elektrochemistry, Nemzetközi Elektrokémiai Társaság
IUPAC	The International Union of Pure and Applied Chemistry
IUR	International Union of Radioecology, Radiológusok Nemzetközi Szövetsége
IUT	Institute Universitaire Technologieque
JATE TTK	József Attila Tudományegyetem Természettudományi Kar (Szeged)
JGYTF	Juhász Gyula Tanárképző Főiskola (Szeged)

JPTE	Janus Pannonius Tudományegyetem
JPTE TTK	JPTE Közgazdaságtudományi Kar
KAF	Keszthelyi Agrártudományi Főiskola
KDTI	Közép-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság
KFKI	Központi Fizikai Kutató Intézet
KISZ	Kommunista Ifjúsági Szövetség
KKMF	Kandó Kálmán Műszaki Főiskola
KL	Kisegítő Levelező
KLTE	Kossuth Lajos Tudományegyetem
KT	Közalkalmazotti Tanács
KTM	Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium
kurátor	gondnok
KVIF	Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskola
LAAS	Laboratoire d'Automatique et Analyse du Systeme, Automatizálási és Rendszertechnikai Laboratórium
Lombik SE	egyetemi sport egyesület (Veszprém)
M.A.	Magister Artium (lat.)
M.A.	Master of Art (ang.)
M.S.	Master of Science
MÁFKI	Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet
MAKA	Magyar–Amerikai Kutatási Alapítvány
MANTREE	Management Training for Eastern Europe
MANYE	Magyar Alkalmazott Nyelvészek Egyesülete
MDI	difenil-metán-4,4-diizocianát
ME	Miskolci Egyetem
MEd	Master of Education
MEFESZ	Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége
MHT	Magyar Hidrológiai Társaság
MINLP	Mixed Integer-Nonlinear Programming (vegyes egész nem lineáris programozás)
MKE	Magyar Kémikusok Egyesülete
MKF	Magyar Kémiai Folyóirat
MKKE	Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem
MKM	Művelődési és Közoktatási Minisztérium
MM	Művelődésügyi Minisztérium
MOL Rt.	Magyar Olajipari Vállalat
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
MTA KFKI	MTA Központi Fizikai Kutató Intézet
MTA KFKI ICT	MTA KFKI ICT1905 típusú számítógép
MTA KKKI	MTA Központi Kémiai Kutató Intézet
MTA MFA	MTA Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet
MTA SZKKL	MTA Szilikátkémiai Kutató Laboratórium MTA Szervetlenkémiai Kutató Laboratórium
MTA SZTAKI	MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet
MTESZ	Magyar Természettudományi Egyesületek Szövetsége
NEDAP	könyvtári biztonsági rendszer

NEVIKI	Nehézvegyipari Kutató Intézet
NLP	Nonlinear Programming
NME	Nehézipari Műszaki Egyetem
NMR	Nuclear Magnetic Resonance, Mágneses Magrezonancia Spektroszkópia
NYOE	Nyelvtanárok Országos Egyesülete
OAB	Országos Akkreditációs Bizottság
OKI	Országos Környezetegészségügyi Intézet
OMFB	Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság
OSZK	Országos Széchényi Könyvtár
OSZTM	Országos Színháztörténeti Múzeum
OTDK	Országos Tudományos Diákköri Konferencia
OTKA	Országos Tudományos Fejlesztési Alap
PA	Pennsylvania
PAH	Poliaromatic Hydrocarbon, poliaromás szénhidrogén
PATE	Pannon Agrártudományi Egyetem
PATE MÜKKI	PATE Műszaki Kémiai Kutató Intézet (Veszprém)
PCB	Polichlorinated Biphenil, poliaromás bifenil
PE	polietilén
PhD	Philosophiae doctor (lat.), Doctor of Philosophy (ang.)
PHARE	Poland and Hungary Action for Restructuring of the Economy,
PLC	Programmable Logic Controller, programozható logikai vezérlok
PP	polipropilén
prézes	(praeses lat.) elöljáró, vezető
Pro Scientia	a tudományért (érdemérem, kitüntetés)
PVC	polivil-klorid
RILEM	Réunion Internationale des Laboratoirés d'Essais et des Recherches sur les Mattériaux et les Constructions
RT	Rektori Tanács
SCADA.	System Control and Acquistion, irányítási és adatgyűjto rendszer
SHELL	brit–holland kőolajipari vállalat
SOTE	Semmelweis Orvostudományi Egyetem
STN	Scientific and Technical Information Network
StruCAD	Structural CAD, szerkezetek számítógéppel segített tervezése
SUMT	Sequential Unconstrained Minimization Technique
SZIKTI	Szilikátipari Kutató Intézet
SZIKKTI	Szilikátipari Központi Kutató és Tervező Intézet
SZMSZ	Szervezeti és Működési Szabályzat
SZMT	Szovjet–Magyar Társaság
SZTAKI	Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet
TDK	Tudományos Diákkör
TEMPUS	Programme de mobilité transeuropéenne pour l'enseignement supérieur, transzeurópai felsooktatási mobilitási program
TG	Termogravimetria
THAMNOTOX	márkanév (kitt, mikrobiológiai tesztekhez)
TIB	Technical Information Library
TK	Tanárképző Kar

TMB	Tudományos Minosító Bizottság
TOXKIT	márkanév (kitt, mikrobiológiai tesztekhez)
TU	Technische Universität
TUB	Technische Universitätsbibliothek
TVK	Tiszai Vegyi Kombinát Rt.
UK	United Kingdom, Egyesült Királyság
UMIST	University of Manchester Institut of Science and Technology, Manchesteri Egyetem Tudomány és Technológiai Intézet
USAID	USA aid, Amerikai Egyesült Államok Segélyalapítvány
USIS	United States Information Service
VASKUT	Vasipari Kutató Intézet
VE TK	Veszprémi Egyetem, Tanárképző Kar
VEAB	Veszprémi Akadémiai Bizottság
VEAC	Veszprémi Egyetemi Atlétikai Club
VEDSE	Veszprémi Diáksport Egyesület
Vegyész SC	egyetemi sport club
VEHÖK	Veszprémi Egyetem Hallgatói Önkormányzata
VEN	Veszprémi Egyetemi Napok
VESC	Veszprémi Egyetemi Sport Club
VHPSC	Veszprémi Haladás–Petőfi Sport Club
VSE	Veszprémi Sport Egyesület
WHO	World Health Organization (az ENSZ Egészségügyi Világszervezete)
YBCO	$YBa_2Cu_3O_7$

Tartalomjegyzék

Előszó (Gaál Zoltán) **5**
Bevezetés (Nemecz Ernő) **7**
Polinszky Károly a Veszprémi Egyetem alapítója (Bodor Endre) **9**
Az egyetem szervezetének fejlődése (Bodor Endre) **17**
Az egyetem vezetői 22
Egyetemi Tanács, Kari Tanács 23
Az 50 éves Veszprémi Egyetem tudományos munkássága (Tamás Ferenc) **26**
Karok és szakok az egyetemen (Bodor Endre) **29**
Intézetek az egyetemen (Bodor Endre) **37**
Az egyetem oktatási egységei, tanszékek **41**
Alkalmazott Gazdaságtan Tanszék (Józsa László) 41
Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék (Lengyel Zsolt) 45
Általános és Szervetlen Kémia Tanszék (Horváth Attila) 49
Analitikai Kémia Tanszék (Hajós Péter) 57
Angol Nyelv és Irodalom Tanszék (Bárdos Jenő) 63
Ásványolaj- és Széntechnológia Tanszék (Deák Gyula) 73
Automatizálás Tanszék (Vass József) 81
Botanika Tanszék (Szabó T. Attila) 85
Fizika Tanszék (Kocsis Zsuzsanna és Méray László) 87
Fizikai Kémia Tanszék (Liszi János) 93
Föld- és Környezettudományi Tanszék (Hlavay József) 101
Géptan Tanszék (László Alfréd) 109
Információs Rendszerek Tanszék (Kozmann György) 115
Képfeldolgozó és Neuroszámítógépek Tanszék (Schanda János) 119
Környezetmérnöki és Kémiai Technológia Tanszék (Schultheisz Zoltán) 123
Matematikai és Számítástechnikai Tanszék (Győrvári János) 133
Német Nyelv és Irodalom Tanszék (Földes Csaba) 143
Nyelvi Lektorátus (Rohonyi István) 151
Pedagógia Pszichológia Tanszék (Galicza János) 159
Radiokémia Tanszék (Baradlai Pál) 163
Számítástudomány Alkalmazása Tanszék (Friedler Ferenc) 169
Szerves Kémia Tanszék (Tőrös Szilárd) 173
Szervezési és Vezetési Tanszék (Gaál Zoltán) 181
Szilikát- és Anyagmérnöki Tanszék (Kotsis Leventéné) 189
Színháztudományi Tanszék (Bécsy Tamás) 199
Társadalomtudományi Tanszék (Szilágyi István) 203
Testnevelés Tanszék (Győri Pál) 209
Turizmus Tanszék (Jancsik András) 215
Vegyészmérnöki Kibernetika Tanszék (a tanszék oktatói) 219
Vegyipari Műveleti Tanszék (Horváth Géza) 227
Zoológia Tanszék (Kiss István) 233
Központi Könyvtár (Egyházyné Valló Márta) 239
Egyetemi Nyelviskola (Németh Attila) 247

Központi Gépműhely és Laboratórium (László Alfréd és Pencz István) 251
Üvegtechnikai Műhely (Hatás Tamás) 253
Szakmérnökképzés (Schultheisz Zoltán) 255
Továbbképző Központ (Simon Ákos) 261
Az egyetem hivatalai 263
Rektori- dékáni- és tanulmányi hivatalok 263
Gazdasági és műszaki igazgatóság 265
Az egyetemi betegellátás (Schultheisz Zoltán) 267
Az egyetemi ifjúság 269
A diákélet (Korcsog András) 269
Egyetemi kollégium (Kővári Éva) 272
Hallgatói önkormányzat (Kósa Szabolcs) 274
Az egyetem sportja (Győri Pál) 276
Az egyetemi dolgozók érdekvédelmi szervezetei 281
Szakszervezet (Czuppon Károly) 281
Közalkalmazotti Tanács (Balogh Ágnes) 283
Függelék 284
Az egyetem honoris causa doktorai 284
Az egyetem címzetes egyetemi tanárai 286
Az egyetem címzetes egyetemi docensei 287
Az egyetem magántanárai 288
Az egyetem volt főállású oktatói 289
Rövidítések 306

Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont
246276
Pannon Egyetem
Veszprém

VEKK
0277 3193

A VESZPRÉMI EGYETEM
50 ÉVES